

Broj: 02-04-49551-2/25
Sarajevo, 16.10.2025. godine

Na osnovu člana 26. i 28. stav (4) Zakona o Vladi Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo”, broj: 36/14 - Novi prečišćeni tekst i 37/14- Ispravka) i tačke III - Normativni dio, oblast odgoja i obrazovanja Programa rada Vlade Kantona Sarajevo za period od 01.01. do 31.12.2025. godine Vlada Kantona Sarajevo, na **98. sjednici održanoj 16.10.2025. godine**, donijela je

ZAKLJUČAK

1. Utvrđuje se nacrt Zakona o dualnom obrazovanju.
2. Nacrt Zakona iz tačke 1. ovog zaključka dostavlja se Skupštini Kantona Sarajevo, na nadležno odlučivanje.
3. Ovaj zaključak stupa na snagu danom donošenja.

P R E M I J E R

Nihad Uk

Dostaviti:

1. Predsjedavajući Skupštine Kantona Sarajevo,
2. Skupština Kantona Sarajevo,
3. Zamjenici predsjedavajućeg Skupštine Kantona Sarajevo (3x),
4. Premijer Kantona Sarajevo,
5. Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo,
6. Evidencija,
7. A r h i v a.

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina

CANTON SARAJEVO
ASSEMBLY

Na osnovu člana 140. Poslovnika Skupštine Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 41/12-Drugi novi prečišćeni tekst, 15/13, 47/13, 47/15, 48/16, 9/20, 14/20, 16/22, 17/22 – Ispravka i 47/24) Skupština Kantona Sarajevo, na _____ Radnoj sjednici održanoj dana _____, donijela je

Prijedlog

ZAKLJUČAK

1. Utvrđuje se Nacrt Zakona o dualnom obrazovanju.
2. Nacrt Zakona iz tačke 1. ovog zaključka stavlja se na javnu raspravu.
3. Učesnici u javnoj raspravi su kantonalni organi uprave, obrazovne ustanove, poslovni subjekti (Udruženje poslodavaca Kantona Sarajevo, Privredna komora Kantona Sarajevo, Obrtnička komora Kantona Sarajevo), Javna ustanova Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo, Sindikat srednjeg i visokog obrazovanja, odgoja, nauke i kulture Bosne i Hercegovine-Kantonalni odbor Kantona Sarajevo), Koordinacioni odbor organizacija osoba s invaliditetom Kantona Sarajevo i Vijeće roditelja učenika osnovnih i srednjih škola Kantona Sarajevo, a trajat će 30 dana.
4. Primjedbe, prijedlozi, sugestije i mišljenja učesnici javne rasprave dostavljaju Vladi Kantona Sarajevo, putem Ministarstva za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo, koje organizuje i provodi javnu raspravu.
5. Vlada Kantona Sarajevo dužna je, nakon provedene javne rasprave, Skupštini Kantona Sarajevo dostaviti prijedlog Zakona o dualnom obrazovanju vodeći računa o primjedbama, prijedlozima, sugestijama i mišljenjima kroz izvještaj i provedenoj javnoj raspravi.
6. Ovaj zaključak stupa na snagu danom donošenja.

Broj:
Sarajevo,

PREDSJEDAVAJUĆI
SKUPŠTINE KANTONA SARAJEVO

Elvedina Okerić

Adresa: Reisa Džemaludina Čauševića 1, 71 000 Sarajevo
Tel: + 387 (0) 33 562-055, Fax: + 387 (0) 33 562-210
Web: <http://skupstina.ks.gov.ba>
E-mail: skupstina@skupstina.ks.gov.ba

Na osnovu člana 12. tačka b) i 18. tačka b) Ustava Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“ br. 1/96, 2/96, 3/96, 16/97, 14/00, 4/01, 28/04, 6/13 i 31/17), Skupština Kantona Sarajevo na sjednici održanoj _____ 2025. godine, donijela je

NACRT

ZAKON O DUALNOM OBRAZOVANJU

DIO PRVI – OSNOVNE ODREDBE

Član 1. (Predmet)

- (1) Ovim zakonom uređuju se sadržaj i način ostvarivanja dualnog obrazovanja, uzajamna prava i obaveze učesnika u dualnom obrazovanju, finansijsko obezbjeđenje učenika, ugovori u dualnom obrazovanju kao i druga pitanja od značaja za dualno obrazovanje.
- (2) Odredbe ovog zakona primjenjuju se na srednje stručno obrazovanje i obuku u trajanju od tri, odnosno četiri godine.

Član 2. (Rodna neutralnost izraza)

Riječi i pojmovi koji imaju rodno značenje korišteni u ovom pravilniku odnose se jednako na muški i ženski rod, bez obzira jesu li korišteni u muškom ili ženskom rodu.

Član 3. (Značenje pojmova)

Pojedini pojmovi u smislu ovog zakona imaju sljedeća značenja:

- a) „ishodi učenja“ su operacionalizacija generičkih i stručnih kompetencija koje bi učenik trebao da stekne tokom određenog perioda učenja kroz rad;
- b) „kompetencija“ je skup znanja, vještina, stavova i vrijednosti te pripadajuće samostalnosti i odgovornosti;
- c) „standard zanimanja“ predstavlja spisak svih poslova koje pojedinac obavlja u određenom zanimanju i popis kompetencija potrebnih za njihovo uspješno obavljanje;
- d) „dualno obrazovanje“ je model realizacije nastave u sistemu srednjeg stručnog obrazovanja u kojem učenici kroz teorijsku nastavu i vježbe u školi i učenje kroz rad kod poslovnog subjekta, stiču, usavršavaju, odnosno izgrađuju znanja, vještine, sposobnosti i stavove u skladu sa standardom zanimanja i nastavnim planom i programom;
- e) „poslovni subjekt“ je privredno društvo, ustanova, lice koje samostalno obavlja djelatnost ili obrtnik koji ispunjava propisane uslove za organizaciju i izvođenje učenja kroz rad učenika i posjeduje odgovarajuću potvrdu o ispunjenosti uslova za izvođenje učenja kroz rad. Poslovni subjekt se ne smatra poslodavcem niti licem za kojeg učenik obavlja bilo koji oblik rada predviđen propisima koji regulišu oblast radnih odnosa;
- f) „konzorcij“ je zajednica poslovnih subjekata koji obavljaju istu ili sličnu djelatnost osnovana na temelju partnerskog ugovora s ciljem sudjelovanja u zajedničkim aktivnostima radi omogućavanja izvođenja kompletnog praktičnog nastavnog programskog sadržaja za određeni obrazovni profil;
- g) „učenje kroz rad“ je oblik nastave koji se izvodi kod poslovnog subjekta koji ispunjava uslove za izvođenje učenja kroz rad predviđene ovim zakonom pod nadzorom mentora kod poslovnog subjekta i koordinatora;

- h) „mentor kod poslovnog subjekta " je lice koje je zaposleno kod poslovnog subjekta ili lice koje samostalno obavlja djelatnost, upisano u registar mentora kod poslovnog subjekta, odgovorno za organizaciju, vođenje i praćenje učenja kroz rad kod poslovnog subjekta u skladu sa planom realizacije učenja kroz rad kod poslovnog subjekta;
- i) „koordinator učenja kroz rad“ (u daljem tekstu: koordinator) je lice koje je u radnom odnosu u školi i koje koordinira učenje kroz rad koje se izvodi kod poslovnih subjekata;
- j) „plan realizacije učenja kroz rad kod poslovnog subjekta“ (u daljem tekstu: plan realizacije učenja kroz rad) je pisani dokument koji se izrađuje i donosi u saradnji škole i poslovnog subjekta ili konzorcija kojim se utvrđuje sadržajni i vremenski raspored izvođenja učenja kroz rad kod poslovnog subjekta i dostavlja se Javnoj ustanovi Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Institut) i Ministarstvu za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Ministarstvo);
- k) „škola za srednje stručno obrazovanje i obuku“ (u daljem tekstu: škola) je srednja tehnička škola, srednja stručna škola i druge vrste srednjih škola koje pružaju srednje stručno obrazovanje i obuku u skladu sa propisima koji uređuje oblast srednjeg stručnog obrazovanja i obuke;
- l) „karijerni razvoj učenika“ (u daljnjem tekstu: karijerni razvoj) predstavlja osnaživanje pojedinca kako bi postao najbolji u poslu kojeg će obavljati. To se postiže identifikacijom svih pravaca profesionalnog i karijernog razvoja, odabirom adekvatnog obrazovanja i mehanizama podrške do zaposlenja i
- m) „razumna prilagodba“ se odnosi na učenike s teškoćama u razvoju/učenike s invaliditetom i podrazumijeva potrebne i odgovarajuće izmjene i prilagodbe koje ne nameću nerazmjerni ili neprimjeren teret, potrebne u konkretnom slučaju, kako bi se osiguralo da učenici s invaliditetom ravnopravno s drugim učenicima uživaju i koriste sva ljudska prava i osnovne slobode. Uvažavajući činjenicu da učenici s teškoćama u razvoju/učenici s invaliditetom mogu učiti kroz rad, razumna prilagodba je svaka promjena u vezi sa radnim mjestom ili radnim okruženjem kod poslodavca i podrška koja je potrebna da bi učenici učili i profesionalno se osposobljavali kroz rad.

DIO DRUGI – OPĆI PRINCIPI I CILJEVI

Član 4. (Principi)

Dualno obrazovanje zasniva se na obavezi svih učesnika da se rukovode najboljim interesom učenika, u skladu sa sljedećim principima:

- a) partnerstvo škole i poslovnog subjekta - saradnja i jasna podjela obaveza i odgovornosti u obezbjeđivanju kvalitetnog procesa učenja kroz rad, uzajamno uvažavanje između škole i poslovnog subjekta;
- b) uspostavljanje socijalnog partnerstva na lokalnom nivou - uključenost svih zainteresovanih strana u proces planiranja, realizacije i praćenja efekata dualnog obrazovanja kroz utvrđeni institucionalni okvir;
- c) profesionalnost - uspostavljanje formalno-pravnog odnosa između učenika, poslovnih subjekata i škole u procesu obrazovanja;
- d) etičnost - poštovanje ličnosti i dostojanstva učenika i ostvarivanje ciljeva obrazovanja;
- e) uvažavanje - poštovanje poslovnog subjekta i njegovog kodeksa ponašanja;
- f) osiguranje kvaliteta - koordinacija i uspostavljanje standarda na svim nivoima i praćenje efikasnosti dualnog obrazovanja;

- g) karijerno vođenje i mogućnost zaposlenja - razvoj vještina upravljanja karijerom i obezbjeđivanje većih šansi za zapošljavanje;
- h) dostupnost - jednaki uslovi za sve za kvalitetan pristup dualnom obrazovanju;
- i) relevantnost - usklađenost s potrebama poslovnih subjekata i tržišta rada;
- j) prohodnost - pristup različitim područjima rada u okviru istog nivoa obrazovanja i ka višim nivoima obrazovanja;
- k) cjeloživotno učenje - omogućavanje obrazovanja i razvoja tokom cijelog života u svim oblastima života i rada;
- l) pravo izbora - sloboda izbora zanimanja i obrazovnog profila u okviru utvrđenih kriterija i
- m) jednaki uslovi - osiguranje jednakih uslova za sticanje obrazovanja, bez ikakve diskriminacije s obzirom na pol, rasnu, nacionalnu, kulturnu, etničku i vjersku pripadnost, jezik, mjesto boravka, materijalno stanje, invaliditet i druga lična svojstva.

Član 5.

(Zabrana diskriminacije)

- (1) Svaki učenik ima jednako pravo pristupa i jednake mogućnosti učešća u dualnom obrazovanju, bez diskriminacije po osnovu spola ili po bilo kojoj drugoj osnovi.
- (2) Jednak pristup i jednake mogućnosti podrazumijevaju osiguranje jednakih uslova i prilika za sve učenike za obavljanje učenja kroz rad.
- (3) Škola i poslovni subjekt ne smiju vršiti diskriminaciju zasnovanu na spolu, invaliditetu ili drugim ličnim svojstvima učenika u vezi sa uslovima prijema i odabira učenika za učenje kroz rad, finansijskim i materijalnim obezbjeđenjem učenika te praćenjem, vrednovanjem i ocjenjivanjem rezultata rada učenika u toku učenja kroz rad.

Član 6.

(Ciljevi)

Prioritetni ciljevi dualnog obrazovanja su:

- a) omogućavanje učenicima profesionalnog i ličnog razvoja i integracija u društvo, a posebno u poslovnom životu, kao i sticanje sposobnosti i spremnosti za poslovnu fleksibilnost i prisustvo u poslovnom životu;
- b) stvaranje uvjeta za brže zapošljavanje nakon završene srednje škole;
- c) sticanje primjenjivih znanja, razvijanje i jačanje sposobnosti, kompetencija i vještina u skladu sa zahtjevima tržišta rada;
- d) stvaranje uske povezanosti privrednih potreba i obrazovnog sistema;
- e) dobijanje na konkurentnosti privrede Kantona Sarajevo;
- f) stvaranje pretpostavki za smanjenje stope nezaposlenosti;
- g) povećanje konkurentnosti poslovnih subjekata, kroz usklađivanje ponude i potražnje na tržištu radne snage;
- h) osiguravanje transparentnosti sistema dualnog obrazovanja i
- i) izgradnja vlastitih standarda stručnog obrazovanja i obuke koji će biti usklađeni sa standardima zemalja Evropske unije u kojima se realizira dualno obrazovanje.

Član 7.

(Status učenika)

- (1) Učenik koji pohađa nastavu u vidu učenja kroz rad zadržava svoj status definisan propisima iz oblasti srednjeg obrazovanja, pod čim se podrazumijeva horizontalna i vertikalna prohodnost učenika.
- (2) Učenik iz stava (1) ovog člana nema status radnika niti lica angažovanog za bilo koji oblik rada za poslodavca predviđen propisima koji regulišu oblast radnih odnosa.

DIO TREĆI - OSTVARIVANJE DUALNOG OBRAZOVANJA

POGLAVLJE I. NAČIN REALIZACIJE UČENJA KROZ RAD

Član 8.

(Nastavni plan i program učenja kroz rad)

- (1) Nastavni planovi i programi trebaju biti zasnovani na ishodima učenja i standardu zanimanja.
- (2) Ministarstvo donosi nastavne planove i programe/predmetne kurikulare koji su prilagođeni za dualno obrazovanje, na prijedlog Instituta.
- (3) Prilikom izrade nastavnog plana i programa u obzir se trebaju uzeti potrebe lokalnog tržišta rada, što će se ostvariti direktnom međusobnom saradnjom škola, Ministarstva, Ministarstva privrede Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Ministarstvo privrede), poslovnih subjekata iz Kantona Sarajevo, Privredne komore Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Privredna komora), Obrtničke komore Kantona Sarajevo, Udruženja poslodavaca Kantona Sarajevo, kao i Javne ustanove „Služba za zapošljavanje Kantona Sarajevo“ (u daljem tekstu: Služba za zapošljavanje), te ostalih subjekata u čijoj se direktnoj ili indirektnoj nadležnosti nalazi dualno obrazovanje.

Član 9.

(Obim, period i mjesto realizacije učenja kroz rad)

- (1) Učenje kroz rad u školama u trogodišnjem trajanju se realizira od drugog razreda kod poslovnog subjekta i to sedmično:
 - a) u drugom razredu dva dana i
 - b) u trećem razredu tri dana.
- (2) Učenje kroz rad u školama u četverogodišnjem trajanju se realizira od drugog razreda kod poslovnog subjekta i to sedmično:
 - a) u drugom razredu dva dana;
 - b) u trećem razredu dva dana i
 - c) u četvrtom razredu dva dana.
- (3) Izuzetno od st. (1) i (2) ovog člana, učenje kroz rad se može realizirati kod poslovnog subjekta jedan dan sedmično u prvom razredu, ukoliko se utvrdi da postoji interes poslovnog subjekta.
- (4) Poslovni subjekat je dužan interes za izvođenje učenja kroz rad u prvom razredu iskazati u izjavi iz člana 10. stav (2) ovog zakona.
- (5) Učenje kroz rad se realizuje u skladu sa školskim kalendarom tokom školske godine u periodu od 8 do 19 sati, a najduže šest sati dnevno, u skladu s planom realizacije učenja kroz rad.
- (6) Učenje kroz rad se realizuje u cjelosti kod jednog, odnosno više poslovnih subjekata – članova konzorcija u skladu sa planom realizacije učenja kroz rad.
- (7) Izuzetno od stava (6) ovog člana, učenje kroz rad ili dio učenja kroz rad može se alternativno realizovati i u školi u vidu praktične nastave, ukoliko ga kod poslovnog subjekta nije moguće ostvariti u cjelini, pri čemu se ne ostvaruje nagrada iz člana 48. ovog zakona.

Član 10.

(Upis učenika)

- (1) Plan upisa učenika u škole za obrazovne profile u dualnom obrazovanju utvrđuje se u skladu s potrebama privrede, prijedloga poslovnih subjekata te mogućnostima daljeg školovanja budućih učenika.

- (2) Potrebe privrede utvrđuju se na osnovu izjava poslovnih subjekata o uključivanju u dualno obrazovanje.
- (3) Izjava iz stava (2) ovog člana minimalno sadrži sljedeće podatke: naziv, sjedište, identifikacioni broj poslovnog subjekta, obrazovni profil za koji poslovni subjekat može organizovati učenje kroz rad, informaciju da li postoji interes poslovnog subjekta da učenje kroz rad izvodi i tokom prvog razreda školovanja, broj učenika koji poslovni subjekat može da primi na učenje kroz rad, podatke o mjestu izvođenja učenja kroz rad i prijedlog škole koja realizuje traženi obrazovni profil.
- (4) Poslovni subjekat je dužan da Institutu dostavi izjavu iz stava (2) ovog člana najkasnije do kraja kalendarske godine koja prethodi školskoj godini u kojoj otpočinje realizacija obrazovnog profila u dualnom obrazovanju.
- (5) Institut dostavlja Ministarstvu plan za uključivanje poslovnih subjekata u dualno obrazovanje za narednu školsku godinu po školama i obrazovnim profilima, najkasnije do februara tekuće godine za narednu školsku godinu.
- (6) Škole u saradnji sa Ministarstvom predlažu plan upisa učenika, a odluku o upisu učenika donosi Vlada Kantona Sarajevo.
- (7) U pripremi plana upisa iz stava (6) ovog člana potrebno je obezbijediti uslove za uključivanje učenika sa teškoćama u razvoju/učenika s invaliditetom i učenika iz osjetljivih grupa uz pružanje adekvatne podrške prilikom izbora zanimanja.
- (8) U izradi prijedloga plana upisa iz stava (6) ovog člana za svaku školsku godinu učestvuju Privredna komora, Obrtnička komora Kantona Sarajevo, Udruženje poslodavaca Kantona Sarajevo, ostali poslovni subjekti iz Kantona Sarajevo te Služba za zapošljavanje u saradnji sa školama u Kantonu Sarajevo i Ministarstvom.
- (9) Raspoređivanje učenika za učenje kroz rad vrši poslovni subjekt u saradnji sa školom.

Član 11.

(Karijerno vođenje i savjetovanje učenika u dualnom obrazovanju)

- (1) Škola podstiče i prati karijerni razvoj učenika.
- (2) Škola formira tim za karijerno vođenje i savjetovanje (u daljem tekstu: tim), u cilju jačanja vještina upravljanja karijerom i donošenja promišljenih i odgovornih odluka o profesionalnoj budućnosti učenika.
- (3) Tim čine predstavnici škole sa odgovarajućim pedagoškim znanjima i vještinama, strukovnih udruženja, jedinice lokalne samouprave i poslovnih subjekata. Sastancima tima mogu da prisustvuju i predstavnici roditelja/staratelja/usvojitelja (u daljem tekstu: roditelj) i vijeća učenika.
- (4) Tim sarađuje sa osnovnim školama, srednjim školama i visokoškolskim ustanovama, naročito u procesu planiranja upisa učenika u škole.
- (5) Bliže uslove o načinu rada, aktivnostima i sastavu tima propisuje podzakonskim propisom ministar za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: ministar), na prijedlog Instituta.

Član 12.

(Ostvarivanje dualnog obrazovanja)

- (1) U dualnom obrazovanju učenik pohađa nastavu u školi i uči kroz rad kod poslovnog subjekta, u skladu sa nastavnim planom i programom te prilagođenim programom.
- (2) U dualnom obrazovanju učenik pohađa nastavu u školi i uči kroz rad kod poslovnog subjekta, u skladu sa nastavnim planom i programom.
- (3) Škola je odgovorna za ostvarivanje dijela nastavnog plana i programa koji se realizira u školi.

- (4) Škola ima obavezu da prati i izvodi dio nastavnog plana i programa koji se odnosi na stručnu-teorijsku nastavu i vježbe, te sistematski prati napredak učenika u izvođenju učenja kroz rad kod poslovnog subjekta, kako bi osigurala kvalitetu i usklađenost sa zadanim ciljevima obrazovnog procesa.
- (5) Poslovni subjekat ostvaruje dio nastavnog plana i programa koji se odnosi na učenje kroz rad.
- (6) Poslovni subjekat je odgovoran za sistematično i kvalitetno izvođenje učenja kroz rad u skladu sa nastavnim planom i programom i planom realizacije učenja kroz rad za određeni obrazovni profil.
- (7) Međusobni odnosi škole i poslovnog subjekta uređuju se ugovorom, u skladu sa ovim zakonom.

POGLAVLJE II. PRAVA, OBAVEZE I OVLAŠTENJA

Član 13.

(Obaveze i ovlaštenja Ministarstva)

U cilju organizacije, izvođenja i praćenja dualnog obrazovanja Ministarstvo ima sljedeća ovlaštenja i obaveze:

- a) izraditi popis obrazovnih profila za koje se izvodi učenje kroz rad kod poslovnog subjekta;
- b) izraditi i donijeti nastavne planove i programe na osnovu ishoda učenja i standarda zanimanja;
- c) provoditi nadzor nad primjenom ovog zakona;
- d) učestvovati u radu komisije za polaganje ispita za mentora kod poslovnog subjekta;
- e) donositi odluke o svim pitanjima koja nisu regulisana ovim zakonom ili drugim propisima, a tiču se organizacije i izvođenja dualnog obrazovanja;
- f) donijeti podzakonske akte u skladu sa ovim zakonom;
- g) snositi troškove izdavanja potvrde, vođenja upisa u registar i kompletan postupak iz člana 24. ovog zakona i
- h) postupiti u skladu sa članom 25. st. (4) i (5) ovog zakona.

Član 14.

(Obaveze i ovlaštenja Ministarstva privrede)

U cilju organizacije, izvođenja i praćenja dualnog obrazovanja Ministarstvo privrede ima sljedeća ovlaštenja i obaveze:

- a) priprema Program utroška sredstava za finansiranje/sufinansiranje procesa dualnog obrazovanja u poslovnim subjektima (u daljnjem tekstu: Program utroška sredstava);
- b) učestvuje u provođenju postupka za utvrđivanje ispunjenosti uslova za izvođenje učenja kroz rad i
- c) dostavlja Vladi Kantona Sarajevo informaciju iz člana 61. ovog zakona.

Član 15.

(Prijevoz učenika)

Prijevoz učenika u dualnom obrazovanju osigurava Ministarstvo saobraćaja Kantona Sarajevo u skladu sa propisom koji uređuje navedeno pravo učenika u srednjem odgoju i obrazovanju.

Član 16.

(Obaveze i ovlaštenja Privredne komore)

Privredna komora u saradnji sa Obrtničkom komorom Kantona Sarajevo i Udruženjem poslodavaca Kantona Sarajevo pruža, u što je moguće većoj mjeri, podršku pri organizaciji, izvođenju i praćenju dualnog obrazovanja i njegovom unapređenju, te ima sljedeće obaveze i ovlaštenja:

- a) učestvovati u izradi plana upisa učenika;
- b) poticati i informisati poslovnog subjekta o učešću u izvođenju učenja kroz rad;
- c) pružati podršku i pomoć poslovnim subjektima u procesu izvođenja učenja kroz rad;
- d) organizovati i sprovoditi obuku za mentora;
- e) pružati podršku i pomoć poslovnim subjektima u procesu stvaranja konzorcija;
- f) sprovoditi ispitivanja i istraživanja o potrebama poslovnih subjekata, zahtjevima i mjerama poboljšanja učenja kroz rad;
- g) pružati preporuke Ministarstvu o načinima unapređenja učenja kroz rad;
- h) oglašavati prijave potreba poslovnih subjekata i škola za izvođenjem učenja kroz rad i
- i) u saradnji sa Institutom organizovati i sprovoditi obuku, usavršavanje i ispit za mentora kod poslovnog subjekta.

Član 17.

(Ovlaštenja i obaveze poslovnog subjekta)

(1) Poslovni subjekt ima sljedeća ovlaštenja i obaveze u organizovanju i izvođenju učenja kroz rad:

- a) sačiniti u saradnji sa školom proceduru i kriterije za odabir učenika;
- b) izvršiti odabir učenika koje će primiti na učenje kroz rad, u skladu sa iskazanim interesom učenika, škole i mogućnostima poslovnog subjekta, najkasnije do 30.septembra tekuće školske godine;
- c) organizovati implementaciju plana realizacije učenja kroz rad i osigurati uslove za ostvarenje ciljeva učenja kroz rad u zadanom roku;
- d) obezbijediti mentora kod poslovnog subjekta;
- e) osigurati razumnu prilagodbu iz člana 3.ovog zakona;
- f) staviti učenicima na raspolaganje neophodna sredstva za izvođenje učenja kroz rad;
- g) promovisati u školi model učenja kroz rad pod jednakim uslovima za sve učenike;
- h) pružiti učenicima obuku iz oblasti zaštite na radu i izvršiti provjeru sposobnosti učenika za sigurno obavljanje zadataka nakon okončane obuke, te sprovesti ostale mjere zaštite na radu učenika u skladu sa važećim propisima iz oblasti zaštite na radu;
- i) učestvovati u praćenju, provjeravanju i ocjenjivanju učenika tokom učenja kroz rad, uključujući završni ispit i maturu;
- j) obezbijediti učenicima sa kojima je zaključio ugovor o učenju kroz rad besplatnu ishranu ili im isplatiti odgovarajuću naknadu za troškove ishrane;
- k) sarađivati sa koordinatorom praktične nastave i omogućiti mu pristup mjestu izvođenja učenja kroz rad, kao i uvid u propisanu dokumentaciju, na zahtjev škole;
- l) finansirati/sufinansirati novčanu nagradu za učenje kroz rad učeniku sa kojim je zaključio ugovor o učenju kroz rad;
- m) voditi pisanu dokumentaciju o izvođenju učenja kroz rad;
- n) pružati informacije o izvođenju učenja kroz rad na zahtjev Privredne komore ili Ministarstva;
- o) učestvovati u rješavanju konfliktnih situacija na relaciji poslovni subjekt - učenik - škola;

- p) osigurati povjerljivost ličnih podataka učenika u skladu sa važećim propisima o zaštiti ličnih podataka;
- r) dostaviti Institutu podatke o potrebi za izvođenjem učenja kroz rad u prostorijama poslovnog subjekta u skladu sa članom 10. stav (4) ovog zakona;
- s) voditi evidencije o učenicima koji su kod poslovnog subjekta na učenju kroz rad u skladu sa odgovarajućim propisima;
- t) izdati učeniku potvrdu o broju dana provedenih na učenju kroz rad u struci za vrijeme realizacije praktične nastave i
- u) redovno izvještavati školu jedanput godišnje o napretku učenika i ostvarivanju ishoda učenja putem propisanog obrasca.

- (2) Poslovni subjekt može zadužiti učenika samo na onim poslovima koji osiguravaju sticanje kompetencija za određeni obrazovni profil u skladu sa nastavnim planom i programom i planom realizacije učenja kroz rad.
- (3) Ovlaštenja i obaveze iz stava (1) ovog člana poslovni subjekti koji su udruženi u konzorcij imaju isključivo u pogledu izvođenja odgovarajućeg dijela učenja kroz rad.
- (4) Detaljna ovlaštenja i obaveze poslovnog subjekta u pogledu organizovanja i izvođenja učenja kroz rad definišu se ugovorom o dualnom obrazovanju i ugovorom o učenju kroz rad.

Član 18.

(Obaveze i ovlaštenje škole)

- (1) U cilju organizacije, izvođenja i praćenja dualnog obrazovanja, škola ima sljedeća ovlaštenja i obaveze:

- a) ostvariti programski sadržaj propisan nastavnim planom i programom;
- b) imenovati koordinatora;
- c) zaključiti ugovor o osiguranju učenika u slučaju nezgode i povrede na radu u ime učenika koji su raspoređeni na učenje kroz rad kod poslovnih subjekata;
- d) voditi evidencije o zaključenim ugovorima o dualnom obrazovanju i ugovorima o učenju kroz rad;
- e) dostaviti Ministarstvu primjerak ugovora o dualnom obrazovanju iz člana 25. stav (1) ovog zakona;
- f) sarađivati sa poslovnim subjektom i pružati informacije o učenicima koji su raspoređeni na učenje kroz rad kod poslovnog subjekta;
- g) omogućiti poslovnom subjektu promovisanje mogućnosti odabira učenja kroz rad kod konkretnog poslodavca;
- h) ocjenjivati učenike u saradnji sa mentorom kod poslovnog subjekta;
- i) sarađivati sa mentorom kod poslovnog subjekta, obilaziti mjesta izvođenja učenja kroz rad i vršiti uvid u propisanu dokumentaciju;
- j) pružati informacije o organizaciji i izvođenju učenja kroz rad na zahtjev Privredne komore, Obrtničke komore Kantona Sarajevo, Udruženja poslodavaca Kantona Sarajevo ili Ministarstva;
- k) informisati Institut o potrebi za izvođenjem učenja kroz rad kod poslovnih subjekata;
- l) učestvovati u rješavanju konfliktnih situacija;
- m) osigurati povjerljivost ličnih podataka učenika u skladu sa propisima o zaštiti ličnih podataka;
- n) osigurati povjerljivost poslovne tajne poslovnog subjekta;
- o) obezbijediti realizaciju praktične nastave u školskim radionicama i kabinetima ukoliko se učenje kroz rad ne može provesti u prostorijama poslovnog subjekta;

- p) obezbijediti sticanje odgovarajućih znanja učenika iz oblasti zaštite na radu, u obimu koji odgovara potrebi struke i obrazovnog profila za koje se vrši obrazovanje putem nastavnog plana i programa i
 - r) druga ovlaštenja i obaveze predviđena ovim zakonom i propisima o srednjem obrazovanju.
- (2) Ukoliko škola nije ispunila obavezu iz stava (1) tačka c) ovog člana, učenici ne mogu pohađati učenje kroz rad kod poslovnog subjekta.
- (3) Detaljna ovlaštenja i obaveze škole u pogledu organizovanja i izvođenja učenja kroz rad kod poslovnog subjekta definiraju se ugovorom o dualnom obrazovanju i ugovorom o učenju kroz rad.

Član 19. **(Obaveze učenika)**

U pogledu izvođenja učenja kroz rad učenik ima sljedeća prava i obaveze:

- a) redovno pohađati nastavu u vidu učenja kroz rad, te savjesno i odgovorno ispunjavati radne aktivnosti koje su mu dodijeljene;
- b) postupati u skladu sa uputstvima i nalogima mentora kod poslovnog subjekta ili drugih lica ovlaštenih za davanje uputa i naloga, ukoliko je upoznat s tim da su ta lica ovlaštena za davanje uputa i naloga;
- c) ponašati se u skladu sa uputstvima poslovnog subjekta, te propisima o zaštiti i sigurnosti na radu i zdravstvenoj zaštiti, sigurnosti od požara, sanitarno-tehničkim i higijenskim zahtjevima;
- d) nositi radnu i zaštitnu odjeću koju mu poslovni subjekt stavi na raspolaganje;
- e) savjesno rukovati alatom, mašinama i ostalom opremom i korištenje alata, mašina i ostale opreme samo u vezi sa povjerenim mu zadacima;
- f) poštovati interne akte poslovnog subjekta;
- g) čuvati imovinu i poslovnu tajnu poslovnog subjekta za vrijeme i nakon prestanka učenja kroz rad;
- h) u slučaju izostanka sa učenja kroz rad, obavezno i bez odgađanja informisati poslovnog subjekta, koordinatora i mentora kod poslovnog subjekta o izostanku i razlozima izostanka;
- i) dostaviti školi primjerak ugovora o učenju kroz rad neposredno nakon zaključivanja ugovora sa poslovnim subjektom, a u cilju evidentiranja ugovora o učenju kroz rad;
- j) podvrgnuti se ljekarskom pregledu prije početka učenja kroz rad kojim se dokazuje njegova opća zdravstvena sposobnost i sposobnost za učenje kroz rad za određeni obrazovni profil kod poslovnog subjekta, te mjerama zdravstvenog nadzora predviđenim propisima koji regulišu oblast zaštite stanovništva od zaraznih bolesti;
- k) dostaviti uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti i sanitarnu knjižicu poslovnom subjektu, ukoliko je sanitarna knjižica neophodna za izvođenje učenja kroz rad kod poslovnog subjekta i
- l) druga prava i obaveze predviđene ovim zakonom i propisima iz oblasti srednjeg obrazovanja.

Član 20. **(Zaštita prava učenika)**

- (1) Zaštita prava učenika u dualnom obrazovanju ostvaruje se u skladu sa propisima kojima se uređuju osnove sistema obrazovanja, srednje obrazovanje, oblast zaštite na radu, propisima kojima se uređuje zabrana obavljanja opasnog rada za djecu, ovim zakonom i drugim primjenjivim propisima.

- (2) Tokom učenja kroz rad zabranjeni su diskriminacija učenika, fizičko, psihičko, socijalno, seksualno, digitalno i svako drugo nasilje, zlostavljanje i zanemarivanje učenika, u skladu sa zakonom kojim se uređuju osnove sistema obrazovanja i odgoja i drugim zakonima.
- (3) Pravo na razumnu prilagodbu učenika s teškoćama u razvoju/učenika s invaliditetom ostvaruje se u skladu sa članom 3. ovog zakona.

DIO ČETVRTI - POSTUPAK ZA UTVRĐIVANJE ISPUNJENOSTI USLOVA ZA IZVOĐENJE UČENJA KROZ RAD

Član 21.

(Uslovi za izvođenje učenja kroz rad kod poslovnog subjekta)

- (1) Učenje kroz rad se može izvoditi kod poslovnog subjekta ukoliko poslovni subjekt ispunjava sljedeće uslove:
- a) obavlja djelatnost koja omogućava učenicima usvajanje znanja i stručnih kompetencija čije sticanje je predviđeno nastavnim planom i programom;
 - b) raspolaže neophodnim prostorom, opremom i sredstvima za rad za određeni obrazovni profil;
 - c) odredi mentora kod poslovnog subjekta za potrebe izvođenja učenja kroz rad koji ispunjava uslove definisane ovim zakonom;
 - d) obezbijedi primjenu mjera zaštite na radu u skladu sa propisima iz oblasti zaštite na radu;
 - e) nije otvoren stečajni postupak ili pokrenut postupak likvidacije nad poslovnim subjektom i
 - f) nije pravosnažno osuđivano odgovorno lice kod poslovnog subjekta i mentor kod poslovnog subjekta presudom za krivično djelo za koje je izrečena bezuslovna kazna zatvora u trajanju od najmanje tri mjeseca, kao i za krivična djela nasilje u porodici, oduzimanje djeteta ili maloljetnika, zapuštanje ili zlostavljanje djeteta ili maloljetnika ili rodoskrvnuće, krivična djela iz grupe krivičnih djela protiv spolne slobode i morala, protiv privrede, protiv službene i druge odgovorne funkcije, protiv javnog reda i pravnog prometa i protiv čovječnosti i drugih dobara zaštićenih međunarodnim pravom, bez obzira na izrečenu krivičnu sankciju, nisu pravosnažno osuđivani za prekršaj iz oblasti radnih odnosa za koji komisija iz člana 23. stav (2) ovog zakona ocijeni da je nespojiv sa organizacijom učenja kroz rad, i za koje nije, u skladu sa zakonom, utvrđeno diskriminatorno ponašanje.
- (2) Ukoliko jedan poslovni subjekt nije u mogućnosti obezbijediti izvođenje cjelokupnog programa učenja kroz rad predviđenog nastavnim planom i programom, izvođenje učenja kroz rad se može povjeriti prema više poslovnih subjekata koji su udruženi u konzorcij na način da se svakom od članova konzorcija povjeri izvođenje pojedinog dijela ili dijelova programa učenja kroz rad s ciljem da konzorcij zadovolji potrebe cjelokupnog programskog sadržaja, pod uslovom da konzorcij kao zajednica ispunjava uslove iz stava (1) ovog člana.
- (3) Poslovni subjekti koji su udruženi u konzorcij moraju pojedinačno ispunjavati uslove iz stava (1) ovog člana isključivo u pogledu organizovanja i izvođenja dijela programa učenja kroz rad.
- (4) U slučaju neispunjavanja uslova za izvođenje učenja kroz rad poslovnom subjektu se izdaje rješenje o neispunjavanju uslova za izvođenje učenja kroz rad iz člana 23. stav (7) ovog zakona.

Član 22.

(Pokretanje postupka za utvrđivanje ispunjenosti uslova za izvođenje učenja kroz rad)

- (1) Poslovni subjekt, odnosno konzorcij, podnosi Ministarstvu zahtjev za provjeru ispunjenosti uslova za izvođenje učenja kroz rad (u daljnjem tekstu: zahtjev).
- (2) Poslovni subjekt podnosi Ministarstvu zahtjev iz stava (1) ovog člana najkasnije šest mjeseci prije početka školske godine u kojoj otpočinje obavljanje učenja kroz rad, a u izuzetnim slučajevima i u kraćem roku.
- (3) Zahtjev se podnosi u pisanom obliku.
- (4) Zahtjev treba da sadrži osnovne podatke o poslovnom subjektu odnosno članovima konzorcija, broju slobodnih mjesta za izvođenje učenja kroz rad određenog obrazovnog profila i druge informacije od značaja za izvođenje učenja kroz rad kod poslovnog subjekta.

Član 23.

(Utvrdjivanje ispunjenosti uslova za izvođenje učenja kroz rad)

- (1) Provjeru ispunjenosti uslova iz člana 21. ovog zakona po podnesenom zahtjevu vrši Ministarstvo, koji snosi troškove postupka.
- (2) Najkasnije u roku od 15 dana od dana prijema zahtjeva Ministarstvo imenuje komisiju koja, u roku od 30 dana provodi postupak utvrđivanja ispunjenosti uslova za izvođenje učenja kroz rad kod poslovnog subjekta odnosno konzorcija za određeni obrazovni profil ili grupu srodnih obrazovnih profila.
- (3) Komisija iz stava (2) ovog člana obavezno ima predstavnika Udruženja poslodavaca, predstavnika Ministarstva, predstavnika Privredne komore i predstavnika Ministarstva privrede te broji ukupno do pet članova, pri čemu svi članovi trebaju biti stručnjaci za odgovarajući obrazovni profil koji se registruje.
- (4) Ministarstvo, na prijedlog komisije iz stava (2) ovog člana, donosi odluku o ispunjenosti uslova za izvođenje učenja kroz rad u roku od 15 dana od dana prijema prijedloga komisije.
- (5) Rješenje kojim je utvrđeno da poslovni subjekt ispunjava uslove propisane članom 21. ovog zakona važi četiri školske godine, nakon čega je poslovni subjekt dužan da pokrene postupak provjere ispunjenosti uslova za izvođenje učenja kroz rad u skladu sa članom 22. ovog zakona.
- (6) Poslovnom subjektu za kojeg je utvrđeno da ispunjava uslove za izvođenje učenja kroz rad Ministarstvo izdaje potvrdu.
- (7) Rješenje Ministarstva kojim je utvrđeno da poslovni subjekt ne ispunjava uslove za izvođenje učenja kroz rad je konačno u upravnom postupku i protiv istog se može pokrenuti upravni spor kod nadležnog suda.
- (8) Ukoliko poslovni subjekt prestane da ispunjava uslove propisane članom 21. ovog zakona, Ministarstvo, na prijedlog komisije iz stava (2) ovog člana, donosi rješenje o prestanku ispunjenosti uslova za izvođenje učenja kroz rad i ovo rješenje je konačno u upravnom postupku, i protiv istog se može pokrenuti upravni spor kod nadležnog suda.
- (9) Organizacija, sastav i način rada komisije iz stava (2) ovog člana bliže se uređuju podzakonskim propisima Ministarstva.

Član 24.

(Registar poslovnih subjekata sa odobrenjem za izvođenje učenja kroz rad)

- (1) Ministarstvo vodi i redovno ažurira registar poslovnih subjekata za koje je utvrđeno da ispunjavaju uslove za izvođenje učenja kroz rad.
- (2) Registar iz stava (1) ovog člana vodi se kao jedinstvena elektronska baza podataka, a podaci iz registra objavljuju se na zvaničnoj internet stranici Ministarstva.

- (3) U registar iz stava (1) ovog člana, upisuju se podaci o registarskom broju potvrde, nazivu i identifikacionim broju poslovnog subjekta, o rješenju o ispunjenosti uslova za izvođenje učenja kroz rad, o imenu, prezimenu i funkciji odgovornog lica kod poslovnog subjekta, broju i datumu rješenja o prestanku ispunjenosti uslova za izvođenje učenja kroz rad.
- (4) Troškove izdavanja potvrde, vođenja i upisa u registar iz stava (1) ovog člana, snosi Ministarstvo iz sredstava obezbijedenih iz Budžeta Kantona Sarajevo u skladu sa odredbama člana 13. tačka g) ovog zakona.
- (5) Način vođenja i sadržaj registra iz stava (1) ovog člana bliže se uređuje podzakonskim propisom Ministarstva.

DIO PETI - UGOVORI U DUALNOM OBRAZOVANJU

POGLAVLJE I. UGOVOR O DUALNOM OBRAZOVANJU

Član 25. **(Vrste ugovora)**

- (1) U pogledu dualnog obrazovanja zaključuju se dvije vrste ugovora:
 - a) ugovor o dualnom obrazovanju kojim se regulišu odnosi između škole i poslovnog subjekta odnosno članova konzorcija i
 - b) ugovor o učenju kroz rad kojim se regulišu odnosi između poslovnog subjekta i učenika odnosno zakonskog zastupnika učenika.
- (2) Ukoliko se učenje kroz rad izvodi kod više poslovnih subjekata udruženih u konzorcij, svaki od poslovnih subjekata pojedinačno zaključuje ugovore iz stava (1) ovog člana.
- (3) Ugovor iz stava (1) tačka b) ovog člana zaključuje se najkasnije do 30. septembra tekuće školske godine.
- (4) Ministarstvo je dužno Ministarstvu privrede dostaviti ugovore iz stava (1) ovog člana najkasnije do 15. oktobra tekuće školske godine.
- (5) Izuzetno, ugovori iz stava (1) ovog člana mogu biti zaključeni tokom cijele školske godine, a koji se odmah po zaključenju dostavljaju Ministarstvu, a zatim Ministarstvu privrede.

Član 26. **(Forma ugovora o dualnom obrazovanju)**

Ugovor o dualnom obrazovanju se zaključuje između škole i poslovnog subjekta u pisanoj formi.

Član 27. **(Sadržaj ugovora o dualnom obrazovanju)**

- (1) Obavezni elementi ugovora o dualnom obrazovanju su:
 - a) naziv, sjedište, ime i prezime lica ovlaštenog za zastupanje i identifikacioni broj poslovnog subjekta kao i registarski broj potvrde;
 - b) naziv, sjedište škole i ime i prezime direktora škole;
 - c) obrazovni profil koji je predmet ugovora;
 - d) obaveza poslovnog subjekta da obezbijedi učenje kroz rad o sopstvenom trošku u skladu sa članom 17. ovog zakona uz mogućnost da potrebna sredstva u vidu poticaja obezbijede institucije i/ili drugi organi na nivou općina, kantona, Federacije Bosne i Hercegovine i Bosne i Hercegovine;
 - e) obaveze škole u vezi sa realizacijom učenja kroz rad;
 - f) obaveze poslovnog subjekta u vezi sa realizacijom učenja kroz rad;
 - g) plan realizacije učenja kroz rad;

- h) mjesto i vremenski raspored realizacije učenja kroz rad;
 - i) maksimalan broj učenika koji je poslovni subjekt u mogućnosti primiti;
 - j) broj mentora kod poslovnog subjekta koje poslovni subjekt obezbjeđuje;
 - k) period trajanja ugovora;
 - l) razlozi za prestanak važenja i za raskid ugovora;
 - m) način rješavanja eventualnih sporova i
 - n) datum i potpisi ugovornih strana.
- (2) Ugovor o dualnom obrazovanju može sadržavati i dodatne elemente ukoliko nisu u suprotnosti sa ovim zakonom ili drugim propisima.

Član 28.

(Zaključivanje ugovora o dualnom obrazovanju)

- (1) Škola zaključuje ugovor o dualnom obrazovanju s jednim ili više poslovnih subjekata ili sa članovima konzorcija koji ispunjavaju uslove iz člana 21. ovog zakona i koji posjeduju potvrdu iz člana 23. stav (6) ovog zakona, u cilju obezbjeđenja uslova za ostvarivanje svih sadržaja učenja kroz rad definisanih određenim nastavnim planom i programom.
- (2) Prilikom izbora poslovnog subjekta ili konzorcija škola je u obavezi da se rukovodi najboljim interesom učenika i sve poslovne subjekte tretira na jednak način.
- (3) Poslovni subjekt koji ispunjava uslove propisane članom 21. ovog zakona i posjeduje potvrdu iz člana 23. stav (6) ovog zakona, može da zaključi ugovor o dualnom obrazovanju s jednom ili više škola.
- (4) O zaključenom ugovoru iz stava (1) ovog člana škola obavještava Ministarstvo najkasnije u roku od osam dana od dana zaključivanja ugovora.

Član 29.

(Objavljivanje na zvaničnoj internet stranici)

Škola i Ministarstvo najkasnije u roku od 15 dana od dana zaključivanja ugovora o dualnom obrazovanju objavljuju na svojoj zvaničnoj internet stranici osnovne informacije o planu realizacije učenja kroz rad i druge informacije od značaja za izvođenje učenja kroz rad.

Član 30.

(Raskid ugovora o dualnom obrazovanju od strane poslovnog subjekta)

- (1) Poslovni subjekt ima pravo raskida ugovora o dualnom obrazovanju ukoliko:
 - a) je školi zabranjen rad ili je ukinuta u skladu sa zakonom;
 - b) škola prestane da ispunjava propisane uslove za obrazovni profil u kojem poslovni subjekt realizuje učenje kroz rad;
 - c) škola ne ispunjava obaveze predviđene ugovorom o dualnom obrazovanju;
 - d) nastupe nepredviđene tehnološke, ekonomske ili organizacione promjene kod poslovnog subjekta koje sprečavaju, otežavaju ili bitno mijenjaju obavljanje djelatnosti i
 - e) nastupe drugi slučajevi predviđeni propisima koji regulišu oblast obligacionih odnosa.
- (2) Poslovni subjekt je dužan da bez odlaganja obavijesti Ministarstvo o raskidu i razlozima za raskid ugovora o dualnom obrazovanju.

Član 31.

(Raskid ugovora o dualnom obrazovanju od strane škole)

- (1) Škola ima pravo raskida ugovora o dualnom obrazovanju ukoliko:

- a) je doneseno rješenje o prestanku ispunjenosti uslova za izvođenje učenja kroz rad iz člana 23. stav (8) ovog zakona;
 - b) poslovni subjekt ne ispunjava obaveze predviđene ugovorom o dualnom obrazovanju;
 - c) poslovni subjekt izvrši povredu prava učenika propisanih ovim zakonom i drugim primjenjivim propisima;
 - d) ukoliko nad poslovnim subjektom bude pokrenut postupak stečaja ili likvidacije, odnosno odgovarajući postupak koji za cilj ima prestanak postojanja poslovnog subjekta i
 - e) nastupe drugi slučajevi predviđeni propisima koji regulišu oblast obligacionih odnosa.
- (2) Škola je dužna da bez odlaganja obavijesti Ministarstvo o raskidu i razlozima za raskid ugovora o dualnom obrazovanju.

Član 32.

(Posljedice raskida ugovora o dualnom obrazovanju)

- (1) Ako se ugovor o dualnom obrazovanju raskida iz razloga propisanih u članu 30. stav (1) tač. a), b) i c) ovog zakona ili iz drugih razloga koji su doveli do prestanka pružanja dualnog obrazovanja u određenoj školi, nastavak obrazovanja je dužna obezbijediti druga škola koju odredi Ministarstvo.
- (2) Ako je ugovor o dualnom obrazovanju raskinut iz razloga propisanih u članu 30. stav (1) tačka d) ovog zakona, učenje kroz rad učenicima obezbjeđuje škola kod drugog poslovnog subjekta s kojim ima zaključen ugovor o dualnom obrazovanju.
- (3) Ako je ugovor o dualnom obrazovanju raskinut iz razloga propisanih u članu 31. ovog zakona, učenje kroz rad organizuje škola, uz podršku Ministarstva kod drugog poslovnog subjekta s kojim zaključi ugovor o dualnom obrazovanju.
- (4) Ukoliko nakon raskida ugovora o dualnom obrazovanju nije moguće organizovati učenje kroz rad u skladu sa st.(1), (2) i (3) ovog člana, škola je dužna da obezbijedi učeniku uslove da završi započeto školovanje u skladu sa propisima kojima se uređuje srednje obrazovanje i odgoj.

POGLAVLJE II. UGOVOR O UČENJU KROZ RAD

Član 33.

(Forma ugovora o učenju kroz rad)

Ugovor o učenju kroz rad zaključuju poslovni subjekt i učenik, odnosno roditelj u pisanoj formi.

Član 34.

(Zaključivanje ugovora)

- (1) Ugovor o učenju kroz rad zaključuje se najkasnije pet radnih dana prije početka realizacije učenja kroz rad.
- (2) Poslovni subjekt i škola su dužni voditi evidenciju o zaključenim ugovorima o učenju kroz rad.

Član 35.

(Sadržaj ugovora o učenju kroz rad)

- (1) Obavezni elementi ugovora o učenju kroz rad su:
 - a) naziv, sjedište, ime i prezime lica ovlaštenog za zastupanje, identifikacioni broj poslovnog subjekta kao i registarski broj potvrde;
 - b) ime i prezime, adresa stanovanja, odjeljenje/razred, broj u matičnoj knjizi učenika;
 - c) ime i prezime, adresa stanovanja roditelja;
 - d) identifikacioni podaci o školi koju učenik pohađa;

- e) naziv obrazovnog profila;
- f) dokaz o posjedovanju opće zdravstvene sposobnosti i dokaz o zadovoljavanju propisanih posebnih zdravstvenih uslova za otpočinjanje sa učenjem kroz rad za određeni obrazovni profil (ljekarsko uvjerenje i sanitarna knjižica, ukoliko je sanitarna knjižica neophodna za obavljanje učenja kroz rad);
- g) obaveza poslovnog subjekta da organizuje i realizuje učenje kroz rad u skladu s nastavnim planom i programom i planom realizacije učenja kroz rad;
- h) mjesto i vrijeme realizacije učenja kroz rad;
- i) prava i obaveze učenika;
- j) nagrada učenika u skladu sa članom 48. ovog zakona;
- k) period trajanja ugovora;
- l) razlozi za prestanak važenja i raskid ugovora;
- m) način rješavanja eventualnih sporova i
- n) datum i potpisi ugovornih strana.

(2) Sastavni dio ugovora o učenju kroz rad je plan realizacije učenja kroz rad.

Član 36.

(Višestruko ugovaranje učenja kroz rad)

Učenik, odnosno roditelj može zaključiti ugovor o učenju kroz rad sa više poslovnih subjekata sa kojima je škola zaključila ugovor o dualnom obrazovanju, ukoliko je to neophodno radi realizacije cjelokupnog sadržaja nastavnog plana i programa.

Član 37.

(Raskid ugovora o učenju kroz rad od strane poslovnog subjekta)

- (1) Poslovni subjekt ima pravo raskida ugovora o učenju kroz rad ako:
- a) je ugovor o učenju kroz rad bio zaključen na osnovu lažnih podataka i dokumenata;
 - b) učenik krši obaveze utvrđene ugovorom o učenju kroz rad, propisima iz oblasti srednjeg obrazovanja, ovim zakonom te internim aktima poslovnog subjekta sa kojima je prethodno upoznat;
 - c) se učeniku promijenilo zdravstveno stanje, te prema mišljenju nadležne zdravstvene ustanove nije u mogućnosti nastaviti obrazovanje za obrazovni profil za koji se školuje i
 - d) nastupe drugi slučajevi predviđeni propisima koji uređuju oblast obligacionih odnosa.
- (2) O raskidu ugovora o učenju kroz rad poslovni subjekt će bez odlaganja obavijestiti školu i Ministarstvo.

Član 38.

(Raskid ugovora o učenju kroz rad od strane učenika, odnosno roditelja)

- (1) Učenik, odnosno roditelj, ima pravo raskida ugovora o učenju kroz rad ako:
- a) se učeniku promijenilo zdravstveno stanje, te prema mišljenju nadležne zdravstvene ustanove nije u mogućnosti nastaviti obrazovanje za obrazovni profil za koji se školuje;
 - b) poslovni subjekt ne ispunjava obaveze iz ugovora o učenju kroz rad;
 - c) je doneseno rješenje o prestanku ispunjenosti uslova za izvođenje učenja kroz rad iz člana 23. stav (8) ovog zakona;
 - d) poslovni subjekt izvrši povredu prava učenika propisanih ovim zakonom i drugim propisima i
 - e) nastupe drugi slučajevi predviđeni propisima koji uređuju oblast obligacionih odnosa.

- (2) O raskidu ugovora o učenju kroz rad učenik ili roditelj će bez odlaganja obavijestiti školu u pisanoj formi.

Član 39.

(Posljedice raskida ugovora o učenju kroz rad)

- (1) Ako se raskida ugovor o učenju kroz rad iz razloga navedenih u članu 38. stav (1) tač. c), d) i e) ovog zakona, škola je dužna obezbijediti izvođenje učenja kroz rad kod drugog poslovnog subjekta s kojim je zaključila ugovor o dualnom obrazovanju, ukoliko je to moguće.
- (2) U slučaju iz stava (1) ovog člana učenik, odnosno roditelj i drugi poslovni subjekt, sa kojim je škola zaključila ugovor o dualnom obrazovanju su dužni zaključiti ugovor o učenju kroz rad.
- (3) O raskidu ugovora iz stava (1) ovog člana, odnosno o zaključenom ugovoru iz stava (2) ovog člana škola i poslovni subjekt obavještavaju Ministarstvo, najkasnije u roku od osam dana od dana zaključenja ugovora.
- (4) Ukoliko škola nije zaključila ugovor o dualnom obrazovanju iz stava (2) ovog člana, dužna je da u saradnji sa Ministarstvom, u roku od 15 dana obezbijedi uslove za nastavak realizacije praktične nastave za odgovarajuće zanimanje.

POGLAVLJE III. REGISTAR UGOVORA

Član 40.

(Registar ugovora o dualnom obrazovanju)

- (1) Registar ugovora o dualnom obrazovanju vodi Ministarstvo.
- (2) U registar iz stava (1) ovog člana upisuju se sljedeći podaci:
 - a) broj ugovora;
 - b) naziv i adresa škole;
 - c) naziv i adresa poslovnog subjekta;
 - d) broj učenika za koje poslovni subjekt organizuje učenje kroz rad;
 - e) adresa mjesta izvođenja učenja kroz rad;
 - f) datum i vrijeme zaključenja ugovora;
 - g) datum početka učenja kroz rad i
 - h) drugi podaci od značaja za evidenciju i realizaciju ugovora.
- (3) Registar iz stava (1) ovog člana vodi se u štampanom i elektronskom obliku kao jedinstvena elektronska baza podataka.
- (4) Način vođenja i sadržaj registra iz stava (1) ovog člana uređuje se podzakonskim propisom Ministarstva.

Član 41.

(Upis u registar)

- (1) Škola je dužna Ministarstvu dostaviti primjerak ugovora o dualnom obrazovanju, u roku od osam dana od dana zaključenja ugovora, radi upisa u registar iz člana 40. stav (1) ovog zakona.
- (2) Primjerak ugovora iz stava (1) ovog člana poslovni subjekt može dostaviti Ministarstvu u štampanoj ili elektronskoj formi.

DIO ŠESTI - MENTOR KOD POSLOVNOG SUBJEKTA

Član 42.

(Mentor)

- (1) Mentor kod poslovnog subjekta je fizičko lice koje:

- a) je u radnom odnosu kod poslovnog subjekta ili koje samostalno obavlja djelatnost;
 - b) ima radno iskustvo od najmanje tri godine u odgovarajućem zanimanju ili grupi zanimanja za koja se učenik obrazuje u dualnom obrazovanju;
 - c) ima najmanje isti nivo obrazovanja za odgovarajuće zanimanje za koje se učenik školuje i
 - d) koje je položilo ispit za mentora kod poslovnog subjekta i posjeduje potvrdu o položenom ispitu za mentora kod poslovnog subjekta (u daljem tekstu: potvrda o položenom ispitu).
- (2) Izuzetno od stava (1) tač. b) i c) ovog člana, mentor kod poslovnog subjekta može biti i lice koje ima niži nivo obrazovanja u odnosu na nivo obrazovanja za koji se učenik školuje, ukoliko ima radno iskustvo od najmanje 10 godina u odgovarajućem zanimanju ili grupi zanimanja.

Član 43.

(Obuka i licenca za mentora)

- (1) Obuku za mentora kod poslovnog subjekta organizuje i sprovodi Privredna komora u skladu sa ugovorom koji potpisuje sa Ministarstvom svake godine. U slučaju nemogućnosti provođenja obuke obuku provodi Institut.
- (2) Obuka iz stava (1) ovog člana traje 40 sati.
- (3) Obuka iz stava (1) ovog člana sadrži osnove pedagoško-psihološke i metodičko-didaktičke grupe predmeta.
- (4) Nakon završene obuke iz stava (1) ovog člana, lice polaže ispit za mentora kod poslovnog subjekta.
- (5) Ministarstvo izdaje licencu licu koje je položilo ispit za mentora kod poslovnog subjekta.
- (6) Izuzetno, lice zaposleno kod poslovnog subjekta koje ima prijašnja iskustva u obavljanju poslova mentora kod poslovnog subjekta u trajanju od najmanje 10 godina može bez pohađanja obuke iz stava (1) ovog člana da pristupi polaganju ispita za mentore kod poslovnog subjekta.
- (7) Lica koja su položila ispit za mentore kod poslovnog subjekta dužna su jednom u dvije godine pristupiti jednodnevnom usavršavanju.
- (8) Usavršavanje mentora kod poslovnog subjekta iz stava (7) ovog člana vrši Privredna komora/Institut.
- (9) Program obuke, sticanje i oduzimanje licence, iz stava (5) ovog člana, uslove i druga pitanja od značaja za polaganje ispita za mentora kod poslovnog subjekta donosi ministar.

Član 44.

(Komisija za polaganje ispita za mentora kod poslovnog subjekta)

- (1) Privredna komora u skladu sa ugovorom koji potpisuje sa Ministarstvom svake godine obrazuje komisiju za polaganje ispita za mentora kod poslovnog subjekta. U slučaju nemogućnosti provođenja ispita, ispit provodi Institut.
- (2) Komisija iz stava (1) ovog člana u svom sastavu ima neparan broj članova i to predstavnika poslovnih subjekata nominovanih od strane Privredne komore/Udruženja poslodavaca Kantona Sarajevo/Obrtničke komore Kantona Sarajevo, predstavnika Ministarstva privrede te predstavnika Instituta.

Član 45.

(Registar izdatih licenci za mentora kod poslovnog subjekta i registar obuka za mentore kod poslovnog subjekta)

- (1) Institut vodi registar o izdatim licencama za mentore kod poslovnog subjekta i registar obuka za mentore kod poslovnog subjekta.
- (2) Licenca iz člana 43. stav (5) ovog zakona i registar o izdatim licencama sadrže: registarski broj licence, ime, prezime i zanimanje lica koje je položilo ispit za mentora kod poslovnog subjekta i naziv poslovnog subjekta kod koga je to lice u radnom odnosu, ukoliko mentor kod poslovnog subjekta nije lice koje samostalno obavlja djelatnost.
- (3) Visina troškova obuke i polaganja ispita za mentora kod poslovnog subjekta, kao i način vođenja registra iz stava (1) ovog člana utvrđuje se podzakonskim propisom kojeg donosi ministar.

DIO SEDMI – PRAĆENJE, PROVJERAVANJE, OCJENJIVANJE I ISPITI U DUALNOM OBRAZOVANJU

Član 46.

(Praćenje, provjeravanje i ocjenjivanje)

- (1) Mentor kod poslovnog subjekta u saradnji sa koordinatorom učestvuju u procesima praćenja, vrednovanja i ocjenjivanja odgojno-obrazovnih postignuća učenika tokom učenja kroz rad.
- (2) Podzakonski propis kojim se reguliše praćenje, vrednovanje i ocjenjivanje odgojno-obrazovnih postignuća učenika u dualnom obrazovanju donosi ministar.

Član 47.

(Završni i maturalni ispit)

- (1) Završnim, odnosno maturalnim ispitom provjeravaju se i stečene kompetencije u skladu sa nastavnim planom i programom.
- (2) Pri provjeri kompetencija stečenih tokom učenja kroz rad obavezno učestvuje mentor kod poslovnog subjekta, odnosno u odsustvu mentora kod poslovnog subjekta lice koje iz redova svojih radnika imenuje poslovni subjekt.
- (3) Lica iz stava (2) ovog člana u provjeri kompetencija učenika stečenih tokom učenja kroz rad učestvuju bez naknade.
- (4) Nakon položenog završnog odnosno maturalnog ispita učeniku se izdaje javna isprava, u skladu sa drugim propisima.
- (5) Dodatak diplome učenika koji je položio završni odnosno maturalni ispit sadrži podatak o obimu ostvarenog učenja kroz rad i spisak poslovnih subjekata kod kojih je učenje kroz rad obavljeno.
- (6) Podzakonski propis kojim se regulišu završni i maturalni ispit u dualnom obrazovanju donosi ministar.

DIO OSMI – FINANSIJSKO OBEZBJEĐENJE UČENIKA

POGLAVLJE I. NAGRADA I OSTALE NAKNADE

Član 48.

(Nagrada)

- (1) Za vrijeme izvođenja učenja kroz rad kod poslovnog subjekta, poslovni subjekt učeniku sa kojim je zaključio ugovor o učenju kroz rad isplaćuje nagradu u novcu.
- (2) Visina mjesečne neto nagrade iz stava (1) ovog člana određuje se prema ostvarenoj prosječnoj mjesečnoj neto plaći u Federaciji Bosne i Hercegovine u prethodnoj godini, i to:

- a) u prvom razredu 10%;
- b) u drugom razredu 15% i
- c) u ostalim razredima 20%.

(3) Poslovni subjekt može dodatno nagraditi učenika nagradom većom od nagrade iz stava (2) ovoga člana.

Član 49.

(Ostale naknade)

Učenik ima pravo na naknadu troškova prijevoza od škole do mjesta izvođenja učenja kroz rad i nazad u skladu sa odredbama člana 15. ovog zakona, kao i na besplatnu ishranu ili naknadu troškova za ishranu iz člana 17. stav (1) tačka j) ovog zakona.

POGLAVLJE II. REFUNDIRANJE DIJELA ILI SVIH TROŠKOVA PROCESA DUALNOG OBRAZOVANJA

Član 50.

(Obezbjeđenje sredstava)

(1) Na osnovu analize ugovora iz člana 25. ovog zakona i prijava na javni poziv iz člana 54. ovog zakona finansijska sredstva potrebna za refundiranje dijela ili svih troškova procesa dualnog obrazovanja u prethodnoj školskoj godini planira Ministarstvo privrede za svaku kalendarsku godinu.

(2) Sredstva iz stava (1) ovog člana obezbjeđuju se u Budžetu Kantona Sarajevo, na poziciji Ministarstva privrede "Podrška poslovnim subjektima u provođenju procesu dualnog obrazovanja".

(3) Visina finansijskih sredstava iz stava (2) ovog člana iznosi najmanje 0,05% vrijednosti godišnjeg Budžeta Kantona Sarajevo u prethodnoj godini bez: primitaka, namjenskih prihoda, vlastitih prihoda, transfera i donacija budžetskih korisnika.

Član 51.

(Program utroška sredstava)

(1) Program utroška sredstava je dokument kojim se programira refundacija dijela ili svih troškova procesa dualnog obrazovanja poslovnim subjektima koji imaju zaključene ugovore iz člana 25. ovog zakona.

(2) Ministarstvo privrede priprema Program utroška sredstava za tekuću kalendarsku godinu.

(3) Na prijedlog Ministarstva privrede Vlada Kantona donosi odluku o usvajanju Programa utroška sredstava.

(4) Program utroška sredstava sadrži: pregled analize zaključenih ugovora iz člana 25. ovog zakona, ukupno planirani iznos sredstava za refundaciju dijela ili svih troškova procesa dualnog obrazovanja u poslovnim subjektima, popis poslovnih subjekata koji su obuhvaćeni Programom utroška sredstava, prihvatljive troškove koji su predmet refundacije u Programu utroška sredstava, maksimalni iznosi poticajnih sredstava po vrstama prihvatljivih troškova, uslove i kriterije u postupku izbora korisnika sredstava, isprave i drugu dokumentaciju koja se obavezno dostavlja u prijavi na javni poziv za refundaciju dijela ili svih troškova poslovnog subjekta (u daljem tekstu: javni poziv) iz člana 54. ovog zakona, obavezne elemente ugovora o realizaciji odobrenih sredstava i druge potrebne programske elemente.

(5) Ukoliko se utvrdi da je nakon obrade svih prijava po javnom pozivu iz člana 54. ovog zakona, za isplatu iznosa sredstava iz člana 50. stav (1) ovog zakona potrebno prekoračiti limit ukupno planiranog iznosa sredstava iz stava (4) ovog člana, pojedinačni iznos koji se dodjeljuje odabranom korisniku sredstava, proporcionalno se umanjuje u skladu sa ovim limitom.

Član 52.

(Prihvatljivi troškovi za refundaciju)

U skladu sa ovim zakonom sredstva se mogu odobriti za refundaciju dijela ili svih troškova poslovnog subjekta, koji se odnose na:

- a) novčanu nagradu za učenje kroz rad učeniku sa kojim je zaključio ugovor o učenju kroz rad, koja ne može biti manja od 50% visine nagrade iz člana 48. stav (2) ovog zakona;
- b) besplatnu ishranu ili isplatu odgovarajuće naknade za troškove ishrane za učenike sa kojima je zaključio ugovor o učenju kroz rad;
- c) obezbjeđenje neophodnih sredstava za izvođenje učenja kroz rad i
- d) druge prihvatljive troškove definirane Programom utroška sredstava, koji su u funkciji provođenja procesa dualnog obrazovanja.

Član 53.

(Uslovi i kriteriji za ostvarivanje prava na sredstva)

Podnosilac prijave na javni poziv iz člana 54. ovog zakona može ostvariti pravo na sredstva po ovom zakonu ako:

- a) je registrovan i obavlja osnovnu djelatnost;
- b) je njegovo sjedište na području Kantona Sarajevo;
- c) ima izdatu potvrdu o ispunjenosti uslova za izvođenje učenja kroz rad iz člana 23. stav (6) ovog zakona.
- d) ima zaključene ugovore iz člana 25. ovog zakona;
- e) je dokazao nastanak i plaćanje prihvatljivih troškova iz člana 52. ovog zakona u prethodnoj kalendarskoj godini;
- f) je obuhvaćen Programom utroška sredstava;
- g) je dostavio prijavu u skladu sa javnim pozivom iz člana 54. ovog zakona i
- h) ispunjava sve ostale uslove propisane javnim pozivom iz člana 54. ovog zakona.

Član 54.

(Javni poziv)

- (1) Ministarstvo privrede priprema i objavljuje javni poziv.
- (2) Javnim pozivom pozivaju se poslovni subjekti iz člana 3. tačka e) ovog zakona koji ispunjavaju uslove iz javnog poziva da podnesu prijave za ostvarivanje prava po javnom pozivu.
- (3) Javni poziv objavljuje se na internet stranici Ministarstva privrede, a obavještenje o javnom pozivu objavljuje se u "Službenim novinama Kantona Sarajevo" i u jednom dnevnom listu čiji je izdavač pravno lice sa sjedištem u Kantonu Sarajevo.
- (4) Prijava na javni poziv mora sadržavati: uredno popunjen prijavni obrazac, projekat i drugu dokumentaciju propisanu javnim pozivom.
- (5) Prijava na javni poziv, u zatvorenoj koverti, dostavlja se Ministarstvu, direktno na protokol Kantona Sarajevo ili putem pošte.
- (6) Prijava na javni poziv koja nije dostavljena u skladu sa st. (4) i (5) ovog člana neće biti dalje razmatrana.
- (7) Rok za dostavljanje prijave je 30 dana od dana objave obavještenja iz stava (3) ovog člana u "Službenim novinama Kantona Sarajevo".
- (8) Neblagovremena prijava neće biti uzeta u razmatranje.
- (9) Prijava dostavljena po javnom pozivu ne vraća se podnosiocu prijave.
- (10) Ministarstvo privrede ne snosi nikakve troškove u pripremi i dostavi prijave na javni poziv.
- (11) Javne ustanove, privredna društava u većinskom vlasništvu Bosne i Hercegovine, entiteta, kantona, jedinica lokalne samouprave, samostalne upravne organizacije i fondovi čiji je osnivač Bosna i Hercegovina, entitet, kanton i jedinica lokalne samouprave, nemaju pravo učešća na javnom pozivu.

Član 55.

(Komisija u postupku izbora korisnika sredstava)

- (1) U periodu iz člana 54. stav (7) ovog zakona, ministar privrede Kantona Sarajevo rješenjem imenuje Komisiju u postupku izbora korisnika sredstava po javnom pozivu za refundaciju dijela ili svih troškova poslovnog subjekta (u daljnjem tekstu: Komisija u postupku izbora korisnika sredstava po javnom pozivu).
- (2) Komisija se sastoji od najmanje pet članova, uključujući i predsjednika Komisije u postupku izbora korisnika sredstava po javnom pozivu, i to: najmanje tri člana iz reda državnih službenika u Ministarstvu privrede, jednog člana iz reda državnih službenika u Ministarstvu i jednog člana iz reda stručnjaka koji nisu u radnom odnosu u kantonalnim organima državne službe, a imenovani su zbog svoje stručnosti kao vanjski saradnici iz reda akademske i/ili poslovne zajednice.
- (3) Broj članova Komisije u postupku izbora korisnika sredstava po javnom pozivu, uključujući i predsjednika Komisija u postupku izbora korisnika sredstava po javnom pozivu, mora biti neparan.
- (4) Komisija u postupku izbora korisnika sredstava po javnom pozivu ima imenovano lice za obavljanje administrativno – tehničkih poslova, koje ne učestvuje u odlučivanju, a imenuje se iz reda zaposlenika Ministarstva privrede.
- (5) U skladu sa rješenjem iz stava (1) ovog člana, Komisija u postupku izbora korisnika sredstava po javnom pozivu je dužna sačiniti i donijeti Poslovnik o radu Komisije u postupku izbora korisnika sredstava po javnom pozivu.
- (6) Poslovnik iz stava (5) ovog člana donosi se na prvom sastanku Komisije u postupku izbora korisnika sredstava po javnom pozivu, konsezzusom.

Član 56.

(Preliminarni prijedlog korisnika sredstava)

- (1) Komisija u postupku izbora korisnika sredstava po javnom pozivu vrši pregled prijave, obradu i kontrolu podataka iz dokumentacije blagovremenih prijava, ocjenu o ispunjavanju uslova, primjenu pravila za izbor korisnika sredstava i limita ukupno planiranih sredstava iz člana 51. stav (4) ovog zakona.
- (2) Na osnovu podataka proisteklih iz aktivnosti iz stava (1) ovog člana, Komisija u postupku izbora korisnika sredstava po javnom pozivu sačinjava preliminarni prijedlog korisnika sredstava sa iznosima ovih sredstava po svakom korisniku.
- (3) Preliminarni prijedlog korisnika sredstava iz stava (2) ovog člana Ministarstvo privrede isti dan objavljuje na svojoj internet stranici i oglasnoj ploči Kantona Sarajevo.

Član 57.

(Pravna zaštita u postupku izbora korisnika sredstava)

- (1) Podnosilac prijave u cilju zaštite svojih prava može dostaviti pisani prigovor Ministarstvu privrede, u roku od osam dana od dana objave preliminarnog prijedloga iz člana 56. stav (3) ovog zakona.
- (2) Prigovor iz stava (1) ovog člana dostavlja se direktno na protokol Kantona Sarajevo ili putem pošte.
- (3) Po prigovoru iz stava(1) ovog člana rješava Ministarstvo privrede u roku od 15 dana.

Član 58.

(Prijedlog korisnika sredstava)

- (1) Nakon rješavanja blagovremenih prigovora iz člana 57. ovog zakona, Komisija u postupku izbora korisnika sredstava po javnom pozivu odmah sačinjava prijedlog korisnika sredstava sa iznosom ovih sredstava po korisniku.

(2) Prijedlog korisnika sredstava iz stava (1) ovog člana, izvještaj o radu Komisije u postupku izbora korisnika sredstava po javnom pozivu, kao i svu ostalu dokumentaciju proisteklu u radu Komisije, Komisija dostavlja Ministarstvu privrede u roku od tri dana od dana sačinjavanja ovog prijedloga korisnika sredstava.

Član 59.

(Odluka o izboru korisnika sredstava)

- (1) Ministarstvo privrede, na osnovu prijedloga korisnika sredstava iz člana 58. ovog zakona, utvrđuje prijedlog odluke o izboru korisnika sredstava sa iznosom ovih sredstava po korisniku.
- (2) Vlada Kantona, na prijedlog Ministarstva privrede, donosi odluku o izboru korisnika sredstava sa iznosom ovih sredstava po korisniku.
- (3) Odluka iz stava (2) ovog člana objavljuje se u "Službenim novinama Kantona Sarajevo" i na internet stranici Ministarstva privrede.

Član 60.

(Ugovor o realizaciji odobrenih sredstava)

- (1) Nakon donošenja odluke iz člana 59. stav (2) ovog zakona, Ministarstvo privrede sa odabranim korisnicima sredstava zaključuje pojedinačne ugovore o realizaciji odobrenih sredstava (u daljnjem tekstu: ugovor).
- (2) Ugovor obavezno sadrži: predmet ugovora, iznos odobrenih sredstava, namjenu dodjele odobrenih sredstava, sankcije u slučaju nepoštivanja ugovora, kao i druge neophodne elemente ugovora u cilju uspostavljanja jasnog obligacionog odnosa ugovornih strana.

Član 61.

(Informacija o realizaciji odobrenih sredstava)

- (1) Na osnovu praćenja i evaluacije realizacije odobrenih sredstava, Ministarstvo privrede sačinjava informaciju o realizaciji odobrenih sredstava za proteklu kalendarsku godinu.
- (2) Informaciju iz stava (1) ovog člana, Ministarstvo privrede dostavlja Vladi Kantona Sarajevo, najkasnije do kraja tekuće kalendarske godine za proteklu godinu.

DIO DEVETI - NADZOR I KAZNE ODREDBE

Član 62.

(Nadzor)

- (1) Nadzor nad primjenom ovog zakona vrši Ministarstvo.
- (2) Inspekcijski nadzor vrši Kantonalna uprava za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo.

Član 63.

(Novčane kazne za školu i odgovorno lice)

- (1) Novčanom kaznom od 500,00 KM do 1.000,00 KM kaznit će se za prekršaj škola ako:
 - a) o raskidu ugovora iz člana 39. stav (1) ovog zakona ne obavijesti Ministarstvo u roku iz člana 39. stav (3) ovog zakona i
 - b) sa osiguravajućim društvom ne zaključi ugovor o osiguranju u ime učenika iz člana 18. stav (1) tačka c) ovog zakona.
- (2) Novčanom kaznom od 250,00 KM do 500,00 KM za prekršaj iz stava (1) ovog člana kazniće se i direktor, odnosno odgovorno lice škole.

Član 64.

(Novčane kazne za poslovnog subjekta i odgovorno lice kod poslovnog subjekta)

- (1) Novčanom kaznom od 500,00 KM do 1.000,00 KM kaznit će se za prekršaj poslovni subjekt ako:
 - a) sprovodi učenje kroz rad suprotno članu 17. stav (2) ovog zakona,
 - b) ne obezbijedi sredstava za izvođenje učenja kroz rad iz člana 17. stav (1) tačka f) ovog zakona,
 - c) ne obezbijedi besplatnu ishranu ili naknadu troškova za ishranu iz člana 17. stav (1) tačka j) ovog zakona,
 - d) ne pruži učenicima obuku iz oblasti zaštite na radu i ne izvrši provjeru sposobnosti učenika za sigurno obavljanje zadataka nakon obuke odnosno ne sprovede mjere zaštite na radu učenika u skladu sa važećim propisima iz oblasti zaštite na radu u skladu sa članom 17. stav (1) tačka h) ovog zakona,
 - e) ne obezbijedi nagradu za učenje kroz rad iz člana 48. stav (2) ovog zakona i
 - f) ne dostavi Ministarstvu ugovor u skladu sa članom 41. stav (1) ovog zakona i informacije iz člana 37. stav (2) i člana 39. stav (3) ovog zakona.
- (2) Novčanom kaznom od 250,00 KM do 500,00 KM za prekršaj iz stava (1) ovog člana kaznit će se i odgovorno lice kod poslovnog subjekta.

DIO DESETI - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 65.

(Donošenje podzakonskih propisa)

- (1) Podzakonske propise na osnovu ovog zakona ministar donosi u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.
- (2) Propise iz člana 24. stav (5) i člana 40. stav (4), te akt iz člana 43. stav (9) ovog zakona ministar donosi u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.
- (3) Do početka primjene ovog zakona Ministarstvo će uskladiti nastavne planove i programe sa standardima zanimanja i ishodima učenja za obrazovne profile koji će se obrazovati prema principima dualnog obrazovanja.
- (4) Do početka primjene ovog zakona Ministarstvo će realizirati pilot projekte radi provođenja ciljeva ovog zakona za zanimanja u skladu sa svojim posebnim odlukama i ugovorom o realizaciji pilot projekta zaključenim između Ministarstva, odabranih škola i poslovnih subjekata.
- (5) Pravni okvir za provođenje pilot projekta su odredbe ovog zakona.

Član 66.

(Potvrda o učenju kroz rad u struci)

Potvrda iz člana 17. stav (1) tačka t) ovog zakona može predstavljati dokaz o radnom iskustvu prilikom zapošljavanja kod javne ustanove čiji je osnivač Kanton Sarajevo, privrednog društva u vlasništvu ili većinskom vlasništvu Kantona Sarajevo, samostalne kantonalne upravne organizacije, samostalne kantonalne uprave i fonda čiji je osnivač Kanton Sarajevo.

Član 67.

(Primjena Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi u Kantonu Sarajevo)

Na sva pitanja koja nisu regulisana ovim zakonom primjenjuju se odredbe Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 27/24) i odredbe drugih relevantnih propisa.

Član 68.

(Stupanje na snagu)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u “Službenim novinama Kantona Sarajevo”, a primjenjivati će se od školske 2026/2027. godine, za učenike koji se u toj školskoj godini upisuju u prvi razred srednje škole.

Broj: _____ / 2025.

Sarajevo : _____ / 2025.

Predsjedavajući

Skupštine Kantona Sarajevo

OBRAZLOŽENJE

I – PRAVNI OSNOV

- Član 12. tačka b) i član 18. tačka b) Ustava Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo”, br. 1/96, 2/96-Ispravka, 3/96-Ispravka, 16/97, 14/00, 4/01, 28/04, 6/13 i 31/17).

II – RAZLOZI DONOŠENJA

Jedan od glavnih razloga za donošenje Zakona o dualnom obrazovanju predstavlja činjenica da se u srednjim školama za stručno obrazovanje i obuku praktična nastava u najvećem procentu realizira u skladu sa nastavnim planom i programom u školskim radionicama, laboratorijama, kabinetima, kao i drugim objektima za nastavu koji su opremljeni u skladu sa normativima. Činjenica je da se praktična nastava, pod nadzorom škole dijelom izvodi u preduzećima, ustanovama i kod samostalnih privrednika koji imaju odgovarajuću opremu.

Međutim, Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Ministarstvo) je stanovišta da se praktična nastava ne realizira u dovoljnoj mjeri kod poslodavaca i u saradnji sa poslodavcima. Učenici ne ovladavaju vještinama koje su potrebne na tržištu rada, čime nisu konkurentni u zadovoljavajućoj mjeri nakon završetka srednje škole i sticanja srednje stručne sprema 3. ili 4. stepena. Također, evidentan je nedovoljan broj sati praktične nastave i na zanimanjima 3. i 4. stepena.

Uvođenjem dualnog obrazovanja u srednjim stručnim školama na području Kantona Sarajevo ponudila bi se nova, naprednija rješenja u vezi sa navedenom predmetnom problematikom, što predstavlja izazov za Ministarstvo i Vladu Kantona Sarajevo. Dualno obrazovanje predviđa postepeno povećanje broja sati, odnosno dana koje će učenici, koji pohađaju škole za srednje stručno obrazovanje i obuku (u trogodišnjem i četverogodišnjem trajanju), kao ciljna skupina provoditi u kompanijama i time direktno učiti kako se radi. Dakle, temeljitom reformom u srednjem stručnom obrazovanju kroz uvođenje dualnog obrazovanje, značajno bi se povećao broj sati praktične nastave, koji je trenutno nedovoljan, i time ojačale kompetencije učenika za bolju konkurentnost na tržištu rada nakon završetka srednje škole.

Opći cilj uvođenja dualnog obrazovanja nije obrazovati učenike za rad u inostranstvu, nego ih učiniti konkurentnijim na evropskom tržištu rada, odnosno odškolorati kvalifikovanu radnu snagu koja će odmah biti spremna za tržište rada. Tačnije, dualnim obrazovanjem učenici će biti konkurentniji za tržište rada jer će sticati praktična znanja i razvijati vještine koje će osigurati da učenik po završetku srednjeg stručnog obrazovanja bude prepoznat od poslodavaca kao konkurentan radnik koji posjeduje polazno znanje i vještine za konkretno radno mjesto. Zakon će biti jedan od strateških poteza u povećanju zaposlenosti i zadržavanja mladih ljudi u Kantonu Sarajevo, ali i njihovog privlačenja na ovo područje.

Učenici će imati osigurane uvjete za brže zapošljavanje nakon završene srednje škole, steći će kompetencije, vještine i znanja u skladu sa potrebama tržišta rada, stvorit će se uska povezanost privrednih potreba i obrazovanog sistema, privreda Kantona Sarajevo će dobiti na konkurentnosti, stopa nezaposlenosti će se smanjiti, doći će do izjednačavanja obrazovnih mogućnosti u

socijalnom i regionalnom smislu, stvarne jednakosti žena i muškaraca, te eliminiranja zapostavljanja osoba sa invaliditetom

Dakle, Nacrtom Zakona o dualnom obrazovanju se uređuju sadržaj i način ostvarivanja dualnog obrazovanja, uzajamna prava i obaveze učesnika u dualnom obrazovanju, finansijsko obezbjeđenje učenika, ugovori u dualnom obrazovanju kao i druga pitanja od značaja za dualno obrazovanje. Dodatno je regulisano da se odredbe tog zakona primjenjuju na srednje stručno obrazovanje i obuku u trajanju od tri, odnosno četiri godine, a da će se na sva pitanja vezana za dualno obrazovanje koja nisu regulisana tim zakonom primijeniti odredbe važećih propisa iz oblasti srednjeg obrazovanja. Nacrt Zakona o dualnom obrazovanju je predvidio uvođenje učenja kroz rad kao oblika nastave koji se izvodi kod poslovnog subjekta koji ispunjava zakonom propisane uslove za izvođenje učenja kroz rad pod nadzorom mentora i koordinatora. Učenje kroz rad se realizuje u cjelosti kod jednog, odnosno više poslovnih subjekata – članova konzorcija u skladu sa planom realizacije učenja kroz rad.

Nadalje, ključna rješenja koja će biti obuhvaćena Nacrtom Zakona o dualnom obrazovanju radi postizanja ciljeva su sljedeća: uspostavljanje partnerstva škole i poslodavca (saradnja i jasna podjela obaveza i odgovornosti u obezbjeđivanje kvalitetnog učenja kroz rad), uspostavljanje socijalnog partnerstva na lokalnom nivou (uključenost svih zainteresovanih strana u proces planiranja, realizacije i praćenja efekata dualnog obrazovanje kroz utvrđeni institucionalni okvir), karijerno vođenje i zapošljivost (razvoj vještina upravljanja karijerom i obezbjeđivanje većih šansi za zapošljavanje), usklađivanje s potrebama poslodavaca i tržišta rada, obezbjeđivanje jednakih uslova za sticanje obrazovanje bez ikakve diskriminacije po bilo kojem osnovu, podučavanje učenika od strane mentora, obuka i certificiranje mentora, te pojačana uloga koordinatora za praktičnu nastavu u školi sa mentorom.

Akcenat se stavlja na institucionalno partnerstvo i saradnju između Ministarstva, Ministarstva privrede, Udruženja poslodavaca Kantona Sarajevo, Privredne komore Kantona Sarajevo, Obrtničke komore Kantona Sarajevo i škola s ciljem uspostavljanja i sprovođenja dualnog obrazovanja na nivou Kantona Sarajevo.

U prethodnom periodu, Ministarstvo je provelo konsultacije i razmjene mišljenja sa Udruženjem poslodavaca Federacije BiH, Udruženjem poslodavaca Kantona Sarajevo, Privrednom komora Kantona Sarajevo, Obrtničkom komorom Kantona Sarajevo, Sindikatom srednjeg i visokog obrazovanja, odgoja, nauke i kulture Bosne i Hercegovine Kantonalni odbor Kantona Sarajevo, Zajednicom srednjih škola, Vijećem roditelja učenika osnovnih i srednjih škola Kantona Sarajevo. Stručnu pomoć pružilo je Njemačko društvo za međunarodnu saradnju GIZ, uz konstatnu podršku ambasada Njemačke, Austrije i Švicarske.

Tada urađena verzija Nacrta Zakona o dualnom obrazovanju, koja je bila rezultat zajedničkog rada navedenih institucija/ustanova, je sadržana dijelom i u verziji Nacrta Zakona o dualnom obrazovanju, uz određene izmjene, koji je u skladu sa odredbama Uredbe o procjeni propisa u Kantonu Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 29/22) upućen u javne sveobuhvatne konsultacije u novembru 2024. godine. Navedeno je podrazumijevalo, između ostalog, da se izvještaj o provedenoj sveobuhvatnoj procjeni uticaja propisa sačinjen na Obrascu

2., zajedno sa ovim obrazloženjem i Nacrtom Zakona o dualnom obrazovanju objavi na internet stranici Ministarstva u cilju provođenja sveobuhvatnih konsultacija.

Nakon što je procedura sveobuhvatnih konsultacija završena, postupilo se, u skladu sa odredbama Uredbe o procjeni propisa u Kantonu Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 29/22), analizi svih pristiglih primjedbi, prijedloga i sugestija, a s ciljem uvrštavanja Nacrta Zakona o dualnom obrazovanju u dnevni red sjednice Vlade Kantona Sarajevo radi donošenja zaključka o utvrđivanju Nacrta ovog zakona i dostavljanja Skupštini Kantona Sarajevo na dalju proceduru donošenja.

Naime, u skladu sa Rješenjem broj: 11-05-34-53407-2/24 od 16.12.2024. godine imenovana je Komisija za izradu Nacrta Zakona o dualnom obrazovanju sa ciljem da izvrši analizu pristiglih prijedloga i primjedbi, proisteklih iz javnih konsultacija te da uvrsti eventualne prijedloge i primjedbe u postojeći materijal i isti u formi Nacrta Zakona o dualnom obrazovanju preda ministrici za odgoj i obrazovanje na daljnje postupanje.

Članovi Komsije su bili iz sljedećih struktura: Vijeće roditelja učenika osnovnih i srednjih škola Kantona Sarajevo, Zajednica srednjih škola, Udruženje poslodavaca Kantona Sarajevo, Privredna komora Kantona Sarajevo, Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo, Javna ustanova Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo, Obrtnička komora Kantona Sarajevo, Sindikat srednjeg i visokog obrazovanja, odgoja, nauke i kulture Bosne i Hercegovine-Kantonadni odbor Kantona Sarajevo, Koordinacioni odbor organizacija osoba s invaliditetom Kantona Sarajevo i Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo.

Komisija je održala deset sastanaka u periodu od 16.12.2024. godine do 27.01.2025. godine. Komisija je radila na: analizi pristiglih primjedbi/prijedloga, postojećih zakonskih i podzakonskih akata, izrada/integrisanje prijedloga Nacrta Zakona o dualnom obrazovanju. Prilog ovog obrazloženja su objedinjene primjedbe na prijedlog teksta Nacrta Zakona o dualnom obrazovanju.

Objedinjene primjedbe na Nacrt Zakona o dualnom obrazovanju (skraćeni prikaz):

- Član 1. stav (2) Aktivni stručno-teoretske grupe predmeta JU Srednja građevinsko-geodetska škola;
- Član 1. stav (1) JU Srednja ekonomska škola, Sarajevo – Nastavničko vijeće;
- Član 3. Aktiv praktične nastave JU Srednja medicinska škola – Jezero Senada Osmanović, prof.Dr.Jasminka Kulić, prof. JU Srednja ugostiteljsko-turistička škola, Aktiv nastavnika ekonomske i ugostiteljske grupe predmeta Sindikalna organizacija, Srednja zubotehnička škola, Sarajevo JU Srednja ugostiteljsko-turistička škola, Aktiv nastavnika ekonomske i ugostiteljske grupe predmeta Aktiv praktične nastave JU Srednja medicinska škola-Jezero Sarajevo, Zajednica srednjih škola KS Aktiv stručno teorijske nastave JU Srednja medicinska škola, Sarajevo;
- Član 4. Aktivni stručno-teoretske grupe predmeta JU Srednja građevinsko-geodetska škola, JU Srednja ekonomska škola, Sarajevo – Nastavničko vijeće, JU Srednja škola metalnih zanimanja Aktiv stručno teorijske nastave, JU Srednja medicinska škola Sarajevo, JU Željeznički školski centar Sarajevo, Dea Dudić;

- Član 5 stav (1) (2) i (3) Aktivni stručno-teoretske grupe predmeta JU Srednja građevinsko-geodetska škola;
- Član 5. Vijeće roditelja učenika osnovnih i srednjih škola KS Vijeće roditelja učenika osnovnih i srednjih škola KS , Kordinacija VRKS osnovnih i srednjih škola Stari Grad Sindikalna organizacija JU srednja škola metalnih zanimanja;
- Član 6. Sindikalna organizacija JU Srednja zubotehnička škola JU Srednja građevinsko-geodetska škola JU Srednja ekonomska škola, Sarajevo- Nastavničko vijeće, Dea Dudić;
- Član 6 dodati stav (j) JU Srednja ekonomska škola, Sarajevo – Nastavničko vijeće;
- Član 7. stav (1) i (2) Aktivni stručno-teoretske grupe predmeta JU Srednja građevinsko-geodetska škola;
- Član 7 (2) JU Srednja ekonomska škola, Sarajevo –Nastavničko vijeće JU Srednja ekonomska škola, Sarajevo – Vijeće roditelja Zajednice srednjih škola KS;
- Član 8. JU Srednja građevinsko-geodetska škola JU Srednja ugostiteljsko-turistička škola Aktiv nastavnika ekonomske i ugostiteljske grupe predmeta;
- Član 8. (3) Senada Osmanović, prof Dr Jasminka Kulić, prof JU Srednja medicinska škola, Jezero JU Srednja medicinska škola, Sarajevo JU Srednja ekonomska škola, Sarajevo – Nastavničko vijeće JU Željeznički školski centar, Amna Fejzić, Aleksandra Danešić Zajednice srednjih škola KS;
- Član 8 stav (3) i (4)Vijeće roditelja učenika osnovnih i srednjih škola KS, Kordinacija VRKS osnovnih i srednjih škola Stari Grad JU Srednja medicinska škola, Sarajevo;
- Član 8 (2) JU Srednja medicinska škola, Sarajevo;
- Član 9. Sindikalna organizacija JU Srednja škola metalnih zanimanja JU SŠC HADŽIĆI Aktivni stručno-teoretske grupe predmeta JU Srednja građevinsko-geodetska škola Sindikat srednjeg obrazovanja KS, JU Srednja ekonomska škola, Sarajevo – Nastavničko vijeće JU Srednja ekonomska škola, Sarajevo - Vijeće roditelja Aktivni stručno-teoretske grupe predmeta JU Srednja građevinsko-geodetska škola;
- Član 9. stav (1) i (2) Aktivni stručno-teoretske grupe predmeta JU Srednja građevinsko-geodetska škola JU Srednja ugostiteljsko-turistička škola Aktivni stručno-teoretske grupe predmeta JU Srednja građevinsko-geodetska škola , Zajednica srednjih škola KS JU Škola za srednje stručno obrazovanje i radno osposobljavanje Sarajevo, Vijeće roditelja član;
- Član 9. stav (2) JU Željeznički školski centar, Sarajevo JU Srednja mašinska tehnička škola Sarajevo, Dea Dudić Sindikalna organizacija Srednja zubotehnička škola, Sarajevo JU Srednja ekonomska škola, Sarajevo – Nastavničko vijeće, Muhamed Gušić JU Srednja ugostiteljsko-turistička škola, Aktiv nastavnika ekonomske i ugostiteljske grupe predmeta Udruženje Vijeće roditelja osnovnih i srednjih škola Kantona Sarajevo / VRKS;
- Član 9. stav (7) JU Srednja medicinska škola, Jezero Senada Osmanović, prof. Dr Jasminka Kulić, prof , JU Srednja škola za tekstil, kožu i dizajn Sarajevo Durmišević Alma Delić Aida Stambol Amela Subašić Selma;
- Član 9 stav (3) i (4) JU Srednja ekonomska škola, Sarajevo – Nastavničko vijeće JU Srednja ekonomska škola, Sarajevo – Nastavničko vijeće;
- Član 10. Sindikat srednjeg obrazovanja KS , Udruženje Vijeće roditelja osnovnih i srednjih škola Kantona Sarajevo Sindikalna organizacija JU Srednja zubotehnička škola;
- Član 10 stav (7) JU Škola za srednje stručno obrazovanje i radno osposobljavanje Sarajevo;

- Član 10. stav (8) Obrtnička komora Kantona Sarajevo;
- Član 10. Senada Osmanović, prof. Dr Jasminka Kulić, prof Aktiv geodeta (Uzeir Tucovi, Šida Vrce, Irfan Kereš, Elma Grabovica, Dženana Mahmutagić, Edis Malanović), Selma Subašić;
- Član 10 stav (1) dodati JU Srednja medicinska škola, Sarajevo;
- Član 10 stav (1) i (2) JU Srednja ekonomska škola, Sarajevo – Nastavničko vijeće;
- Član 10 stav (6) JU Željeznički školski centar Sarajevo;
- Član 11. Aktivni stručno-teoretske grupe predmeta JU Srednja građevinsko-geodetska škola Vijeće roditelja učenika osnovnih i srednjih škola KS JU Srednja škola za tekstil, kožu i dizajn Sarajevo Durmišević Alma Delić Aida Stambol Amela Subašić Selma Aktiv stručno teorijske nastave JU Srednja medicinska škola, Sarajevo;
- Član 11 stav (3) Zajednica srednjih škola KS;
- Član 11 stav (5) Senada Osmanović, prof. Dr Jasminka Kulić, prof JU Srednja medicinska škola, Jezero, Aleksandra Đanešić;
- Član 12. Vijeće roditelja učenika osnovnih i srednjih škola KS;
- Član 12 (4) Aktivni stručno-teoretske grupe predmeta JU Srednja građevinsko-geodetska škola;
- Član 12 stav (3) i (4) Aktiv nastavnika ekonomske i ugostiteljske grupe predmeta JU Ugostiteljsko – turističke škole Sarajevo;
- Član 12 stav (3) Amna Fejzić JU Srednja medicinska škola, Jezero Senada Osmanović, prof. Dr Jasminka Kulić, prof JU Srednja medicinska škola, Jezero JU Željeznički školski centar Sarajevo;
- Član 12 (4) Aktivni stručno-teoretske grupe predmeta JU Srednja građevinsko-geodetska škola;
- Član 13. stav (4) Aktivni stručno-teoretske grupe predmeta JU Srednja građevinsko-geodetska škola;
- Član 13. stav (1) U Srednja ekonomska škola, Sarajevo – Nastavničko vijeće;
- Član 13. JU SŠC Hadžići;
- Član 13 (a) JU Srednja škola metalskih zanimanja Aktivni stručno-teoretske grupe predmeta JU Srednja građevinsko-geodetska škola;
- Član 14. Aktivni stručno-teoretske grupe predmeta JU Srednja građevinsko-geodetska škola;
- Vijeće roditelja učenika osnovnih i srednjih škola KS Aktivni stručno-teoretske grupe predmeta JU Srednja građevinsko-geodetska škola;
- Član (15) Vijeće roditelja učenika osnovnih i srednjih škola KS, Ministarstvo za odgoj i obrazovanje KS Olivera Hasković;
- Član 16. Vijeće roditelja učenika osnovnih i srednjih škola KS Obrtnička komora Kantona Sarajevo, Privredna komora Kantona Sarajevo;
- Član 17. Aktivni stručno-teoretske grupe predmeta JU Srednja građevinsko-geodetska škola, Vijeće roditelja učenika osnovnih i srednjih škola KS, JU Srednja medicinska škola – Jezero, JU Srednja škola za tekstil, kožu i dizajn, JU SŠC Hadžići, Senada Osmanović, prof. Jasminka Kulić, prof. JU Srednja medicinska škola, Jezero, JU Srednja ekonomska škola, Sarajevo Vijeće roditelja, Vijeće roditelja učenika osnovnih i srednjih škola KS;
- Član 17. (1) Zajednice srednjih škola KS, JU Željeznički školski centar Sarajevo;
- Član 17. tač. (a) i (f) JU Srednja medicinska škola, Sarajevo;
- Član 17.(f) i (j) JU Srednja škola metalskih zanimanja;

- Član 18. Vijeće roditelja učenika osnovnih i srednjih škola KS Obrtnička komora Kantona Sarajevo Senada Osmanović, prof. Jasminka Kulić, prof. JU Srednja medicinska škola, Jezero, Aldina Tanković, JU Srednja škola za tekstil, kožu i dizajn Sindikalna organizacija JU Srednja škola metalnih zanimanja, Sindikalna organizacija JU Srednja škola metalnih zanimanja Srednja medicinska škola-Jezero Sarajevo;
- Član 18. (f) Zajednice srednjih škola KS član 18 (1) (f) JU Srednja medicinska škola, Sarajevo;
- Član 19. JU Srednja ekonomska škola, Sarajevo – Vijeće roditelja Sindikalna organizacija JU Srednja škola metalnih zanimanja Srednja medicinska škola-Jezero Sarajevo, Vijeće roditelja učenika osnovnih i srednjih škola KS, Vijeće roditelja učenika osnovnih i srednjih škola KS JU Željeznički školski centar Sarajevo, Dea Dudić;
- Član 19 (i) JU Srednja škola metalnih zanimanja;
- Član 20. Vijeće roditelja učenika osnovnih i srednjih škola KS, JU Srednja ekonomska škola, Sarajevo Vijeće roditelja;
- Član 21. Sindikalna organizacija JU Srednja škola metalnih zanimanja;
- Član 21 (b) JU Srednja škola metalnih zanimanja;
- Član 21 (1) (a) Muhamed Gušić;
- Član 23. JU Srednja zubotehnička škola JU Srednja ekonomska škola, Sarajevo – Nastavničko vijeće Zajednica srednjih škola KS;
- Član 23. stav (3) Ministarstvo za odgoj i obrazovanje KS Olivera Hasković;
- Član 25. JU Željeznički školski centar Sarajevo;
- Član 27. stav (1) JU Srednja medicinska škola, Sarajevo;
- Član 31. Vijeće roditelja učenika osnovnih i srednjih škola KS;
- Član 31. (1) (c) JU Željeznički školski centar, Sarajevo;
- Član 35. Aldina Tanković;
- Član 37. Vijeće roditelja učenika osnovnih i srednjih škola KS Senada Osmanović, prof. Jasminka Kulić, prof. JU Srednja medicinska škola, Jezero JU Srednja ekonomska škola, Sarajevo – Nastavničko vijeće;
- Član 38. JU Srednja ekonomska škola, Sarajevo – Vijeće roditelja;
- Član 39. Vijeće roditelja učenika osnovnih i srednjih škola KS;
- Član 42. Aktiv stručno-teoretske grupe predmeta JU Srednja građevinsko-geodetska škola Vijeće roditelja učenika osnovnih i srednjih škola KS Aktiv nastavnika praktične nastave Srednja medicinska škola-Jezero Sarajevo Aktiv stručno teorijske nastave JU Srednja medicinska škola, Sarajevo Sindikalna organizacija JU Srednja škola metalnih zanimanja Srednja medicinska škola-Jezero Sarajevo JU Srednja ekonomska škola, Sarajevo, Vijeće roditelja JU Srednja ekonomska škola, Sarajevo Nastavničko vijeće, Amna Fejzić, Srednja medicinska škola-Jezero Sarajevo;
- Član 42. (1) i (2) (c) JU Željeznički školski centar;
- Član 42 stav (2) (c) JU Srednja škola metalnih zanimanja;
- Član 43. Aktiv stručno-teoretske grupe predmeta JU Srednja građevinsko-geodetska škola, Vijeće roditelja učenika osnovnih i srednjih škola KS, Aktiv praktične nastave JU Srednja medicinska škola-Jezero Sarajevo, Jasminka Mešinović JU Srednja škola poljoprivrede, prehrane, veterine i uslužnih djelatnosti, JU Srednja medicinska škola Sarajevo- Aktiv stručno-

- teorijske i praktične nastave, Privredna komora Kantona Sarajevo, JU Srednja škola za tekstil, kožu i dizajn Sindikalna organizacija JU Srednja škola metalnih zanimanja;
- Član 43. (2) Amna Fejzić Srednja medicinska škola-Jezero Sarajevo;
 - Član 44. Aktiv praktične nastave Srednja medicinska škola-Jezero Sarajevo, Jasminka Mešinović Sindikalna organizacija JU Srednja zubotehnička škola Privredna komora Kantona Sarajevo;
 - Član 44.(2) JU Srednja škola poljoprivrede, prehrane, veterine i uslužnih djelatnosti medicinska Aktiv praktične nastave Srednja medicinska škola-Jezero Sarajevo, Jasminka Mešinović;
 - Član 45. Privredna komora Kantona Sarajevo;
 - Član 46. Vijeće roditelja učenika osnovnih i srednjih škola KS JU Srednja škola poljoprivrede, prehrane, veterine i uslužnih djelatnosti i Aktiv praktične nastave JU Srednja medicinska škola-Jezero Sarajevo, Jasminka Mešinović Sindikalna podružnica, JU Srednja zubotehnička škola JU Srednja ekonomska škola, Sarajevo-Nastavničko vijeće;
 - Član 47. JU Srednja ekonomska škola, Sarajevo- Nastavničko vijeće, Vijeće roditelja učenika osnovnih i srednjih škola KS Senada Osmanović, prof. Jasminka Kulić, prof. JU Srednja medicinska škola, Jezero, JU Srednja ekonomska škola – Vijeće roditelja;
 - Član 47. (2) JU Željeznički školski centar, Sarajevo;
 - Član 48. JU Srednja ekonomska škola, Sarajevo – Vijeće roditelja Zajednice srednjih škola KS Zajednice srednjih škola KS;
 - Član 51. Privredna komora Kantona Sarajevo;
 - Član 63. stav (1) (b) JU Željeznički školski centar, Sarajevo Sindikalna organizacija;
 - Član 68. JU Srednja zubotehnička škola.

Predloženi tekst Nacrta Zakona o dualnom obrazovanju je dostavljen ministrici za odgoj i obrazovanje na dalje postupanje.

U skladu sa odredbama Uredbe o postupku i načinu spremanja, izrade i dostavljanja propisa („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 50/17-Drugi novi prečišćeni tekst i 02/18-Ispravka) i odredbama Pravilnika o proceduri za izradu izjave o fiskalnoj procjeni zakona, drugih propisa i akata planiranja na budžet („Službene novine Federacije BiH“, br. 34/16 i 15/18), po zahtjevima ovog ministarstva, prijedlog Nacrta Zakona o dualnom obrazovanju, dostavljen je na mišljenje Pravobranilaštvu Kantona Sarajevo i Uredu za zakonodavstvo Kantona Sarajevo.

Nadalje, u skladu sa odredbama Uredbe o procjeni uticaja propisa u Kantonu Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 29/22), prijedlog Nacrta Zakona o dualnom obrazovanju dostavljen je na mišljenje kontrolnim tijelima i to: Ministarstvu finansija Kantona Sarajevo (objedinjeno mišljenje u skladu sa Uredbom o postupku i načinu spremanja, izrade i dostavljanja propisa, Pravilnikom o proceduri za izradu izjave o fiskalnoj procjeni zakona, drugih propisa i akata planiranja na budžet i Uredbom o procjeni uticaja propisa u Kantonu Sarajevo), Ministarstvu pravde i uprave Kantona Sarajevo, Ministarstvu za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo, Ministarstvu komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo i Uredu za borbu protiv korupcije Kantona Sarajevo.

Pored javnog obavještenja zainteresiranim za dostavljanje primjedbi, prijedloga, sugestija, mišljenja ili inicijativa na tekst prijedloga Nacrta Zakona o dualnom obrazovanju, Ministarstvo je dostavilo prijedlog teksta ovog Zakona Sindikatu srednjeg i visokog obrazovanja, odgoja, nauke i kulture BiH - Kantonalni odbor Kanton Sarajevo, Ekonomsko-socijalnom vijeću za područje Kantona Sarajevo i Konkurencijskom vijeću Bosne i Hercegovine.

Na tekst prijedloga Zakona mišljenje su dostavili:

1. Sindikat srednjeg i visokog obrazovanja odgoja, nauke i kulture Bosne i Hercegovine, Kantonalni odbor Kantona Sarajevo, akt broj: 07-01-288/25 od 30.7.2025. godine;
2. Ekonomsko - socijalno vijeće za područje Kantona Sarajevo, akt, broj: 13-04-39802-3/25 od 18.08.2025. godine;
3. Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine, broj: 07-26-7-15-3/25 od 27.08.2025. godine.

U skladu sa odredbama Uredbe o postupku i načinu spremanja, izrade i dostavljanja propisa propisa („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 50/17-Drugi novi prečišćeni tekst i 02/18-Ispravka) i odredbama Pravilnika o proceduri za izradu izjave o fiskalnoj procjeni zakona, drugih propisa i akata planiranja na budžet („Službene novine Federacije BiH“, br. 34/16 i 15/18), po zahtjevima ovog ministarstva, na Nacrt Zakona o dualnom obrazovanju, dostavljena su mišljenja Pravobranilaštva Kantona Sarajevo, broj: M 114/25 od 14.07.2025. godine i Ureda za zakonodavstvo Kantona Sarajevo, broj: 09-02-37573/25 od 09.07.2025. godine.

Dalje, u skladu sa članom 16. stav (1) Uredbe o procjeni uticaja propisa u Kantonu Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 29/22), po zahtjevu ovog ministarstva, dostavljena su mišljenja o provedenoj procjeni uticaja na Nacrt Zakona o dualnom obrazovanju, kako slijedi:

1. Mišljenje Ministarstva finansija Kantona Sarajevo (objedinjeno mišljenje dato u skladu sa Uredbom o postupku i načinu spremanja, izrade i dostavljanja propisa, Pravilnikom o proceduri za izradu izjave o fiskalnoj procjeni zakona, drugih propisa i akata planiranja na budžet i Uredbom o procjeni uticaja propisa u Kantonu Sarajevo), broj: 08-03-11-37579/25 od 03.07.2025. godine;
2. Mišljenje Ministarstva pravde i uprave Kantona Sarajevo, broj: 03-04/1-02-37589/25 od 08.07.2025. godine;
3. Mišljenje Ministarstva za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo, broj: 13-02-37587-1/25 od 29.07.2025. godine;
4. Mišljenje Ministarstva komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo, broj: 05/05-02-37575/25 od 08.07.2025. godine;
5. Mišljenje Ureda za borbu protiv korupcije Kantona Sarajevo, broj: 20-02-37586-1/25 IS od 07.07.2025. godine.

Nakon što je ovo Ministarstvo po osnovu dostavljenih prethodno navedenih mišljenja usaglasilo Obrazac 2. – Obrazac za provođenje sveobuhvatne procjene uticaja propisa, isti je dostavilo Ministarstvu pravde i uprave Kantona Sarajevo, kao Centralnom koordinirajućem tijelu, koje je, u skladu sa članom 18. st. (5) i (6) Uredbe o procjeni uticaja propisa u Kantonu Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 29/22), dalo Mišljenje, broj: 03-04/1-02-46337/25 od

23.09.2025. godine, zajedno sa popunjenim i ovjerenim Obrascem 3. – Kontrolni obrazac o provođenju sveobuhvatne procjene uticaja propisa.

U Mišljenju je navedeno da Ministarstvo pravde i uprave Kantona Sarajevo nema primjedbi na sveobuhvatnu procjenu uticaja u vezi sa Nacrtom Zakona o dualnom obrazovanju, te da su ispoštovani svi proceduralni koraci sadržani u Uredbi o procjeni uticaja propisa u Kantonu Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo”, broj: 29/22).

III – OBRAZLOŽENJE POJEDINIH ODREDBA ZAKONA

Nacrt Zakona o dualnom obrazovanju (u daljem tekstu: Zakon) je podijeljen na 10 dijelova, a određeni dijelovi su podijeljeni na poglavlja.

DIO PRVI - Osnovne odredbe

Od člana 1. do člana 3. je definisan predmet Zakona, upotreba muškog i ženskog roda te značenje pojmova koji se nalaze u Zakonu (pojmovnik).

DIO DRUGI-Opći principi i ciljevi

Od člana 4. do člana 7. sadržani su principi dualnog obrazovanja, principi jednakog pristupa dualnom obrazovanju, propisan status učenika u dualnom obrazovanju te principi jednakog pristupa dualnom obrazovanju.

DIO TREĆI - Ostvarivanje dualnog obrazovanja je podijeljen na 2 poglavlja:

Poglavlje I - Način realizacije učenja kroz rad

Čl. 8. – 12. - u ovom poglavlju je definisan način izrade nastavnih planova i programa, ko učestvuje u izradi nastavnih planova i programa/predmetnih kurikuluma, određen je obim, period i mjesto realizacije učenja kroz rad, pri čemu je propisano da se učenje kroz rad odvija kod poslovnog subjekta za zanimanja 3. stepena- u 2. razredu dva dana, a u 3. razredu tri dana, dok je kod zanimanja 4. stepena propisano da se učenje kroz rad realizuje u 2., 3. i 4. razredu po dva dana. Zatim je propisan način upisa učenika u srednje škole, uključivanje poslovnih subjekata u dualno obrazovanje, na način da dostavljaju izjavu o namjeri da se realizuje učenje kroz rad kod poslovnog subjekta JU Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja. Prilikom kreiranja plana upisa učenika, obavezno se uspostavlja saradnja sa poslodavcima, JU Služba za zapošljavanje Kantona Sarajevo, Privrednom komorom Kantona Sarajevo, kao relevantnim partnerima. U članu 11. je opisano karijerno vođenje i savjetovanje učenika koje se realizira u školi, odnosno način na koji škola prati karijerno savjetovanje učenika. U dijelu koji se odnosi

na ostvarivanje dualnog obrazovanja propisana je mogućnost realizacije učenja kroz rad i za učenike koji se obrazuju u skladu sa prilagođenim programom.

Poglavlje II - Prava, obaveze i ovlaštenja

U članu 13. su propisane obaveze Ministarstva koji vrši popis i izradu obrazovnih profila, donosi nastavne planove i programe na osnovu ishoda učenja, provodi nadzor nad primjenom Zakona, učestvuje u radu komisije za polaganje ispita za mentore i rješava sva druga pitanja važna za provođenje dualnog obrazovanja.

U članu 14. su propisane obaveze i ovlaštenja Ministarstva privrede Kantona Sarajevo, kojim su ovlašteni da pripreme Program utroška sredstava za finansiranje/sufinansiranje procesa dualnog obrazovanja, kao i da učestvuju u provođenju postupka za utvrđivanje ispunjenosti uslova za izvođenje učenja kroz rad.

U članu 15. su propisane obaveze i ovlaštenja Ministarstva saobraćaja Kantona Sarajevo, pod čim se misli na obavezu da u saradnji sa Gradom i općinama kao i drugim subjektima koji su zainteresirani, obezbijedi subvenciju troškova prevoza redovnih učenika srednjih škola za stručno obrazovanje i obuku.

U članu 16. su propisane obaveze i ovlaštenja Privredne komore Kantona Sarajevo, koje se odnose na učestvovanje u izradi plana upisa učenika, poticanje poslovnih subjekata o učešću u izvođenju učenja kroz rad, pružanje podrške i pomoći poslovnim subjektima u procesu stvaranja konzorcija, sprovođenje istraživanja o potrebama poslovnih subjekata, u saradnji sa Institutom organizuje i provodi obuku, usavršavanje i polaganje ispit za mentora kod poslovnog subjekta.

U članu 17. su propisana ovlaštenja i obaveze poslovnog subjekta, koji vrši, u saradnji sa školom odabir učenika koje će primiti na učenje kroz rad, organizuje i implementira plan realizacije učenja kroz rad, obezbjeđuje mentora, stavlja učenicima na raspolaganje neophodna sredstva za rad, osigurava razumnu prilagodbu za učenike s teškoćama, pruža učenicima obuku iz oblasti zaštite na radu, obezbjeđuje ishranu učenicima, sarađuje sa koordinatorom praktične nastave iz škole, vodi evidenciju učenika, pruža informacije o izvođenju učenja kroz rad na zahtjev Privredne komore ili Ministarstva za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo.

U članu 18. propisane su obaveze i ovlaštenja škole, koja je dužna realizovati nastavne planove i programe, imenovati koordinatora za praktičnu nastavu, zaključiti ugovor o osiguranju učenika u slučaju nezgode i povrede, voditi evidencije o zaključenim ugovorima u dualnom obrazovanju, ocjenjivati učenike, sarađivati s mentorom, obezbijediti izvođenje učenja kroz rad u školskim radionicama, ukoliko nisu svi učenici raspoređeni kod poslovnog subjekta, osigurati povjerljivost ličnih podataka učenika, osigurati povjerljivost poslovne tajne poslovnog subjekta.

U čl. 19. i 20. su navedene obaveze učenika, koje se odnose na redovno pohađanje nastave, postupanje u skladu sa uputstvom mentora i koordinatora praktične nastave, propisano je ponašanje koje je u skladu sa uputstvima poslovnog subjekta, obavezno je nošenje zaštitne radne odjeće, savjesno rukovanje alatom, kao i druga prava i obaveze predviđene ovim zakonom.

DIO ČETVRTI - Postupak za utvrđivanje ispunjenosti uslova za izvođenje učenja kroz rad

Od člana 21. do člana 24. propisani su uslovi za izvođenje učenja kroz rad kod poslovnog subjekta, odnosno navedeni potrebni uslovi da bi poslovni subjekat mogao iskazati interes za prijem učenika, zatim je opisan način pokretanja postupka za utvrđivanje ispunjenosti uslova za izvođenje učenja kroz rad, pri čemu je nosilac aktivnosti Ministarstvo i Ministarstvo privrede. U članu 23. je propisan način utvrđivanja ispunjenosti uslova za izvođenje učenja kroz rad, odnosno formira se komisija koja provjerava uslove. U članu 24. propisano je vođenje registra poslovnih subjekata sa odobrenjem za izvođenje učenja kroz rad, pri čemu je Ministarstvo dobilo nadležnost za provođenje navedenog postupka.

DIO PETI - Ugovori u dualnom obrazovanju je podijeljen na 3 poglavlja:

Poglavlje I – Ugovor o dualnom obrazovanju

Od člana 25. do člana 32. su navedene vrste ugovora-ugovor između škole i poslovnog subjekta, ugovor između poslovnog subjekta i učenika/roditelja ili staratelja. U čl. 26. i 27. je propisana forma ugovora između škole i poslovnog subjekta i navedeni elementi ugovora. Od člana 28. do člana 32. propisana je procedura zaključivanja ugovora, obaveza objavljivanja na web stranici škole i Ministarstva, uzroci i načini raskidanja ugovora, procedura raskidanja ugovora, kao i koje su posljedice raskidanja ugovora o dualnom obrazovanju za obje strane i posljedice raskida ugovora o dualnom obrazovanju.

Poglavlje II – Ugovor o učenju kroz rad

Od člana 33. do člana 39. propisane su procedure koje se odnose na potpisivanje ugovora između poslovnog subjekta i učenika odnosno roditelja ili zakonskih zastupnika. U članu 34. je propisan rok za zaključivanje najkasnije pet radnih dana prije početka realizacije učenja kroz rad. U čl. 35. i 36. propisan je sadržaj ugovora, kao i mogućnost višestrukog ugovaranja učenja kroz rad. U čl. 37., 38. i 39. propisani su način i razlozi raskida ugovora od strane poslovnog subjekta i roditelja odnosno zakonskog zastupnika učenika te posljedice raskidanje ugovora o dualnom obrazovanju.

Poglavlje III – Registar ugovora

Čl. 40. i 41. propisuju da registar potpisanih ugovora o dualnom obrazovanju vodi Ministarstvo, kao i obavezu poslovnog subjekta za dostavljanje ugovora Ministarstvu.

DIO ŠESTI - Mentor

Od člana 42. do člana 44. - U članu 42. opisano je značenje mentora, ko može biti mentor i kakve uslove mora imati ispunjene. U članu 43. i 44. opisana je obaveza Privredne komore Kantona Sarajevo da provodi procedure obuke i ispite za mentora, polaganje ispita, kao i procedure usavršavanja mentora. Propisano je formiranje komisije za polaganje ispita. U članu 45. opisano je da JU Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja vodi registar o izdatim licencama za mentore i registar obuka za mentore, pri čemu je istaknuta značajna uloga Ministarstva privrede u ovom procesu.

DIO SEDMI - Praćenje, provjeravanje, ocjenjivanje i ispiti u dualnom obrazovanju

U čl. 46. i 47. opisana je obaveza mentora da u saradnji sa koordinatorom praktične nastave prati, provjerava i ocjenjuje učenike, kao i da organizuje završni ispit kojim se provjeravaju stečene kompetencije učenika.

DIO OSMI - Finansijsko obezbjeđenje učenika podijeljen je na 2 poglavlja:

Poglavlje I – Nagrada i ostale naknade

U čl. 48. i 49. propisano je da poslovni subjekt učeniku koji realizuje učenje kroz rad, isplaćuje nagradu u novcu u sljedećim iznosima u visini mjesečne neto nagrade prema ostvarenoj prosječnoj mjesečnoj neto plaći u Federaciji Bosne i Hercegovine u prethodnoj godini i to: u 1. razredu-10%; u 2. razredu-15% i u ostalim razredima-20%. Propisane su i ostale naknade, kao troškovi prevoza učenike i troškovi za ishranu.

Poglavlje II – Refundiranje dijela ili svih troškova procesa dualnog obrazovanja

U članu 50. propisano je da Ministarstvo privrede refundira dio ili sva sredstva potrebna u procesu dualnog obrazovanja, koja se obezbjeđuju u Budžetu Kantona Sarajevo na poziciji Ministarstva privrede pod nazivom “Podrška poslovnim subjektima u provođenju procesa dualnog obrazovanja”. Propisano je da visina finansijskih sredstva iznos i najmanje 0,05% vrijednosti godišnjeg Budžeta Kantona Sarajevo u prethodnoj godini, bez primitaka, namjenskih prihoda, vlastitih prihoda, transfera i donacija budžetskih korisnika.

U članu 51. je propisan sadržaj programa utroška, kao i objašnjenje pojma program utroška sredstava.

U čl. 52. i 53. propisani su prihvatljivi troškovi za refundaciju koji se odnose na novčanu nagradu za učenike, besplatnu ishranu, obezbjeđivanje neophodnih sredstava za rad, kao i koji su uslovi i kriteriji za ostvarivanje prava na sredstva-ako je poslovni subjekt registrovan i obavlja osnovnu djelatnost, ako je njegovo sjedište na području Kantona Sarajevo, ako ima potrebne potvrde, zaključene ugovore, ako je dostavio urednu prijavu u skladu sa javnim pozivom.

U čl. 54. i 55. opisana je procedura objavljivanja javnog poziva od strane Ministarstva privrede, način dostavljanja prijava, formiranje komisije, nadležnosti, poslovi i zadaci komisije koja provodi postupak.

U čl. 56., 57., 58. i 59. opisana je naredna faza u provođenju ovog postupka-objavljivanje preliminarne prijedloga korisnika sredstava, pravna zaštita u postupku izbora korisnika sredstava i donošenje odluke o izboru korisnika sredstava.

U čl. 60 i 61. opisan je proces zaključivanja ugovora, opisan je sadržaj ugovora te obaveza sastavljanja informacije od strane Ministarstva privrede koja se dostavlja Vladi Kantona Sarajevo.

DIO DEVETI - Nadzor nad provođenjem zakona i kaznene odredbe

Od člana 62. do člana 64. regulisano je pitanje nadzora nad provođenjem ovog zakona, nadležnost u vršenju inspekcijskog nadzora, kao i nadzor nad poslovima u okvirima ovog zakona, propisane su novčane kazne za školu i odgovorno lice, te za poslovnog subjekta i odgovorno lice kod poslodavca. Propisano je da nadzor nad provođenjem ovog zakona vrši Ministarstvo, a inspekcijski nadzor vrši Kantonalna uprava za inspekcijske poslove. Propisane su novčane kazne za školu i odgovorno lice u školi, kao i novčane kazne za poslovnog subjekta i odgovorno lice kod poslovnog subjekta.

DIO DESETI - Prelazne i završne odredbe

Od člana 65. do člana 68. su regulisani rokovi za izradu podzakonskih akata, mogućnost izdavanja potvrde o učenju kroz rad u struci, naveden je početak primjene ovog zakona te datum stupanja na snagu Zakona. Na sva pitanja koja nisu regulisana ovim zakonom, primjenjivaće se odredbe Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi u Kantonu Sarajevo.

IV – FINANSIJSKA SREDSTVA ZA PROVOĐENJE ODREDABA OVOG ZAKONA

Donošenje Zakona o dualnom obrazovanju ne zahtjeva dodatna izdvajanja sredstava u Budžetu Kantona Sarajevo za 2025. godinu. U Budžetu Kantona Sarajevo za 2025. godinu, odobrena su sredstva za realizaciju Zakona o dualnom obrazovanju u iznosu od 170.000 KM.

U Dokumentu okvirnog budžeta za period 2025-2027. godina planirana su sredstva za realizaciju Zakona o dualnom obrazovanju. Obzirom da je Zakonom propisano da finansijska sredstva potrebna za refundiranje dijela ili svih troškova procesa dualnog obrazovanja u prethodnoj školskoj godini planira i Ministarstvo privrede za svaku kalendarsku godinu, to će sredstva u iznosu od 765.253 KM planirati Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo u Budžetu za 2026. godinu i sredstva u iznosu od 765.253 KM planirati u Budžetu za 2027. godinu.

Izvor obezbjeđenja neophodnih sredstava-Budžet Ministarstva za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo po stavkama:

- komisija za provjeravanje ispunjenosti uslova za učenje kroz rad kod poslovnog subjekta;
- donošenje predmetnih kurikuluma zasnovanih na obrazovnim ishodima;

- vođenje registra poslovnih subjekata kod koji se izvodi učenje kroz rad;
- vođenje registra ugovora o dualnom obrazovanju i sl.

Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo, po stavkama:

- refundacija dijela ili svih troškova procesa dualnog obrazovanja poslovnim subjektima koji imaju zaključene ugovore u dualnom obrazovanju iz člana 25. Zakona o dualnom obrazovanju;
- refundacija dijela ili svih troškova poslovnog subjekta se odnose na: novčanu nagradu za učenje kroz rad učeniku sa kojim je poslovni subjekt zaključio ugovor o učenju kroz rad, besplatnu ishranu ili isplatu odgovarajuće naknade za troškove ishrane za učenike sa kojima je poslovni subjekt zaključio ugovor o učenju kroz rad, obezbjeđenje neophodnih sredstava za izvođenje učenja kroz rad i drugih prihvatljivih troškova definiranih Programom utroška sredstava, koji je u funkciji provođenja procesa dualnog obrazovanja.

Imajući u vidu naprijed navedeno, predlaže se Skupštini Kantona Sarajevo da, u skladu sa članom 12. tačka b) i član 18. tačka b) Ustava Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo”, br. 1/96, 2/96-Ispravka, 3/96-Ispravka, 16/97, 14/00, 4/01, 28/04, 6/13 i 31/17), utvrdi Nacrt Zakona o dualnom obrazovanju s ciljem nastavka procedure donošenja istog.

Prilog:

1. Poziv za javne sveobuhvatne konsultacije sa prilogom (izvod sa web- stranice Ministarstva);
2. Rješenje o imenovanju Komisije, broj: 11-05-34-53407-2/24 od 16.12.2024. godine;
3. Izveštaj o provedenim javnim sveobuhvatnim konsultacijama (Objedinjene primjedbe) na tekst Nacrta Zakona o dualnom obrazovanju koji je objavljen na službenoj stranici Ministarstva;
4. Mišljenje Sindikata srednjeg i visokog obrazovanja odgoja, nauke i kulture Bosne i Hercegovine, broj: 07-01-288/25 od 30.7.2025. godine;
5. Mišljenje Ekonomsko - socijalnog vijeće za područje Kantona Sarajevo, akt, broj: 13-04-39802-3/25 od 18.08.2025. godine;
6. Mišljenje Konkurencijskog vijeća Bosne i Hercegovine, broj: 07-26-7-15-3/25 od 27.08.2025. godine.
7. Mišljenja Pravobranilaštva Kantona Sarajevo, broj: M 114/25 od 14.07.2025. godine;
8. Mišljenje Ureda za zakonodavstvo Kantona Sarajevo, broj: 09-02-37573/25 od 09.07.2025. godine;
9. Mišljenje Ministarstva finansija Kantona Sarajevo, broj: 08-03-11-37579/25 od 03.07.2025. godine;
10. Mišljenje Ministarstva pravde i uprave Kantona Sarajevo, broj: 03-04/1-02-37589/25 od 08.07.2025. godine;
11. Mišljenje Ministarstva za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo, broj: 13-02-37587-1/25 od 29.07.2025. godine;
12. Mišljenje Ministarstva komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo, broj: 05/05-02-37575/25 od 08.07.2025. godine;
13. Mišljenje Ureda za borbu protiv korupcije Kantona Sarajevo, broj: 20-02-37586-1/25 od 07.07.2025. godine;
14. Obrazac za provođenje sveobuhvatne procjene uticaja propisa – Obrazac 2. od 15.09.2025. godine;
15. Mišljenje Ministarstva pravde Kantona Sarajevo kao centralnog koordinirajućeg tijela sa Kontrolnim obrascem o provođenju sveobuhvatne procjene uticaja propisa - Obrazac 3. u prilogu, broj: 03-04/1-02-46337/25 od 23.09.2025. godine;
16. Izvod iz Zakona o Vladi Kantona Sarajevo (“Službene novine Kantona Sarajevo” broj: 36/14 – Novi prečišćeni tekst i 37/14- Ispravka);
17. Izvod iz Uredbe o procjeni uticaja propisa u Kantonu Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo”, broj: 29/22);
18. Izvod iz Ustava Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo”, br. 1/96, 2/96-Ispravka, 3/96-Ispravka, 16/97, 14/00, 4/01, 28/04, 6/13 i 31/17),

19. Izvod iz Poslovnika Skupštine Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 41/12-
Drugi novi prečišćeni tekst, 15/13, 47/13, 47/15, 48/16, 9/20, 14/20, 16/22, 17/22 – Ispravka i 47/24).

KONSULTACIJE NA PRIJEDLOG NACRTA ZAKONA O DUALNOM OBRAZOVANJU

Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo je pripremlilo tekst prijedloga Nacrta Zakona o dualnom obrazovanju.

Pozivamo sve zainteresovane da u ovoj fazi postupka uzmu aktivno učešće u konsultacijama u trajanju od deset (10) dana počev od 21.11.2024. godine. Primjedbe, prijedloge, sugestije, mišljenja ili inicijative na tekst prijedloga Nacrta Zakona o dualnom obrazovanju dostavljaju se Ministarstvu za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo na e-mail: mo@mo.ks.gov.ba ili putem pošte na adresu: Reisa Džemaludina Čauševića broj 1., Sarajevo, na obrascu koji se nalazi u prilogu.

Materijal možete preuzeti na web stranici Ministarstva za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo <http://mo.ks.gov.ba>

Prilog

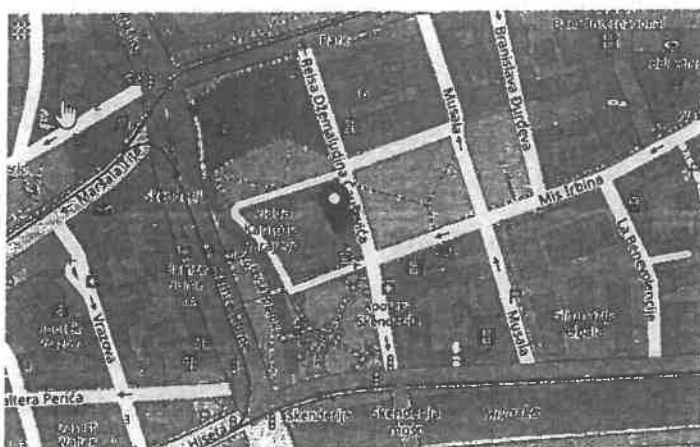
[Obavještenje - konsultacije - Nacrt Zakona o dualnom obrazovanju \(350.25 KB\)](#)

[Prijedlog Nacrta Zakona o dualnom obrazovanju \(1.5 MB\)](#)

[Obrazloženje \(487.64 KB\)](#)

[Obrazac 1 \(28.5 KB\)](#)

[Obrazac 2 \(1.15 MB\)](#)

KONTAKTI

Adresa (Skenderija): Reisa Džemaludina Čauševića 1, 71000 Sarajevo

Telefon: +387(0)33 562-128

E-mail: mo@mo.ks.gov.ba

KORISNI LINKOVI

- [Vlada Kantona Sarajevo](#)
- [Skupština Kantona Sarajevo](#)
- [Ministarstvo za nauku, visoko obrazovanje i mlade](#)
- [Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke](#)

**OBRAZAC ZA PRIMJEDBE, PRIJEDLOGE, SUGESTIJE, MIŠLJENJA ILI
INICIJATIVE NA TEKST PRIJEDLOGA NACRTA
ZAKONA O DUALNOM OBRAZOVANJU**

Institucija/organizacija/udruženje (naziv) ili osoba (ime i prezime):	
E-mail adresa:	
Datum	

PRIJEDLOG IZMJENA

Član prijedloga Nacrta Zakona o dualnom obrazovanju u kojem se predlažu izmjene:	
Obrazloženje:	

Na osnovu čl. 12. tač. b), g) i l) i 18. tačka b) Ustava Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“ br. 1/96, 2/96, 3/96, 16/97, 14/00, 4/01, 28/04, 6/13 i 31/17), Skupština Kantona Sarajevo na sjednici održanoj _____ 2024. godine, donijela je

NACRT

ZAKON O DUALNOM OBRAZOVANJU

DIO PRVI – OSNOVNE ODREDBE

Član 1. (Predmet zakona)

- (1) Ovim zakonom uređuju se sadržaj i način ostvarivanja dualnog obrazovanja, uzajamna prava i obaveze učesnika u dualnom obrazovanju, finansijsko obezbjeđenje učenika, ugovori u dualnom obrazovanju kao i druga pitanja od značaja za dualno obrazovanje.
- (2) Odredbe ovog zakona primjenjuju se na srednje stručno obrazovanje i obuku u trajanju od tri, odnosno četiri godine.
- (3) Na sva pitanja vezana za dualno obrazovanje koja nisu regulisana ovim zakonom primjenjuju se odredbe važećih propisa iz oblasti srednjeg obrazovanja.

Član 2. (Upotreba ženskog ili muškog roda)

Terminološko korištenje ženskog ili muškog roda u ovom zakonu podrazumijeva uključivanje oba roda.

Član 3. (Značenje pojmova)

Pojedini pojmovi u smislu ovog zakona imaju sljedeća značenja:

- a) „ishodi učenja“ predstavljaju pisane definicije kompetencija, vještina i/ili stavova koje bi učenik trebao da stekne tokom određenog perioda učenja kroz rad;
- b) „stručne kompetencije“ predstavljaju sposobnost upotrebe stečenih znanja, vještina i stavova, neophodnih za obavljanje radnih aktivnosti, formalno priznatih na osnovu standarda zanimanja;
- c) „standard zanimanja“ predstavlja spisak svih poslova koje pojedinac obavlja u određenom zanimanju i popis kompetencija potrebnih za njihovo uspješno obavljanje;
- d) „dualno obrazovanje“ je model realizacije nastave u sistemu srednjeg stručnog obrazovanja u kojem učenici kroz teorijsku nastavu i vježbe u školi i učenje kroz rad kod poslovnog subjekta, stiču, usavršavaju, odnosno izgrađuju znanja, vještine, sposobnosti i stavove uskladu sa standardom zanimanja i nastavnim planom i programom;
- e) „poslovni subjekat“ je privredno društvo, ustanova, lice koje samostalno obavlja djelatnost ili obrtnik koji ispunjava propisane uslove za organizaciju i izvođenje učenja kroz rad učenika i posjeduje odgovarajuću potvrdu o ispunjenosti uslova za izvođenje učenja kroz rad. Poslovni subjekat se ne smatra poslodavcem niti licem za kojeg učenik obavlja bilo koji oblik rada predviđen propisima koji regulišu oblast radnih odnosa;
- f) „konzorcij“ je zajednica poslovnih subjekata koji obavljaju istu ili sličnu djelatnost osnovana na temelju partnerskog ugovora s ciljem sudjelovanja u zajedničkim aktivnostima radi omogućavanja izvođenja kompletnog praktičnog nastavnog programskog sadržaja za određeni obrazovni profil;

- g) „učenje kroz rad“ je oblik nastave koji se izvodi kod poslovnog subjekta koji ispunjava uslove za izvođenje učenja kroz rad predviđene ovim zakonom pod nadzorom mentora i koordinatora;
- h) „mentor“ je lice koje je zaposleno kod poslovnog subjekta ili lice koje samostalno obavlja djelatnost, upisano u registar mentora, odgovorno za organizaciju, vođenje i praćenje učenja kroz rad kod poslovnog subjekta u skladu sa planom realizacije učenja kroz rad kod poslovnog subjekta;
- i) „koordinator učenja kroz rad“ (u daljem tekstu: koordinator) je lice koje je u radnom odnosu u školi i koje koordinira učenje kroz rad koje se izvodi kod poslovnih subjekata;
- j) „plan realizacije učenja kroz rad kod poslovnog subjekta“ (u daljem tekstu: plan realizacije učenja kroz rad) je pisani dokument koji se izrađuje i donosi u saradnji škole i poslovnog subjekta ili konzorcija kojim se utvrđuje sadržajni i vremenski raspored izvođenja učenja kroz rad kod poslovnog subjekta;
- k) „škola za srednje stručno obrazovanje i obuku“ (u daljem tekstu: škola) je srednja tehnička škola, srednja stručna škola i druge vrste srednjih škola koje pružaju srednje stručno obrazovanje i obuku u skladu sa propisima koji uređuje oblast srednjeg stručnog obrazovanja i obuke i
- l) „karijerni razvoj učenika“ (u daljnjem tekstu: karijerni razvoj) predstavlja osnaživanje pojedinca kako bi postao najbolji u poslu kojeg će obavljati. To se postiže identifikacijom svih pravaca profesionalnog i karijernog razvoja, odabirom adekvatnog obrazovanja i mehanizama podrške do zaposlenja.

DIO DRUGI – OPĆI PRINCIPI I CILJEVI

Član 4.

(Principi dualnog obrazovanja)

Dualno obrazovanje zasniva se na obavezi svih učesnika da se rukovode najboljim interesom učenika, u skladu sa sljedećim principima:

- a) partnerstvo škole i poslovnog subjekta - saradnja i jasna podjela obaveza i odgovornosti u obezbjeđivanju kvalitetnog procesa učenja kroz rad;
- b) uspostavljanje socijalnog partnerstva na lokalnom nivou - uključenost svih zainteresovanih strana u proces planiranja, realizacije i praćenja efekata dualnog obrazovanja kroz utvrđeni institucionalni okvir;
- c) profesionalnost - uspostavljanje formalno-pravnog odnosa između učenika, poslovnih subjekata i škole u procesu obrazovanja;
- d) etičnost - poštovanje ličnosti i dostojanstva učenika i ostvarivanje ciljeva obrazovanja;
- e) - uvažavanje - poštovanje poslovnog subjekta i njegovog kodeksa ponašanja;
- f) osiguranje kvaliteta - koordinacija i uspostavljanje standarda na svim nivoima i praćenje efikasnosti dualnog obrazovanja;
- g) karijerno vođenje i mogućnost zaposlenja - razvoj vještina upravljanja karijerom i obezbjeđivanje većih šansi za zapošljavanje;
- h) dostupnost - jednaki uslovi za sve za kvalitetan pristup dualnom obrazovanju;
- i) relevantnost - usklađenost s potrebama poslovnih subjekata i tržišta rada;
- j) prohodnost - pristup različitim područjima rada u okviru istog nivoa obrazovanja i ka višim nivoima obrazovanja;
- k) cjeloživotno učenje - omogućavanje obrazovanja i razvoja tokom cijelog života u svim oblastima života i rada;
- l) pravo izbora - sloboda izbora zanimanja i obrazovnog profila u okviru utvrđenih kriterijuma i

- m) jednake mogućnosti - obezbjeđivanje jednakih uslova za sticanje obrazovanja, bez ikakve diskriminacije s obzirom na pol, rasnu, nacionalnu, kulturnu, etničku i vjersku pripadnost, jezik, mjesto boravka, materijalno stanje, invaliditet i druga lična svojstva.

Član 5.

(Princip jednakog pristupa dualnom obrazovanju)

- (1) Svaki učenik ima jednako pravo pristupa i jednake mogućnosti učešća u dualnom obrazovanju, bez diskriminacije po osnovu spola ili po bilo kojoj drugoj osnovi.
- (2) Jednak pristup i jednake mogućnosti podrazumijevaju osiguranje jednakih uslova i prilika za sve učenike za obavljanje učenja kroz rad.
- (3) Škola i poslovni subjekt ne smiju vršiti diskriminaciju zasnovanu na spolu ili drugim ličnim svojstvima učenika u vezi sa uslovima prijema i odabira učenika za učenje kroz rad, finansijskim i materijalnim obezbjeđenjem učenika te praćenjem, vrednovanjem i ocjenjivanjem rezultata rada učenika u toku učenja kroz rad.

Član 6.

(Ciljevi dualnog obrazovanja)

Prioritetni ciljevi dualnog obrazovanja su:

- a) učenicima će se omogućiti profesionalni i lični razvoj i integracija u društvo, a posebno u poslovnom životu, kao i sticanje sposobnosti i spremnosti za poslovnu fleksibilnost i prisustvo u poslovnom životu;
- b) stvorit će se uvjeti za brže zapošljavanje nakon završene srednje škole;
- c) osigurat će se sticanje primjenjivih znanja, razvijanje i jačanje sposobnosti, kompetencija i vještina u skladu sa zahtjevima tržišta rada;
- d) stvorit će se uska povezanost privrednih potreba i obrazovnog sistema;
- e) privreda Kantona Sarajevo će dobiti na konkurentnosti;
- f) stvorit će se pretpostavke za smanjenje stope nezaposlenosti;
- g) doprinijet će se konkurentnosti poslovnih subjekata, kroz usklađivanje ponude i potražnje na tržištu radne snage;
- h) osigurat će se transparentnost sistema dualnog obrazovanja i
- i) izgradit će se vlastiti standardi stručnog obrazovanja i obuke koji će biti usklađeni sa standardima zemalja Evropske unije.

Član 7.

(Status učenika u dualnom obrazovanju)

- (1) Učenik koji pohađa nastavu u vidu učenja kroz rad zadržava svoj status definisan propisima iz oblasti srednjeg obrazovanja.
- (2) Učenik iz stava (1) ovog člana nema status radnika niti lica angažovanog za bilo koji oblik rada za poslodavca predviđen propisima koji regulišu oblast radnih odnosa.

DIO TREĆI - OSTVARIVANJE DUALNOG OBRAZOVANJA POGLAVLJE I. NAČIN REALIZACIJE UČENJA KROZ RAD

Član 8.

(Nastavni plan i program učenja kroz rad)

- (1) Nastavni planovi i programi trebaju biti zasnovani na ishodima učenja i standardu zanimanja.
- (2) Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Ministarstvo) donosi nastavne planove i programe/predmetne kurikulume koji su prilagođeni za dualno obrazovanje, na prijedlog Javne ustanove „Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja“ (u daljem tekstu: Institut).

- (3) Dio nastave iz stručno-teorijskih predmeta također treba da se realizira kroz učenje kroz rad.
- (4) Prilikom izrade nastavnog plana i programa u obzir se trebaju uzeti potrebe lokalnog tržišta rada, što će se ostvariti direktnom međusobnom saradnjom škola, Ministarstva, Ministarstva privrede Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Ministarstvo privrede), poslovnih subjekata iz Kantona Sarajevo, Privredne komore Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Privredna komora), kao i Javne ustanove „Služba za zapošljavanje Kantona Sarajevo“ (u daljem tekstu: Služba za zapošljavanje), te ostalih subjekata u čijoj se direktnoj ili indirektnoj nadležnosti nalazi dualno obrazovanje.

Član 9.

(Obim, period i mjesto realizacije učenja kroz rad)

- (1) Učenje kroz rad u školama u trogodišnjem trajanju se realizira od drugog razreda kod poslovnog subjekta i to:
 - a) u drugom razredu dva dana,
 - b) u trećem razredu tri dana,sedmično.
- (2) Učenje kroz rad u školama u četverogodišnjem trajanju se realizira od drugog razreda kod poslovnog subjekta i to:
 - a) u drugom razredu dva dana,
 - b) u trećem razredu dva dana,
 - c) u četvrtom razredu dva dana,sedmično.
- (3) Izuzetno od st. (1) i (2) ovog člana, učenje kroz rad se može realizirati kod poslovnog subjekta jedan dan sedmično u prvom razredu, ukoliko se utvrdi da postoji interes poslovnog subjekta.
- (4) Poslovni subjekat je dužan interes za izvođenje učenja kroz rad u prvom razredu iskazati u izjavi iz člana 10. stav (2) ovog zakona.
- (5) Učenje kroz rad se realizuje u skladu sa školskim kalendarom tokom školske godine u periodu 8 do 19 sati, najduže šest sati dnevno, u skladu s planom realizacije učenja kroz rad.
- (6) Učenje kroz rad se realizuje u cjelosti kod jednog, odnosno više poslovnih subjekata – članova konzorcija u skladu sa planom realizacije učenja kroz rad.
- (7) Izuzetno od stava (6) ovog člana, učenje kroz rad ili dio učenja kroz rad može se alternativno realizovati i u školi u vidu praktične nastave, ukoliko ga kod poslovnog subjekta nije moguće ostvariti u cjelini, pri čemu se ne ostvaruje nagrada iz člana 48. ovog zakona.

Član 10.

(Upis učenika)

- (1) Struktura upisa učenika u škole po područjima rada za obrazovne profile u dualnom obrazovanju utvrđuje se u skladu s potrebama privrede, prijedloga poslovnih subjekata te mogućnostima daljeg školovanja budućih učenika.
- (2) Potrebe privrede utvrđuju se na osnovu izjava poslovnih subjekata o uključivanju u dualno obrazovanje.
- (3) Izjava iz stava (2) ovog člana minimalno sadrži sljedeće podatke: naziv, sjedište, identifikacioni broj poslovnog subjekta, obrazovni profil za koji poslovni subjekat može organizovati učenje kroz rad, informaciju da li postoji interes poslovnog subjekta da učenje kroz rad izvodi i tokom prvog razreda školovanja, broj učenika koji poslovni subjekat može da primi na učenje kroz rad, podatke o mjestu izvođenja učenja kroz rad i prijedlog škole koja realizuje traženi obrazovni profil.

- (4) Poslovni subjekat je dužan da Institutu dostavi izjavu iz stava (2) ovog člana najkasnije do kraja kalendarske godine koja prethodi školskoj godini u kojoj otpočinje realizacija obrazovnog profila u dualnom obrazovanju.
- (5) Institut dostavlja Ministarstvu plan za uključivanje poslovnih subjekata u dualno obrazovanje za narednu školsku godinu po školama i obrazovnim profilima, najkasnije do marta tekuće godine za narednu školsku godinu.
- (6) Škole u saradnji sa Ministarstvom predlažu plan upisa učenika, a odluku o upisu učenika donosi Vlada Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Vlada Kantona).
- (7) U pripremi plana upisa iz stava (6) ovog člana potrebno je obezbijediti uslove za uključivanje učenika sa teškoćama u razvoju i učenika iz osjetljivih grupa uz pružanje adekvatne podrške prilikom izbora zanimanja.
- (8) U izradi prijedloga plana upisa iz stava (6) ovog člana za svaku školsku godinu učestvuju Privredna komora, poslovni subjekti iz Kantona Sarajevo i Služba za zapošljavanje u saradnji sa školama u Kantonu Sarajevo i Ministarstvom.
- (9) Raspoređivanje učenika za učenje kroz rad škola vrši uz saradnju sa učenikom, roditeljem, odnosno drugim zakonskim zastupnikom učenika, i poslovnim subjektom.

Član 11.

(Karijerno vođenje i savjetovanje učenika u dualnom obrazovanju)

- (1) Škola podstiče i prati karijerni razvoj učenika.
- (2) Škola formira tim za karijerno vođenje i savjetovanje (u daljem tekstu: tim), u cilju jačanja vještina upravljanja karijerom i donošenja promišljenih i odgovornih odluka o profesionalnoj budućnosti učenika.
- (3) Tim čine predstavnici škole sa odgovarajućim pedagoškim znanjima i vještinama, strukovnih udruženja, jedinice lokalne samouprave i poslovnih subjekata. Sastancima tima mogu da prisustvuju i predstavnici roditelja, odnosno drugih zakonskih zastupnika učenika, i vijeća učenika.
- (4) Tim sarađuje sa osnovnim školama, naročito u procesu planiranja upisa učenika u škole.
- (5) Bliže uslove o načinu rada, aktivnostima i sastavu tima propisuje ministar odgoja i obrazovanja Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: ministar), na prijedlog Instituta.

Član 12.

(Ostvarivanje dualnog obrazovanja)

- (1) U dualnom obrazovanju učenik pohađa nastavu u školi i uči kroz rad kod poslovnog subjekta, u skladu sa nastavnim planom i programom.
- (2) Škola je odgovorna za ostvarivanje dijela nastavnog plana i programa koji se realizira u školi.
- (3) Škola ostvaruje dio nastavnog plana i programa koji se odnosi na stručno-teorijsku nastavu i vježbe i prati ostvarivanje plana realizacije učenja kroz rad kod poslovnog subjekta.
- (4) Poslovni subjekat ostvaruje dio nastavnog plana i programa koji se odnosi na učenje kroz rad.
- (5) Poslovni subjekat je odgovoran za sistematično i kvalitetno izvođenje učenja kroz rad u skladu sa nastavnim planom i programom i planom realizacije učenja kroz rad za određeni obrazovni profil.
- (6) Međusobni odnosi škole i poslovnog subjekta uređuju se ugovorom, u skladu sa ovim zakonom.

POGLAVLJE II. PRAVA, OBAVEZE I OVLAŠTENJA

Član 13.

(Obaveze i ovlaštenja Ministarstva)

U cilju organizacije, izvođenja i praćenja dualnog obrazovanja Ministarstvo ima sljedeća ovlaštenja i obaveze:

- a) izraditi popis obrazovnih profila za koje se izvodi učenje kroz rad kod poslovnog subjekta;
- b) izraditi i donijeti nastavne planove i programe na osnovu ishoda učenja i standarda zanimanja;
- c) provoditi nadzor nad primjenom ovog zakona;
- d) učestvovati u radu komisije za polaganje ispita za mentora;
- e) donositi odluke o svim pitanjima koja nisu regulisana ovim zakonom ili drugim propisima, a tiču se organizacije i izvođenja dualnog obrazovanja;
- f) donijeti podzakonske akte u skladu sa ovim zakonom;
- g) snosi troškove izdavanja potvrde, vođenja upisa u registar iz člana 24. ovog zakona i
- h) postupiti u skladu sa članom 25. st. (4) i (5) ovog zakona.

Član 14.

(Obaveze i ovlaštenja Ministarstva privrede)

U cilju organizacije, izvođenja i praćenja dualnog obrazovanja Ministarstvo privrede ima sljedeća ovlaštenja i obaveze:

- a) priprema Program utroška sredstava za finansiranje/sufinansiranje procesa dualnog obrazovanja u poslovnim subjektima (u daljnjem tekstu: Program utroška sredstava)
- b) učestvuje u provođenju postupka za utvrđivanje ispunjenosti uslova za izvođenje učenja kroz rad i
- c) dostavlja Vladi Kantona informaciju iz člana 61. ovog zakona.

Član 15.

(Obaveze i ovlaštenja Ministarstva saobraćaja Kantona Sarajevo)

U cilju organizacije, izvođenja i praćenja dualnog obrazovanja Ministarstvo saobraćaja Kantona Sarajevo ima ovlaštenje i obavezu da obezbijedi, u saradnji sa Gradom, općinama i drugim zainteresovanim subjektima sredstava za subvenciju troškova prijevoza redovnih učenika škola za srednje stručno obrazovanje i obuku kao javnih ustanova od mjesta stanovanja do mjesta izvođenja učenja kroz rad odnosno od škole do mjesta izvođenja učenja kroz rad, i u suprotnim pravcima, a najviše u visini cijene učeničke mjesečne karte u javnom saobraćaju, ukoliko je udaljenost od škole do mjesta izvođenja učenja kroz rad odnosno od mjesta stanovanja do mjesta izvođenja učenja kroz rad veća od dva kilometra te ukoliko navedene destinacije nisu pokrivene prijevozom koji se učenicima obezbjeđuje na osnovu zakona koji reguliše oblast srednjeg obrazovanja.

Član 16.

(Obaveze i ovlaštenja Privredne komore)

Privredna komora pruža, u što je moguće većoj mjeri, podršku pri organizaciji, izvođenju i praćenju dualnog obrazovanja i njegovom unapređenju, te ima sljedeće obaveze i ovlaštenja:

- a) učestvovati u izradi plana upisa učenika;
- b) poticati i informisati poslovnog subjekta o učešću u izvođenju učenja kroz rad;
- c) pružati podršku i pomoć poslovnim subjektima u procesu izvođenja učenja kroz rad;
- d) pružati podršku i pomoć poslovnim subjektima u procesu stvaranja konzorcija;
- e) sprovoditi ispitivanja i istraživanja o potrebama poslovnih subjekata, zahtjevima i mjerama poboljšanja učenja kroz rad;
- f) pružati preporuke Ministarstvu o načinima unapređenja učenja kroz rad i

- g) oglašavati prijave potreba poslovnih subjekata i škola za izvođenjem učenja kroz rad.

Član 17.

(Ovlaštenja i obaveze poslovnog subjekta)

(1) Poslovni subjekt ima sljedeća ovlaštenja i obaveze u organizovanju i izvođenju učenja kroz rad:

- a) izvršiti odabir učenika koje će primiti na učenje kroz rad;
 - b) organizovati implementaciju plana realizacije učenja kroz rad i osigurati uslove za ostvarenje ciljeva učenja kroz rad u zadanom roku;
 - c) obezbijediti mentora;
 - d) staviti učenicima na raspolaganje neophodna sredstva za izvođenje učenja kroz rad;
 - e) pružiti učenicima obuku iz oblasti zaštite na radu i izvršiti provjeru sposobnosti učenika za sigurno obavljanje zadataka nakon okončane obuke, te sprovesti ostale mjere zaštite na radu učenika u skladu sa važećim propisima iz oblasti zaštite na radu;
 - f) učestvovati u praćenju, provjeravanju i ocjenjivanju učenika tokom učenja kroz rad, uključujući završni ispit i maturu;
 - g) obezbijediti učenicima sa kojima je zaključio ugovor o učenju kroz rad besplatnu ishranu ili im isplatiti odgovarajuću naknadu za troškove ishrane;
 - h) saradivati sa koordinatorom praktične nastave i omogućiti mu pristup mjestu izvođenja učenja kroz rad, kao i uvid u propisanu dokumentaciju, na zahtjev škole;
 - i) finansirati/sufinansirati novčanu nagradu za učenje kroz rad učeniku sa kojim je zaključio ugovor o učenju kroz rad;
 - j) voditi pisanu dokumentaciju o izvođenju učenja kroz rad;
 - k) pružati informacije o izvođenju učenja kroz rad na zahtjev Privredne komore ili Ministarstva;
 - l) učestvovati u rješavanju konfliktnih situacija na relaciji poslovni subjekt - učenik - škola;
 - m) osigurati povjerljivost ličnih podataka učenika u skladu sa važećim propisima o zaštiti ličnih podataka;
 - n) dostaviti Institutu podatke o potrebi za izvođenjem učenja kroz rad u prostorijama poslovnog subjekta u skladu sa članom 10. stav (4) ovog zakona
 - o) voditi evidencije o učenicima koji su kod poslovnog subjekta na učenju kroz rad u skladu sa Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" broj 92/16) i
 - p) izdati učeniku potvrdu o broju dana provedenih na učenju kroz rad u stuci za vrijeme realizacije praktične nastave.
- (2) Poslovni subjekt može zadužiti učenika samo na onim poslovima koji osiguravaju sticanje kompetencija za određeni obrazovni profil u skladu sa nastavnim planom i programom i planom realizacije učenja kroz rad.
- (3) Ovlaštenja i obaveze iz stava (1) ovog člana poslovni subjekti koji su udruženi u konzorcij imaju isključivo u pogledu izvođenja odgovarajućeg dijela učenja kroz rad.
- (4) Detaljna ovlaštenja i obaveze poslovnog subjekta u pogledu organizovanja i izvođenja učenja kroz rad definišu se ugovorom o dualnom obrazovanju i ugovorom o učenju kroz rad.

Član 18.

(Obaveze i ovlaštenje škole)

(1) U cilju organizacije, izvođenja i praćenja dualnog obrazovanja, škola ima sljedeća ovlaštenja i obaveze:

- a) ostvariti programski sadržaj propisan nastavnim planom i programom;
- b) imenovati koordinatora;

- c) zaključiti ugovor o osiguranju učenika u slučaju nezgode i povrede na radu u ime učenika koji su raspoređeni na učenje kroz rad kod poslovnih subjekata;
 - d) voditi evidencije o zaključenim ugovorima o dualnom obrazovanju i ugovorima o učenju kroz rad;
 - e) sarađivati sa poslovnim subjektom i pružati informacije o učenicima koji su raspoređeni na učenje kroz rad kod poslovnog subjekta;
 - f) ocjenjivati učenike;
 - g) sarađivati sa mentorom, obilaziti mjesta izvođenja učenja kroz rad i vršiti uvid u propisanu dokumentaciju;
 - h) pružati informacije o organizaciji i izvođenju učenja kroz rad na zahtjev Privredne komore ili Ministarstva;
 - i) informisati Insitut o potrebi za izvođenjem učenja kroz rad kod poslovnih subjekata;
 - j) učestvovati u rješavanju konfliktnih situacija;
 - k) osigurati povjerljivost ličnih podataka učenika u skladu sa propisima o zaštiti ličnih podataka;
 - l) osigurati povjerljivost poslovne tajne poslovnog subjekta;
 - m) obezbijediti izvođenje učenja kroz rad u školskim radionicama, ukoliko se učenje kroz rad ne može provesti u prostorijama poslovnog subjekta;
 - n) obezbijediti sticanje odgovarajućih znanja učenika iz oblasti zaštite na radu, u obimu koji odgovara potrebi struke i obrazovnog profila za koje se vrši obrazovanje putem nastavnog plana i programa i
 - o) druga ovlaštenja i obaveze predviđena ovim zakonom i propisima o srednjem obrazovanju;
- (2) Ukoliko škola nije ispunila obavezu iz stava (1) tačka c) ovog člana, učenici ne mogu pohađati učenje kroz rad kod poslovnog subjekta.
- (3) Detaljna ovlaštenja i obaveze škole u pogledu organizovanja i izvođenja učenja kroz rad kod poslovnog subjekta definiraju se ugovorom o dualnom obrazovanju i ugovorom o učenju kroz rad.

Član 19. **(Prava i obaveze učenika)**

U pogledu izvođenja učenja kroz rad učenik ima sljedeća prava i obaveze:

- a) redovno pohađati nastavu u vidu učenja kroz rad, te savjesno i odgovorno ispunjavati radne aktivnosti koje su mu dodijeljene;
- b) izvršiti uplatu osiguranja iz člana 18. stav (1) tačka c) ovog zakona prije početka školske godine;
- c) postupati u skladu sa uputstvima i nalogima mentora ili drugih lica ovlaštenih za davanje uputa i naloga, ukoliko je upoznat s tim da su ta lica ovlaštena za davanje uputa i naloga;
- d) ponašati se u skladu sa uputstvima poslovnog subjekta, te propisima o zaštiti i sigurnosti na radu i zdravstvenoj zaštiti, sigurnosti od požara, sanitarno-tehničkim i higijenskim zahtjevima;
- e) nositi radnu i zaštitnu odjeću koju mu poslovni subjekt stavi na raspolaganje;
- f) savjesno rukovati alatom, mašinama i ostalom opremom i korištenje alata, mašina i ostale opreme samo u vezi sa povjerenim mu zadacima;
- g) poštovati interne akte poslovnog subjekta;
- h) čuvati imovinu i poslovnu tajnu poslovnog subjekta za vrijeme i nakon prestanka učenja kroz rad;
- i) u slučaju izostanka sa učenja kroz rad, obavezno i bez odgađanja informisati poslovnog subjekta i mentora o izostanku i razlozima izostanka;

- j) dostaviti školi primjerak ugovora o učenju kroz rad neposredno nakon zaključivanja ugovora sa poslovnim subjektom, a u cilju evidentiranja ugovora o učenju kroz rad;
- k) podvrgnuti se ljezarskom pregledu prije početka učenja kroz rad kojim se dokazuje njegova opća zdravstvena sposobnost i sposobnost za učenje kroz rad za određeni obrazovni profil kod poslovnog subjekta, te mjerama zdravstvenog nadzora predviđenim propisima koji regulišu oblast zaštite stanovništva od zaraznih bolesti;
- l) dostaviti uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti i sanitarnu knjižicu poslovnom subjektu, ukoliko je sanitarna knjižica neophodna za izvođenje učenja kroz rad kod poslovnog subjekta i
- m) druga prava i obaveze predviđene ovim zakonom i propisima iz oblasti srednjeg obrazovanja.

Član 20.

(Zaštita prava učenika)

- (1) Zaštita prava učenika u dualnom obrazovanju ostvaruje se u skladu sa propisima kojima se uređuju osnove sistema obrazovanja, srednje obrazovanje, oblast zaštite na radu, propisima kojima se uređuje zabrana obavljanja opasnog rada za djecu, ovim zakonom i drugim primjenjivim propisima.
- (2) Tokom učenja kroz rad zabranjeni su diskriminacija učenika, fizičko, psihičko, socijalno, seksualno, digitalno i svako drugo nasilje, zlostavljanje i zanemarivanje učenika, u skladu sa zakonom kojim se uređuju osnove sistema obrazovanja i odgoja i drugim zakonima.

DIO ČETVRTI - POSTUPAK ZA UTVRĐIVANJE ISPUNJENOSTI USLOVA ZA IZVOĐENJE UČENJA KROZ RAD

Član 21.

(Uslovi za izvođenje učenja kroz rad kod poslovnog subjekta)

- (1) Učenje kroz rad se može izvoditi kod poslovnog subjekta ukoliko poslovni subjekt ispunjava sljedeće uslove:
 - a) ako obavlja djelatnost koja omogućava prenošenje na učenike znanja i stručnih kompetencija čije sticanje je predviđeno nastavnim planom i programom;
 - b) ako raspolaže neophodnim prostorom, opremom i sredstvima za rad za određeni obrazovni profil;
 - c) ako za potrebe izvođenja učenja kroz rad odredi mentora koji ispunjava uslove definisane ovim zakonom;
 - d) ako obezbjeđuje primjenu mjera zaštite na radu u skladu sa propisima iz oblasti zaštite na radu;
 - e) ako nad poslovnim subjektom nije otvoren stečajni postupak ili pokrenut postupak likvidacije i
 - f) ako odgovorno lice kod poslovnog subjekta i mentor nisu pravosnažno osuđivani presudom za krivično djelo za koje je izrečena bezuslovna kazna zatvora u trajanju od najmanje tri mjeseca, kao i za krivična djela nasilje u porodici, oduzimanje djeteta ili maloljetnika, zapuštanje ili zlostavljanje djeteta ili maloljetnika ili rodoskvrnuće, krivična djela iz grupe krivičnih djela protiv spolne slobode i morala, protiv privrede, protiv službene i druge odgovorne funkcije, protiv javnog reda i pravnog prometa i protiv čovječnosti i drugih dobara zaštićenih međunarodnim pravom, bez obzira na izrečenu krivičnu sankciju, nisu pravosnažno osuđivani za prekršaj iz oblasti radnih odnosa za koji komisija iz člana 23. stav (2) ovog zakona ocijeni da je nespojiv sa organizacijom učenja kroz rad, i za koje nije, u skladu sa zakonom, utvrđeno diskriminatorno ponašanje.
- (2) Ukoliko jedan poslovni subjekt nije u mogućnosti obezbijediti izvođenje cjelokupnog programa učenja kroz rad predviđenog nastavnim planom i programom, izvođenje učenja

- kroz rad se može povjeriti prema više poslovnih subjekata koji su udruženi u konzorcij na način da se svakom od članova konzorcija povjeri izvođenje pojedinog dijela ili dijelova programa učenja kroz rad s ciljem da konzorcij zadovolji potrebe cjelokupnog programskog sadržaja, pod uslovom da konzorcij kao zajednica ispunjava uslove iz stava (1) ovog člana.
- (3) Poslovni subjekti koji su udruženi u konzorcij moraju pojedinačno ispunjavati uslove iz stava (1) ovog člana isključivo u pogledu organizovanja i izvođenja dijela programa učenja kroz rad.

Član 22.

(Pokretanje postupka za utvrđivanje ispunjenosti uslova za izvođenje učenja kroz rad)

- (1) Poslovni subjekt, odnosno konzorcij, podnosi Ministarstvu zahtjev za provjeru ispunjenosti uslova za izvođenje učenja kroz rad (u daljnjem tekstu: zahtjev).
- (2) Poslovni subjekt podnosi Ministarstvu zahtjev iz stava (1) ovog člana najkasnije šest mjeseci prije početka školske godine u kojoj otpočinje obavljanje učenja kroz rad, a u izuzetnim slučajevima i u kraćem roku.
- (3) Zahtjev se podnosi u pisanom obliku.
- (4) Zahtjev treba da sadrži osnovne podatke o poslovnom subjektu odnosno članovima konzorcija, broju slobodnih mjesta za izvođenje učenja kroz rad određenog obrazovnog profila i druge informacije od značaja za izvođenje učenja kroz rad kod poslovnog subjekta.

Član 23.

(Utvrdjivanje ispunjenosti uslova za izvođenje učenja kroz rad)

- (1) Provjeru ispunjenosti uslova iz člana 21. ovog zakona po podnesenom zahtjevu vrši Ministarstvo, koji snosi troškove postupka.
- (2) Najkasnije u roku od 15 dana od dana prijema zahtjeva Ministarstvo imenuje komisiju koja provodi postupak utvrđivanja ispunjenosti uslova za izvođenje učenja kroz rad kod poslovnog subjekta odnosno konzorcija za određeni obrazovni profil ili grupu srodnih obrazovnih profila.
- (3) Komisija iz stava (2) ovog člana obavezno ima predstavnika poslovnog subjekta, predstavnika Ministarstva i predstavnika Ministarstva privrede te broji ukupno tri člana, pri čemu svi članovi trebaju biti stručnjaci za odgovarajući obrazovni profil koji se registruje.
- (4) Ministarstvo, na prijedlog komisije iz stava (2) ovog člana, donosi odluku o ispunjenosti uslova za izvođenje učenja kroz rad u roku od 15 dana od dana prijema prijedloga komisije.
- (5) Rješenje kojim je utvrđeno da poslovni subjekt ispunjava uslove propisane članom 21. ovog zakona važi četiri školske godine, nakon čega je poslovni subjekt dužan da pokrene postupak provjere ispunjenosti uslova za izvođenje učenja kroz rad u skladu sa članom 22. ovog zakona.
- (6) Poslovnom subjektu za kojeg je utvrđeno da ispunjava uslove za izvođenje učenja kroz rad Ministarstvo izdaje potvrdu o ispunjenosti uslova za izvođenje učenja kroz rad (u daljem tekstu: potvrda).
- (7) Rješenje Ministarstva kojim je utvrđeno da poslovni subjekt ne ispunjava uslove za izvođenje učenja kroz rad je konačno u upravnom postupku i protiv istog se može pokrenuti upravni spor kod nadležnog suda.
- (8) Ukoliko poslovni subjekt prestane da ispunjava uslove propisane članom 21. ovog zakona, Ministarstvo, na prijedlog komisije iz stava (2) ovog člana, donosi rješenje o prestanku ispunjenosti uslova za izvođenje učenja kroz rad i ovo rješenje je konačno u upravnom postupku, i protiv istog se može pokrenuti upravni spor kod nadležnog suda.
- (9) Organizacija, sastav i način rada komisije iz stava (2) ovog člana bliže se uređuju opštim aktima Ministarstva.

Član 24.

(Registar poslovnih subjekata sa odobrenjem za izvođenje učenja kroz rad)

- (1) Ministarstvo vodi i redovno ažurira registar poslovnih subjekata za koje je utvrđeno da ispunjavaju uslove za izvođenje učenja kroz rad.
- (2) Registar iz stava (1) ovog člana vodi se kao jedinstvena elektronska baza podataka, a podaci iz registra objavljuju se na zvaničnoj internet stranici Ministarstva.
- (3) U registar iz stava (1) ovog člana, upisuju se podaci o registarskom broju potvrde, nazivu i identifikacionim broju poslovnog subjekta, o rješenju o ispunjenosti uslova za izvođenje učenja kroz rad, o imenu, prezimenu i funkciji odgovornog lica kod poslovnog subjekta, broju i datumu rješenja o prestanku ispunjenosti uslova za izvođenje učenja kroz rad.
- (4) Troškove izdavanja potvrde, vođenja i upisa u registar iz stava (1) ovog člana, snosi Ministarstvo iz sredstava obezbijeđenih iz Budžeta Kantona Sarajevo u skladu sa odredbama člana 13. tačka g) ovog zakona.
- (5) Način vođenja registra iz stava (1) ovog člana bliže se uređuje podzakonskim aktom Ministarstva.

DIO PETI - UGOVORI U DUALNOM OBRAZOVANJU

Član 25.

(Vrste ugovora)

- (1) U pogledu dualnog obrazovanja zaključuju se dvije vrste ugovora:
 - a) ugovor o dualnom obrazovanju kojim se regulišu odnosi između škole i poslovnog subjekta odnosno članova konzorcija i
 - b) ugovor o učenju kroz rad kojim se regulišu odnosi između poslovnog subjekta i učenika odnosno zakonskog zastupnika učenika.
- (2) Ukoliko se učenje kroz rad izvodi kod više poslovnih subjekata udruženih u konzorcij, svaki od poslovnih subjekata pojedinačno zaključuje ugovore iz stava (1) ovog člana.
- (3) Ugovor iz stava (1) tačka b) ovog člana zaključuje se najkasnije do 30. septembra tekuće školske godine.
- (4) Ministarstvo je dužno Ministarstvu privrede dostaviti ugovore iz stava (1) ovog člana najkasnije do 15. oktobra tekuće školske godine.
- (5) Izuzetno, iz opravdanih razloga, ugovori iz stava (1) ovog člana mogu biti zaključeni tokom cijele školske godine, a koji se odmah po zaključenju dostavljaju Ministarstvu, a zatim Ministarstvu privrede.

POGLAVLJE I. UGOVOR O DUALNOM OBRAZOVANJU

Član 26.

(Forma ugovora o dualnom obrazovanju)

Ugovor o dualnom obrazovanju se zaključuje između škole i poslovnog subjekta u pisanoj formi.

Član 27.

(Sadržaj ugovora o dualnom obrazovanju)

- (1) Obavezni elementi ugovora o dualnom obrazovanju su:
 - a) naziv, sjedište, ime i prezime lica ovlaštenog za zastupanje i identifikacioni broj poslovnog subjekta kao i registarski broj potvrde;
 - b) naziv, sjedište škole i ime i prezime direktora škole;
 - c) obrazovni profil koji je predmet ugovora;

- d) obaveza poslovnog subjekta da obezbijedi učenje kroz rad o sopstvenom trošku u skladu sa članom 17. ovog zakona uz mogućnost da potrebna sredstva u vidu poticaja obezbijede institucije i/ili drugi organi u čijoj nadležnosti je oblast zapošljavanje i rada na nivou Kantona ili Federacije Bosne i Hercegovine, kao i ostalim nivoima vlasti;
 - e) obaveze škole u vezi sa realizacijom učenja kroz rad;
 - f) obaveze poslovnog subjekta u vezi sa realizacijom učenja kroz rad;
 - g) plan realizacije učenja kroz rad;
 - h) mjesto i vremenski raspored realizacije učenja kroz rad;
 - i) maksimalan broj učenika koji je poslovni subjekt u mogućnosti primiti;
 - j) broj mentora koje poslovni subjekt obezbjeđuje;
 - k) period trajanja ugovora;
 - l) razlozi za prestanak važenja i za raskid ugovora;
 - m) način rješavanja eventualnih sporova i
 - n) datum i potpisi ugovornih strana.
- (2) Ugovor o dualnom obrazovanju može sadržavati i dodatne elemente ukoliko nisu u suprotnosti sa ovim zakonom ili drugim primjenjivim propisima.

Član 28.

(Zaključivanje ugovora o dualnom obrazovanju)

- (1) Škola zaključuje ugovor o dualnom obrazovanju s jednim ili više poslovnih subjekata ili sa članovima konzorcija koji ispunjavaju uslove iz člana 21. ovog zakona i koji posjeduje potvrdu iz člana 23. stav (6) ovog zakona, u cilju obezbjeđenja uslova za ostvarivanje svih sadržaja učenja kroz rad definisanih određenim nastavnim planom i programom.
- (2) Škola će prilikom odabira poslovnog subjekta za zaključenje ugovora iz stava (1) ovog člana sve poslovne subjekte tretirati na jednak način.
- (3) Prilikom izbora poslovnog subjekta ili konzorcija škola je u obavezi da se rukovodi najboljim interesom učenika.
- (4) Poslovni subjekt koji ispunjava uslove propisane članom 21. ovog zakona i posjeduje potvrdu iz člana 23. stav (6) ovog zakona, može da zaključi ugovor o dualnom obrazovanju s jednom ili više škola.
- (5) O zaključenom ugovoru iz stava (1) ovog člana škola obavještava Ministarstvo najkasnije u roku od osam dana od dana zaključivanja ugovora.

Član 29.

(Objavljivanje na zvaničnoj internet stranici)

Škola i Ministarstvo najkasnije, u roku od 15 dana od dana zaključivanja ugovora o dualnom obrazovanju, objavljuju na svojoj zvaničnoj internet stranici osnovne informacije o planu realizacije učenja kroz rad i druge informacije od značaja za izvođenje učenja kroz rad.

Član 30.

(Raskid ugovora o dualnom obrazovanju od strane poslovnog subjekta)

- (1) Poslovni subjekt ima pravo raskida ugovora o dualnom obrazovanju ukoliko:
 - a) je školi zabranjen rad ili je ukinuta u skladu sa zakonom;
 - b) škola prestane da ispunjava propisane uslove za obrazovni profil u kojem poslovni subjekt realizuje učenje kroz rad;
 - c) škola ne ispunjava obaveze predviđene ugovorom o dualnom obrazovanju;
 - d) nastupe nepredviđene tehnološke, ekonomske ili organizacione promjene kod poslovnog subjekta koje sprečavaju, otežavaju ili bitno mijenjaju obavljanje djelatnosti i
 - e) nastupe drugi slučajevi predviđeni propisima koji regulišu oblast obligacionih odnosa.

- (2) Poslovni subjekat je dužan da bez odlaganja obavijesti Ministarstvo o raskidu i razlozima za raskid ugovora o dualnom obrazovanju.

Član 31.

(Raskid ugovora o dualnom obrazovanju od strane škole)

- (1) Škola ima pravo raskida ugovora o dualnom obrazovanju ukoliko:
- a) je doneseno rješenje o prestanku ispunjenosti uslova za izvođenje učenja kroz rad iz člana 23. stav (8) ovog zakona;
 - b) poslovni subjekt ne ispunjava obaveze predviđene ugovorom o dualnom obrazovanju;
 - c) poslovni subjekt izvrši povredu prava učenika propisanih ovim zakonom i drugim primjenjivim propisima;
 - d) ukoliko nad poslovnim subjektom bude pokrenut postupak stečaja ili likvidacije, odnosno odgovarajući postupak koji za cilj ima prestanak postojanja poslovnog subjekta i
 - e) nastupe drugi slučajevi predviđeni propisima koji regulišu oblast obligacionih odnosa.
- (2) Škola je dužna da bez odlaganja obavijesti Ministarstvo o raskidu i razlozima za raskid ugovora o dualnom obrazovanju.

Član 32.

(Posljedice raskida ugovora o dualnom obrazovanju)

- (1) Ako se ugovor o dualnom obrazovanju raskida iz razloga propisanih u članu 30. stav (1) tač. a), b) i c) ovog zakona ili iz drugih razloga koji su doveli do prestanka pružanja dualnog obrazovanja u određenoj školi, nastavak obrazovanja je dužna obezbijediti druga škola koju odredi Ministarstvo.
- (2) Ako je ugovor o dualnom obrazovanju raskinut iz razloga propisanih u članu 30. stav (1) tačka d) ovog zakona, učenje kroz rad učenicima obezbjeđuje škola kod drugog poslovnog subjekta s kojim ima zaključen ugovor o dualnom obrazovanju.
- (3) Ako je ugovor o dualnom obrazovanju raskinut iz razloga propisanih u članu 31. ovog zakona, učenje kroz rad organizuje škola, uz podršku Ministarstva kod drugog poslovnog subjekta s kojim zaključi ugovor o dualnom obrazovanju.
- (4) Ukoliko nakon raskida ugovora o dualnom obrazovanju nije moguće organizovati učenje kroz rad u skladu sa prethodnim stavovima ovog člana, škola je dužna da obezbijedi učeniku uslove da završi započeto školovanje u skladu sa propisima kojima se uređuje srednje obrazovanje i odgoj.

POGLAVLJE II. UGOVOR O UČENJU KROZ RAD

Član 33.

(Forma ugovora o učenju kroz rad)

Ugovor o učenju kroz rad zaključuju poslovni subjekt i učenik, odnosno roditelj ili drugi zakonski zastupnik učenika u pisanoj formi.

Član 34.

(Zaključivanje ugovora)

- (1) Ugovor o učenju kroz rad zaključuje se najkasnije pet radnih dana prije početka realizacije učenja kroz rad.
- (2) Poslovni subjekat i škola su dužni voditi evidenciju o zaključenim ugovorima o učenju kroz rad.

Član 35.

(Sadržaj ugovora o učenju kroz rad)

- (1) Obavezni elementi ugovora o učenju kroz rad su:

- a) naziv, sjedište, ime i prezime lica ovlaštenog za zastupanje, identifikacioni broj poslovnog subjekta kao i registarski broj potvrde;
- b) ime i prezime, jedinstveni matični broj, adresa stanovanja, odjeljenje/razred, broj u matičnoj knjizi učenika;
- c) ime i prezime, jedinstveni matični broj, adresa stanovanja roditelja odnosno drugog zakonskog zastupnika učenika;
- d) identifikacioni podaci o školi koju učenik pohađa;
- e) naziv obrazovnog profila;
- f) dokaz o posjedovanju opće zdravstvene sposobnosti i dokaz o zadovoljavanju propisanih posebnih zdravstvenih uslova za otpočinjanje sa učenjem kroz rad za određeni obrazovni profil (ljekarsko uvjerenje i sanitarna knjižica, ukoliko je sanitarna knjižica neophodna za obavljanje učenja kroz rad);
- g) obaveza poslovnog subjekta da organizuje i realizuje učenje kroz rad u skladu s nastavnim planom i programom i planom realizacije učenja kroz rad;
- h) ukoliko se nastavni plan i program ostvaruje na jeziku nacionalne manjine, obaveza poslovnog subjekta da organizuje i realizuje učenje kroz rad na jeziku te nacionalne manjine;
- i) mjesto i vrijeme realizacije učenja kroz rad;
- j) prava i obaveze učenika;
- k) nagradu učenika u skladu sa članom 48. ovog zakona;
- l) period trajanja ugovora;
- m) razlozi za prestanak važenja i raskid ugovora;
- n) način rješavanja eventualnih sporova i
- o) datum i potpisi ugovornih strana.

(2) Sastavni dio ugovora o učenju kroz rad je plan realizacije učenja kroz rad.

Član 36.

(Višestruko ugovaranje učenja kroz rad)

Učenik, odnosno roditelj ili drugi zakonski zastupnik učenika može zaključiti ugovor o učenju kroz rad sa više poslovnih subjekata sa kojima je škola zaključila ugovor o dualnom obrazovanju, ukoliko je to neophodno radi realizacije cjelokupnog sadržaja nastavnog plana i programa.

Član 37.

(Raskid ugovora o učenju kroz rad od strane poslovnog subjekta)

(1) Poslovni subjekt ima pravo raskida ugovora o učenju kroz rad ako:

- a) je ugovor o učenju kroz rad bio zaključen na osnovu lažnih podataka i dokumenata;
- b) učenik izgubi status redovnog učenika;
- c) učenik krši obaveze utvrđene ugovorom o učenju kroz rad, propisima iz oblasti srednjeg obrazovanja, ovim zakonom te internim aktima poslovnog subjekta;
- d) ako se učeniku promijenilo zdravstveno stanje, te prema mišljenju nadležne zdravstvene ustanove nije u mogućnosti nastaviti obrazovanje za obrazovni profil za koji se školuje i
- e) nastupe drugi slučajevi predviđeni propisima koji uređuju oblast obligacionih odnosa.

(2) O raskidu ugovora o učenju kroz rad poslovni subjekt će bez odlaganja obavijestiti školu i Ministarstvo.

Član 38.

(Raskid ugovora o učenju kroz rad od strane učenika, odnosno zakonskog zastupnika učenika)

(1) Učenik, odnosno zakonski zastupnik učenika ima pravo raskida ugovora o učenju kroz rad ako:

- a) učenik izgubi status redovnog učenika;
- b) ako se učeniku promijenilo zdravstveno stanje, te prema mišljenju nadležne zdravstvene ustanove nije u mogućnosti nastaviti obrazovanje za obrazovni profil za koji se školuje;
- c) poslovni subjekat ne ispunjava obaveze iz ugovora o učenju kroz rad;
- d) je doneseno rješenje o prestanku ispunjenosti uslova za izvođenje učenja kroz rad iz člana 23. stav (8) ovog zakona;
- e) poslovni subjekt izvrši povredu prava učenika propisanih ovim zakonom i drugim propisima i
- f) u drugim slučajevima predviđenim propisima koji uređuje oblast obligacionih odnosa.

(2) O raskidu ugovora o učenju kroz rad učenik ili njegov zakonski zastupnik će bez odlaganja obavijestiti školu u pisanoj formi.

Član 39.

(Posljedice raskida ugovora o učenju kroz rad)

- (1) Ako se raskida ugovor o učenju kroz rad iz razloga navedenih u članu 38. stavu (1) tač. c), d) i e) ovog zakona, škola je dužna obezbijediti izvođenje učenja kroz rad kod drugog poslovnog subjekta s kojim je zaključila ugovor o dualnom obrazovanju, ukoliko je to moguće.
- (2) U slučaju iz stava (1) ovog člana učenik, odnosno roditelj ili drugi zakonski zastupnik učenika i drugi poslovni subjekt, sa kojim je škola zaključila ugovor o dualnom obrazovanju su dužni zaključiti ugovor o učenju kroz rad.
- (3) O raskidu ugovora iz stava (1) ovog člana, odnosno o zaključenom ugovoru iz stava (2) ovog člana škola i poslovni subjekt obavještava Ministarstvo, najkasnije u roku od osam dana od dana zaključenja ugovora.
- (4) Ukoliko škola nije zaključila ugovor o dualnom obrazovanju iz stava (2) ovog člana, dužna je da u saradnji sa Ministarstvom, u roku od 15 dana obezbijedi uslove za nastavak učenja kroz rad za odgovarajuće zanimanje.

POGLAVLJE III. REGISTAR UGOVORA

Član 40.

(Registar ugovora o dualnom obrazovanju)

- (1) Registar ugovora o dualnom obrazovanju vodi Ministarstvo.
- (2) U registar iz stava (1) ovog člana upisuju se sljedeći podaci:
 - a) broj ugovora;
 - b) naziv i adresa škole;
 - c) naziv i adresa poslovnog subjekta;
 - d) broj učenika za koje poslovni subjekt organizuje učenje kroz rad;
 - e) adresa mjesta izvođenja učenja kroz rad;
 - f) datum i vrijeme zaključenja ugovora;
 - g) datum početka učenja kroz rad i
 - h) drugi podaci od značaja za evidenciju i realizaciju ugovora.
- (3) Registar iz stava (1) ovog člana vodi se u materijalnom i elektronskom obliku kao jedinstvena elektronska baza podataka.
- (4) Način vođenja registra iz stava (1) ovog člana uređuje se podzakonskim aktom Ministarstva.

Član 41.

(Upis u registar)

- (1) Poslovni subjekt je dužan da Ministarstvu dostavi primjerak ugovora o dualnom obrazovanju, u roku od osam dana od dana zaključenja ugovora, radi upisa u registar iz člana 40. stav (1) ovog zakona.
- (2) Primjerak ugovora iz stava (1) ovog člana poslovni subjekt može dostaviti Ministarstvu u štampanoj ili elektronskoj formi.

DIO ŠESTI - MENTOR

Član 42.

(Mentor)

- (1) Mentor je fizičko lice koje:
 - a) je u radnom odnosu kod poslovnog subjekta ili koje samostalno obavlja djelatnost;
 - b) ima radno iskustvo od najmanje tri godine u odgovarajućem zanimanju ili grupi zanimanja za koja se učenik obrazuje u dualnom obrazovanju;
 - c) ima najmanje isti nivo obrazovanja za odgovarajuće zanimanje za koje se učenik školuje i
 - d) koje je položilo ispit za mentora i posjeduje potvrdu o položenom ispitu za mentora (u daljem tekstu: potvrda o položenom ispitu).
- (2) Izuzetno od stava (1) tač. b) i c) ovog člana, mentor može biti i lice koje ima niži nivo obrazovanja u odnosu na nivo obrazovanja za koji se učenik školuje, ukoliko ima radno iskustvo od najmanje 10 godina u odgovarajućem zanimanju ili grupi zanimanja.

Član 43.

(Obuka i licenca za mentora)

- (1) Obuku za mentora organizuje i sprovodi Institut.
- (2) Obuka iz stava (1) ovog člana traje 40 sati.
- (3) Obuka iz stava (1) ovog člana sadrži osnove pedagoško-psihološke i metodičko-didaktičke grupe predmeta.
- (4) Nakon završene obuke iz stava (1) ovog člana, lice polaže ispit za mentora.
- (5) Institut izdaje licencu licu koje je položilo ispit za mentora.
- (6) Izuzetno, lice zaposleno kod poslovnog subjekta koje ima prijašnja iskustva u obavljanju poslova mentora u trajanju od najmanje 10 godina može bez pohađanja obuke iz stava (1) ovog člana da pristupi polaganju ispita za mentore.
- (7) Lica koja su položila ispit za mentore dužne su jednom u dvije godine pristupiti jednodnevnom usavršavanju.
- (8) Usavršavanje mentora iz stava (7) ovog člana vrši Institut.
- (9) Program obuke, bliže uslove i druga pitanja od značaja za polaganje ispita za mentora, donosi ministar.

Član 44.

(Komisija za polaganje ispita za mentora)

- (1) Institut obrazuje komisiju za polaganje ispita za mentora.
- (2) Komisija iz stava (1) ovog člana u svom sastavu ima neparan broj članova i to predstavnika poslovnih subjekata, predstavnika Ministarstva privrede, te predstavnika Instituta.

Član 45.

(Registar izdatih licenci za mentora i registar obuka za mentore)

- (1) Institut vodi registar o izdatim licencama za mentore i registar obuka za mentore.

- (2) Licenca iz člana 43. stav (5) ovog zakona i registar o izdatim licencama sadrže: registarski broj licence, ime, prezime i zanimanje lica koje je položilo ispit za mentora i naziv poslovnog subjekta kod koga je to lice u radnom odnosu, ukoliko mentor nije lice koje samostalno obavlja djelatnost.
- (3) Troškove izdavanja licence i vođenja registra o izdatim licencama i registra o obukama mentora snosi Ministarstvo iz sredstava obezbijeđenih iz Budžeta Kantona Sarajevo.
- (4) Visina troškova obuke i polaganja ispita za mentora, kao i način vođenja registra iz stava (1) ovog člana utvrđuje se podzakonskim aktom kojeg donosi ministar.

DIO SEDMI – PRAĆENJE, PROVJERAVANJE, OCJENJIVANJE I ISPITI U DUALNOM OBRAZOVANJU

Član 46.

(Praćenje, provjeravanje i ocjenjivanje)

- (1) Mentor u saradnji sa koordinatorom učestvuju u procesima praćenja, provjeravanja i ocjenjivanja odgojno-obrazovnih postignuća učenika tokom učenja kroz rad.
- (2) Bliži propis kojim se reguliše praćenje, provjeravanje i ocjenjivanje odgojno-obrazovnih postignuća učenika u dualnom obrazovanju donosi ministar.

Član 47.

(Završni i maturalni ispit)

- (1) Završnim, odnosno maturalnim ispitom provjeravaju se i stečene kompetencije u skladu sa nastavnim planom i programom.
- (2) Pri provjeri kompetencija stečenih tokom učenja kroz rad obavezno učestvuje mentor odnosno u odsustvu mentora lice koje iz redova svojih radnika imenuje poslovni subjekt.
- (3) Lica iz stava (2) ovog člana u provjeri kompetencija učenika stečenih tokom učenja kroz rad učestvuju bez naknade.
- (4) Nakon položenog završnog odnosno maturalnog ispita učeniku se izdaje javna isprava, u skladu sa drugim propisima.
- (5) Dodatak diplome učenika koji je položio završni odnosno maturalni ispit sadrži podatak o obimu ostvarenog učenja kroz rad i spisak poslovnih subjekata kod kojih je učenje kroz rad obavljeno.
- (6) Bliži propis kojim se regulišu završni i maturalni ispit u dualnom obrazovanju donosi ministar.

DIO OSMI – FINANSIJSKO OBEZBJEĐENJE UČENIKA

POGLAVLJE I. NAGRADA I OSTALE NAKNADE

Član 48.

(Nagrada)

- (1) Za vrijeme izvođenja učenja kroz rad kod poslovnog subjekta, poslovni subjekt učeniku sa kojim je zaključio ugovor o učenju kroz rad isplaćuje nagradu u novcu.
- (2) Visina mjesečne neto nagrade iz stava (1) ovog člana određuje se prema ostvarenoj prosječnoj mjesečnoj neto plaći u Federaciji Bosne i Hercegovine u prethodnoj godini, i to:
 - a) u prvom razredu 10%;
 - b) u drugom razredu 15%;
 - c) u ostalim razredima 20%.
- (3) Poslovni subjekt može dodatno nagraditi učenika nagradom većom od nagrade iz stava (2) ovoga člana.
- (4) Učenik ostvaruje pravo na naknadu iz stava (2) samo za sate provedene na učenju kroz rad.

Član 49.
(Ostale naknade)

Učenik ima pravo na naknadu troškova prijevoza od škole do mjesta izvođenja učenja kroz rad i nazad u skladu sa odredbama člana 15. ovog zakona, kao i na besplatnu ishranu ili naknadu troškova za ishranu iz člana 17. stav (1) tačka g) ovog zakona.

POGLAVLJE II. REFUNDIRANJE DIJELA ILI SVIH TROŠKOVA PROCESA DUALNOG OBRAZOVANJA

Član 50.
(Obezbjedenje sredstava)

- (1) Na osnovu analize ugovora iz člana 25. ovog zakona i prijava finansijska sredstva potrebna za refundiranje dijela ili svih troškova procesa dualnog obrazovanja u prethodnoj školskoj godini planira Ministarstvo privrede za svaku kalendarsku godinu.
- (2) Sredstva iz stava (1) ovog člana obezbjeđuju se u Budžetu Kantona Sarajevo, na poziciji Ministarstva privrede "Podrška poslovnim subjektima u provođenju procesu dualnog obrazovanja".
- (3) Visina finansijskih sredstava iz stava (2) ovog člana iznosi od 0,05% do 0,2% vrijednosti godišnjeg Budžeta Kantona Sarajevo u prethodnoj godini.

Član 51.
(Program utroška sredstava)

- (1) Program utroška sredstava je dokument kojim se programira refundacija dijela ili svih troškova procesa dualnog obrazovanja poslovnim subjektima koji imaju zaključene ugovore iz člana 25. ovog zakona.
- (2) Ministarstvo privrede priprema Program utroška sredstava za tekuću kalendarsku godinu.
- (3) Na prijedlog Ministarstva privrede, Vlada Kantona donosi odluku o usvajanju Programa utroška sredstava.
- (4) Program utroška sadrži: pregled analize zaključenih ugovora iz člana 25. ovog zakona, ukupno planirani iznos sredstava za refundaciju dijela ili svih troškova procesa dualnog obrazovanja u poslovnim subjektima, popis poslovnih subjekata koji su obuhvaćeni Programom utroška sredstava, prihvatljive troškove koji su predmet refundacije u Programu, maksimalni iznosi poticajnih sredstava po vrstama prihvatljivih troškova, uslove i kriterije u postupku izbora korisnika sredstava, isprave i drugu dokumentaciju koja se obavezno dostavlja u prijavi na javni poziv za refundaciju dijela ili svih troškova poslovnog subjekta (u daljem tekstu: javni poziv) iz člana 54. ovog zakona, obavezne elemente ugovora o realizaciji odobrenih sredstava i druge potrebne programske elemente.
- (5) Ukoliko se utvrdi da je nakon obrade svih prijava po javnom pozivu iz člana 54. ovog zakona, za isplatu iznosa sredstava iz člana 50. stav (1) ovog zakona potrebno prekoračiti limit ukupno planiranog iznosa sredstava iz stava (4) ovog člana, pojedinačni iznos koji se dodjeljuje odabranom korisniku sredstava, proporcionalno se umanjuje u skladu sa ovim limitom.

Član 52.
(Prihvatljivi troškovi za refundaciju)

- (1) U skladu sa ovim zakonom sredstva se mogu odobriti za refundaciju dijela ili svih troškova poslovnog subjekta, koji se troškovi odnose na:
 - a) novčanu nagradu za učenje kroz rad učeniku sa kojim je zaključio ugovor o učenju kroz rad;
 - b) besplatnu ishranu ili isplatu odgovarajuće naknade za troškove ishrane za učenike sa kojima je zaključio ugovor o učenju kroz rad;
 - c) obezbjeđenje neophodnih sredstava za izvođenje učenja kroz rad i
 - d) drugih prihvatljivih troškova definiranih Programom, koji su u funkciji provođenja procesa dualnog obrazovanja.

Član 53.

(Uslovi i kriteriji za ostvarivanje prava na sredstva)

Podnosilac prijave na javni poziv iz člana 54. ovog zakona može ostvariti pravo na sredstva po ovom zakonu:

- a) ako je registrovan i obavlja osnovnu djelatnost,
- b) ako je njegovo sjedište na području Kantona Sarajevo,
- c) ako ima izdatu potvrdu,
- d) ako ima zaključene ugovore iz člana 25. ovog zakona,
- e) ako je dokazao nastanak i plaćanje prihvatljivih troškova iz člana 52. ovog zakona u prethodnoj kalendarskoj godini,
- f) ako je obuhvaćen Programom utroška sredstava,
- g) ako je dostavio prijavu u skladu sa javnim pozivom iz člana 54. ovog zakona i
- h) ako ispunjava sve ostale uslove propisane javnim pozivom iz člana 54. ovog zakona.

Član 54.

(Javni poziv)

- (1) Ministarstvo privrede priprema i objavljuje javni poziv.
- (2) Javnim pozivom pozivaju se poslovni subjekti iz člana 3. tačka e) ovog zakona koji ispunjavaju uslove iz javnog poziva da ponesu prijave za ostvarivanje prava iz stava (1) ovog člana.
- (3) Javni poziv objavljuje se na web stranici Ministarstva privrede, a obavještenje o javnom pozivu objavljuje se u "Službenim novinama Kantona Sarajevo" i u jednom dnevnom listu čiji je izdavač pravno lice sa sjedištem u Kantonu Sarajevo.
- (4) Prijava na javni poziv mora sadržavati: uredno popunjen prijavni obrazac, projekat i drugu dokumentaciju propisanu javnim pozivom.
- (5) Prijava na javni poziv, u zatvorenoj koverti, dostavlja se Ministarstvu, direktno na protokol Kantona Sarajevo ili putem pošte.
- (6) Prijava na javni poziv koja nije dostavljena u skladu sa st. (4) i (5) ovog člana neće biti dalje razmatrana.
- (7) Rok za dostavljanje prijave je 30 dana od dana objave obavještenja iz stava (3) ovog člana u "Službenim novinama Kantona Sarajevo".
- (8) Neblagovremena prijava neće biti uzeta u razmatranje.
- (9) Prijava dostavljena po javnom pozivu ne vraća se podnosiocu prijave.
- (10) Ministarstvo privrede ne snosi nikakve troškove u pripremi i dostavi prijave na javni poziv.
- (11) Javne ustanove čiji je osnivač Kanton Sarajevo, privredna društava u vlasništvu ili većinskom vlasništvu Kantona Sarajevo, samostalne kantonalne upravne organizacije, samostalne kantonalne uprave i fond čiji je osnivač Kanton Sarajevo nemaju pravo učešća na javnom pozivu.

Član 55.

(Komisija u postupku izbora korisnika sredstava)

- (1) U periodu iz člana 54. stav (7) ovog zakona, ministar privrede Kantona Sarajevo rješenjem imenuje Komisiju u postupku izbora korisnika sredstava po javnom pozivu za refundaciju dijela ili svih troškova poslovnog subjekta (u daljnjem tekstu: Komisija u postupku izbora korisnika sredstava po javnom pozivu).
- (2) Komisija se sastoji od najmanje pet članova, uključujući i predsjednika Komisije u postupku izbora korisnika sredstava po javnom pozivu, i to: najmanje tri člana iz reda državnih službenika u Ministarstvu privrede, jednog člana iz reda državnih službenika u Ministarstvu i jednog člana iz reda stručnjaka koji nisu u radnom odnosu u kantonalnim organima državne službe, a imenovani su zbog svoje stručnosti kao vanjski saradnici iz reda akademske i/ili poslovne zajednice.

(3) Broj članova Komisije u postupku izbora korisnika sredstava po javnom pozivu, uključujući i predsjednika Komisija u postupku izbora korisnika sredstava po javnom pozivu, mora biti neparan.

(4) Komisija u postupku izbora korisnika sredstava po javnom pozivu ima imenovano lice za obavljanje administrativno – tehničkih poslova, koje ne učestvuje u odlučivanju, a imenuje se iz reda zaposlenika Ministarstva privrede.

(5) U skladu sa rješenjem iz stava (1) ovog člana, Komisija u postupku izbora korisnika sredstava po javnom pozivu je dužna sačiniti i donijeti Poslovnik o radu Komisije u postupku izbora korisnika sredstava po javnom pozivu.

(6) Poslovnik iz stava (5) ovog člana donosi se na prvom sastanku Komisije u postupku izbora korisnika sredstava po javnom pozivu, konsezzusom.

Član 56.

(Preliminarni prijedlog korisnika sredstava)

(1) Komisija u postupku izbora korisnika sredstava po javnom pozivu vrši pregled prijave, obradu i kontrolu podataka iz dokumentacije blagovremenih prijava, ocjenu o ispunjavanju uslova, primjenu pravila za izbor korisnika sredstava i limita ukupno planiranih sredstava iz člana 51. stav (4) ovog zakona.

(2) Na osnovu podataka proisteklih iz aktivnosti iz stava (1) ovog člana, Komisija u postupku izbora korisnika sredstava po javnom pozivu sačinjava preliminarni prijedlog korisnika sredstava sa iznosima ovih sredstava po svakom korisniku.

(3) Preliminarni prijedlog korisnika sredstava iz stava (2) ovog člana, Ministarstvo privrede isti dan objavljuje na svojoj web stranici i oglasnoj ploči Kantona Sarajevo.

Član 57.

(Pravna zaštita u postupku izbora korisnika sredstava)

(1) Podnosilac prijave u cilju zaštite svojih prava može dostaviti pisani prigovor Ministarstvu privrede, u roku od osam dana od dana objave preliminarnog prijedloga iz člana 56. stav (3) ovog zakona.

(2) Prigovor iz stava (1) ovog člana dostavlja se direktno na protokol Kantona Sarajevo ili putem pošte.

(3) Po prigovoru rješava Ministarstvo privrede u roku od 15 dana.

Član 58.

(Prijedlog korisnika sredstava)

(1) Nakon rješavanja blagovremenih prigovora iz člana 57. ovog zakona, Komisija u postupku izbora korisnika sredstava po javnom pozivu odmah sačinjava prijedlog korisnika sredstava sa iznosom ovih sredstava po korisniku.

(2) Prijedlog korisnika sredstava iz stava (1) ovog člana, izvještaj o radu Komisije u postupku izbora korisnika sredstava po javnom pozivu, kao i svu ostalu dokumentaciju proisteklu u radu Komisije, Komisija dostavlja Ministarstvu privrede u roku od tri dana od dana sačinjavanja ovog prijedloga korisnika sredstava.

Član 59.

(Odluka o izboru korisnika sredstava)

(1) Ministarstvo privrede, na osnovu prijedloga iz člana 58. ovog zakona, utvrđuje prijedlog odluke o izboru korisnika sredstava sa iznosom ovih sredstava po korisniku.

(2) Vlada Kantona, na prijedlog Ministarstva privrede, donosi odluku o izboru korisnika sredstava sa iznosom ovih sredstava po korisniku.

(3) Odluka iz stava (2) ovog člana objavljuje se u "Službenim novinama Kantona Sarajevo" i na web stranici Ministarstva privrede.

Član 60.

(Ugovor o realizaciji odobrenih sredstava)

(1) Nakon donošenja odluke iz člana 59. stav (2) ovog zakona, Ministarstvo privrede sa odabranim korisnicima sredstava zaključuje pojedinačne ugovore o realizaciji odobrenih sredstava (u daljnjem tekstu: ugovor).

(2) Ugovor obavezno sadrži: predmet ugovora, iznos odobrenih sredstava, namjenu dodjele odobrenih sredstava, sankcije u slučaju nepoštivanja ugovora, kao i druge neophodne elemente ugovora u cilju uspostavljanja jasnog obligacionog odnosa ugovornih strana.

Član 61.

(Informacija o realizaciji odobrenih sredstava)

(1) Na osnovu praćenja i evaluacije realizacije odobrenih sredstava, Ministarstvo privrede sačinjava informaciju o realizaciji odobrenih sredstava za odnosnu kalendarsku godinu.

(2) Informaciju iz stava (1) ovog člana, Ministarstvo privrede dostavlja Vladi Kantona Sarajevo, najkasnije do kraja tekuće kalendarske godine za proteklu godinu.

DIO DEVETI - NADZOR NAD PROVOĐENJEM ZAKONA I KAZNE NE ODREDBE

Član 62.

(Nadzor nad provođenjem ovog zakona)

(1) Nadzor nad provođenjem ovog zakona vrši Ministarstvo.

(2) Inspekcijski nadzor vrši Kantonalna uprava za inspekcijske poslove.

Član 63.

(Novčane kazne za školu i odgovorno lice)

(1) Novčanom kaznom od 500,00 KM do 1.000,00 KM kaznit će se za prekršaj škola ako:

- a) o raskidu ugovora iz člana 39. stav (1) ovog zakona ne obavijesti Ministarstvo u roku iz člana 39. stav (3) ovog zakona i
- b) sa osiguravajućim društvom ne zaključi ugovor o osiguranju u ime učenika iz člana 18. stava (1) tačka c) ovog zakona.

(2) Novčanom kaznom od 250,00 KM do 500,00 KM za prekršaj iz stava (1) ovog člana kazniće se i direktor, odnosno odgovorno lice škole.

Član 64.

(Novčane kazne za poslovnog subjekta i odgovorno lice kod poslovnog subjekta)

(1) Novčanom kaznom od 500,00 KM do 1.000,00 KM kaznit će se za prekršaj poslovni subjekt ako:

- a) sprovodi učenje kroz rad suprotno članu 17. stav (2) ovog zakona,
- b) ne obezbijedi sredstava za izvođenje učenja kroz rad iz člana 17. stava (1) tačke d) ovog zakona,
- c) ne obezbijedi besplatnu ishranu ili naknadu troškova za ishranu iz člana 17. stav (1) tačka g) ovog zakona,
- d) ne pruži učenicima obuku iz oblasti zaštite na radu i ne izvrši provjeru sposobnosti učenika za sigurno obavljanje zadataka nakon obuke odnosno ne sprovede mjere zaštite na radu učenika u skladu sa važećim propisima iz oblasti zaštite na radu u skladu sa članom 17. stavom (1) tačkom e) ovog zakona,
- e) ne obezbijedi nagradu za učenje kroz rad iz člana 48. stav (2) ovog zakona i
- f) ne dostavi Ministarstvu ugovor u skladu sa članom 41. stav (1) ovog zakona i informacije iz člana 37. stav (2) i člana 39. stav (3) ovog zakona.

(2) Novčanom kaznom od 250,00 KM do 500,00 KM za prekršaj iz stava (1) ovog člana kaznit će se i odgovorno lice kod poslovnog subjekta.

DIO DESETI - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 65.

(Donošenje podzakonskih akata)

- (1) Podzakonske akte za sprovođenja ovog zakona ministar donosi u roku od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.
- (2) Akte iz člana 24. stava (5) i člana 45. stava (4), te prijedlog akta iz člana 40. stava (4) ovog zakona Ministarstvo donosi u roku od najduže devet mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.
- (3) Do početka primjene ovog zakona Ministarstvo će uskladiti nastavne planove i programe sa standardima zanimanja i ishodima učenja za obrazovne profile koji će se obrazovati prema principima dualnog obrazovanja.
- (4) Do početka primjene ovog zakona Ministarstvo će realizirati pilot projekte radi provođenja ciljeva ovog zakona za zanimanja u skladu sa svojim posebnim odlukama i ugovorom o realizaciji pilot projekta zaključenim između Ministarstva, odabranih škola i poslovnih subjekata.
- (5) Pravni okvir za provođenje pilot projekta su odredbe ovog zakona.

Član 66.

(Potvrda o učenju kroz rad u stuci)

Potvrda iz člana 17. stav (1) tačka p) ovog zakona može predstavljati dokaz o radnom iskustvu prilikom zapošljavanja kod javne ustanove čiji je osnivač Kanton Sarajevo, privrednog društva u vlasništvu ili većinskom vlasništvu Kantona Sarajevo, samostalne kantonalne upravne organizacije, samostalne kantonalne uprave i fonda čiji je osnivač Kanton Sarajevo.

Član 67.

(Primjena Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi u Kantonu Sarajevo)

Na sva pitanja koja nisu regulisana ovim zakonom primjenjuju se odredbe Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 27/24).

Član 68.

(Stupanje na snagu)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Kantona Sarajevo", a primjenjuje se od školske 2025/2026. godine, za učenike koji u toj školskoj godini upisuju prvi razred srednje škole.

Broj: _____ / 2024.

Sarajevo : _____ / 2024.

Predsjedavajući

Skupštine Kantona Sarajevo

Broj: 11-05-34-53407-2//24
Sarajevo, 16.12.2024. godine

Na osnovu člana 70. Zakona o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“ broj: 35/05) i programskim aktivnostima Ministarstva za odgoj i obrazovanje u 2024. godini, ministrica za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo, donosi

RJEŠENJE

o imenovanju Komisije za izradu Nacrta Zakona o dualnom obrazovanju

I

U Komisiju za izradu Nacrta Zakona o dualnom obrazovanju se imenuju:

1. Lamija Husić, predstavnik Ministarstva za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo, predsjednik
2. Abid Fejzić, predstavnik Ministarstva za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo, član
3. Sadeta Selimović, predstavnik Ministarstva za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo, član
4. Olivera Hasković, predstavnik Ministarstva za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo, član
5. Elma Dizdarević, predstavnik Vijeća roditelja učenika osnovnih i srednjih škola Kantona Sarajevo, član
6. Faruk Čupović, predstavnik Zajednice srednjih škola, član
7. Aldijana Smajić, predstavnik Udruženja poslodavaca Kantona Sarajevo,
8. Muamer Mahmutović, predstavnik Privredne komore Kantona Sarajevo, član
9. Elma Perteši-Žunić, predstavnik Ministarstva privrede Kantona Sarajevo, član
10. Zlatan Mujak, predstavnik Ministarstva privrede Kantona Sarajevo, član
11. Stanislava Matić, predstavnik JU Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja, član
12. Kemal Isanović, predstavnik Obrtničke komore Kantona Sarajevo, član

Adresa: Reisa Džemaludina Čauševića 1, 71 000 Sarajevo
Tel: + 387 (0) 33 562-128
Web: <http://mo.ks.gov.ba>, E-mail: mo@mo.ks.gov.ba

1/2

13. Samir Durmišević, predstavnik Sindikata srednjeg i visokog obrazovanja, odgoja, nauke i kulture Bosne i Hercegovine, Kantonalni odbor Kantona Sarajevo, član
14. Sevdija Kujović, predstavnik Koordinacionog odbora organizacija osoba s invaliditetom Kantona Sarajevo
15. Arneta Trešnjo, predstavnik Ministarstva za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo, tehnički sekretar.

II

Zadatak Komisije za izradu Nacrta Zakona o dualnom obrazovanju (u daljem tekstu: Komisija) je da izvrši analizu pristiglih prijedloga i primjedbi, proisteklih iz javnih konsultacija, uvrsti eventualne prijedloge i primjedbe u postojeći materijal i isti, u formi Nacrta Zakona o dualnom obrazovanju preda ministrici za odgoj i obrazovanje na daljnje postupanje.

III

Komisija će materijale prostele radu, a koji se odnose na tekst Nacrta Zakona o dualnom obrazovanju, predati ministrici za odgoj i obrazovanje, najkasnije do 20.1.2025. godine.

IV

Naknada za rad u Komisiji utvrdit će se u skladu sa Odlukom o načinu obrazovanja i visini naknade za rad radnih tijela koje obrazuje Vlada Kantona Sarajevo i rukovodioci kantonalnih organa državne službe ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 18/20) i u skladu sa prisustvovanjem i aktivnim radom u Komisiji.

V

Krajnji rok za realizaciju zadataka iz tački II i III ovog rješenja je 20.1. 2025. godine. Komisija je dužna dostaviti konačan izvještaj i sve materijale proistekle u radu Komisije, ministrici za odgoj i obrazovanje, potpisane od strane svih članova.

VI

Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

Dostaviti:

1. Članovima komisije x 14
2. Tehničkom sekretaru x 1
3. Sektor za ekonomske poslove u Ministarstvu za odgoj i obrazovanje
4. Arhivi

Adresa: Reisa Džemaludina Čauševića 1, 71 000 Sarajevo
Tel: + 387 (0) 33 562-128
Web: <http://mo.ks.gov.ba>, E-mail: mo@mo.ks.gov.ba

2/2

**OBJEDINJENE PRIMJEDBE NA PRIJEDLOG TEKSTA NACRTA ZAKONA O DUALNOM OBRAZOVANJU-
27.01.2025.**

Primjedba na član Nacrta zakona	Obrazloženje	Naziv ustanove
Član 1. stav (2)	Obrazloženje: Prije svega da kažemo da podržavamo reformski put kojim je krenulo naše Ministarstvo za odgoj i obrazovanje na čelu sa Vladom KS. U razgovorima sa kolegama upoznati smo sa činjenicom da se Dualno obrazovanje sprovodi u nekim od zemalja regiona i da ima promjenjivije rezultate. Ne smijemo zaboraviti da je u bivšoj zajedničkoj državi sličan vid obrazovanja bio na snazi za vrijeme tzv Šuvarove reforme (dr.pol.80-tih godina), a da rezultati nisu bili baš na nivou očekivanja tadašnjih organa vlasti. Mi kao aktivni stručno-teorijske grupe predmetaa smatramo da dualno obrazovanje treba što prije primijeniti na sva zanimanja trećeg (III) stepena, dakle stručne škole. Napominjem da svi naši NPP-I za zanimanja trećeg stepena imaju predviđenu Praktičnu nastavu; u prvom razredu 6 sati, drugom 12 sati i trećem 14, dakle veoma lako I brzo možemo ispuniti sve uslove koji se traže ovim novim Zakonom. Najveći nedostatak radne snage na tržištu rada, po podacima koje	Aktivni stručno-teoretske grupe predmeta JU Srednja građevinsko-geodetska škola Komisija ne prihvata prijedlog. Obrazloženje: Dualno obrazovanje je neophodno i na IV stepenu i ono neće onemogućiti prohodnost ka visokoškolskim ustanovama što je garantovano i Zakonom o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi. te također propisano je i u članu 1. stav (3) ovog zakona. Predstavnici Vijeća roditelja KS i Sindikata su suzdržani, dok je predstavnik Zajednice direktora škola je stava da se ne tretiraju na isti način III i IV stepen.

	imamo I dolazi iz kategorije zanimanja trećeg stepena. Što se tiče zanimanja četvrtog stepena, dakle Tehničke škole, u suštini smo protiv pretvaranja Tehničke škole u stručne, što mislimo da će se desiti prelaskom na dualno obrazovanje. Možda, tek neka zanimanja četvrtog (IV) stepena, za koje će naši poslodavci izkazati interes, kao npr. što već radi Srednja ekonomska škola sa Bankarskim tehničarem, a ne da sve Tehničke škole i sva zanimanja četvrtog stepena odmah stavimo u istu ravan. Prijedlog: Za zanimanja četvrtog (IV) stepena fleksibilan program, sa dva uporedna Nastavna plana. 1.NPP za dualno obrazovanje 2.NPP za redovno obrazovanje Aktiv geodeta smatra da odredbe ovog Zakona treba da se primjenjuju samo na srednje stručno obrazovanje u trajanju od tri godine.	
Član 1.stav 1.	Član 1, stav 1 Definisati učesnike u dualnom obrazovanju: škola, učenici, roditelji, privredni subjekti, ministarstva, vlade, Privredna komora, Institut i drugi. Obrazloženje: U članu 1 stav 1 nisu definisani svi učesnici, a neophodno je u dualnom obrazovanju to precizirati.	JU Srednja ekonomska škola, Sarajevo – Nastavničko vijeće Komisija ne prihvata prijedlog, jer član 1. definiše predmet zakona u skladu sa jedinstvenim pravilima za izradu propisa.
Član 1.stav 2.	Član 1, stav 2 Precizirati da se odredbe ovog Zakona primjenjuju prvenstveno na srednje škole za	JU Srednja ekonomska škola, Sarajevo – Nastavničko vijeće

	stručno obrazovanje i obuku i to: srednje stručne škole, a da u srednjim tehničkim školama bude postepeno uvođenje po jedno odjeljenje eksperimentalno. Obrazloženje: Zakonom o osnovnom i srednjem obrazovanju Kantona Sarajeva, članom 22, definirano je da srednja škola škola može biti: - a.) gimnazija - b.) srednja umjetnička škola - c.) srednja škola za stručno obrazovanje i odgoj i to 1. srednja tehnička škola 2. srednja stručna škola i druge... što implicira poseban tretman srednjih tehničkih škola koje prvenstveno obrazuju učenike za dalje školovanje, kako na društvenim, tako i na tehničkim fakultetima i drugim fakultetima koji obrazuju generacije za demokratsko društvo. Prevasjedni cilj srednjih tehničkih škola nije priprema za tržište rada, nego je to izbor koji je stvar učenika i njihovih roditelja. Naše tehničke škole u svojoj dugogodišnjoj historiji uspješno školuju kadrove kako za fakultete, tako i za privredu. Vjerujemo da svi koraci koji se poduzimaju u ovom pravcu moraju biti koordinirani između svih učesnika koje smo naveli u članu 1, stav 1.	Komisija ne prihvata prijedlog. Obrazloženje: Dualno obrazovanje je neophodno i na IV stepenu i ono neće onemogućiti prohodnost ka visokoškolskim ustanovama što je garantovano i Zakonom o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, te također propisano je i u članu 1. stav (3) ovog zakona. Također, član 67. Propisuje primjenu Zakona o odgoju i obrazovanju za osnovne i srednje škole za sve segmente koji nisu ovim zakonom propisani. Na Univerzitetu u Sarajevu najveći broj fakulteta nema prijemni ispit. Predstavnici Vijeća roditelja KS i Sindikata suzdržani.
Član 2.	(Rodna neutralnost izraza) Riječi i pojmovi koji imaju rodno značenje korišteni u ovom pravilniku odnose se jednako	Abid Fejzić Komisija prihvatila prijedlog i ugradila u tekst zakona

Član 3.	na muški i ženski rod, bez obzira jesu li korišteni u muškom ili ženskom rodu.	
Obrazloženje: Prijedlog izmjene člana 3. U članu 3. dodati pojam "nastavnik praktične nastave" koji se u Načrtu Zakona o dualnom obrazovanju ne spominje. "Nastavnik praktične nastave" je lice koje je u radnom odnosu u školi i koje ima stručnu spremu propisanu nastavnim planom i programom predviđenim za određena zanimanja. Prijedlog izmjene u članu 18. (Obaveze i ovlaštenje škole) - škola ima ovlaštenje da angažuje nastavnika praktične nastave za rad kod poslovnih subjekata Prijedlog izmjene člana 42. Mentor Razlikovanje njihove uloge: MENTOR – NASTAVNIK PRAKTIČNE NASTAVE Nastavnik praktične nastave pored završenog Fakulteta, položio je i stručni ispit iz pedagoško-psihološke-didaktično-metodičke grupe premeta, te samim tim stekao pravo na polaganje stručnog ispita za samostalno obavljanje odgojno-obrazovnog rada. Uslov za gore navedeni stručni ispit, bio je i pripravnički staž od godinu dana (sada nešto kraće).	na muški i ženski rod, bez obzira jesu li korišteni u muškom ili ženskom rodu.	Aktiv praktične nastave JU Srednja medicinska škola – Jezero Komisija ne prihvata prijedlog. Obrazloženje: Pedagoškim standardima i normativima je opisano radno mjesto nastavnika praktične nastave, a članom 67. ovog zakona propisana je supsidijarna primjena Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi.

	Nastavnik praktične nastave ima potrebne kompetencije da učenici daju uputstva i nadgleda njihov napredak tokom praktičnog dijela obrazovanja. U tom smislu, uloga pomenutog već pokriva mnoge aspekte mentorskog angažmana. Obrazovni plan i program već predviđa detaljan okvir za praktičnu nastavu koji uključuju jasno definisane ciljeve i zadatke.	
Član 3.	a) „ishodi učenja“ su operacionalizacija generičkih i stručnih kompetencija koje bi učenik trebao da stekne tokom određenog perioda učenja kroz rad; b) „Kompetencija“ je skup znanja, vještina, stavova i vrijednosti te pripadajuće samostalnosti i odgovornosti. c) „Individualni plan realizacije učenja kroz rad kod poslovnog subjekta“ je pisani dokument koji se izrađuje i donosi u saradnji učenika s teškoćama/učenika s invaliditetom i njegovih roditelja/staratelja/hranitelja, škole i poslovnog subjekta kojim se utvrđuje sadržajni i vremenski raspored izvođenja učenja kroz rad kod poslovnog subjekta, potrebna podrška, razumna prilagodba radnog mjesta i uslova rada;	Primjedba KO OO KS Primjedba od predstavnika KO OO KS se prihvata i ugrađena je u član 3. tačku a). Primjedba od predstavnika KO OO KS se prihvata i ugrađena je u član 3. tačku b). Komisija je stala da Koordinacioni odbor organizacija osoba s invaliditetom Kantona Sarajevo treba dostaviti novi prijedlog koji se odnosi na tranzicijski program (ITP)

	k) Individualni tranzicijski program (ITP) je pisani i razvojni dokument, što znači da je promjenjiv i vremenski osjetljiv. ITP čine četiri dijela: opći podaci o učeniku s teškoćama/učeniku s invaliditetom, utvrđivanje profila učenika u funkciji učenja kroz rad kod poslodavca, planirane aktivnosti prilagodbe kod poslodavca i potrebne podrške. Cjelokupni ITP popunjava voditelj/koordinator procesa, uz saradnju sa svim relevantnim subjektima. l) Obrazac Individualno tranzicijskog programa je pisani dokument prepisan ovim zakonom.	Prijedlog Koordinacionog odbora organizacija osoba s invaliditetom Kantona Sarajevo da se upišu tačke k) i l) Komisija ne razmatra prijedlog jer je dostavljen nakon isteka roka za javnu raspravu
	o) „Razumna prilagodba“ znači potrebne i odgovarajuće izmjene i prilagodbe koje ne nameću nerazmjern ili neprimjeren teret, potrebne u konkretnom slučaju, kako bi se osiguralo da osobe s invaliditetom ravnopravno s drugim osobama uživaju i koriste sva ljudska prava i osnovne slobode. Uvažavajući činjenicu da učenici s teškoćama u razvoju/učenici s invaliditetom mogu učiti kroz rad, razumna prilagodba je svaka promjena u vezi s radnim mjestom ili radnim okruženjem kod poslodavca i podrška koja je potrebna da bi učenici učili i profesionalno se osposobljavali kroz rad.	Primjedba od predstavnika Koordinacionog odbora organizacija osoba s invaliditetom Kantona Sarajevo se prihvata i ugrađena je u član 3. tačku o).

Član 3.	Dodati pojmove praktična nastava i nastavnik praktične nastave, kao i pojam stručno-teorijska nastava	Senada Osmanović, prof. Dr.Jasminka Kulić, prof. Komisija ne prihvata prijedlog. Obrazloženje: Pedagoškim standardima i normativima je opisano radno mjesto nastavnika praktične nastave. a članom 67. ovog zakona propisan je supsidijarna primjena Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi.
Član 3.	Ubaciti u član 3. sljedeće stavove/izmjene (boldirano i obojeno crvenom). x) „nastavnik koordinator“ je lice koje je zaposleno u školi na poslovima nastavnika praktične nastave i koje je zajedno s mentorom i koordinatorom odgovorno za organizaciju, vođenje i praćenje učenja kroz rad kod poslovnog subjekta te u školskoj radionici u skladu s planom realizacije učenja kroz rad; g) „učenje kroz rad“ je oblik nastave koji se izvodi kod poslovnog subjekta koji ispunjava uslove za izvođenje učenja kroz rad predviđene ovim zakonom te u školskim radionicama pod nadzorom mentora, nastavnika koordinatora i koordinatora;	IU Srednja ugostiteljsko-turistička škola Aktiv nastavnika ekonomske i ugostiteljske grupe predmeta Komisija ne prihvata prijedlog. Obrazloženje: neopravdano uvođenje još jednog radnog mjesta “nastavnik koordinator”. Komisija ne prihvata prijedlog: Obrazloženje: učenje kroz rad se obavlja isključivo kod poslovnog subjekta, a praktična nastava se realizuje u školi u skladu sa Zakonom o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi.

	OBRAZLOŽENJE: Po članu 12. (Ostvarenje dualnog obrazovanja) „Škola ostvaruje dio nastavnog plana i programa koji se odnosi na stručno-teorijsku nastavu i vježbe i prati ostvarivanje plana realizacije učenja kroz rad kod poslovnog subjekta.“ Nastavnici praktične nastave, odnosno po našem prijedlogu nastavnici koordinatori, su osobe koje posjeduju kvalifikacije, znanje i iskustvo u izvođenju praktične nastave s učenicima, te bi njihov doprinos kvaliteti ostvarivanja dualnog obrazovanja bio ogroman. Kako se navodi u članu 12. škola je dužna pratiti ostvarivanje učenja kroz rad kod poslovnog subjekta, u slučaju da nije moguće u potpunosti ispuniti plan realizacije iz raznih razloga mora postojati alternativa u vidu obavljanja praktične nastave u školskim radionicama, naročito za djecu s poteškoćama za koje je potrebno praviti individualne planove i programe, a ovim zakonom nije definisano čije bi to zaduženje bilo.	Primjedba se odnosi na član 12.
Član 3.	Član 3. Značenje pojmova *Umjesto mentor "Učitelj praktičnih vještina"	Sindikalna organizacija Srednja zubotehnička škola, Sarajevo

	U daljem tekstu treba umjesto "Mentor" da stoji "Učitelj praktičnih vještina" h) "Učitelj praktičnih vještina" je lice koje je zaposleno kod poslovnog subjekta ili lice koje samostalno obavlja djelatnost, upisano u registar, odgovorno za organizaciju, vođenje i praćenje učenja kroz rad kod poslovnog subjekta u skladu sa planom realizacije učenja kroz rad kod poslovnog subjekta; Dodaje se "odgovorno za administrativno-organizacionu koordinaciju" i) „koordinator učenja kroz rad“ (u daljem tekstu: koordinator) je lice koje je u radnom odnosu u školi koje je odgovorno za administrativno-organizacionu koordinaciju učenja kroz rad koje se izvodi kod poslovnih subjekata; *Dodaje se: l) Profesor je lice koje je profesor, inženjer ili doktor medicine, stomatologije ili veterine i zaposleno kao nastavnik sa pedagoškim i stručnim kompetencijama, povezuje praktične vještine i teoretska znanja učenika, prati napredak i ocjenjuje učenika, te u ovoj oblasti ima kompetencije i odgovornosti. Odgovorno za organizaciju, vođenje i praćenje učenja kroz rad u školi i kod poslovnog subjekta u skladu sa planom realizacije učenja kroz rad u školi i kod poslovnog subjekta;	Komisija ne prihvata prijedlog. Obrazloženje: Mentor je uvriježen naziv kod poslovnih subjekata, on ne uči učenika samo praktičnim vještinama, već i radnim navikama, organizacionoj strukturi itd. Komisija ne prihvata prijedlog. Obrazloženje: Sasvim dovoljno i korektno objašnjeno u tekstu Komisija ne prihvata prijedlog. Obrazloženje: Pedagoškim standardima i normativima je opisano radno mjesto nastavnika praktične nastave, a članom 67. ovog zakona propisana je supsidijarna primjena Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi.
--	--	--

	Obrazloženje: h) Pojam „mentora“ jezički podrazumijeva više savjetnika i nekoga ko prati određeni proces, nego učitelja praktičnih vještina. Pored toga, u oblasti stomatologije, za zanimanje zubnog tehničara i stomatološke sestre, potrebna su brojna teoretska i praktična znanja i vještine, za šta su osposobljeni profesori, doktori stomatologije. Uposlenici određenih poslovnih subjekata mogu biti treneri ili učitelji, jedne ili više praktičnih vještina unutar struke i uglavnom su tako i raspoređeni prilikom podjele posla u postojećim zubnim laboratorijima (npr. Mobilna protetika, keramika, digitalne tehnologije). Smatramo da profesor sa pedagoškim i stručnim kompetencijama, povezuje praktične vještine i teoretska znanja učenika, prati napredak i ocjenjuje učenika, te u ovoj oblasti ima kompetencije i odgovornosti mentora. Stoga, za osobe odgovorne za rad sa učenicima u poslovnim subjektima više odgovara pojam „učitelja, trenera“ ili slično s obzirom na njihove kompetencije. A one koje se tiču odgoja učenika stečene nakon „40 sati obuke“, a što je jednako jednoj radnoj sedmici, su vrlo upitne.	
Član 3.	„nastavnik koordinator“ je lice koje je zaposleno u školi na poslovima nastavnika praktične nastave i koje je zajedno s mentorom i koordinatorom odgovorno za	JU Srednja ugostiteljsko-turistička škola Aktiv nastavnika ekonomske i ugostiteljske grupe predmeta

	organizaciju, vođenje i praćenje učenja kroz rad kod poslovnog subjekta te u školskoj radionici u skladu s planom realizacije učenja kroz rad; g) „učenje kroz rad“ je oblik nastave koji se izvodi kod poslovnog subjekta koji ispunjava uslove za izvođenje učenja kroz rad predviđene ovim zakonom te u školskim radionicama pod nadzorom mentora, nastavnika koordinatora i koordinatora; Po članu 12. (Ostvarenje dualnog obrazovanja) „Škola ostvaruje dio nastavnog plana i programa koji se odnosi na stručno-teorijsku nastavu i vježbe i prati ostvarivanje plana realizacije učenja kroz rad kod poslovnog subjekta.“ Nastavnici praktične nastave, odnosno po našem prijedlogu nastavnici koordinatori, su osobe koje posjeduju kvalifikacije, znanje i iskustvo u izvođenju praktične nastave s učenicima, te bi njihov doprinos kvaliteti ostvarivanja dualnog obrazovanja bio ogroman. Kako se navodi u članu 12. škola je dužna pratiti ostvarivanje učenja kroz rad kod poslovnog subjekta, u slučaju da nije moguće u potpunosti ispuniti plan realizacije iz raznih razloga mora postojati alternativa u vidu	Komisija ne prihvata prijedlog. Obrazloženje: Pedagoškim standardima i normativima je opisano radno mjesto nastavnika praktične nastave, a članom 67. ovog zakona propisana je supsidijarna primjena Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi. Komisija ne prihvata prijedlog: Obrazloženje: učenje kroz rad se obavlja isključivo kod poslovnog subjekta, a praktična nastava se realizuje u školi u skladu sa Zakonom o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi.
--	---	--

	obavljanja praktične nastave u školskim radionicama, naročito za djecu s poteškoćama za koje je potrebno praviti individualne planove i programe, a ovim zakonom nije definisano čije bi to zaduženje bilo.	
Član 3.	Prijedlog izmjene člana 3. U članu 3. dodati pojam "nastavnik praktične nastave", koji se u Naertu Zakona o dualnom obrazovanju ne spominje. "Nastavnik praktične nastave" je lice koje je u radnom odnosu u školi i koje ima stručnu spremu propisanu nastavnim planom i programom predviđenim za određena zanimanja.	Aktiv praktične nastave JU Srednja medicinska škola-Jezero Sarajevo. Komisija ne prihvata prijedlog. Obrazloženje: Pedagoškim standardima i normativima je opisano radno mjesto nastavnika praktične nastave, a članom 67. ovog zakona propisana je supsidijarna primjena Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi.
Član 3.	U članu 3 stav k – brisati srednja tehnička škola. Tačnije zakon o dualnom obrazovanju ne treba se odnositi na tehničke škole	Komisija ne prihvata prijedlog. Obrazloženje: Dualno obrazovanje je neophodno i na IV stepenu i ono neće onemogućiti prohodnost ka visokoškolskim ustanovama što je grantovano i Zakonom o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, te također propisano je i u članu 1. stav (3) ovog zakona.

Član 3.	Značenje pojmova h) i i) Profesor praktične nastave prenosi stručna znanja i vještine učenicima kroz praktične aktivnosti koje su usklađene s nastavnim planom i programom. U zdravstvenim školama, bez obzira na usmjerenje, profesor praktične nastave često preuzima ulogu koordinatora. On osigurava da su aktivnosti u poslovnim subjektima usklađeni sa zahtjevima programa praktične nastave. Profesor prati individualne potrebe učenika i prilagođava metode rada kako bi svi postigli predviđene ishode učenja. Pomaže učenicima da teorijska znanja stečena u školi primjene u stvarnim radnim okruženjima. Podstiče profesionalizam, etiku i timski rad kod učenika. Profesor praktične nastave je most između škole i poslovnog subjekta, ključan za integraciju teorije prakse u obrazovnom procesu.	Član 3. tačke a), b), k), l), n) • U članu 3. u tački a) i b) ne mogu se izjasniti, to bi trebala struka da definiše, • u članu 3. tačka k) ne znam što se novodi "individualni tranzicijski program", u ovom članu, a ne navodi se npr. IPP – individualno prilagođeni
	Zajednica srednjih škola KS Aktiv stručno teorijske nastave JU Srednja medicinska škola, Sarajevo Komisija ne prihvata prijedlog. Obrazloženje: Pedagoškim standardima i normativima je opisano radno mjesto nastavnika praktične nastave, a članom 67. ovog zakona propisana je supsidijarna primjena Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi.	Sadeta Selimović – komentar na dostavljeno od Koordinacionog odbora organizacija osoba s invaliditetom Kantona Sarajevo Komisija ne razmatra prijedlog jer su komentari dostavljeni na primjedbe Koordinacionog odbora organizacija osoba s invaliditetom Kantona Sarajevo koje su dostavljene nakon isteka roka javnih konsultacija

	program, ili IEP - individualni edukacijski program ... • u članu 3. tačka 1) mislim da tekst "obrazac individualno tranzicijskog programa je pisani dokument propisan ovim zakonom" ne bi trebao da se navodi u ovom članu - značenje pojmova • član 3. tačka n) brisati riječi "što je ključni princip inkluzije", jer "pravičnost" bi trebao biti princip za sve učenike	
Član 4.	Primjedbe i sugestije: a) Partnerstvo škole i poslovnog subjekta... Mišljenja smo da u postojećim zakonskim okvirima, trenutno ništa ne sprječava poslovne subjekte da uposle učenike koji su već završili tehničke škole, te da ih u roku od 6 mjeseci, što je zakonski osnov za polaganje Stručnog ispita, obuču za poslove za koje poslodavac ima potrebu?", kao što ih ništa ne sprječava da kontaktiraju škole i kroz partnerski odnos, zatraže da učenici koji pohađaju zanate obavljaju praksu u poduzećima. Međutim iz stvarnog iskustva navodimo da, trenutno, od 70 učenika sva tri razreda, koji pohađaju dva zanata (moler-farbar i keramičar-podopolagač), samo njih 7 trenutno ima praksu kod poslovnih subjekata i to kod poslodavaca	Aktivni stručno-teoretske grupe predmeta JU Srednja građevinsko-geodetska škola Konstatacija a ne prijedlog. Primljeno k znanju.

	koji uopće ne ispunjavaju kriterije koje predviđa Nacrt zakona o dualnom obrazovanju. h) dostupnost – jednaki uslovi za sve, za kvalitetan pristup dualnom obrazovanju Pitanje: “ Da li ovo znači da će i učenici sa posebnim potrebama koji imaju smanjeni nivo kognitivnih i psihomotričkih sposobnosti imati isti pristup praksi, odnosno da li to znači da poslovni subjekti na koji način neće moći vršiti „selekciju“ podobnih učenika za obavljanje prakse u njihovom poduzeću? I kao što smo primijetili prijedlog Nacrta zakona o dualnom obrazovanju nigdje ne pominje pojam „učenici sa posebnim potrebama“, te ko će i na koji način obavljati praksu sa njima. i) Relevantnost – usklađenost s potrebama poslovnih subjekata i tržišta rada 1) Pravo izbora – sloboda izbora zanimanja i obrazovnog profila u okviru utvrđenih kriterija Pitanje: “Šta ako poslodavci iskazu potrebu za određenim zanimanjima, a ne odazove se dovoljan broj djece koja žele da upišu ta određena zanimanja, kao što se desilo prilikom upisa u ovu školsku godinu, iako je upis na određene zanate bio stimulisan i putem stipendija, ali djeca ipak nisu željela da se upišu. Ako će se djeca na pravo izbora “u okviru utvrđenih kriterija” na bilo koji način Komisija ne prihvata prijedlog: Obrazloženje: Zakon o dualnom obrazovanju kroz čl. 7 st. (1) i čl. 67. ovog zakona reguliše ovo pitanje. Konstatacija primljena k znanju. Nema prijedloga.
--	--

	"primorati" da u konačnici upišu ono što nisu željeli, izražavamo opravdanu bojazan da ona to neće željeti niti raditi. j) prohodnost – pristup različitim područjima rada u okviru istog nivoa obrazovanja i ka višim nivoima obrazovanja Pitanje koje su odmah postavili i učenici u toku informativnih razgovora o dualnom obrazovanju, a koji su vođeni više puta, je glasilo: "Da li će učenici, koji žele da nastave obrazovanje nakon četverogodišnje srednje stručne škole, imati prohodnost na svim visoko obrazovnim ustanovama kao što su imali do sada, odnosno da li će moći da upisuju i fakultete koji nisu u vezi sa strukom za koju su obrazovani i obučeni kao srednjoškolci? U prilog ovom pitanju ide činjenica da je praktična nastava u okviru srednjoškolskog obrazovanja samo dio obaveznog srednjoškolskog obrazovanja u toku kojeg i nakon kojeg, djeca imaju pravo da se predomisle, ukoliko spoznaju da su pogriješili u odabiru zanimanja i da se ne snalaze niti pronalaze u struci za koju su se obrazovali u srednjoj školi. Samim tim se nameće i pitanje, koje od zadanih ciljeva, pobrojanih u Nacrtu zakona o dualnom obrazovanju, ćemo ostvariti?	Konstatacija primljena k znanju. Nema prijedloga.
Član 4.	Prijedlog da se doda tačka n) koja glasi: a) Pravičnost - obezbjeđivanje svakom učeniku prilike prilagođene njegovim mogućnostima, iskazanim	Prijedlog Koordinacioni odbor organizacija osoba s invaliditetom Kantona Sarajevo

	interesovanjima i potrebne podrške u svrhu kvalitetnog obrazovanja i profesionalnog osposobljavanja što je ključni princip inkluzije.	Komisija ne razmatra prijedlog jer je dostavljen nakon isteka roka javnih konsultacija
Član 4.	b) Pravičnost - obezbjeđivanje svakom učeniku prilike prilagođene njegovim mogućnostima, iskazanim interesovanjima i potrebne podrške u svrhu kvalitetnog obrazovanja, profesionalnog osposobljavanja i zapošljavanja što je ključni princip inkluzije.	Prijedlog Koordinacioni odbor organizacija osoba s invaliditetom Kantona Sarajevo Prijedlog se ne prihvata. Obrazloženje: Kroz ostale tačke 4. člana zakona je osiguran jednak pristup i tretman za sve učenike bez diskriminacije po bilo kojem osnovu.
Član 4.	Član 4. stav m) propisuje jednake mogućnosti - obezbjeđivanje jednakih uslova za sticanje obrazovanja što je pobijeno članom 5. u kojem učenicima nije ostavljena mogućnost izbora nastavka školovanja po principu koje nije dualno, što nije slučaj s učenicima koji su ostvarili dovoljan broj bodova da upišu gimnaziju ili privatnu školu u kojoj se školovanje plaća. Navedene konstatacije se posebno odnose na učenike koji će imati potreban broj bodova za upis u tehničku školu, a koji ne žele da većinu svog srednjoškolskog obrazovanja provode u firmi. U navedenom prijedlogu nijma se ne omogućuje izbor nego se a priori ostavlja van sistema obrazovanja.	JU Srednja ekonomska škola, Sarajevo - Nastavničko vijeće Paušalna konstatacija koja ne odgovara realnom stanju. Veliki broj učenika se prilikom upisa u srednju školu, odlučuje upisati u srednju stručnu školu.
	Nemogućnost izbora da upiše školu koja ne podliježe dualnom sistemu obrazovanja	

predstavlja kršenje prava djeteta! Ovakvim pristupom bi učenici Kantona Sarajevo bili diskriminirani na osnovu materijalnog statusa i prema mjestu prebivališta, jer ukoliko nisu ostvareni određeni broj bodova koji je potreban za upis u gimnaziju i ako im roditelji nisu u mogućnosti da plate školovanje u privatnim školama koje se mogu upisati s manjim brojem bodova, onda školovanje u KS mogu nastaviti isključivo po principu dualnog obrazovanja. Također, navedeni Nacrt Zakona je u suprotnosti s Okvirnim zakonom o osnovnom i srednjem obrazovanju prema kojem su nadležne obrazovne vlasti, ustanove koje se preta važećim zakonima u Bosni i Hercegovini registruju za pružanje usluga u oblasti predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja i obrazovanja odraslih i druge stručne institucije u oblasti obrazovanja, obavezne primjenjivati i poštivati principe i norme utvrđene

Okvirnim zakonom o osnovnom i srednjem obrazovanju i osigurati obrazovanje pod jednakim uslovima za sve učenike. U Izvješčaju za Bosnu i Hercegovinu za 2024. godinu, koje je sačinila Evropska komisija, u poglavlju 26: Obrazovanje i kultura, navodi se da Bosna i Hercegovina treba uskladiti zakonodavstvo na svim nivoima vlasti sa okvirnim zakonima o obrazovanju i osigurati primjenu zajedničkog osnovnog nastavnog plana i programa na osnovu ishoda učenja, što implicira da je navedeni prijedlog, bez jednakog pristupa i

nediskriminacije u smislu donošenja odluke o pohađanju obrazovanja koje nije dualno ukoliko se školuje u Kantonu Sarajevo, u suprotnosti i sa pomenutim preporukama. Napominjemo da u Evropskoj uniji postoji segment srednjoškolskog obrazovanja koji nije dualno obrazovanje. Na taj način učenici mogu birati žele li ili ne žele obrazovanje uz rad.

U ovom Nacrtu zakona se učenicima KS ta mogućnost izbora uskraćuje i ostavlja ih se bez prava na pohađanje srednje škole van dualnog sistema obrazovanja. Ovaj bi se problem prevazišao dodavanjem novog stava (1) u članu 6. Taj stav bi regulisao pravo učenika na izbor vrste obrazovanja, te omogućio učeniku koji ima bodove iz osnovnoškolskog obrazovanja da upiše tehničku školu, da odabere da li će srednju tehničku školu pohađati po dualnom ili po tradicionalnom sistemu obrazovanja. Na ovaj način bi podržali inkluziju u obrazovanju, te izašli u susret i učenicima koji su perspektivni sportisti i koji bi pohađanjem dualnog obrazovanja bili suviše opterećeni, jer poslodavci ne bi imali stuha za njih i njihove specifične potrebe u procesu obrazovanja.

U Republici Srbiji pored dualnog sistema obrazovanja postoji i tradicionalni oblik nastave te je ostavljena mogućnost učenicima da u svakom momentu mogu preći sa dualnog na „klasični“ model nastave, koji nije zasnovan po dualnom principu, a imaju ga sve tehničke

	srednje škole i obrnuto sa tradicionalnog na dualni sistem obrazovanja.	
Član 4.	Dodati uvažavanje poštovanje škole kao institucije I njenog kodeksa Uvažavanje prava učenika koji se školuju po IPP-u u smislu definisanja mogućnosti za njihovo školovanje	JU Srednja škola metaliskih zanimanja Komisija ne prihvata prijedlog: Obrazloženje: Zakon o dualnom obrazovanju kroz čl. 7 st. (1) i čl. 67. ovog zakona reguliše ovo pitanje.
Član 4.	Principi dualnog obrazovanja Obrazloženje: Rad u zdravstvu zahtjeva visoku emocionalnu inteligenciju, etičke standard i profesionalizam. Profesori praktične nastave su osposobljeni da učenike pripreme za ove izazove kao strukturiran pristup. Zdravstvene škole obrazuju buduće medicinske sestre, tehničare I druge zdravstvene radnike koji će direktno raditi s pacijentima. Pogreške u njihovom obrazovanju mogu imati ozbiljne posljedice na sigurnost pacijenta. Profesori praktične nastave uz pedagošku I stručnu obuku, osiguravaju da učenici steknu potrebne kompetencije prije nego što se suoče s odgovornošću prema pacijentima.	Aktiv stručno teorijske nastave JU Srednja medicinska škola, Sarajevo Konstatacija primijena k znanju. Nema prijedloga.
Član 4: stav (1) a) i e)	Navedeni stav člana 4. stav (1) a) definisati pravilnikom ili drugim podzakonskim aktima jasnu podjelu obaveza I odgovornosti stav (1) dodati uzajamno uvažavanje I poštovanje škole I poslovnog subjekta I kodeksa ponašanja	JU Željeznički školski centar, Sarajevo Komisija prihvatila prijedlog. Ugrađen u čl. 4 tačka a)
Član 4. m)	Član 4 tačka m) -- brisati ili dodati novi stav	Dea Dudić

	(1) u članu 5. koji glasi (1) Svakom učeniku koji se školuje po četverogodišnjem sistemu obrazovanja koje nije gimnazijsko ostavljena je mogućnost da se može školovati u državnim školama i po principu koje je dualno. Na kraju člana 5 dodati stav koji glasi: Učenici koji su na III stepenu imali sve tri godine prosjek 4,0 i više mogu polagati razliku predmeta I-preći na četvrti stepen i redovno pohađati četvrti razred. U članu 4. (dodatije pripada): -Pravičnost - obezbjeđivanje svakom učeniku prilike prilagođene njegovim mogućnostima, iskazanim interesovanjima potrebne podrške u svrhu kvalitetnog obrazovanja i profesionalnog osposobljavanja što je ključni princip inkluzije.	Komisija djelomično prihvatila prijedlog. Ugrađeno u čl. 4. tačka m) Komisija ne prihvata prijedlog: Obrazloženje: Zakon o dualnom obrazovanju kroz čl. 7 st. (1) i čl. 67. ovog zakona reguliše ovo pitanje. Koordinacioni odbor organizacija osoba s invaliditetom Kantona Sarajevo Komisija ne razmatra jer su komentari dostavljeni nakon isteka roka javnih konsultacija
Član 5. (Princip jednakog pristupa dualnom obrazovanju) Stav (1), (2) i (3)	I kao što smo prethodno pomenuli, primijetili smo da prijedlog Načelnika zakona o dualnom obrazovanju gdje je neprimjenjiv pojam „učenici sa posebnim potrebama“ te s pravom pitamo ko će i na koji način obavljati praktičnu nastavu sa njima?	Aktivni stručno-teoretske grupe predmeta JU Srednja građevinsko-geodetska škola Komisija djelomično prihvata prijedlog: Obrazloženje: Zakon o dualnom obrazovanju kroz čl. 7 st. (1) i čl. 67. ovog zakona reguliše ovo pitanje. Sekratar će dostaviti dopunu stava (1)
Član 5. stav (3)	(1) Škola i poslovni subjekt ne smiju vršiti diskriminaciju zasnovanu na spolu, invaliditetu ili drugim ličnim svojstvima učenika u vezi sa uslovima prijema i odabira učenika za učenje kroz rad, finansijskim i materijalnim obezbjeđenjem učenika te praćenjem, vrednovanjem i ocjenjivanjem rezultata rada	Prijedlog Koordinacioni odbor organizacija osoba s invaliditetom Kantona Sarajevo Prijedlog se prihvata i ugrađen je u tekst zakona.

	učenika u toku učenja kroz rad. Prijedlog: u stavu (3) iza riječi spolu, dodati riječi „invaliditetu“.	Komisija ne razmatra prijedlog jer je dostavljen nakon isteka roka javnih konsultacija.
Član 5.	Obrazloženje: (1) Svaki učenik ima jednako pravo pristupa i jednake mogućnosti učenja u dualnom obrazovanju bez diskriminacije po osnovu spola, etničke pripadnosti, vjerskog uvjerenja, socijalno-ekonomskog statusa, invaliditeta, starosti ili drugih ličnih karakteristika. (2) Jednak pristup i jednake mogućnosti podrazumijevaju osiguranje jednakih uslova i prilika za sve učenike u svim fazama obrazovnog procesa, uključujući teorijsku nastavu, praktičnu obuku u poslovnim subjektima, mentorsku podršku, stručno vođenje, obuku u poslovnim prostorima, kao i finansijsku ili materijalnu pomoć. (3) Škola i poslovni subjekti ne smiju vršiti diskriminaciju zasnovanu na spolu, etničkoj pripadnosti, vjerskom uvjerenju, invaliditetu ili drugim ličnim svojstvima učenika u vezi sa uslovnim prijemom, odabirom učenika za učenje kroz rad, finansijskim i materijalnim obezbjeđenjem, te praćenjem, vrednovanjem i	Vijeće roditelja učenika osnovnih i srednjih škola KS Sekretar će dostaviti dopunu stava (1) Stav (2) i (3) za prijedlog predstavnici Vijeća roditelja i Sindikata. Ostali članovi Komisiju su stava da ostanu, postojeći stavovi, jer je u stavovima jasno definisano, sveobuhvatni su i nikoga ne isključuju.

	ocjenjivanjem rezultata rada učenika tokom učenja kroz rad.	
Član 5.	Član 5 Obrazloženje: Član 5. potrebno definisati stav koji se tiče uključivanja učenika koji rade po Individualnom prilagođenom programu (IEP, IPP1, IPP2, IPP3). Poslodovac se obavezuje da na angazovanih najviše 10 učenika koji obavljaju praksu kod njega, angažuje i bar jednog učenika sa teškoćama, a koji je redovan učenik škole. Propisivanjem ove norme smatraćemo da će se obezbijediti sigurno učešće učenika sa poteškoćama. Svjesni smo izazova sa kojim se poslodavci susreću ali iz tog razloga smatramo da treba predviđeti finansijske olakšice i/ili poticaje za poslodavce koji se obavezuju na njihovo angaziranje	Vijeće roditelja učenika osnovnih i srednjih škola KS Kordinacija VRKS osnovnih i srednjih škola Stari Grad Komisija ne prihvata prijedlog, jer se zakonom ne može obavezati poslodavac koji broj učenika će primiti na učenje kroz rad.
Član 5.	Član 5 stav 3. Obrazloženje: U ovom članu je definisano jednako pravo pristupa u jednako mogućnosti učešća u dualnom obrazovanju a nigdje nisu spomenuta djeca koja pohađaju nastavu po IPP i njihova prava obzirom da se za njih mora praviti prilagođeni plan i program	Sindikalna organizacija JU srednja škola metalskih zanimanja Komisija ne prihvata prijedlog, jer je stav (3) sveobuhvatan i nikoga ne isključuje.
Član 6.	Član 6. Obrazloženje: U ovom članu je definisano jednako pravo pristupa u jednako mogućnosti učešća u dualnom obrazovanju a nigdje nisu spomenuta djeca koja pohađaju nastavu po IPP i njihova prava obzirom da se za njih mora praviti prilagođeni plan i program	Sindikalna organizacija JU Srednja zubotehnička škola

	i) izgradit će se vlastiti standardi stručnog obrazovanja i obuke koji će biti usklađeni sa standardima nekih zemalja Evropske unije Nemaju sve zemlje Evropske unije dualno obrazovanje: uzobotehničkih škola i jedna zubotehnička škola /Šmijer u Hrvatskoj i Sloveniji nema dualno obrazovanje a te zemlje su članice Evropske unije.	Komisija je prihvatila prijedlog i ugradila u tekst zakona.
Član 6. dodati stav j	osigurati vertikalnu prohodnost učenika ka visokoškolskim ustanovama. Obrazloženje: Učenici koji upisuju četverogodišnju, tehničku srednju školu, trebaju imati omogućenu vertikalnu prohodnost ka visokoškolskim ustanovama, kao što imaju u gimnazijama, te kao što su i do sada imali. Obzobljedniti uvjete za dalje obrazovanje i pristup svim fakultetima te cjeloživotno učenje.	JU Srednja ekonomska škola, Sarajevo – Nastavničko vijeće Komisija ne prihvata prijedlog. Član 67. ovog zakona reguliše ovo pitanje. Obrazloženje: Dosadašnja izmjena predmetnih kurikuluma općo-obrazovnih predmeta nije bila značajna da bi mogla uticati na nastavak školovanja učenika na visokoškolskim ustanovama.
Član 6.	Član 6. stav b „stav j“ Obrazloženje: Aktiv geodeta zauzima mišljenje da i do sada nije bilo problema pri zapošljavanju učenika za zanimanje Geodetski tehničar - geometar što dokazuju i podaci iz Zavoda za zapošljavanje. U članu 6 dodati tačku j) koja glasi:	JU Srednja građevinsko-geodetska škola Komisija ne prihvata prijedlog. Član 67. ovog zakona reguliše ovo pitanje. Obrazloženje: Dosadašnja izmjena predmetnih kurikuluma općo-obrazovnih predmeta nije bila značajna da bi mogla uticati na nastavak školovanja učenika na visokoškolskim ustanovama.

	„Osiguranje svih potrebnih uslova za nastavak obrazovanja na visokim obrazovnim institucijama.“	
Član 6.	Dodati stav (1) Pravo učenika na izbor obrazovanja te omogućio učeniku koji ima bodove iz osnovnog školskog obrazovanja da upiše tehničku školu da odabere da li će srednjetehničku školu pohađati po dualnom ili po tradicionalnom sistemu obrazovanja. dodati stav (j) horizontalna i vertikalna prohodnost učenika	Dea Dudić Komisija prihvata prijedlog da se doda tačka j) i ugrađuje je u član 7. stav (1)
Član 6.	Član 6. dodati stav k - osigurati horizontalnu prohodnost učenika Obrazloženje: Učenici treba biti omogućena horizontalna prohodnost, da učenici mogu promijeniti smjer / zanimanje, te uz polaganje razlike predmetan saviti redovno školovanje.	JU Srednja ekonomska škola, Sarajevo – Nastavničko vijeće Komisija prihvata prijedlog da se doda tačka k) i ugrađuje je u član 7. stav (1)
Član 7. stav (1) i (2)	Obrazloženje: Smatramo da bi trebalo još jednom provjeriti sa Zakonom o radu dijelove ovih odredb da ne bi došlo u sukob Po tzv. Šuvatovom zakonu iz 80-ih godina prošlog stoljeća precizirano je bilo da je „mentor bio majstor a učenik u tom procesu šegrt“. Postoji mogućnost zloupotrebe učenika od strane poslodavaca.	Aktivi stručno-teoretske grupe predmeta JU Srednja građevinsko-geodetska škola Komisija konstataciju primila k znanju. Pitanje je regulisano članom 7. stav (2) zakona.
Član 7. stav (2)	- Član 7, stav 2 je u koliziji sa članom 17, stav	JU Srednja ekonomska škola, Sarajevo – Nastavničko vijeće

	Potrebno je usaglasiti ova dva člana sa Zakonom o radu FBiH i ostalim podzakonskim aktima o radno – pravnom odnosu Obrazloženje: Prema Nacrtu ovog Zakona, učenici nemaju status radnika niti lica angažiranih za bilo koji oblik rada za poslodavca predviđen propisima koji regulišu radne odnose, a istovremeno u članu 17, stav kaže se: „voditi evidenciju o učenicima koja da su radnici po Pravilniku o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima.	Komisija prihvata prijedlog. Ugrađena izmjena u članu 17. stav (1), tačka o)
Član 7. stav (2)	Obrazloženje: Nacrt zakona (član 7. Stav 2) izričito isključuje primjenu Zakona o radu. Odnosno, učenik nema status radnika, niti lica angažovanog za bilo koji oblik rada za poslodavca predviđen propisima koji regulišu oblast radnih odnosa. Nije jasno zašto Nacrt zakona izbjegava primjenu Zakona o radu koji u sebi sadrži sistem zaštite radnika i osoba koje traže zaposlenje, a naročito maloljetnih lica uzimajući u obzir Član 19 koji u opisu regulise obaveze učenika skoro pa identične obavezama radnika u skladu sa Zakonom o radu. (u Republici Hrvatskoj imaju specifičan ugovor u skladu sa zakonom o radu, učenici koji se školuju u modelu dualnog obrazovanja U RH za svoj rad dobivaju platu i teče im radni staž.)	IU Srednja ekonomska škola, Sarajevo – Vijeće roditelja Komisija konstataciju primila k znanju. Obrazloženje: učenik nema status radnika, već je na učenju kroz rad kod poslodavca i ne može biti tretiran Zakonom o radu.
Član 7. stav (2)	Zašto učenik ako ima nagradu i na njega se odnosi Službene novine FBiH 92/16 I	Zajednice srednjih škola KS

	nadoknada za prevoz prema Kolektivnom ugovoru za srednje obrazovanje (razdaljina od 2 km) ne podliježe propisima koji regulišu oblast radnih odnosa. Član 8, stav (2), (3) Obrazloženje: Smatramo da u izradu Nastavnih planova i programa moraju biti uključeni članovi aktivne grupe stručno-teorijskih predmeta, koja obrazuje taj kadar (diplomirani inženjer – nastavnik stručno-teorijske nastave), predstavnici fakulteta Univerziteta u Sarajevu, te predstavnik poslovnog subjekta. Izabrani član mora učestvovati u izradi kurikuluma za određeno zanimanje i ne može odustati ili ne prihvatiti obavezu. Time biste pokazali partnerski odnos prema tehničkim školama. Aktiv geodeta smatra da se obzirom na trenutnu organizaciju geodetske djelatnosti, te kroz razgovore sa predstavnicima poslovnih subjekata nastava stručno-teorijskih predmeta ne može realizovati u poslovnim subjektima kroz predloženi okvir učenja kroz rad.	Komisija je konstataciju primila k znanju. Obrazloženje: Kolektivnim ugovorom za djelatnost srednjeg obrazovanja regulisana su prava radnika, a ne učenika. JU Srednja građevinsko-geodetska škola
Član 8.	Obrazloženje: Smatramo da u izradu Nastavnih planova i programa moraju biti uključeni članovi aktivne grupe stručno-teorijskih predmeta, koja obrazuje taj kadar (diplomirani inženjer – nastavnik stručno-teorijske nastave), predstavnici fakulteta Univerziteta u Sarajevu, te predstavnik poslovnog subjekta. Izabrani član mora učestvovati u izradi kurikuluma za određeno zanimanje i ne može odustati ili ne prihvatiti obavezu. Time biste pokazali partnerski odnos prema tehničkim školama. Aktiv geodeta smatra da se obzirom na trenutnu organizaciju geodetske djelatnosti, te kroz razgovore sa predstavnicima poslovnih subjekata nastava stručno-teorijskih predmeta ne može realizovati u poslovnim subjektima kroz predloženi okvir učenja kroz rad.	Komisija ne prihvata prijedlog za izmjenu stava (2) jer Ministarstvo kontinuirano raspisuje Javni poziv za imenovanje članova stručnih timova za izradu predmetnih kurikuluma, a na koji se mogu prijaviti nastavnici. Komisija prihvata prijedlog za izmjenu stava (3). Stav (3) se briše i stav (4) postaje stav (3).
Član 8.	Brisati: Član 8. (3) Dio nastave iz stručno-teorijskih predmeta također treba da se realizira kroz učenje kroz rad. OBRAZLOŽENJE: Ovim članom nije definisano koji dio nastave iz stručno-teorijskih predmeta TREBA da se realizuje kroz učenje kroz rad, na koji način.	JU Srednja ugostiteljsko-turistička škola Aktiv nastavnika ekonomske i ugostiteljske grupe predmeta Komisija prihvata prijedlog za izmjenu stava (3). Stav (3) se briše i stav (4) postaje stav (3).

	bi se taj dio nastave realizovao i st. Mentor ne posjeduje nužno stručnu spremu i profil potreban za provođenje nastave iz stručno-teorijskih predmeta te stoga ovaj stav smatramo nejasnim te se ostavlja prostor za njegova različita tumačenja.	
Član 8. stav (3)	Obrazloženje: član 8- da se u stavu 2) doda pored Ministarstva i Instituta i stručni aktivni škole stav 3)- nije definisano u kojem obimu će se dio nastave iz stručno-teorijskih predmeta realizirati kroz učenje kroz rad	Senada Osmanović, prof. Dr. Jasminka Kulić, prof JU Srednja medicinska škola, Jezero Komisija ne prihvata prijedlog dopune stava (2), jer je propisano Zakonom o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi ko donosi nastavne planove i programe, odnosno predmetne kurikulume.
Član 8. stav (3)	Izbrisati stav	Komisija prihvata prijedlog za izmjenu stava (3). Stav (3) se briše i stav (4) postaje stav (3). JU Srednja medicinska škola, Sarajevo Komisija prihvata prijedlog za izmjenu stava (3). Stav (3) se briše i stav (4) postaje stav (3).

Član 8. stav (3) Član 8. stav (4)	Dopuniti stav sa „ukoliko tako odluči Nastavničko vijeće škole Član 8. stav (4) dodati nakon dijela rečenice: „Privredne komore KS i sintagmu „kao i mišljenje visoke obrazovnih ustanova srodnih pomenutim zanimanjima“.	Vijeće roditelja učenika osnovnih i srednjih škola KS Kordinacija VRKS osnovnih i srednjih škola Stari Grad Komisija je stava da ostane postojeći stav (4), jer je jasno definisano, sveobuhvatan je i nikoga ne isključuje.
Član 8. stav (2)	Obrazloženje: Dodati : a u uskoj saradnji sa stručnim školama Nastavne planove i programe treba da radi Institut vodeći računa o stručnosti ljudi koje angažira za izradu nastavnih planova i programa kao i o tome da se konsultacije i razgovori moraju voditi sa stručnim školama i profesorima koji imaju dugogodišnji staž na predmetima praktične nastave i stručno-teorijskim predmetima	JU Srednja medicinska škola, Sarajevo Komisija ne prihvata prijedlog dopune stava (2), jer je propisano Zakonom o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi ko donosi nastavne planove i programe, odnosno predmetne kurikule.
Član 8. stav (4)	Dodati: Ministarstvo zdravlja KS, Klinički centar Univerziteta u Sarajevu, Opća bolnica „Prim. Dr. Abdulah Nakas“, JU Domovi zdravlja, JU Apoteke Sarajevo Obrazloženje: Uvažavajući sve navedene institucije i ustanove smatramo da se ne siju zanemariti interesi medicinskih škola u Kantonu Sarajevo i da osim fibrolojanih ustanova treba da učestvuju i zdravstvene ustanove.	JU Srednja medicinska škola, Sarajevo Komisija je stava da ostane postojeći stav (4), jer je jasno definisano, sveobuhvatan je i nikoga ne isključuje.
Član 8. stav (3)	Član 8. novi stav 3. biti u potpunosti obrazloženje -	JU Srednja ekonomska škola, Sarajevo – Nastavničko vijeće

	Prilikom izrade Nastavnog plana i programa, srednje tehničke škole i nastavnička vijeća direktno učestvuju u izradi istih. Dosadašnja praksa izrade NPP u srednjim školama uvijek je konsultovala struku, nastavnička vijeća kao i širu društvenu zajednicu, prilikom izrade novih NPP. Prijedlogom ovog Zakonakompetencije i stručnost radnika srednjih škola nije iskorištena na pravi način. Vjerujemo da je interes resornog Ministarstva da u izradi istih budu uključeni svi oni koji se direktno tiču nastavni planovi i programi. Srednje tehničke škole su u dosadašnjoj praksi imali odličnu saradnju sa visokoškolskim ustanovama, posebno iste oblasti i fakulteti su učestvovali u izradi NPP-ova. Očekujemo da se visokoškolske ustanove i dalje uključuju u kreiranje NPP-ova, jer je učenje ima omogućena vertikalna prohodnost, a ne samo obrazovanje za tržište rada.	Komisija prihvata prijedlog za izmjenu stava (3). Stav (3) se briše i stav (4) postaje stav (3).
Član 8. stav (3)	Navedeni stav, dešifrisati pravilnikom ili drugim podzakonskim aktima, jasan način valorizacije i ocjenjivanja te obim časova koji realizuju kroz učenje i rad.	JU Željeznički školski centar, Sarajevo Komisija prihvata prijedlog za izmjenu stava (3). Stav (3) se briše i stav (4) postaje stav (3).
Član 8. (3)	U skladu s odredbu sa članom 12. (3), tj. precizirati odnos stručno – teorijske nastave i praktičnog rada Nejasno je da li Praktična nastava ostaje kao poseban predmet ili se praktični rad odvija kroz stručno-teorijsku nastavu. Član 8. (3) govori da se DIO stručno – teorijske nastave odvija kroz praktičan rad, dok član 12. (3) implicira da se cjelokupna stručno – teorijska nastava obavlja kroz rad –	Amna Fejzić, prof. Komisija prihvata prijedlog za izmjenu stava (3). Stav (3) se briše i stav (4) postaje stav (3).

	a što dalje implicira da više nema Praktične nastave	
Član 8. (3)	član 8- da se u stavu 2) doda pored Ministarstva i Instituta i stručni aktivni škole stav 3)- nije definisano u kojem obimu će se dio nastave iz stručno-teorijskih predmeta realizirati kroz učenje kroz rad	Aleksandra Danesić, prof. Komisija ne prihvata prijedlog dopune stava (2), jer je propisano Zakonom o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi ko donosi nastavne planove i programe, odnosno predmetne kurikulume. Komisija prihvata prijedlog za izmjenu stava (3). Stav (3) se briše i stav (4) postaje stav (3).
Član 8. (3)	Pojasnjeno kako je to zamišljeno	Zajednice srednjih škola KS Komisija prihvata prijedlog za izmjenu stava (3). Stav (3) se briše i stav (4) postaje stav (3).
Član 9.	Član 9 stav 1 Obrazloženje u ovim članu se kaže da učenici III stepena realizuju nastavu kod poslovnog subjekta u drugom razredu 2 dana a u trećem 3 dana nas ZAHTEV je da to bude samo u trećem razredu 3 dana a nikako i u drugom jer je škola prvenstveno odgovorna ustanova i djeca je bitno da im se to pruži u skladu sa odgovornostima koje bi im dala adekvatno odgovoru i psihološku podršku od strane profesora i stručnih službi. Nasa škola je izuzetno dobro opremljena opremom i radionicama i u mogućnosti je da pruži i obrazovnu komponentu	Sindikalna organizacija JU Srednja škola metalskih zanimanja Primjedba se ne prihvata, jer je osnovni motiv za reformu srednjeg stručnog obrazovanja, povećanje broja sati praktične nastave kod poslodavca, uz aktivan angažman mentora koji ima pedagoško-didaktička znanja i vještine neophodne za rad sa učenicima u dualnom obrazovanju.
Član 9.	Član 9 stav 3	Sindikalna organizacija JU Srednja škola metalskih zanimanja

	Obrazložjenje: u ovom članu se kaže da za učenike u školovanju od 4 godine se predviđa učenje kroz rad i to u drugom razredu 2 dana, u trećem razredu 2 dana i u četvrtom razredu 2 dana. Izričito zahtijevamo da učenje kroz rad bude zastupljeno isključivo u četvrtom razredu i to po mogućnosti samo jedan dan. Ovo su učenici koji se ne pripremaju isključivo za tržište rada već i učenici koji imaju namjeru da se uključe i u akademsku zajednicu te će im se na ovaj način onemogućiti sticanje adekvatnih znanja relevantnih za taj nivo.	Primjedba se ne prihvata, jer je osnovni motiv za reformu srednjeg stručnog obrazovanja, povećanje broja sati praktične nastave kod poslodavca, uz aktivan angažman mentora koji ima pedagoško-didaktička znanja i vještine neophodne za rad sa učenicima u dualnom obrazovanju. Član 67. ovog zakona reguliše ovo pitanje. Obrazložjenje: Dosadašnja izmjena predmetnih kurikuluma opće-obrazovnih predmeta nije bila značajna da bi mogla uticati na nastavak školovanja učenika na visokoškolskim ustanovama.
Član 9.	Član 9, stav 1: 2. razred, III stepen stručnog obrazovanja- 1 dan prakse u školi, 1 dan kod poslovnog subjekta 3. razred, III stepen stručnog obrazovanja- 1 dan praksa u školi, a 2 dana praksa kod poslovnog subjekta Obrazložjenje: Smatramo da u Kantonu Sarajevo postoji mali broj poslovnih subjekata koji mogu učenicima pružiti širok spektar znanja predviđen NPP-om, možda mogu da pruže znanje u jednoj oblasti, ali u svim nikako.	JU SŠC HADŽIĆI Primjedba se ne prihvata, jer je osnovni motiv za reformu srednjeg stručnog obrazovanja, povećanje broja sati praktične nastave kod poslodavca, uz aktivan angažman mentora koji ima pedagoško-didaktička znanja i vještine neophodne za rad sa učenicima u dualnom obrazovanju.
Član 9.	Član 9, stav 2 Obrazložjenje:	Aktivi stručno-teoretske grupe predmeta JU Srednja građevinsko-geodetska škola Primjedba se ne prihvata, jer je osnovni motiv za reformu srednjeg stručnog obrazovanja, povećanje broja sati

Aktiv geodeta smatra da Član 9, stav 2 apsolutno nije primjenjiv u predloženoj formi za Tehničke škole. Prijedlog je da se učenicima omogući ferijalna praksa uz naknadu kod poslovnih subjekata na kraju trećeg razreda. U Nastavnom planu i programu Građevinsko-geodetske škole postoji predmet Praktična nastava u okviru kojeg se nastava realizuje kroz sve četiri godine školovanja, a gdje učenici stiču adekvatna znanja. Učenici imaju obezbjeđene najsavremenije instrumente i pribor za održavanje nastave, kako u kabinetu tako i na terenu. Učenici u Tehničkoj školi nakon završetka srednjoškolskog obrazovanja mogu odgovoriti potrebama i izazovima tržišta rada. Također, ovim načinom obrazovanja pruža se mogućnost učenicima i nastavak školovanja na visokoškolskim institucijama.	praktične nastave kod poslodavca, uz aktivan angažman mentora koji ima pedagoško-didaktička znanja i vještine neophodne za rad sa učenicima u dualnom obrazovanju.
Član 9. Član 9. stav (2): a) brisati, Obrazloženje: Po ovom Nacrtu nema nikakve razlike između IV i III stepena – i jedni i drugi će jednako malo vremena provoditi u školi i jednako mnogo vremena u firmi (na praksi), samo što tehničari pohađaju srednjoškolsko obrazovanje godinu duže. Predlažemo da praktična nastava bude u trećem i četvrtom razredu, kada su učenici stekli dovoljno teoretskog znanja i kada su već postali punoljetni. Time bi se	JU Srednja ekonomska škola, Sarajevo – Nastavničko vijeće Primjedba se ne prihvata, jer je osnovni motiv za reformu srednjeg stručnog obrazovanja, povećanje broja sati praktične nastave kod poslodavca, uz aktivan angažman mentora koji ima pedagoško-didaktička znanja i vještine neophodne za rad sa učenicima u dualnom obrazovanju.

	napravila kvalitativna razlika između zanimanja III i IV stepena, a što je u skladu sa zakonima u EU. Istovremeno, Vijeće roditelja naše škole je izrazilo zabrinutost činjenicom da je predviđeno da učenici idu na praksu od prvog do četvrtog razreda, što smatraju nedopustivim.	Član 67. ovog zakona reguliše ovo pitanje. Obrazloženje: Dosadašnja izmjena predmetnih kurikuluma opće-obrazovnih predmeta nije bila značajna da bi mogla uticati na nastavak školovanja učenika na visokoškolskim ustanovama.
Član 9.	Član 9 Obrazloženje: Definiše da se kod četverogodišnjeg obrazovanja učenje kroz rad realizira od drugog razreda do četvrtog razreda i to dva dana sedmično . Izuzetno od navedenog Poslovni subjekt , ukoiko postoji interes, može zatražiti učenje kroz rad i u prvom razredu. Učenje kroz rad se može može realizovati kod jednog ili više poslovnih subjekata ako se radi o konzorciju i to u vremenskom periodu od 8 do 19 sati a anjviše 6 sati dnevno. Dalje, u *Članu 48* definiše se „Nagrada“ koju je poslovni subjekt dužan isplatiti učeniku i to: a) U I razredu 10% b) U II razredu 15% c) U ostalim razredima 20% od prosječne plate na nivou KS.	JU Srednja ekonomska škola, Sarajevo - Vijeće roditelja Komisija konstataciju primila k znanju.

	Koliko god praksa definitivno utiče na osposobljavanje djece, ovim nacrtom zakona poslodavcima se otvara mogućnost da za 6 sati rada angažuju učenika te da za isti taj angažman koji će u prosjeku biti najmanje 12 sati*4 radne sedmice = 48 sati, plate cca 205 KM. Paralelno s tim, a što mislim da je i najveći gubitak, djeca kroz gube veliki broj obrazovnih sati. Dodatno, nigdje nije definisano da poslovni subjekt koji je konzorcij, nema pravo uputiti učenika da obavljanje ueničkog rada u poslovnu jedinicu koja je udaljena određeni broj kilometara od mjesta stanovanja.	
Član 9.	Član 9, stav 3: Treba izbrisati Obrazloženje: Djeca sa 15 godina ne bi trebalo da obavljaju praksu kod poslovnih subjekta, zbog zaštite njihovog najboljeg interesa Kojim kriterijima se određuje interes poslovnih subjekata, i ko tačno iste određuje? Koje su kompetencije osoba koje će biti zadužene za navedeno?	JU SŠC HADŽICI Komisija ne prihvata prijedlog, jer je kroz Zakon samo ostavljena mogućnost ukoliko je poslodavac zainteresovan i ispunjava zakonom propisane uslove da učenici realizuju praktičan rad kod poslodavca. Osnovni motiv za reformu srednjeg stručnog obrazovanja, povećanje broja sati praktične nastave kod poslodavca, uz aktivan angažman mentora koji ima pedagoško-didaktička znanja i vještine neophodne za rad sa učenicima u dualnom obrazovanju.

Član 9 (1) i (2)	Primjedbe i sugestije: I. učenici i nastavnici se slažu sa stavom (1), ali se ne slažemo sa stavom (2) zbog sljedećih razloga: Mišljenja učenika koji pohađaju četverogodišnje obrazovanje (geodetski, arhitektonski i građevinski tehničar) su bila raznolika. Većina je iznijela stav da su oni ipak maloljetni te da im je "previše da rade dva dana u sedmici", i da bi im bilo dovoljno jedan dan prakse u toku sedmice, i to samo u četvrtom razredu kada steknu potrebna teorijska znanja koja onda mogu i praktično i primijeniti, a sa čime smo i mi kao nastavnici saglasni zbog činjenice da su naši učenici već imali priliku raditi u poduzećima koja se bave projektovanjem i iskustvo koje imamo je da bi za učenike četvrtih razreda rad kod poslovnog subjekta polučio određene rezultate. Nadalje su iznosili mišljenja da poslovni subjekti ne traže stručnu, obrazovanu i konkurentnu radnu snagu već jeftinu i	Aktivi stručno-teoretske grupe predmeta JU Srednja građevinsko-geodetska škola Komisija ne prihvata prijedlog, jer je osnovni motiv za reformu srednjeg stručnog obrazovanja, povećanje broja sati praktične nastave kod poslodavca, uz aktivan angažman mentora koji ima pedagoško-didaktička znanja i vještine neophodne za rad sa učenicima u dualnom obrazovanju.

poslušnu radnu snagu, što potvrđuje i činjenica da mladi ljudi masovno odlaze iz BiH zbog nezadovoljstva općim stanjem društva i činjenice da će u zemljama EU, za poslove koje će obavljati biti plaćeni više nego u BiH. Potvrda ovog je činjenica da se uvozi jeftina radna snaga, ne zato što znaju više i bolje od domaće, već zato što je jeftinija od domaće. Nadalje smo mišljenja da će broj dana praktične nastave koji je predložen u Nacrtu zakona sigurno dovesti do pada nivoa obrazovanja u četverogodišnjim strukovnim školama, jer je nemjerljiv diapazon znanja koji učenicima prenose fakultetski obrazovani nastavnici sa višegodišnjim iskustvom u realnom sektoru i obrazovanju, od nivoa znanja koje im može prenijeti mentor sa završenom srednjom školom i obukom u trajanju od 40 sati.

Osim toga mišljenja smo da su benefiti za učenike tehničkih usmjerenja minimalni, ukoliko će praksu obavljati kod poslovnih subjekata koji imaju usko usmjereno poslovanje u jedan mali dio struke kao što je proizvodnja namještaja, prodaja određenih građevinskih materijala, proizvodnja građevinskih elemenata i sl.

U Nastavnom planu i programu Geodetske struke postoji predmet Praktična nastava u okviru kojeg se nastava realizuje kroz sve četiri godine školovanja, a gdje učenici stiču adekvatna znanja. Učenici imaju obezbjeđene najsavremenije instrumente i pribor za

	održavanje nastave, kako u kabinetu tako i na terenu. Učenici u Tehničkoj školi nakon završetka srednjoškolskog obrazovanja mogu odgovoriti potrebama i izazovima tržišta rada. Također, ovim načinom obrazovanja pruža se mogućnost učenicima i nastavak školovanja na visokoškolskim institucijama.	
Član 9. stav (2)	Prilikom donošenja prilagođenih nastavnih planova i programa voditi računa da se učenicima omogućí vertikalna prohodnost kroz školovanje tj. mogućnost nastavka školovanja na visokoobrazovnim ustanovama te da broj dana učenja kriz rad zavisi i od struke i zanimanja za koja se učenici školuju	JU Željeznički školski centar, Sarajevo Primjedba prihvaćena i ugrađena u član 7. stav (1), koji je dopunjen.
Član 9. stav (1) i (2)	Član 9. stav (1) i (2) koji se odnosi na praksu/učenje kroz rad van škole kod poslovnog subjekta gdje smatramo da se ne može odnositi na sve škole i smjerove. Konkretno djeca koja su upisala smjer turistički i ugostiteljski tehničar u četverogodišnjem trajanju se pripremaju i nastavljaju školovanje na Visokim obrazovnim institucijama, a rad kod poslovnog subjekta sigurno ne pridonosi njihovom kvalitetnijem učenju.. dopuniti sa „, ukoliko je sa tim saglasno Nastavničko vijeće škole“ • Član 9, stav (3) dopuniti sa „,i ukoliko je sa tim saglasno Nastavničko vijeće škole“ • Član 9, stav (4) dopuniti sa „,pri čemu je Nastavničko vijeće dužno dati svoje mišljenje	JU Srednja ugostiteljsko-turistička škola Vijeće roditelja Komisija ne prihvata prijedlog, jer je osnovni motiv za reformu srednjeg stručnog obrazovanja, povećanje broja sati praktične nastave kod poslodavca, uz aktivan angažman mentora koji ima pedagoško-didaktička znanja i vještine neophodne za rad sa učenicima u dualnom obrazovanju.

Član 9. stav (2)	u roku od deset radnih dana“ Pozitivni aspekti: Inkluzija učenika sa teškoćama (Čl. 5, 15, 17). Veća odgovornost poslodavaca (Čl. 12, 17). Obavezna obuka mentora (Čl. 43). Izazovi: Obaveza zapošljavanja učenika sa teškoćama može biti opterećenje za poslodavce. Nepreciznost oko prava učenika u slučaju raskida ugovora. Finansijsko opterećenje za poslodavce (prevoz i izvištavanje). 3. Preporuke: Uvesti finansijske poticaje za poslodavce koji uključuju učenike s teškoćama. Jasno regulisati maksimalan broj učenika po mentoru. Razraditi mehanizme zaštite prava učenika u slučaju raskida saradnje.	
	Član 9 stav 2: (2) Učenje kroz rad u školama u četverogodišnjem trajanju se realizira od drugog razreda kod poslovnog subjekta i to: a) u drugom razredu dva dana, b) u trećem razredu dva dana, c) u četvrtom razredu dva dana, sedmicno. Mijenja se i glasi: (2) Učenje kroz rad u tehničkim školama u četverogodišnjem trajanju se realizira u školi i kod poslovnog subjekta u obimu koji je definisan Nastavnim planom i programom.	JU Srednja mašinska tehnička škola Sarajevo Komisija ne prihvata prijedlog, jer je osnovni motiv za reformu srednjeg stručnog obrazovanja, povećanje broja sati praktične nastave kod poslodavca, uz aktivan angažman mentora koji ima pedagoško-didaktička znanja i vještine neophodne za rad sa učenicima u dualnom obrazovanju.

	(ili „Učenje kroz rad u tehničkim školama u četverogodišnjem trajanju se realizira u školi i kod poslovnog subjekta u skladu sa Nastavnim planom i programom.). Obrazložjenje: Model dualnog obrazovanja koji se predlaže ovim Nacrtom je po uzoru na dualno obrazovanje u Njemačkoj. Struktura obrazovnog sistema u Njemačkoj i u Bosni i Hercegovini, odnosno u Kantonu Sarajevo nije ista. U Njemačkoj, koliko je meni poznato, nije prepoznatljiva tehnička škola kao zasebna vrsta srednje škole. Potrebe praktične nastave za sva zanimanja tehničara mogu se razlukovati. Globalno određivanje broja dana praktične nastave može biti problematično u smislu određivanja sadržaja na tim časovima. Napominje, da se ne radi o četverogodišnjem znanju, već zanimanju tehničara, za koje se očekuju drugačiji standardi znanja i ishodi. Sistem srednjeg obrazovanja Republike Hrvatske i Slovenije je proistekao iz istog sistema kao i naš. U Republici Hrvatskoj su u dualnom obrazovanju samo znanstvene škole (trogodišnje), dok tehničke nisu. Zakon o stručnom obrazovanju u Sloveniji ima strukturu i formu dualnog obrazovanja, iako se tako ne zove, i nije propisan broj sati praktične
--	---

	nastave u školi i kod poslodavca na isti način u trogodišnjim (znanstvom) obrazovanju i u četverogodišnjem (tehničkom) obrazovanju. U prilogu su Nastavni planovi za mašinskog tehničara iz dvije slovenske škole.	
Član 9.	Smatram da bi se trebalo iznaći i nekih drugih modela i uvrstiti u Zakon, jer svako zanimanje ima svoju specifičnost i ne može se na sva zanimanja primjenjivati isto. Primjerice učenici koji su na smjeru za računarstvo i informatiku, oni kroz dva dana sedmično kod poslovnog subjekta ne bi mogli vidjeti i razumjeti cjelokupan razvoj softvera. Smatram da bi puno više efekta imalo da se učenje kroz rad realizira u drugom polugodištu četvrtog razreda, na način da se svi nastavni dani u sedmici realiziraju kao učenje kroz rad. Tada učenici već imaju dovoljno teorijskog i praktičnog znanja i vještina da se mogu uključiti u rad. Također, mogu da se upoznajuu sa svim detaljima procesa razvoja softvera. I studenti, tek kad završe fakultet ili kada su završna godina odrađuju praksu u trajanju od tri ili četiri mjeseca kod poslovnog subjekta.	Muhamed Gušić Komisija ne prihvata prijedlog, jer je osnovni motiv za reformu srednjeg stručnog obrazovanja, povećanje broja sati praktične nastave kod poslodavca, uz aktivan angažman mentora koji ima pedagoško-didaktička znanja i vještine neophodne za rad sa učenicima u dualnom obrazovanju.
Član 9. (2)	Predlažemo da se razlika između III i IV stepena napravi tako da se u iv stepenu koji je usmjeren na nastavk školovanja na fakultetu smanji broj časova prakse kod poslodavca na jedan dan u svakoj godini školovanja, to bi značilo u drugom razredu jedan dan u trećem razredu jedan dan u	Dea Dudić Komisija ne prihvata prijedlog, jer je osnovni motiv za reformu srednjeg stručnog obrazovanja, povećanje broja sati praktične nastave kod poslodavca, uz aktivan angažman mentora koji ima

	četvrtom razredu jedan dan time bi se napravila kvalitativna analiza između zanimanja trećeg i četvrtog stepena, a što je u skladu sa EU	pedagoško-didaktička znanja i vještine neophodne za rad sa učenicima u dualnom obrazovanju.
Član 9.	Dopuna stava (1) (1) Učenje kroz rad u školama u trogodišnjem trajanju se realizira od drugog razreda kod poslovnog subjekta, odnosno u školskoj radionici u skladu s nastavnim planom i programom za određeno zanimanje, i to: a) u drugom razredu dva dana, jedan dan u objektu, jedan dan u školi po grupama, b) u trećem razredu tri dana, dva dana u objektu, jedan dan u školi po grupama sedmično Dopuna stava (2) (2) Učenje kroz rad u školama u četverogodišnjem trajanju se realizira od drugog razreda kod poslovnog subjekta, odnosno u školskoj radionici u skladu s nastavnim planom i programom za određeno zanimanje, i to: a) u drugom razredu dva dana, jedan dan u objektu, jedan dan u školi po grupama, b) u trećem razredu dva dana, jedan dan u objektu, jedan dan u školi po grupama	JU Srednja ugostiteljsko-turistička škola Aktiv nastavnika ekonomske i ugostiteljske grupe predmeta Komisija ne prihvata prijedlog, jer je osnovni motiv za reformu srednjeg stručnog obrazovanja, povećanje broja sati praktične nastave kod poslodavca, uz aktivan angažman mentora koji ima pedagoško-didaktička znanja i vještine neophodne za rad sa učenicima u dualnom obrazovanju.

	c) u četvrtom razredu dva dana, jedan dan u objektu, jedn dan u školi po grupama, (7) cjelini, pri čemu se ne ostvaruje nagrada iz člana 48. ovog zakona. Obrazloženje: Kvalitet obrazovanja naših učenika nam je na prvom mjestu! Kada su u pitanju zanimanja za koja se učenici školuju tri godine, dugogodišnja praksa i iskustvo pokazuju da je nemoguće realizovati nastavni plan i program u poslovnim subjektima u potpunosti iz realnih razloga, te stoga smatramo da je nužna potreba ostvarivanja dijela učenja kroz rad u školi u vidu praktične nastave. Stav (7) ovog člana upravo predviđa takve situacije te kaže da se „učenje kroz rad ili dio učenja kroz rad može alternativno realizovati i u školi u vidu praktične nastave“, stava smo da se dio učenja kroz rad mora realizovati u školi u vidu praktične nastave gdje postoje svi uslovi da se nastavni plan i program realizuje u potpunosti. Kada su upitanju zanimanja za koja se učenici školuju četiri godine, nacrtom Zakona su predviđena po dva dana realizacije učenja kroz rad u poslovnim subjektim. Smatramo da na taj način učenici dijelom gube mogućnost sticanja stručno-teoretskih znanja od ključne važnosti za njihova zanimanja, postaju manje konkurentni pri upisu na
--	--

Član 9.	fakultete te im se ograničava mogućnost profesionalnog napredovanja. Član 9, stav (3) dopuniti sa: „i ukoliko je sa tim saglasno Nastavničko vijeće škole“ Član 9, stav (4) dopuniti sa „pri čemu je Nastavničko vijeće dužno dati svoje mišljenje u roku od deset radnih dana“ Član 9, dodati stav (8) dopuniti sa: „Nastavnik praktične nastave je odgovoran za realizaciju Nastavnog plana i programa i dužan je sa učenicima realizovati predmet Praktična nastava dio u školi, a dio kod privrednog subjekta kao pratnja/mentor učenicima.“	Udruženje Vijeće roditelja osnovnih i srednjih škola Kantona Sarajevo / VRKS Komisija ne prihvata prijedlog. Obrazloženje: Između škole, učenika i poslodavca se potpisuje Ugovor o obavljanju učenja kroz rad, u kojem su navedena prava i obaveze svih potpisnika Ugovora.
Član 9. stav (7)	Član 9 stav 7)- u koliko je alternativa realizacija praktične nastave u školi, koliko nastavnika praktične nastave će biti angažovano, a da se poštuju PSiN	Senada Osmanović, prof. Dr Jasminka Kulić, prof JU Srednja medicinska škola, Jezero Pitanje primljeno k znanju. Broj nastavnika praktične nastave se reguliše Pedagoškim standardima i normativima Sindikalna organizacija Srednja zubotehnička škola, Sarajevo Komisija ne prihvata prijedlog. Obrazloženje: Ne prihvata se prijedlog izmjene stava (2) dodavanjem riječi
Član 9. stav (2)	Učenje kroz rad u školama u četverogodišnjem trajanju se realizira od drugog razreda kod poslovnog subjekta i to: a) u drugom razredu dva dana	Komisija ne prihvata prijedlog. Obrazloženje: Ne prihvata se prijedlog izmjene stava (2) dodavanjem riječi

	b) u trećemu četvrtom razredu dva dana c) razredu dva dana (6) Učenje kroz rad se realizuje u cjelosti kod jednog, odnosno više poslovnih subjekata – članova konzorcija u skladu sa planom realizacije učenja kroz rad. (7) Izuzetno od stava (6) ovog člana, učenje kroz rad dio učenja kroz rad može se alternativno realizovati i u školi u vidu praktične nastave, ukoliko ga kod poslovnog subjekta nije moguće ostvariti u cjelini, pri čemu se ne ostvaruje nagrada iz člana 48. ovog zakona; Obim, period i mjesto realizacije učenja kroz rad (2) Dodaje se može Učenje kroz rad u školama u četverogodišnjem trajanju se može realizirati od drugog razreda kod poslovnog subjekta i to: a) u drugom razredu dva dana b) u trećem razredu dva dana c) u četvrtom razredu dva dana (6) Dodaje se može Učenje kroz rad se može realizovati u cjelosti kod jednog, odnosno više poslovnih subjekata – članova konzorcija u skladu sa planom realizacije učenja kroz rad;	„može“, jer je u članu 9. stav (7) zakona navedeno pitanje uređeno.
--	---	--

	(7) Briše se "Izuzetno od stava (6) ovog člana, dio" Briše se "alternativno" Briše se " ukoliko ga kod poslovnog subjekta nije moguće ostvariti u cjelini." Glasi Učenje kroz rad ili dio učenja kroz rad može se realizovati u vidu praktične nastave, pri čemu se ne ostvaruje nagrada iz člana 48. ovog zakona; Obrazloženje: Smatramo da se trajanje učenja kroz rada treba odrediti zavisno od struke, odnosno usmjerenja. Potreba za učenjem uz rad zavisi od struke, mogućnosti škole za provođenjem praktične nastave, već postojećih oblika saradnje. Čak i dva usmjerenja u Srednjoj zubotehničkoj školi imaju različite potrebe za realizacijom učenja uz rad. Pored toga, smjer stomatološka sestra već ima organizovan dio praktične nastave na Kliničkom centru, gdje učenici steknu iskustva koja ne mogu steći u privatnoj praksi. Ne postoji privatni Klinički centar i ne može se poistovijetiti sa privatnom bolnicom. Smatramo da postojeće korisne oblike prakse treba zadržati, što svakako utiče na određivanje trajanja učenja uz rad u dualnom sistemu obrazovanja, a specifično je za svako usmjerenje.	Komisija ne prihvata primjedbu. Ostaje prijedlog iz Nacrta.
Član 9.	(Obim, period i mjesto realizacije učenja kroz rad)	JU Srednja škola za tekstil, kožu i dizajn Sarajevo

	(1) (2) Trajanje nastave: - Kako će učenici provoditi dva ili tri dana na praksi u firmi, ako to nije predviđeno NPP, a ako dođe do povećanja broja časova, znači li to da se ide na uštrb drugih predmeta?	Durmišević Alma Delić Aida Stambol Amela Subašić Selma Pitanje primljeno k znanju. Već su formirani Stručni timovi za izradu kurikuluma u skladu sa dualnim obrazovanjem, u kojima će i fond sati praktične nastave se povećati.
Član 9 stav (1) i (2)	Primjedbe i sugestije: I učenici i nastavnici se slažu sa stavom (1), ali se ne slažemo sa stavom (2) zbog slijedećih razloga: Mišljenja učenika koji pohađaju četverogodišnje obrazovanje (geodetski, arhitektonski i građevinski tehničar) su bila raznolika. Većina je iznijela stav da su oni ipak maloljetni te da im je "previše da rade dva dana u sedmici", i da bi im bilo dovoljno jedan dan prakse u toku sedmice, i to samo u četvrtom razredu kada steknu potrebna teorijska znanja koja onda mogu i praktično i primijeniti, a sa čime smo i mi kao nastavnici saglasni zbog činjenice da su naši učenici već imali priliku raditi u poduzećima koja se bave projektovanjem i iskustvo koje imamo je da bi za učenike četvrtih razreda rad kod poslovnog subjekta polučio određene rezultate. Nadalje su iznosili mišljenja da poslovni subjekti ne traže stručnu, obrazovanu i konkurentnu radnu snagu već jeftinu i poslušnu radnu snagu, što potvrđuje i činjenica	Aktivni stručno-teoretske grupe predmeta JU Srednja građevinsko-geodetska škola Komisija ne prihvata prijedlog. Obrazloženje: Osnovni motiv za reformu srednjeg stručnog obrazovanja, povećanje broja sati praktične nastave kod poslodavca, uz aktivan angažman mentora koji ima pedagoško-didaktička znanja i vještine neophodne za rad sa učenicima u dualnom obrazovanju.

da mladi ljudi masovno odlaze iz BiH zbog nezadovoljstva općim stanjem društva i činjenice da će u zemljama EU, za poslove koje će obavljati biti plaćeni više nego u BiH. Potvrda ovog je činjenica da se uvozi jeftina radna snaga, ne zato što znaju više i bolje od domaće, već zato što je jeftinija od domaće. Nadalje smo mišljenja da će broj dana praktične nastave koji je predložen u Nacrtu zakona sigurno dovesti do pada nivoa obrazovanja u četverogodišnjim strukovnim školama, jer je nemjerljiv diapazon znanja koji učenicima prenose fakultetski obrazovani nastavnici sa višegodišnjim iskustvom u realnom sektoru i obrazovanju, od nivoa znanja koje im može prenijeti mentor sa završenom srednjom školom i obukom u trajanju od 40 sati.

Osim toga mišljenja smo da su benefiti za učelnike tehničkih usmjerenja minimalni, ukoliko će praksu obavljati kod poslovnih subjekata koji imaju usko usmjereno poslovanje u jedan mali dio struke kao što je proizvodnja namještaja, prodaja određenih građevinskih materijala, proizvodnja građevinskih elemenata i sl.

U Nastavnom planu i programu Geodetske struke postoji predmet Praktična nastava u okviru kojeg se nastava realizuje kroz sve četiri godine školovanja, a gdje učenici stiču adekvatna znanja. Učenici imaju obezbjeđene najsavremenije instrumente i pribor za održavanje nastave, kako u kabinetu tako i na

	terenu. Učenici u Tehničkoj školi nakon završetka srednjoškolskog obrazovanja mogu odgovoriti potrebama i izazovima tržišta rada. Također, ovim načinom obrazovanja pruža se mogućnost učenicima i nastavak školovanja na visokoškolskim institucijama.	
Član 9. stav (2)	Član 9. stav (2): a) brisati,	Zajednica srednjih škola KS Komisija ne prihvata prijedlog. Obrazloženje: Osnovni motiv za reformu srednjeg stručnog obrazovanja je povećanje broja sati praktične nastave kod poslodavca.
Član 9. Stav (2)	Član 9. stav (2): b) brisati, Po ovom Nacrtu nema nikakve razlike između IV i III stepena – i jedni i drugi će jednako malo vremena provoditi u školi i jednako mnogo vremena u firmi (na praksi), samo što tehničari pohađaju srednjoškolsko obrazovanje godinu duže. Predlažemo da praktična nastava bude u trećem i četvrtom razredu, kada su učenici stekli dovoljno teoretskog znanja i kada su već postali punoljetni. Time bi se napravila kvalitativna razlika između zanimanja III i IV stepena, a što je u skladu sa zakonima u EU. Istovremeno, Vijeće roditelja naše škole je izrazilo zabrinutost činjenicom	JU Srednja ekonomska škola, Sarajevo – Nastavničko vijeće Komisija ne prihvata prijedlog. Obrazloženje: Osnovni motiv za reformu srednjeg stručnog obrazovanja je povećanje broja sati praktične nastave kod poslodavca. Suzdržani su predstavnici Zajednice direktora srednjih škola, Vijeća roditelja i Sindikata.

	da je predviđeno da učenici idu na praksu od prvog do četvrtog razreda, što smatraju nedopustivim.	
Član 9. stav (3) i stva (4)	Član 9. stav (3) i stva (4) brisati u potpunosti Obrazloženje: Učenici ne treba u prvom razredu da idu na praktičnu nastavu, jer treba da steknu teoretska znanja u prvom razredu, bez obzira na interes poslovnog subjekta. Ovdje treba gledati vertikalnu prohodnost i interes visokoškolskih ustanova, koje traže da učejnici dobiju više teoretskog znanja.	JU Srednja ekonomska škola, Sarajevo – Nastavničko vijeće Komisija ne prihvata prijedlog. Obrazloženje: Dualno obrazovanje je neophodno i na IV stepenu i ono neće onemogućiti prohodnost ka visokoškolskim ustanovama što je garantovano i Zakonom o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi. te također propisano je i u članu 1. stav (3) ovog zakona. Zakon o visokom obrazovanju propisuje uslove za upis na visokoškolske ustanove.

Član 9. dodati novi stav 3	Član 9. dodati novi stav 3 Praktična nastava se realizuje tokom nastavne godine, poštujući školski kalendar Obrazloženje: Svi učenici u Kantonu Sarajevo, bez obzira na srednju školu koju pohađaju, trebaju da imaju isti status, što podrazumijeva da se praktična nastava ne može realizirati vikendom, praznikom ili tokom raspusta, kao ni izvan radnog vremena školske ustanove koju učenik pohađa.	JU Srednja ekonomska škola, Sarajevo – Nastavničko vijeće Komisija ne prihvata prijedlog da se doda novi stav. Obrazloženje: Vrijeme realizacije praktične nastave je definisano članom 9. stav (5)
Član 9.	Obim, period i mjesto realizacije učenja kroz stav (7) izuzetno od stava (6) ovog člana učenje kroz rad ili dio učenja kroz rad može se alternativno realizovati u školi u vidu praktične nastave, ukoliko ga kod poslovnog subjekta nije moguće ostvariti u cjelini, pri čemu se ne ostvaruje nagrada iz člana 48. ovog Zakona. Smatramo da je ovaj član izuzetno bitan i da treba ostati u ovom obliku jer omogućava da naši učenici/e praktičnu nastavu obavljaju u prostorijama naše škole i u najboljem interesu razvoja i odgoja naših učenika. S obzirom na sve navedene primjere mi smo obezbijedili i organizovali vrlo kvalitetan rad i praktičnu nastavu u samoj školi. Raspolažemo sa opremljenim radionicama i materijalima za prilagođeni praktični rad sa našim učenicima. Također u istim radionicama nastavno i pomoćno	Sindikat srednjeg obrazovanja KS Konstatacija primljena k znanju.

	osoblje je vrlo dobro educirano i sprovodi kvalitetan i prilagođen rad u svim nepredvidljivim situacijama, a škola je pokrivena video – nadzorom i alarmnim sustavom tako da je sigurnost učenika na visokom nivou. Kod samog upisa učenika u našu školu sami roditelji podržavaju i hvale mogućnost da učenici u svom radnom osposobljavanju imaju praktičnu nastavu i radionice u sklopu same škole jer su zbrinuti i sigurni, a svjesni smo da nam je svima prioritet i sigurnost učenika/ca u njihovom najboljem interesu.	
Član 9.	Obim, period i mjesto realizacije učenja kroz stav (7) izuzetno od stava (6) ovog člana učenje kroz rad ili dio učenja kroz rad može se alternativno realizovati u školi u vidu praktične nastave, ukoliko ga kod poslovnog subjekta nije moguće ostvariti u cjelini, pri čemu se ne ostvaruje nagrada iz člana 48. ovog Zakona.	JU Škola za srednje stručno obrazovanje i radno osposobljavanje Sarajevo Konstatacija primljena k znanju.
Član 9.	protiv sam stava Komisije da se ne prihvata prijedlog o izmjeni člana 9. stav (2). Kao što sam u više navrata obrazložio, srednje tehničke i stručne škole su mišljenja da treba posebno razmatrati tehnička zanimanja i odrediti broj časova odnosno dana praktične nastave i učenja kroz rad u skladu sa standardom zanimanja, uzimajući u obzir da su to zanimanja koja se obrazuju za tržište rada i za nastavak školovanja na visokoškolskim ustanovama.	Predstavnik Sindikata Predstavnici Sindikata i Udruženja Vijeća roditelja glasali za prijedlog

	SSVOONK BIH KANTONA SARAJEVO izražava punu podršku prijedlozima i sugestijama koje je Vijeće roditelja Kantona Sarajevo dostavio u vezi s primjedbama na određene članove predloženog dokumenta. SSVOONK BIH KANTONA SARAJEVO izražava punu podršku prijedlozima i sugestijama koje je Koordinacioni odbor organizacija osoba s invaliditetom Kantona Sarajevo dostavio u vezi s primjedbama na određene članove predloženog dokumenta.	
Član 9.	s obzirom da sam sastanak na kojem su se razmatrale primjedbe na član 9. morao napustiti ranije, protiv sam stava Komisije da se ne prihvata prijedlog Srednje mašinske tehničke škole o izmjeni člana 9. stav (2). Kao što sam u više navrata obrazložio, srednje tehničke škole su mišljenja da posebno razmatrati tehnička zanimanja i odrediti broj časova (ili) dana praktične nastave i učenja kroz rad u skladu sa standardom zanimanja, uzimajući u obzir da su to zanimanja koja se obrazuju za tržište rada i za nastavak školovanja na visokoškolskim ustanovama. Saglasan sam sa prijedlozima Koordinacionog odbora organizacija osoba s invaliditetom Kantona Sarajevo.	Predstavnik Zajednice direktora srednjih škola Predstavnici Sindikata i Udruženja Vijeća roditelja glasali za prijedlog

Član 10.	Upis učenika 10 stav (7) U pripremi plana upisa iz stava (6) ovog člana potrebno je obezbijediti uslove za uključivanje učenika sa teškoćama u razvoju i učenika iz osjetljivih grupa uz pružanje adekvatne podrške prilikom izbora zanimanja.	Sindikat srednjeg obrazovanja KS Konstatacija primljena k znanju
Član 10.	Član 10. stav (1) dopuniti nakon dijela „u skladu sa potrebama privrede“ sa „i mišljenjem Nastavničkog vijeća škole“ Smatramo vrlo važnim da Nastavničko vijeće škole učestvuje u kreiranju propisa te da usvajanje plana upisa učenika u I razred srednje škole ne bude samo proforma za iste.	Udruženje Vijeće roditelja osnovnih i srednjih škola Kantona Sarajevo Komisija ne prihvata prijedlog. Obrazloženje: Član 10. stav (6) zakona definiše da škole u saradnji sa Ministarstvom predlažu plan upisa.
Član 10. stav (7)	(7) U pripremi plana upisa iz stava (6) ovog člana potrebno je obezbijediti uslove za uključivanje učenika sa teškoćama u razvoju/ učenika s invaliditetom i učenika iz osjetljivih grupa.	Prijedlog Koordinacioni odbor organizacija osoba s invaliditetom Kantona Sarajevo Prijedlog se prihvata i ugrađen je u tekst zakona.
Član 10.(7)	Ovim putem želimo da se osvrnemo na Član 10. (Upis učenika) stav 7. U pripremi plana upisa iz stava (6) ovog člana potrebno je obezbijediti uslove za uključivanje učenika sa teškoćama u razvoju i učenika iz osjetljivih grupa uz pružanje adekvatne podrške prilikom izbora zanimanja.	JU Škola za srednje stručno obrazovanje i radno osposobljavanje Sarajevo Konstatacija primljena k znanju.

Član 10. Stav (8)	Član 10. Stav 8. U izradi prijedloga plana upisa iz stava (6) ovog člana za svaku školsku godinu učestvuju Privredna komora, poslovni subjekti iz Kantona Sarajevo i Službe za zapošljavanje u saradnji sa školama u Kantonu Sarajevo i Ministarstvom. Ubaciti pored Privredne komore i Obrtničku komoru Kantona Sarajevo. Obrazloženje : Po Zakonu o obrtu i srodnim djelatnostima Obrtnička komora Kantona Sarajevo je jedina koja može da predstavlja i zastupa sve obrtnike na području Kantona Sarajevo.	Obrtnička komora Kantona Sarajevo Komisija prihvata prijedlog. "Obrtnička komora" i "Udruženje poslodavaca Kantona Sarajevo" su unešeni u tekst zakona.
Član 10. (1).	Član 10. (1). Predlaže se dopuna riječima: uz poštovanje principa prava izbora iz člana 4. tačka (1)	Senada Osmanović, prof. Dr Jasminka Kulić, prof Komisija ne prihvata prijedlog. Obrazloženje: Plan upisa je osnova za implementaciju principa "pravo izbora-sloboda izbora zanimanja i obrazovnog profila, koji se u punom obimu realizuje kroz online upis.
Član 10.	Član Nacrta Zakona o dualnom obrazovanju U kojem se predlažu izmjene: Član 10. Upis učenika (1) Struktura upisa učenika u škole po područjima rada za obrazovne profile u dualnom obrazovanju utvrđuje se u skladu s potrebama privrede, prijedloga poslovnih subjekata te mogućnostima daljeg školovanja budućih učenika. (9) Raspoređivanje učenika za	Sindikalna oranzacija Srednja zubotehnička škola, Sarajevo Komisija ne prihvata prijedlog. Obrazloženje: Kanton Sarajevo prilikom pripreme Plan upisa mora se pridržavati okvira nadležnosti definisanih Ustavom i zakonom.

učenje kroz rad škola vrši uz saradnju sa učenicom, roditeljem, odnosno drugim zakonskim zastupnikom učenika, i poslovnim subjektom.

Obrazložjenje:

Za detaljnu strukturu upisa učenika u škole po područjima rada potrebne su dugoročne i opsežne analize. Trenutne izjave i potrebe privrednih subjekata su samo jedan od relevantnih elemenata. Srednja zubotehnička škola Sarajevo je jedina škola u Bosni i Hercegovini kao takva i vrlo specifična. Mnogi učenici naše škole dolaze iz drugih Kantona, a mnogi nastavljaju sa visokoškolskim obrazovanjem (Stomatološki fakultet, Medicinski fakultet, Fakultet zdravstvenih studija).

S obzirom da učenici pri upisu u školu ne mogu imati definitivna opredjeljenja, moguća opcija je da se nakon drugog razreda vrši selekcija učenika koji su više orijentisani radu na nivou zvanja zubni tehničar i stomatološka sestra-tehničar i onih koji žele nastaviti sa visokoškolskim obrazovanjem.

Veoma važan segment je i odgoj učenika a ne samo radno osposobljavanje kod poslovnog subjekta i o tome treba voditi računa pri realizaciji (9).

Član 10. Upis učenika

(1)

	*Dodaje se "u Bosni i Hercegovini,nakon opsežnih analiza i detaljnog,dugoročnog planiranja i razmatranja" *Dodaje se "sa svim učesnicima u procesu odgoja i obrazovanja: " profesorom, Struktura upisa učenika u škole po područjima rada za obrazovne profile u dualnom obrazovanju utvrđuje se u skladu s potrebama privrede u Bosni i Hercegovini,nakon opsežnih analiza i detaljnog,dugoročnog planiranja i razmatranja prijedloga poslovnih subjekata te mogućnostima daljeg školovanja budućih učenika; (9) Raspoređivanje učenika za učenje kroz rad škola vrši uz saradnju sa svim učesnicima u procesu odgoja i obrazovanja: učenicom,profesorom, roditeljem, odnosno drugim zakonskim zastupnikom učenika, i poslovnim subjektom;	Komisija ne prihvata prijedlog. Obrazloženje: Komisija ne prihvata da se u stavu (9) doda riječ „profesor“, jer je neprihvatljivo da se ističe bilo koji pojedinac u školi, jer škola artikulise interese svih radnika škole.
Član 10.	(1) Struktura upisa učenika u škole po područjima rada za obrazovne profile u dualnom obrazovanju utvrđuje se u skladu s potrebama privrede, prijedloga poslovnih subjekata te mogućnostima daljeg školovanja budućih učenika	Subašić Selma Konstatacija primljena k znanju.
Član 10.	Obrazloženje: nedovoljno razrađeni zadaci, nadležnosti kako Instituta, tako i Privredne komore, Ministarstva, Službe za	JU SSC Hadžići- Stručni aktiv predavača mašinske grupe predmeta i praktične nastave (mašinaka struka i

	zapošljavanje.	drvoprerađivačka strukaj, stručno-teoretske nastave i praktične nastave tekstilne struke (zanimame-konfeksionar tekstila-krojač) Konstatacija primljena k znanju. Aktiv geodeta (Uzeir Tucovi, Šida Vrce, Irfan Kereš, Elma Grabovica, Dženana Mahmutagić, Edis Malanović) Komisija ne prihvata prijedlog. Obrazloženje: Škola sklapa ugovor o realizaciji praktične sa poslovnim subjektom. Takođe, sklapa se ugovor o učenju kroz rad između poslovnog subjekta i roditelja/staratelja učenika, na način kako je definisano članom 25. zakona.
Član 10.	Član 10. (Upis učenika) stav 7. U pripremi plana upiše iz stave (6) ovog člana potrebno je obezbijediti uslove za uključivanje učenika sa teškoćama u razvoju i učenika iz osjetljivih grupa uz pružanje adekvatne podrške prilikom izbora zanimanja. Posebno želimo istaći da i učenici/ce koji spadaju u kategoriju visoko funkcionalnih, da je i njima neophodno konstantno prisustvo asistenta radi uspješnog nastavnog procesa i garantovanja neophodne sigurnosti svakog učenika, jer se radi o učenicima sa nepredvidljivim oblicima ponašanja. Takođe navodimo da većina učenika dolazi i odlazi u pratnji roditelja/staratelja što ovaj zamišljeni proces dodatno otežava. Posebno navodimo da je za realizaciju dualnog obrazovanja, odnosno odlazak učenika van škole potrebna i saglasnost roditelja/staratelja nije usaglašen sa Kolektivnim ugovorom za srednje obrazovanje u pogledu roka za iskazivanje kadrovskih potreba	

	Član 10. (1)	Predlaže se dopuna riječima: uz poštovanje principa prava izbora iz člana 4. tačka (1)	Amna Fežić, prof. Komisija ne prihvata prijedlog. Obrazloženje: Plan upisa je osnova za implementaciju principa "pravo izbora-sloboda izbora zanimanja i obrazovnog profila, koji se u punom obimu realizuje kroz online upis.
Član 10. stav (1) dodati	- Iskazanim potrebama škola - Iskazanim potrebama visokoškolskih ustanova Obrazloženje: Dualno obrazovanje nije samo obrazovanje za tržište rada, već treba da bude omogućena i vertikalna prohodnost prema visokoškolskim ustanovama te se u tom kontekstu neizostavno trebaju sagledati potrebe visokoškolskih ustanova. Također, sednje škole trebaju iskazati potrebu u skladu sa interesom za određena zanimanja i te potrebe se trebaju uzeti u razmatranje.	JU Srednja ekonomska škola, Sarajevo – Nastavničko vijeće Komisija ne prihvata prijedlog. Obrazloženje: U članu 16. je prepoznata uloga Privredne komore Kantona Sarajevo koja će ispitati potrebe tržišta rada. Dualno obrazovanje je neophodno i na IV stepenu i ono neće onemogućiti prohodnost ka visokoškolskim ustanovama što je garantovano i Zakonom o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, te također propisano je i u članu 1. stav (3) ovog zakona.	JU Srednja ekonomska škola, Sarajevo – Nastavničko vijeće Komisija ne prihvata prijedlog.
Član 10. stav (1) i (2)	- Precizirati šta će se uraditi u slučaju da ne postoji interes za upis u neku od stručnih škola ili zanimanja - Navesti da li učenici koji završe stručnu školu po dualnom obrazovanju imaju mogućnost upisa na fakultet	JU Srednja medicinska škola, Sarajevo Komisija ne prihvata prijedlog.	JU Srednja medicinska škola, Sarajevo Komisija ne prihvata prijedlog.

	Obrazloženje: S obzirom da se struktura upisa učenika za obrazovne profile u dualnom obrazovanju utvrđuje uskladi sa potrebama privrede i prijedlogom poslovnih subjekata te mogućnostima daljeg školovanja budućih učenika, kako je navedeno u stavu (1) člana 10, potrebno je objasniti šta Ministarstvo planira sa školama ili zanimanjima za koja ne postoji trenutni interes. Hoće li to značiti da će doći do zatvaranja škola? I šta Ministarstvo planira za uposlenicima koji imaju ugovore na neodređeno vrijeme? Dalje, u ovom stavu se govori i o mogućnosti daljeg školovanja budućih učenika. Potrebno je jasno navesti da li će učenici koji završe stručnu školu po dualnom sistemu obrazovanja imati mogućnost direktnog upisa na fakultet ili će morati polagati dodatne ispite i gdje i kako će se to moći realizirati.	Obrazloženje: Dualno obrazovanje je neophodno i na IV stepenu i ono neće onemogućiti prohodnost ka visokoškolskim ustanovama što je garantovano i Zakonom o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi. te također propisano je i u članu 1. stav (3) ovog zakona. Zakon o visokom obrazovanju propisuje uslove za upis na visokoškolske ustanove.
Član 10. stav (6)	Obrazloženje: Član 10.(5)	JU Željeznički školski centar Sarajevo Prijedlog se prihvata i ugrađuje u tekst. tako da se u stavu (5) riječ "marfa" zamjenjuje sa riječi "februara".
Član 10 stav (7)	U stavu 7.iza riječi teškoćama dodati : „/učenika s invaliditetom	Koordinacioni odbor organizacija osoba s invaliditetom Kantona Sarajevo Prijedlog uvršten u tekst zakona
Član 11.	Obrazloženje: Pitanje.1. Na koji način ste mislili da škola podstiče učenika i da prati razvoj. Je li se ovdje misli dok traje obrazovanje ili poslije dualnog da i dalje škola prati njegov razvoj. Pitanje 2.	Aktivni stručno-teoretske grupe predmeta JU Srednja građevinsko-geodetska škola Primljeno k znanju. Obrazložjenje: Član 11. je definisao karijerni razvoj učenika.

Član 11. (Karijerno vođenje i savjetovanje učenika u dualnom obrazovanju)	Kako osoba iz škole koja je u sastavu Tima saraduje sa osnovnim školama, onda ta osoba u 40-satnoj sedmici mora imati jedan slobodan dan za tu aktivnost.	
	Obrazloženje: (1) Škola podstiče i prati karijerni razvoj učenika, pružajući im sveobuhvatnu podršku kroz karijerno savjetovanje, radionice, praktičnu obuku i relevantne informacije koje učenicima omogućuju donošenje promišljenih i odgovornih odluka o svojoj budućoj profesionalnoj karijeri. U nastavku: daljeg obrazovanja učenika. 2) Škola formira tim za karijerno vođenje i savjetovanje (u daljem tekstu: tim), čiji je cilj razvoj vještina upravljanja karijerom i donošenja odgovornih i informiranih odluka o profesionalnoj budućnosti učenika. Tim pruža podršku učenicima u procesu integracije na tržište rada, kao i usmjerenje prema mogućnostima nastavka obrazovanja i zapošljavanja. (3) Tim čine predstavnici škole sa odgovarajućim pedagoškim znanjima i vještinama, predstavnici stručnih udruženja, jedinica lokalne samouprave i poslovnih subjekata. U savjetodavnom procesu moraju učestvovati i roditelji ili zakonski zastupnici učenika, kao i vijeće učenika, čime se omogućava dodatna podrška u donošenju odluka o karijeri.	Vijeće roditelja učenika osnovnih i srednjih škola KS Komisija ne prihvata prijedlog. Obrazloženje: Karijerni razvoj učenika je definisan u članu 3. stav (1) tačka 1) Komisija ne prihvata prijedlog za dopunu stava (2). Obrazloženje: Ministarstvo nije nadležno za pružanje podrške integraciji na tržištu rada. Podršku u procesu integracije na tržištu rada pruža Služba za zapošljavanje. Komisija ne prihvata prijedlog. Obrazloženje: uslovljavanjem pristiva roditelja u Timu, može biti onemogućen rad Tima. U Zakonu je predviđena mogućnost učestvovanja roditelja na sastancima Tima ukoliko to smatraju potrebnim. Procjena tima nije obavezujuća ni za učenika ni za roditelja. Predstavnik Vijeća roditelja je za prijedlog izmjene stava (3).

	(4) Tim intenzivno surađuje sa osnovnim školama, srednjim školama, visokoškolskim ustanovama, kao i relevantnim državnim i privatnim institucijama, naročito u procesu planiranja upisa učenika u obrazovne ustanove, kako bi se osigurali uslovi za donošenje najpovoljnijih odluka u vezi sa daljnjim obrazovanjem i zapošljavanjem. (5) Detaljnije uslove o načinu rada, aktivnostima i sastavu tima propisuje ministar obrazovanja i nauke Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: ministar), u saradnji sa relevantnim institucijama i na prijedlog Instituta za obrazovanje, uz uzimanje u obzir najboljih međunarodnih i regionalnih obrazovnih praksi.	Komisija prihvata prijedlog da se u stavu (4) dodaju riječi „srednjim školama i visokoškolskim ustanovama“. Ubačeno u tekst Zakona. Prijedlog primljen k znanju. Obrazloženje: U stavu (5) je već jasno obrazloženo.	
Član 11. stav (5)	Obrazloženje: Član 11. stav 5) - dodati pored Ministarstva i Instituta uz saradnju sa školama	Senada Osmanović, prof. Dr. Jasminka Kulić, prof. JU Srednja medicinska škola, Jezero Komisija ne prihvata prijedlog. Obrazloženje: Kroz cijeli tekst Zakona se naglašava partnerski odnos sa školom i jasna uloga škole.	
Član 11. stav (3)	Normirati posao člana tima koji se koristi pri izradi 40 satne sedmice	Zajednice srednjih škola KS Komisija ne prihvata prijedlog. Obrazloženje: Svaki direktor škole prilikom izrade rješenja o 40-satnoj radnoj sedmici će odrediti obim posla za nastavnike i stručne saradnike.	
Član 11.	Karijerno vođenje i savjetovanje učenika u	JU Srednja škola za tekstil, kožu i dizajn	

	dualnom obrazovanju) (2) Škola formira tim za karijerno vodenje i savjetovanje (u daljem tekstu: tim), u cilju jačanja vještina upravljanja karijerom i donošenja promišljenih i odgovornih odluka o profesionalnoj budućnosti učenika. Učenici u privredi rade određene operacije i tako se edukuju. Govorimo o malim biznisima i podsticaju učenika da iste pokreću. Edukujući se samo na određenu operaciju rada, učenici kasnije neće biti u mogućnosti voditi sopstvene poslove, jer neće biti dovoljno edukovani. Ko čini im koji vodi karijerno vodenje učenika? Koji profili nastavnika i šta je sa nastavnicima praktične nastave kada krene dualno obrazovanje?	Sarajevo Durmišević Alma Delić Aida Stambol Amela Subašić Selma Primljeno k znanju. Obrazloženje: U stavu (5) je propisano da će biti doneseni kriteriji od strane ministra u kojima će biti navedena sva pitanja o načinu rada Tima.
Član 11. stav (5)	Obrazloženje: dodati pored Ministarstva i Instituta uz saradnju sa školama	aleksandra.djanasic@smsjezero.edu.ba Komisija ne prihvata prijedlog. Obrazloženje: Kroz cijeli tekst Zakona se naglašava partnerski odnos sa školom i jasna uloga škole.
Član 11.	Karijerno vodenje i savjetovanje učenika u dualnog obrazovanja Medicinske škole- pioniri dualnog obrazovanja koje su decenijama unazad primjer uspješnog sistema obrazovanja koji uključuje dualni pristup, iako se to ranije nije formalno tako nazivalo. Naime učenici medicinskih škola od samog početka svog obrazovanja obavljaju praksu u zdravstvenim ustanovama. Te ustanove često postaju mjesta na kojima ti učenici kasnije i pronalaze zaposlenje. Praksa kao	Aktiv stručno teorijske nastave JU Srednja medicinska škola, Sarajevo Primljeno k znanju.

	neraskidiv dio obrazovnog procesa u medicinskim školama, služi ne samo za sticanje praktičnih vještina, već i za pripremu učenika za stvarne izazove u zdravstvenom sektoru. Dualni sistem u medicinskim školama kao takve medicinske škole nisu nove u implementaciji koncepta dualnog obrazovanja. One su ga prve uvele i razvijale i to kroz praktičan rad učenika u bolnicama, domovima zdravlja i drugim zdravstvenim ustanovama. Taj pristup, koji se temelji na kombinaciji teorijskog i praktičnog znanja, ne samo da je doprinijelo kvalitetu zdravstvenih radnika, već je značajno smanjio razliku između školskog obrazovanja i realnog radnog okruženja. Stav prema novim regulativama dualnog obrazovanja S obzirom na naše bogato iskustvo, jasno je da medicinske škole nisu protiv uvođenja dualnog obrazovanja. Naprotiv, podičavamo svaki sistem koji omogućava učenicima da kroz praksu stiču neophodne vještine za svoj budući posao. Međutim, protivimo se načinu na koji planira sprovođenje ovog koncepta kroz nove regulative. Smatramo da je od ključne važnosti da se dualni sistem primjeni na pravičan i promišljen način, uzimajući u obzir specifičnosti različitih obrazovnih profila. Medicinske škole ne mogu biti izjednačene sa ekonomskim zanatskim ili drugim vrstama škola kada je riječ o
--	--

	organizaciji prakse i radnog okruženja. Naš model je već funkcionala i bilo bi pogrešno nametati uniformna rješenja koja ne odgovaraju specifičnostima naše struke. Zahijev za ravnopravan i prilagođen pristup. Tražimo da se u proces uvođenja dualnog obrazovanja uključe stručnjaci iz svih sektora, uključujući i medicinske škole kako bi se osiguralo da novi sistem bude prilagođen potrebama svih struka. Dualni obrazovni model treba graditi na postojećim uspješnim primjerima, kao što su medicinske škole i osigurati da svaki sektor ima prilagođene planove i programe. U suprotnom postoji rizik da će se uvođenjem nepromišljenih i univerzalnih rješenja ugroziti kvalitet obrazovanja i praksa učenika. Zbog toga insistiramo na odgovornom i pažljivom pristupu koji će osigurati da svi učenici bez obzira na profil obrazovanja dobiju jednaku šansu za kvalitetno školovanje i praktičan rad.	
Član 12. stav (1)	Prijedlog: iza riječi programom, dodati riječi „prilagođenim programom“	Prijedlog Koordinacioni odbor organizacija osoba s invaliditetom Kantona Sarajevo Komisija ne razmatra prijedlog jer je dostavljen nakon isteka roka za javnu raspravu
Član 12. stav (7)	Prijedlog: iza riječi profil, dodati riječi „i Individualno tranzicijskim programom“	Prijedlog Koordinacioni odbor organizacija osoba s invaliditetom Kantona Sarajevo

Član 12. Stav (4)	Obrazloženje: Poslovni subjekat ostvaruje dio nastavnog plana..... Poslovni subjekat treba ozbiljno učesće u izradi NPP za praktičnu nastavu i ovdje se ponovo vraćamo na predmetne kurikulume da jedan od članova mora biti iz registrovanih firmi i da uzme učesće u izradi predmetnog kurikuluma.	Komisija ne razmatra prijedlog jer je dostavljen nakon isteka roka za javnu raspravu Aktiv: stručno-teoretske grupe predmeta JU Srednja građevinsko-geodetska škola Komisija ne prihvata prijedlog. Obrazloženje: Ne mogu se poslodavci uslovljavati da moraju biti uključeni u izradu kurikuluma. Sve je dovoljno pojašnjeno u članu 8. stav (4).	Komisija ne razmatra prijedlog jer je dostavljen nakon isteka roka za javnu raspravu Aktiv: stručno-teoretske grupe predmeta JU Srednja građevinsko-geodetska škola Komisija ne prihvata prijedlog. Obrazloženje: Ne mogu se poslodavci uslovljavati da moraju biti uključeni u izradu kurikuluma. Sve je dovoljno pojašnjeno u članu 8. stav (4).
Član 12. stav (1), (3) i (4) -dopuna	(1) U dualnom-obrazovanju učenik pohađa nastavu u školi i uči kroz rad kod poslovnog subjekta i u školi, u skladu sa nastavnim planom i programom. - dopuna (3) Škola ostvaruje dio nastavnog plana i programa koji se odnosi na stručno-teorijsku nastavu, vježbe i učenje kroz rad u školi i prati ostvarivanje plana realizacije učenja kroz rad kod poslovnog subjekta. - dopuna (4) Poslovni subjekat ostvaruje dio nastavnog plana i programa koji se odnosi na učenje kroz rad, dio nastavnog plana i programa koji poslovni subjekt ne može ostvariti realizuje se u školi. - dopuna.	Komisija ne prihvata prijedlog. Obrazloženje: U članu 9. stav (7) je obrazloženo da se praktična nastava realizira kod poslovnog subjekta i u školi ukoliko nije moguće da obavlja praktičnu nastavu kod poslovnog subjekta. Aktiv nastavnika ekonomske i ugostiteljske grupe predmeta JU Ugostiteljsko – turističke škole Sarajevo Komisija ne prihvata prijedlog. Obrazloženje: U članu 9. Stav (7) je obrazloženo da se praktična nastava realizira kod poslovnog subjekta i u školi ukoliko nije moguće da obavlja praktičnu nastavu kod poslovnog subjekta. Komisija ne prihvata prijedlog. Obrazloženje: U članu 9. Stav (7) je obrazloženo da se praktična nastava realizira kod poslovnog subjekta i u školi ukoliko nije moguće da obavlja praktičnu nastavu kod poslovnog subjekta.	Komisija ne prihvata prijedlog. Obrazloženje: U članu 9. stav (7) je obrazloženo da se praktična nastava realizira kod poslovnog subjekta i u školi ukoliko nije moguće da obavlja praktičnu nastavu kod poslovnog subjekta. Aktiv nastavnika ekonomske i ugostiteljske grupe predmeta JU Ugostiteljsko – turističke škole Sarajevo Komisija ne prihvata prijedlog. Obrazloženje: U članu 9. Stav (7) je obrazloženo da se praktična nastava realizira kod poslovnog subjekta i u školi ukoliko nije moguće da obavlja praktičnu nastavu kod poslovnog subjekta. Komisija ne prihvata prijedlog. Obrazloženje: U članu 9. Stav (7) je obrazloženo da se praktična nastava realizira kod poslovnog subjekta i u školi ukoliko nije moguće da obavlja praktičnu nastavu kod poslovnog subjekta.

	OBRAZLOŽENJE: Ove izmjene smo već obrazložili u smislu da je naša dugogodišnja praksa pokazala da je nemoguće realizovati nastavni plan i program u potpunosti u poslovnim subjektima.	nastavu kod poslovnog subjekta.
Član 12. stav (1) i (5)	(1) U dualnom obrazovanju učenik pohađa nastavu u školi i uči kroz rad kod poslovnog subjekta, u skladu sa nastavnim planom i programom te prilagođenim programom. (5) Poslovni subjekat je odgovoran za sistematično i kvalitetno izvođenje učenja kroz rad u skladu sa nastavnim planom i programom i planom realizacije učenja kroz rad za određeni obrazovni profil i individualnim planom realizacije učenja kroz rad kod poslovnog subjekta iz člana 3. ovog Zakona.	Prijedlog Koordinacioni odbor organizacija osoba s invaliditetom Kantona Sarajevo Prijedlog je djelomično prihvaćen i ugrađen u tekst zakona. Komisija ne prihvata prijedlog jer će se rješenje tražiti u ITP-u.
Član 12. St. (6)	6) Poslovni subjekat je odgovoran za sistematično i kvalitetno izvođenje učenja kroz rad u skladu sa nastavnim planom i programom, planom realizacije učenja kroz rad za određeni obrazovni profil i Individualno tranzicijskim programom.	Prijedlog Koordinacioni odbor organizacija osoba s invaliditetom Kantona Sarajevo Komisija ne razmatra prijedlog jer je dostavljen nakon isteka roka za javnu raspravu

Član 12. (Ostvarenje dualnog obrazovanja)	Obrazloženje: (1) U dualnom obrazovanju učenik pohađa nastavu u školi i uči kroz rad kod poslovnog subjekta, u skladu s nastavnim planom i programom. (2) Škola je odgovorna za ostvarivanje dijela nastavnog plana i programa koji se realizira u školi, uključujući teorijsku i stručnu nastavu, te praktične vježbe koje pripremaju učenike za učenje kroz rad. (3) Škola ima obavezu da prati i izvodi dio nastavnog plana i programa koji se odnosi na stručnu-teorijsku nastavu i vježbe, te sistematski prati napredak učenika u izvođenju učenja kroz rad kod poslovnog subjekta, kako bi osigurala kvalitetu i usklađenost sa zadanim ciljevima obrazovnog procesa. (4) Poslovni subjekt ostvaruje dio nastavnog plana i programa koji se odnosi na učenje kroz rad, pružajući učeniku praktično iskustvo i obuku koja je direktno povezana s njegovim obrazovnim profilom. (5) Poslovni subjekt je odgovoran za sistematsko i kvalitetno izvođenje učenja kroz rad u skladu s nastavnim planom i programom, te planom realizacije učenja kroz rad za određeni obrazovni profil. Poslovni subjekt	Vijeće roditelja učenika osnovnih i srednjih škola KS Primljeno k znanju. Komisija ne prihvata prijedlog. Obrazloženje: U članu 9. je detaljno obrazložen način učenja kroz rad. Komisija prihvata prijedlog. Izmijenjen je tekst u stavu (3) Zakona. Komisija ne prihvata prijedlog. Obrazloženje: Podrazumijeva se da je učenje kroz rad praktično iskustvo i obuka povezana sa obrazovnim profilom za koji se učenik obrazuje. Komisija ne prihvata prijedlog. Obrazloženje: U članu 17. je detaljno obrazložena uloga poslovnog subjekta. Proširen član 17. Zakona.
---	---	--

	mora redovno izvještavati školu o napretku učenika i ostvarivanju zadatih ciljeva. (6) Škola i poslovni subjekt usklađuju međusobne odnose kroz ugovor, koji detaljno regulira obaveze i odgovornosti obje strane u vezi sa ostvarivanjem dualnog obrazovanja, u skladu s ovim Član 12, stav (3) dodati „za šta je nadležan koordinator za praktičnu nastavu“ Član 12, stav (5) dodati „Poslovni subjekt je dužan kontinuirano dostavljati školi izvještaj o radu učenika, najmanje jednom mjesečno, sa prijedlogom ocjene za učenika.“ U smislu postizanja učinka učenika u toku rada za vrijeme učenja potrebno je osigurati nadležnu osobu konkretno. U to smislu aktivnost I samom poslovnog subjekta kao I koordinatora za praktičnu nastavu se normativno mora precizirati zakonom i propisanim standardima.	Komisija ne prihvata prijedlog. Obrazložjenje: U članu 26. je definisana forma ugovora o dualnom obrazovanju. Vezano sa prijedlog izmjene člana 12. stav (3) i (5), komisija ne prihvata prijedlog jer je u članu 17. detaljno obrazložena uloga poslovnog subjekta. Proširen član 17. Zakona.
--	---	---

Član 12. st. (1)	1) U dualnom obrazovanju učenik pohađa nastavu u školi i uči kroz rad kod poslovnog subjekta, u skladu sa nastavnim planom i programom te prilagođenim programom.	Koordinacioni odbor organizacija osoba s invaliditetom Kantona Sarajevo Komisija ne razmatra prijedlog jer je dostavljen nakon isteka roka za javnu raspravu
Član 12. st. (6)	6) Poslovni subjekat je odgovoran za sistematično i kvalitetno izvođenje učenja kroz rad u skladu sa nastavnim planom i programom, planom realizacije učenja kroz rad za određeni obrazovni profil i Individualno tranzicijskim programom.	Koordinacioni odbor organizacija osoba s invaliditetom Kantona Sarajevo Komisija ne razmatra prijedlog jer je dostavljen nakon isteka roka za javnu raspravu
Član 12.	Dilema: stav (1) da li treba posebno naglasiti „te prilagođenim programom“, isto i u stavu (6) „Individualnim tranzicijskim programom“	Sadeta Selimović – komentar na dostavljeno od Koordinacionog odbora organizacija osoba s invaliditetom Kantona Sarajevo Komisija ne razmatra komentar na prijedlog Koordinacionog odbora organizacija osoba s invaliditetom Kantona Sarajevo jer je dostavljen nakon isteka roka za javnu raspravu
Član 12.	U članu 12. trebalo bi brisati stav (2), a u stavu (1) iza riječi „te“ dodati riječi „individualno“	Sadeta Selimović Komisija ne razmatra komentar na prijedlog Koordinacionog odbora organizacija osoba s invaliditetom Kantona Sarajevo, jer je dostavljen nakon isteka roka za javnu raspravu
Član 12. (3)	implicira da se cjelokupna stručno – teorijska nastava obavlja kroz rad – a što dalje implicira da više nema Praktične	Amna Fejzić JU Srednja medicinska škola, Jezero

	nastave	Komisija djelomično prihvatila prijedlog. Obrazloženje: Izmjenjen je stav (3) člana 12. Zakona.
Član 12. (3)	Obrazloženje: nije jasno definisano ko izvodi stručno-teorijsku nastavu	Senada Osmanović, prof. Dr Jasminka Kulić, prof JU Srednja medicinska škola, Jezero Kroz propise je jasno definisano da stručno-teorijsku nastavu realizira škola.
Član 12. (4)	Obrazloženje: Poslovni subjekat ostvaruje dio nastavnog plana..... Poslovni subjekat treba ozbiljno učesće u izradi NPP za praktičnu nastavu i ovdje se ponovo vraćamo na predmetne kurikulume da jedan od članova mora biti iz registrovanih firmi i da uzme učesće u izradi predmetnog kurikuluma.	Aktivni stručno-teoretske grupe predmeta JU Srednja građevinsko-geodetska škola Komisija ne prihvata prijedlog. Obrazloženje: Ne mogu se poslodavci uslovljavati da moraju biti uključeni u izradu kurikuluma. Sve je dovoljno pojašnjeno u članu 8. stav (4).
Član 12. (3)	Obrazloženje: definirati mehanizme za ostvarivanje plana realizacije učenja kroz rad kod poslovnog subjekta.	JU Željeznički školski centar Sarajevo Komisija ne prihvata prijedlog. Obrazloženje: Član 9. Zakona definiše obim, period i mjesto realizacije učenja kroz rad, pa nije jasno na koje mehanizme se misli u prijedlogu za izmjenu stava (3).
Član 13 (4)	Obrazloženje: U članu 13, stav a, proširiti tako da glasi: „Na osnovu prijedloga matične škole izraditi popis obrazovnih profila za koje se izvodi učenje kroz rad kod poslovnog subjekta“. Smatra se da se predloženo izmjenom člana 13. matična škola direktno uključuje u popis obrazovnih profila za koje će se izvoditi učenje kroz rad. Proširenjem ovog člana će	Aktivni stručno-teoretske grupe predmeta JU Srednja građevinsko-geodetska škola Komisija ne prihvata prijedlog. Obrazloženje: Kroz zakon je jasna definisana uloga škole i mogućnost da inicira donošenje novih obrazovnih profila, a na ovaj način Ministarstvo se uslovljava da može mijenjati obrazovne

Član 13. dodati stav (i)	biti uzeti u obzir specifičnost pojedinih obrazovnih profila.	profile samo na inicijativu škole, što je neprihvatljivo.
Član 13. dodati stav (i)	Ministarstvo će obezbijediti finansijska sredstva za profesore i / ili koordinate praktične nastave Obrazloženje: - Profesori / koordinatori praktične nastave imaju obavezu da obilaze privredne subjekte i učenike koji su na praksi kod privrednih subjekata. S obzirom da su učenici kod različitih privrednih subjekata širom Kantona Sarajevo, potrebno je obezbijediti finansijska sredstva za „loko“ vožnju. Prijedlog je da se obezbijedi službeno vozilo koje će koristiti profesori / koordinatori praktične nastave ili da se obezbijede sredstva za refundaciju troškova nastalih za korištenje vlastitog vozila u službene svrhe. Profesori ne mogu stići obići sve privredne subjekte i sve učenike korištenjem javnog gradskog prevoza.	JU Srednja ekonomska škola, Sarajevo – Nastavničko vijeće Komisija ne prihvata prijedlog: Obrazloženje: Pedagoškim standardima je opisan opis poslova koordinatora praktične nastave.
Član 13.	Obrazloženje: zašto nije definisan tačno zadatak ministarstva za upis učenika?	JU SŠC Hadžići Odgovor: Navedana problematika propisana članom 67. Ovog zakona, odnosno primjenjuju se odredbe Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi.
Član 13. stav (a)	Obrazloženje: U članu 13, stav a, proširiti tako da glasi:	Komisija ne prihvata prijedlog. Obrazloženje: Kroz zakon je jasno

	„Na osnovu prijedloga matične škole izraditi popis obrazovnih profila za koje se izvodi učenje kroz rad kod poslovnog subjekta“. Smatra se da se predloženom izmjenom člana 13. matična škola direktno uključuje u popis obrazovnih profila za koje će se izvoditi učenje kroz rad. Proširenjem ovog člana će biti uzeti u obzir specifičnost pojedinih obrazovnih profila.	definisana uloga škole i mogućnost da inicira donošenje novih obrazovnih profila, a na ovaj način Ministarstvo se uslovljava da može mijenjati obrazovne profile samo na inicijativu škole, što je neprihvatljivo.	
Član 13. stav (a)	U članu 13, stav a, proširiti tako da glasi: „Na osnovu prijedloga matične škole izraditi popis obrazovnih profila za koje se izvodi učenje kroz rad kod poslovnog subjekta“. Smatra se da se predloženom izmjenom člana 13 matična škola direktno uključuje u popis obrazovnih profila za koje će se izvoditi učenje kroz rad. Proširenjem ovog člana će biti uzeti u obzir specifičnost pojedinih obrazovnih profila.	Aktivi stručno-teoretske grupe predmeta JU Srednja građevinsko-geodetska škola Komisija ne prihvata prijedlog. Obrazloženje: Kroz zakon je jasno definisana uloga škole i mogućnost da inicira donošenje novih obrazovnih profila, a na ovaj način Ministarstvo se uslovljava da može mijenjati obrazovne profile samo na inicijativu škole, što je neprihvatljivo.	
Član 13. stav (a)	Izraditi popis obrazovnih profila za koje se može izvoditi učenje kroz rad poslovnih subjekata	JU Srednja škola metalčkih zanimanja Primljeno k znanju.	
Član 14.	Mišljenja smo da je logičnije, a u konačnici i isplativiji pristup da se uposle učenici koji su završili školu i za 6 mjeseci, što je cca 140 radnih dana, obuču poslovnima za koje poslodavac ima potrebu, nego da, kako to predviđa Nacrt zakona o dualnom obrazovanju, učenici i poslovnii subjekti	Aktivi stručno-teoretske grupe predmeta JU Srednja građevinsko-geodetska škola Komisija ne prihvata prijedlog. Obrazloženje: Dualno obrazovanje je neophodno i na III i na IV stepenu što podrazumijeva povećanje praktične nastave pogotovo na IV stepenu. u	

	(mentori) potroše više od duplo vremena nego što je potrebno (nastavna godina ima 70 nastavnih sedmica x 2 tjana x 3 godine = 420 dana = 14 mjeseci) učeći, podučavajući i cijelo vrijeme trošeci novac poreških obveznika, a u konačnici, učenik možda uopće neće željeti da nastavi da radi posao za koji se obećavao u poslovnom subjektu jer neće biti zadovoljan plaćom koju će mu ponuditi poslovni subjekat.	kojem do sada nije gotovo nikako zastupljenja. Ukoliko bi ovaj prijedlog bio prihvaćen, odstupilo bi se od principa dualnog obrazovanja što je neprihvatljivo. Neprihvatljiv je i komentar da učenik neće biti zadovoljan plaćom i da se neće htjeti baviti poslom za koji se obrazuje, jer reformom srednjeg stručnog obrazovanja želimo da učenici steknu vještine za kvalitetno obavljanje posla za koji se školuju ili omogućiti ukoliko to učenici žele da nastave dalje školovanje na visokoškolskim ustanovama.
Član 14.	Obrazloženje: (1) Poslovni subjekt ima sljedeća ovlaštenja i obaveze u organiziranju i izvođenju učenja kroz rad: a) Izvršiti odabir učenika koje će primiti na učenje kroz rad, uzimajući u obzir njihove kompetencije, interesovanja i motivaciju za određeni obrazovni profil, u skladu s jasno definiranim, transparentnim i objektivnim kriterijima koji ne diskriminiraju učenike na osnovu spola, etničke pripadnosti, vjerskog uvjerenja, socijalno-ekonomskog statusa, invaliditeta ili drugih ličnih karakteristika; b) Organizirati implementaciju plana realizacije učenja kroz rad i osigurati uvjete za	Vijeće roditelja učenika osnovnih i srednjih škola KS Primjedbe se odnose na član 17. Većina prijedloga je ugrađena u tekst Zakona.

	ostvarenje ciljeva učenja kroz rad unutar zadanog roka; c) Osigurati mentora koji će pružiti podršku učenicima tijekom učenja kroz rad i biti odgovoran za njihov napredak; d) Staviti učenicima na raspolaganje potrebna sredstva, alate i opremu za kvalitetno izvođenje učenja kroz rad; e) Pružiti učenicima obuku iz oblasti zaštite na radu, provesti provjeru sposobnosti učenika za sigurno obavljanje zadataka nakon završene obuke, te poduzeti sve ostale mjere zaštite na radu u skladu s važećim propisima iz oblasti zaštite na radu; f) Sudjelovati u praćenju, provjeravanju i ocjenjivanju učenika tijekom učenja kroz rad, uključujući završni ispit i mature g) Osigurati besplatnu ishranu za učenike sa kojima je poslovni subjekt zaključio ugovor o učenju kroz rad, ili im isplatiti odgovarajuću naknadu za troškove ishrane; h) Saradivati sa koordinatorom praktične nastave i omogućiti mu pristup mjestu izvođenja učenja kroz rad, kao i uvid u relevantnu dokumentaciju, na zahtjev škole; i) Financirati ili sufinancirati novčanu nagradu za učenike koji se nalaze na učenju kroz rad;
--	--

	j) Voditi pisanu dokumentaciju o izvođenju učenja kroz rad, uključujući evidenciju o napretku učenika i ostvarivanju zadatih ciljeva; k) Pružati informacije o izvođenju učenja kroz rad na zahtjev Privredne komore ili Ministarstva obrazovanja; l) Sudjelovati u rješavanju konfliktnih situacija koje nastanu na relaciji poslovni subjekt – učenik – škola; m) Osigurati povjerljivost osobnih podataka učenika u skladu s važećim zakonodavstvom o zaštiti osobnih podataka; n) Dostaviti Institutu podatke o potrebama za izvođenjem učenja kroz rad u prostorijama poslovnog subjekta u skladu s čl. 10, stav (4) ovog zakona; o) Voditi evidenciju o učenicima koji su na učenje kroz rad u skladu s Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažiranim na radu („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj 92/16); p) Izdati učeniku potvrdu o broju dana provedenih na učenje kroz rad tijekom realizacije praktične nastave. (2) Poslovni subjekt može zadati učeniku samo one poslove koji osiguravaju sticanje kompetencija za određeni obrazovni profil u
--	--

	skladu s nastavnim planom i programom i planom realizacije učenja kroz rad. (3) Ovlaštenja i obaveze iz stava (1) ovog člana poslovni subjekti koji su udruženi u konzorcij imaju isključivo u pogledu izvođenja odgovarajućeg dijela učenja kroz rad, u skladu sa specifičnostima i potrebama pojedinih obrazovnih profila. (4) Detaljna ovlaštenja i obaveze poslovnog subjekta u pogledu organiziranja i izvođenja učenja kroz rad definiraju se ugovorom o dualnom obrazovanju i ugovorom o učenju kroz rad, u skladu s važećim zakonodavstvom i propisima o obrazovanju.	Komisija ne prihvata prijedlog za dopunu stavova (2), (3) i (4) jer je u članu 67. ovog zakona uređena supsidijarna primjena zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi na području Kantona Sarajeva.
Član 14.	Primjedbe i sugestije: Mišljenja smo da je logičniji, a u konačnici i isplativiji pristup da se uposle učenici koji su završili školu i za 6 mjeseci, što je cca 140 radnih dana, obue poslovnima za koje poslodavac ima potrebu, nego da, kako to predviđa Nactr zakona o dualnom obrazovanju, učenici i poslovni subjekti (mentori) potroše više od duplo vremena nego što je potrebno (nastavna godina ima 70 nastavnih sedmica x 2 dana x 3 godine = 420 dana = 14 mjeseci) učeći, podučavajući i cijelo vrijeme trošeci novac poslovnih obveznika, a u konačnici, učenik možda uopće neće željeti da nastavi da radi posao za koji se obćavao u poslovnom subjektu jer neće biti zadovoljan plaćom koju će mu ponuditi poslovni subjekat.	Aktivi stručno-teoretske grupe predmeta JU Srednja građevinsko-geodetska škola Komisija ne prihvata prijedlog. Obrazloženje: Dualno obrazovanje je neophodno i na III i na IV stepenu što podrazumijeva povećanje praktične nastave pogotovo na IV stepenu, u kojem sada nije gotovo nikako zastupljenja. Ukoliko bi ovaj prijedlog bio prihvaćen, odstupilo bi se od principa dualnog obrazovanja što je neprihvatljivo. Neprihvatljiv je i komentar da učenik neće biti zadovoljan plaćom i da se neće htjeti baviti poslom za koji se obrazuje, jer reformom srednjeg stručnog obrazovanja želimo da učenici steknu vještine za kvalitetno obavljanje posla za koji se školuju ili omogućiti ukoliko to

	Član 15. Član 15. dodati „ukoliko za učenike sa teškoćama ne postoji prihvatljiv gradski prevoz, poslovni subjekt je dužan osigurati prevoz za učenika“ član 53. uskladiti sa ovim stavom u smislu moguće refundacije Siguran način da učenici sa poteškoćama budu prisutni na nastavi uz rad je i ostavljivanje finansijske mogućnosti za isto.	učenici žele da nastave dalje školovanje na visokoškolskim ustanovama. Vijeće roditelja učenika osnovnih i srednjih škola KS Komisija ne prihvata prijedlog jer je u članu 76. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi ovo pitanje regulisano, jer je u članu 67. Ovog zakona uređena supsidijarna primjena zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi na području Kantona Sarajevo.
Član 15.	Obrazloženje: Prijedlog izmjene člana 15. jer je u suprotnosti sa čl. 76. stav (3) Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi u Kantonu Sarajevo.	Ministarstvo za odgoj i obrazovanje KS Olivera Hasković Komisija prihvata prijedlog i biće integrisan u tekstu zakona.
Član 16.	Član 16, stav (h) dodati: „učestvovati u radu komisije za provjeru ispunjenosti uslova poslovnih subjekata za rad sa učenicima“ Samatramo da ozbiljan rad struke podrazumjeva i analizu stanja u koje odlaze učenici koji će raditi i učiti ujedno.	Vijeće roditelja učenika osnovnih i srednjih škola KS Komisija prihvata prijedlog i isti je ugrađen u član 23, stav (3).
Član 16.	Član 16. (Obaveze i ovlaštenja Privredne komore) Privredna komora, prauža,itd	Obrtnička komora Kantona Sarajevo Komisija prihvata prijedlog. Prijedlog ugrađen u tekst zakona.

	Ubaciti pored Privredne komore i Obrtničku komoru Kantona Sarajevo.	
Član 16.	Prijedlog izmjene: predlažemo da se Član 16. mijenja i glasi: Privredna komora pruža, u što je moguće većoj mjeri, podršku pri organizaciji, izvođenju i praćenju dualnog obrazovanja i njegovom unapređenju, te ima sljedeće obaveze i ovlaštenja: a) učestvovati u izradi plana upisa učenika; b) poticati i informisati poslovnog subjekta o učešću u izvođenju učenja kroz rad; c) pružati podršku i pomoć poslovnim subjektima u procesu izvođenja učenja kroz rad; d) pružati podršku i pomoć poslovnim subjektima u procesu stvaranja konzorcija; e) sprovođiti ispitivanja i istraživanja o potrebama poslovnih subjekata, zahtjevima i mjerama poboljšanja učenja kroz rad; f) pružati preporuke Ministarstvu o načinima unapređenja učenja kroz rad; g) oglašavati prijave potreba poslovnih subjekata i škola za izvođenje učenja kroz rad. h) organizovati i sprovođiti obuku, usavršavanje i ispit za mentora. U članu 16. stav (1) tačka h) potrebno je brisati	Privredna komora Kantona Sarajevo Komisija prihvata prijedlog da se doda tačka h). Tačka h) je ugrađena u tekst zakona i modifikovana. dodato je : u saradnji sa Institutom. Protiv predstavnik Vijeća roditelja KS
Član 16. stav (1), tačka h)		Predstavnici Ministarstva privrede Kantona Sarajevo Protiv prijedloga predstavnici Udruženja poslodavaca, Obrtničke komore, Privredne komore, IRPO

Član 17. stav (1), tačka d)	U članu 17. stav (1) tačka d) iza riječi: "člana 3." riječi: stav (1) tačka d).	Predstavnici Ministarstva privrede Kantona Sarajevo Komisija ne razmatra prijedlog jer je dostavljen nakon roka za javnu raspravu
Član 17. stav (1) tačka a)	<u>Član 17. stav (1), a):</u> izvršiti odabir učenika koje će primiti na učenje kroz rad, u skladu sa iskazanim interesom učenika, <u>škole i</u> mogućnostima poslovnog subjekta; Izražavam zabrinutost zbog mogućnosti favoriziranja određenih poslodavaca od strane Škole prilikom usmjeravanja učenika ka poslovnom subjektu. Škola ne može biti odlučujuća kojeg će poslovnog subjekta odabrati učenik. Odabir poslovnog subjekta prije svega treba biti na odluci učenika i roditelja.	Aldijana Smajić Protiv prijedloga Vijeće roditelja, Sindikat
Član 17. stav (1) tačka r)	<u>Član 17. stav (1), r):</u> redovno izvještava školu najmanje dva puta godišnje o napretku učenika i ostvarivanju ishoda učenja. Dodati: putem propisanog obrasca. Obrazloženje: Ne mogu poslodavci na različite načine izvještavati školu o napretku učenika. Pravilnikom (ili drugim Aktom) će se regulisati na koji način, putem kojeg obrasla isk... će poslovni subjekt vršiti izvještavanje Škole.	Aldijana Smajić Komisija prihvata prijedlog

Član 17. tačka d)	Prijedlog; tačka d) treba da glasi: osigurati razumnju prilagodbu iz člana 3. ovog zakona	Koordinacioni odbor organizacija osoba s invaliditetom Kantona Sarajevo Komisija ne razmatra prijedlog jer je dostavljen nakon roka za javnu raspravu
Član 17.	Primjedbe i sugestije: U stavu (1) pod a) je predviđeno da će poslovni subjekat vršiti odabir učenika koje će primiti na učenje kroz rad što je apsolutno neprihvatljivo i diskriminirajuće jer ko će odrediti koji od poslovnih subjekata će prvi birati koga želi, a koga ne želi i koji su to kriteriji na osnovu kojih će poslovni subjekti vršiti odabir? Jedini ispravan put je da škola rasporedi učenike po privrednim subjektima. Na osnovu kojih kriterija će poslodavac odabirati učenike koje će pripremati za rad. Da li će poslodavac odabrati učenika sa IPP, da li će odabrati prije muško nego žensko, da li će birati na osnovu fizičkog izgleda ili ne, kultura dijaloga, i sl.?	Aktivni stručno-teoretske grupe predmeta IJU Srednja građevinsko-geodetska škola Komisija djelomično prihvata prijedlog. Ugrađen u član 17. stav (1) tačka a).
Član 17.	Član 17, dodati stav (r) „Poslodovac se obavezuje da na angažovanih najviše 10 učenika koji obavljaju praksu kod njega, angažuje i bar jednog učenika sa teškoćama, a koji je redovan učenik škole.“, dodati stav (s) „ukoliko za učenike sa teškoćama ne postoji prihvatljiv gradski prevoz, poslovni subjekt je dužan osigurati prevoz za učenika“, dodati stav (t) „Poslovni subjekt je dužan kontinuirano dostavljati školi izvještaj o radu učenika,	Vijeće roditelja učenika osnovnih i srednjih škola KS Djelomično se prihvata prijedlog u dijelu koji se odnosi na dodatno izdvajanje sredstava iz člana 50. stav (3) za prihvatljive troškove iz člana 52. stav (1) tačka d), a koji mogu biti i troškovi obezbjeđenja uslova za učenje kroz rad za djecu u inkluziji.

	najmanje jednom mjesečno, sa prijedlogom ocjene za učenika.“ Usklađivanje sa svim prelihodno navedenim prijedlozima kroz članove:	U članu 15. je definisan prijevoz učenika, a prijedlog za dopunu tačke r) je već ugrađen u član 17. stav (1) tačka r).
Član 17.	Obrazloženje: Član 17 stav tačka a)- po kojim kriterijima se vrši odabir učenika koji će pohađati učenje kroz rad i koliko učenika će biti angažovano? To je direktno kršenje člana 5 ovog Nacrta. Potrebno je dodati da se i stručni tim škole uključuje u odabir učenika koji će pohađati učenje kroz rad. Takođe, postavlja se pitanje kako će nastavu pohađati učenici koji rade po IPP1 i 2?	JU Srednja medicinska škola - Jezero Komisija djelomično prihvata prijedlog. Ugrađen u član 17. stav (1) tačka a).
Član 17.	Član 17. (Ovlaštenja i obaveze poslovnog subjekta) - Na osnovu čega poslovni subjekt bira učenika? - Ko je mentor, koja stručna sprema - Ko ocjenjuje učenika ako znamo da ta osoba mora imati položen ispit Andragoško-pedagoške grupe predmeta i stručni ispit?	JU Srednja škola za tekstil, kožu i dizajn Komisija djelomično prihvata prijedlog. Ugrađen u član 17. stav (1) tačka a).
Član 17.	Član 17. stav 1 pod a) Obrazloženje: Na koji način i po kojim kriterijima će poslovni subjekat vršiti izbor učenika?? Šta učiniti sa djecom koja nisu odabrana od strane ni jednog poslovnog subjekta? Gdje će ta djeca obavljati praksu?	JU SSC Hadžići Komisija djelomično prihvata prijedlog. Ugrađen u član 17. stav (1) tačka a).

Član 17.	Član 17 tačka a) Obrazložjenje: Član 17 stav tačka a)- po kojim kriterijima se vrši odabir učenika koji će pohađati učenje kroz rad i koliko učenika će biti angažovano? To je direktno kršenje člana 5 ovog Nacrta. Potrebno je dodati da se i stručni tim škole uključujući u odabir učenika koji će pohađati učenje kroz rad. Takođe, postavlja se pitanje kako će nastavu pohađati učenici koji rade po IPP1 i 2?	Senada Osmanović, prof. Jasminka Kulić, prof. JU Srednja medicinska škola, Jezero Komisija djelomično prihvata prijedlog. Ugrađen u član 17. stav (1) tačka a).
Član 17.	član 17. Stav 1. Nacrta zakona Obrazložjenje: ako je u pitanju učenje uz rad, koje je zagarantovano svim učenicima, bez diskriminacije, zašto je članom 17. Stav 1. Nacrta zakona predviđeno da poslodavac vrši odabir učenika koje će primiti na učenje u rad! Ponavljamo, zar ono nije zagarantovano za svu djecu? Šta će se desiti sa djecom koja nisu izabrana? Po kojim kriterijima će poslodavac vršiti odabir i ko određuje te kriterije? Ko određuje redoslijed poslodavaca koji će birati? Da li je tu prisutna diskriminacija i među poslodavcima (pravo prvenstva) ? Da li je određen broj učenika koji poslodavci moraju primiti? segment srednjoškolskog obrazovanja koji nije dualno obrazovanje. Na taj način učenici mogu birati žele li ili ne žele obrazovanje uz rad.	JU Srednja ekonomska škola, Sarajevo Vijeće roditelja Komisija djelomično prihvata prijedlog. Ugrađen u član 17. stav (1) tačka a).

Član 17. (1)	Pojasniti na osnovu kojih kriterija se vrši odabir učenika	Zajednice srednjih škola KS Komisija djelomično prihvata prijedlog. Ugrađen u član 17. stav (1) tačka a).
Član 17.(1)	Član 17 stav Obrazloženje: Član 17 stav a definisati mehanizme za odabir učenika koji će se primati na učenje kroz rad Član 17 stav f na osnovu kojeg akta i na koji način poslovni subjekt vrši praćenje i ocjenjivanje učenika kroz rad Da li su članovi poslovnog subjekta ujedno i članovi nastavničkog i odjeljskog vijeća prema Zakonu o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi u Kantonu Sarajevo član stav 4 o) i s). Član 17 stav j da li je navedena dokumentacija sastavni dio pedagoške dokumentacije	JU Željeznički školski centar Sarajevo Komisija djelomično prihvata prijedlog. Ugrađen u član 17. stav (1) tačka a).
Član 17. tačka d)	d) osigurati razumnu prilagodbu iz člana 3.ovog Zakona	Koordinacioni odbor organizacija osoba s invaliditetom Kantona Sarajevo Prijedlog prihvaćen i ugrađen u tekst zakona.
Član 17.	Član 17. Stav 1. Nacrta zakona Obrazloženje: ako je u pitanju učenje uz rad, koje je zagarantovano svim učenicima, bez diskriminacije, zašto je članom 17. Stav 1. Nacrta zakona predviđeno da poslodavac vrši odabir učenika koje će primiti na učenje u rad! Ponavljamo, zar ono nije zagarantovano za svu djecu? Šta će se desiti sa djecom koja nisu	Vijeće roditelja učenika osnovnih i srednjih škola KS Komisija djelomično prihvata prijedlog. Ugrađen u član 17. stav (1) tačka a).

	izabrana? Po kojim kriterijima će poslodavac vršiti odabir i ko određuje te kriterije? Ko određuje redoslijed poslodavaca koji će birati? Da li je tu prisutna diskriminacija i među poslodavcima (pravo prvenstva)? Da li je određen broj učenika koji poslodavci moraju primiti?	
Član 17. tačka a)	Precizirati na koji način i na osnovu čega poslovni subjekti vrše „odabir“ učenika koje će primiti na učenje kroz rad Obrazloženje: Potrebno je bliže odrediti na osnovu čega poslovni subjekti vrše „odabir“ učenika koje će primiti na učenje kroz rad i na koji način će se učenicima koji nisu „odabrani“ od strane poslovnog subjekta obezbijediti učenje kroz rad.	JU Srednja medicinska škola, Sarajevo Komisija djelomično prihvata prijedlog. Ugrađen u član 17. stav (1) tačka a).
Član 17. tačka f)	Precizirati ko organizira maturski/završni ispit Obrazloženje: - Završni ispit/maturu prati, provjerava i ocjenjuje poslovni subjekt. Precizirati ulogu poslovnog subjekta i ulogu škole, ukoliko je ima.	JU Srednja medicinska škola, Sarajevo Komisija ne prihvata prijedlog. Obrazloženje: pitanje polaganja maturalnog/završnog ispita će biti regulisano podzakonskim aktom.
Član 17stav (f) i (g)	f) dopuniti sa : i redovno dostavljati dokumentaciju kordinatoru Škole g) voditi pisanu dokumentaciju o izvođenju učenja kroz rad (prisustvo, ocjene) istu na	JU Srednja škola metaliskih zanimanja Komisija primila k znanju. Ovo pitanje je regulisano u članu 17. stav (1) tačka h)

Član 17.	sedmičnom nivou dostavljati putem e-maila koordinatoru Škole Iza stava c dodati d) osigurati razumnu prilagodbu iz člana 3. ovog zakona.	Komisija ne prihvata prijedlog za tačku j). Ovo pitanje se ne tretira kroz zakon. Koordinacioni odbor organizacija osoba s invaliditetom Kantona Sarajevo Komisija ne razmatra prijedlog jer je dostavljen nakon roka za javnu raspravu
Član 18.	Član 18 Obrazloženje: Član 18, dopuniti stav (f) sa „Ocjene u e-dnevnik upisuje koordinator, na osnovu svojih zapažanja i uvažavajući izvještaj mentora iz firme.“ Član 18, stav (n) izbrisati, ovo je odgovornost i obaveza poslovnog subjekta Obavezno Zakonom definisati koliko kod jednog poslovnog subjekta jedan mentor može da ima učenika koji realizuju praktičnu nastavu.	Vijeće roditelja učenika osnovnih i srednjih škola KS Komisija primila k znanju. Ovo pitanje je regulisano u članu 17. stav (1) tačka f). Komisija ne prihvata prijedlog, jer je škola dužna obezbijediti sticanje teorijskih znanja, a poslovni subjekt će obezbijediti sticanje praktičnih znanja. Primljeno k znanju. Pitanje će biti regulisano podzakonskim aktom.
Član 18.	Član 18. tačka h. Pružati informacije o organizaciji i izvođenju učenja kroz rad na zahtjev Privredne komore ili Ministarstva; Ubaciti pored Privredne komore i Obrtničku komoru Kantona Sarajevo. Po Zakonu o obrtu i srodnim djelatnostima Obrtnička komora Kantona Sarajevo je jedina	Obrtnička komora Kantona Sarajevo Primjedba prihvaćena i ugrađena u član 18. stav (1) tačka h).

	koja može da predstavlja i zastupa sve obrtnike na području Kantona Sarajevo.	
Član 18.	Član 18. stav 1 tačka m) Obrazloženje: Član 18. stav 1 tačka m) - dodati i kabineti praktične nastave	Senada Osmanović, prof. Jasminka Kulić, prof. JU Srednja medicinska škola, Jezero Primjedba prihvaćena i ugrađena u član 18. stav (1) tačka m).
Član 18.	Član 18. stav (1) tačka b) Dopuna člana 18. stav (1) tačka b) imenovati koordinatora "ukoliko u školi nije popunjeno radno mjesto koordinator praktične nastave". OBRAZLOŽENJE: Po Pedagoškim standardima i normativima u nekim školama su popunjena radna mjesta koordinator praktične nastave, te tekst – imenovati koordinatora – može unijeti zabunu u smislu da je obaveza škole da u trenutku stupanja na snagu Zakona imenuje drugo lice.	Aldina Tanković Primjedba se ne prihvata jer će biti potrebe za većim brojem koordinatora.
Član 18.	Član 18. (Obaveze i ovlaštenje škole) b) imenovati koordinatora; Za koliko učenika je zadužen koordinator? Na koji način će voditi učenike i praktičnu nastavu? Nigdje se ne spominju nastavnici praktične nastave. Koji će biti njihov status i šta će uopšte biti sa njima? Je li to znači da će ostati bez posla?	JU Srednja škola za tekstil, kožu i dizajn Pitanje je regulisano pedagoškim standardima

Član 18.	Član 18 stav 2 Obrazloženo: kaže se da je u obavezi škole imenovati koordinatora koji će biti spona škole i poslovnog subjekta tj. mentora. precizirati koliko koordinatora bi bilo adekvatno na određeni broj djece jer po sadašnjim pedagoškim normama to nije moguće kvalitetno ostvariti na ovoliki broj djece	Sindikalna organizacija JU Srednja škola metalskih zanimanja Pitanje je regulisano pedagoškim standardima
Član 18.	Član 18 stav (m) Obrazloženo: škola je dužna obezbijediti učenje kroz rad u školskim učionicama ukoliko se učenje kroz rad ne može sprovesti u prostorijama poslovnog subjekta. Ovo predviđeti u svim školama i organizovati obavezno za dio učenika. Na taj način omogućiti svakom učeniku nastavak školovanja čak i u slučaju konfliktnih situacija između djece i poslovnih subjekata: obzirom da škola ima pedagoške kompetencije kao i sve potrebne uslove za rad	Sindikalna organizacija JU Srednja škola metalskih zanimanja Primjedba prihvaćena i ugrađena u član 18. stav (1) tačka m).
Član 18 stav (m)	Član 18 stav (m) Prijedlog da se doda da je škola dužna obezbijediti učenje kroz rad u školskim učionicama ukoliko se učenje kroz rad ne može sprovesti u prostorijama poslovnog subjekta ili uz podršku Privredne komore omogućiti učeniku pohađanje nastave u drugoj kompaniji. Obrazloženo: mogući problemi ukoliko npr. Dva ili tri učenika u odjeljenju ne žele više da se školuju u privredi škole ne može da formira razred/grupu za praksu, npr. U novembru u skladu sa Pedagoškim standardima. Gdje da se vrate?	JU Srednja škola metalskih zanimanja Komisija ne prihvata prijedlog. Obrazloženo: Zakon je definisao uslove pod kojima se može raskinuti ugovor.

Član 18.	Član 18. stav 1 tačka m) Obrazložjenje: Član 18. stav 1 tačka m) - dodati i kabineti praktične nastave	Srednja medicinska škola-Jezero Sarajevo Primjedba prihvaćena i ugrađena u član 18. stav (1) tačka m).
Član 18. (1a)	dodati kako ostvariti dio nastave koja se odvija u školskim radionicama stv (f) isto dodati stav (m) dodati tj. pitanje nastavnih normi i časova tj. da li treba osigurati nastavnika za sve časove praktične nastave i za sve godine izučavanja obzirom da se nastavne norme i podjela časova planira prije početka školske godine.	Zajednice srednjih škola KS Pitanje se reguliše pedagoškim standardima
Član 18. (f)	Definisati postupak i procedure izmjenom Pravilnika o praćenju vrednovanju i ocjenjivanju učenika osnovnih i srednjih škola član 18 stav (1) tačka c) i stav (2) su u suprotnosti sa članom 19 tačka b)	JU Željeznički školski centar Prihvata se primjedba i izbrisana je iz člana 19 tačka b) Zakona.
Član 18 stav (1) f)	Brisati tačku f) Obrazložjenje: S obzirom da je ovim Prijedlogom Načrta Zakona o dualnom obrazovanju precizirana uloga mentora u dualnom obrazovanju, nemoguće je obavezati školu da ocjenjuje učenike tamo gdje nema uposlenika škole. Za sve časove učenja kroz rad kod poslovnog subjekta zadužen je mentor koji nije uposlenik škole.	JU Srednja medicinska škola, Sarajevo Komisija djelomično prihvata prijedlog. Dodaju se u tački f) riječi: u saradnji sa mentorom.
Član 19 (f)	Sta ako dijete zadovolji završavstveni pregled, ako poslovni subjekt ne želi potpisati ugovor o obavljanju praktične nastave postaje ništavan I učenici ne idu kod njih	Zajednice srednjih škola KS Primljeno k znanju. Nakon odabira učenika za učenje kroz rad kod poslodavca, učenik obavlja ljeakarski pregled.
Član 19.	Definišu se prava i obaveze učenika u kojima se navodi da je učenik dužan ispunjavati radne aktivnosti, izvršiti uplatu osiguranja (dakle ni	JU Srednja ekonomska škola, Sarajevo – Vijeće roditelja

	to ne plaća poslodavac), postupati u skladu sa uputstvima mentora i drugih ovlaštenih lica za davanje uputa i naloga, postupati u skladu sa propisima o zaštiti i sigurnosti u radu, sugurnosti od požara, sanitarno. Tehničkim i higijenskim zahtjevima, poštovati interne akte poslovnog subjekta, savjesno rukovati alatom, mašinama i ostalom opremom podvrgnuti se lječarskom pregledu prije početka učenja kroz rad kojim se dokazuje njegova opća zdravstvena sposobnost. Nigdje nije definisano na koji način će učenik dobijati naloge i upute poslovnog subjekta kod kojeg obavlja učeničku praksu, što otvara prostor da privredni subjekt ima mogućnost da učeniku daje zadatke koji nisu u skladu sa planom učeničke prakse što za posljedicu ima rizik da nema jasno definisanih zadataka te učenik neće imati peavo ili mogućnost odbiti zadatke koji nisu u skladu sa planom, odnosno gubi moć dokazivanja da poslovni subjekt ne postupa u skladu sa Ugovorom.	Primijeno k znanju. U članu 12. stav (1), (4) i (5) zakona je definisano da učenik uči u skladu sa Nastavnim planom i programom.
Član 19.	Član 19 tačka k) i l) Obrazloženje: Član 19 tačka k) i l)- postoji mogućnost diskriminacije učenika koja su narušenog zdravstvenog stanja	Senada Osmanović, prof. Jasminka Kulić, prof. JU Srednja medicinska škola, Jezero Primjedba se ne prihvata. Obrazloženje: Učenik mora imati dokaz o zdravstvenoj sposobnosti za učenje kroz rad kod poslodavca za određeni obrazovni profil. Inače na koji način bi mogao obavljati učenje kroz rad.
Član 19.	Član 19 stav (i) Obrazloženje: prava i obaveze učenika da se u slučaju izostanka informiše, poslovni subjekat i mentor, dodati da se prvenstveno	Sindikalna organizacija JU Srednja škola metalčkih zanimanja

	obavijesti škola i razrednik kao jedini relevantni subjekt u odgojnom procesu učenika pa tek onda ostali subjekti	Primjedba se odbija jer je obaveza mentora da obavijesti školu i koordinatora praktične nastave o izostanku učenika.
Član 19.	Član 19 tačka k) i l) Obrazloženje: Član 19 tačka k) i l)- postoji mogućnost diskriminacije učenika koja su narušenog zdravstvenog stanja	Srednja medicinska škola-Jezero Sarajevo Primjedba se ne prihvata. Obrazloženje: učenik mora imati dokaz o zdravstvenoj sposobnosti za učenje kroz rad kod poslodavca za određeni obrazovni profil, inače na koji način bi mogao obavljati učenje kroz rad.
Član 19.	Član 19. koji u opisu reguliše obaveze učenika skoro pa identične obavezama radnika u skladu sa Zakonom o radu (u Republici Hrvatskoj imaju specifičan ugovor u skladu sa zakonom o radu, Učenici koji se školuju u modelu dualnog obrazovanja U RH za svoj rad dobivaju platu i teče im radni staž.)	Vijeće roditelja učenika osnovnih i srednjih škola KS Primjedba primljena k znanju. U zakonu se ne odnose odredbe Zakona o radu na učenika ni u kojoj varijanti (propisan je broj dana i sati koliko učenik može pod nadzorom koordinatora za praktičnu nastavu da obavlja učenje kroz rad)
Član 19.	- Član 19 Obrazloženje: Članom 19* definišu se Prava i obaveze učenika u kojima se navodi da je Učenik dužan ispunjavati radne aktivnosti, izvršiti uplatu osiguranja (dakle ni to ne plaća poslodavac), postupati u skladu sa uputstvima mentora ili drugih ovlaštenih lica za davanje uputa i naloga, postupati u skladu sa propisima o zaštiti i sigurnosti na radu, sigurnosti od požara, sanitarno- tehničkim i higijanskim zahtjevima, poštovati interne akte poslovnog subjekta, savjesno rukovati alatom, mašinama i ostalom opremom, podvrgnuti se ljekarskom pregledu	Vijeće roditelja učenika osnovnih i srednjih škola KS Primljeno k znanju. U članu 12. stav (1), (4) i (5) zakona je definisano da učenik uči u skladu sa Nastavnim planom i programom.

	prije početka učenja kroz rad kojim se dokazuje njegova opća zdravstvena sposobnost itd.	
	Nigdje nije definisano na koji način će Učenik dobijati naloge i upute poslovnog subjekta kod kojeg obavlja učeničku praksu, što otvara prostor da privredni subjekt ima mogućnost da učeniku daje zadatke koji nisu u skladu sa planom učeničke prakse što za posljedicu ima rizik da nema jasno definisanih zadataka te učenik neće imati pravo ili mogućnost odbiti zadatke koji nisu u skladu sa planom, odnosno gubi moć dokazivanja da poslovni subjekt ne postupa u skladu sa Ugovorom.	
Član 19.	Član 19 tačka j Obrazložjenje: Član 19 tačka j dodati da je potrebno informisati i školu odnosno razrednika i koordinatora praktične nastave.	JU Željeznički školski centar Sarajevo Primjedba se odbija jer je obaveza mentora da obavijesti školu i koordinatora praktične nastave o izostanku učenika.
Član 19.	Dodati stav b) Učenik ima pravo da pod objektivnim uslovima raskine ugovor s poslodavcem i da mu se u tom slučaju omogući sklapanje ugovora s novim poslodavcem ili prelazak s dualnog na tradicionalni istem obrazovanja.	Dea Dudić Primjedba se ne prihvata. Obrazložjenje: U članu 31. Zakona je definisan način raskida ugovora sa poslodavcem od strane škole. Nije predviđena mogućnost da učenik samovoljno raskida ugovor osim ukoliko se povrijede prava učenika, dok u članu 36. je propisano da učenik može sklopiti ugovore sa više poslodavaca ukoliko je to neophodno za realizaciju Nastavnog plana i programa. Član 35. definiše obavezne elemente ugovora.
Član 19 (i)	Član 19 tačka i	JU Srednja škola metaliskih zanimanja

	Prava I obaveze učenika da se u slučaju izostanaka informiše poslojni subjekt. I mentor dodati da se prvenstveno obavijesti škola I razrednika kao jedini relevantni subjekt u odgojnom procesu učenika	Primjedba se odbija jer je obaveza mentora da obavijesti školu i koordinatora praktične nastave o izostanku učenika.
Član 19	U cijelom članu izbrisati riječ "pravo"	Koordinacioni odbor organizacija osoba s invaliditetom Kantona Sarajevo Komisija ne razmatra prijedlog jer je dostavljen nakon roka za javnu raspravu
Član 19. stav (1), tačka b	U članu 19. stav (1) tačka b) je izbrisana, te je stoga nejasno ko snosi troškove osiguranja iz člana 18. stav (1) tačka c).	Predstavnici Ministarstva privrede Kantona Sarajevo Komisija razmotrila prijedlog i konstatovala da je u tekstu zakona precizirano da škola plaća osiguranje Vijeće roditelja učenika osnovnih i srednjih škola KS
Član 20.	Član 20: (Zaštita prava učenika) Obrazloženje: (1) Zaštita prava učenika u dualnom obrazovanju ostvaruje se u skladu sa propisima kojima se uređuju osnovne sisteme obrazovanja; srednje obrazovanje, oblast zaštite na radu, zabrana obavljanja opasnog rada za djecu, ovim zakonom i drugim primjenjivim propisima. (2) Tokom učenja kroz rad strogo su zabranjeni: diskriminacija učenika na osnovu spola, etničke pripadnosti, vjerskog uvjerenja, invaliditeta, socijalno-ekonomskog statusa ili bilo koje druge lične karakteristike, fizičko, psihičko, socijalno, seksualno, digitalno i svako drugo nasilje,	Komisija ne prihvata prijedlog. Obrazloženje: Član 67. Zakona je propisao da za sve ono što nije uređeno ovim zakonom, primjenjuju se odredbe Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, što je regulisano članom 74. i 75. Predstavnik Vijeća roditelja se ne slaže sa stavom ostatka komisije.

	zlostavljanje i zanemarivanje učenika, u skladu sa zakonom kojim se uređuju osnove sistema obrazovanja i odgoja te drugim zakonima. (3) Poslovni subjekti, škole i mentori obavezni su preduzeti preventivne mjere kako bi spriječili svako kršenje prava učenika te osigurali sigurno i podržavajuće okruženje za učenike tokom učenja kroz rad. (4) Učenici i njihovi roditelji ili zakonski zastupnici imaju pravo prijaviti bilo koji oblik kršenja prava nadležnim organima škole, poslovnog subjekta ili inspeksijskim tijelima, bez straha od negativnih posljedica ili odmazde. (5) Škola, u saradnji s poslovnim subjektom, dužna je uspostaviti mehanizme za prijavu, evidenciju i rješavanje pritužbi učenika, uključujući imenovanje osobe odgovorne za zaštitu prava učenika, kao i omogućavanje pristupa savjetodavnim i pravnim službama. (6) Povrede prava učenika koje predstavljaju teže oblike kršenja (nasilje, zlostavljanje, diskriminacija i sl.) moraju biti odmah prijavljene nadležnim inspeksijskim organima, centrima za socijalni rad ili policiji, u skladu s važećim zakonima. (7) Poslovni subjekti i škole obavezni su informirati učenike i roditelje o njihovim pravima, uključujući postupke zaštite i načine prijavljivanja povreda prava, prije početka učenja kroz rad.	
Član 20.	Član 20. - pravo na učešće u planiranju učenja kroz rad kod poslovnog subjekta.	Aldijana Smajić Komisija ne razmatra prijedlog jer je dostavljen nakon isteka roka za javnu raspravu

	Na koji način je ovo planirano da učenik ima učešće u planiranju učenja kroz rad kod poslovnog subjekta? Da li se to odnosi na NPP po kojem će poslodavac vršiti obuku kroz rad?	
Član 20.	Prava (neki od prijedloga): -pravo na sve uslove neophodne za implementaciju plana realizacije učenja kroz rad kod poslovnog subjekta -pravo na učešće u planiranju učenja kroz rad kod poslovnog subjekta -pravo na individualni tranzicijski program iz člana 3 ovog Zakona -pravo na mentora kod poslovnog poslodavca -pravo na sve informacije koje se tiču zaštite i sigurnosti pri učenju kroz rad -pravo na zaštitnu radnu odjeću -pravo na razumnu prilagodbu učenika s teškoćama/učenika s invaliditetom u skladu sa članom 3. ovog zakona.	Koordinacioni odbor organizacija osoba s invaliditetom Kantona Sarajevo Komisija ne razmatra prijedlog jer je dostavljen nakon isteka roka za javnu raspravu
Član 20.	Dodati: Pravo na razumnu prilagodbu	Koordinacioni odbor organizacija osoba s invaliditetom Kantona Sarajevo Prijedlog se prihvata i ugrađen je u tekst zakona.
Član 20.	- Član 20 Obrazloženje:	JU Srednja ekonomska škola, Sarajevo Vijeće roditelja

	*Članom 20. * šturo je nevedena Zaštita učenika u kojem se kroz dva stava navodi da se zaštita ostvaruje u skladu sa propisima i da je zabranjena diskriminacija učenika. Ako gledamo pojedinačne stavke npr Zaštita od požara i zaštita na radu uključuje aktivnosti kao što su početna gašenja požara, nužnost znanja kojom vrstom aparata se koji požar gasi i sl. Shodno tome, kako zakon u ovom slučaju štiti maloljetno dijete ili njegovog zakonskog skrbnika ako se npr u slučaju požara dijete iz želje da zaštiti imovinu posluži pogrešnim protivpožarnim aparatom? Zaštita učenika mora uključivati minimum oslobađanje odgovornosti kako učenika tako i zakonskih zastupnika za nenamjerno i nesvejsno oštećenje imovine poslodavca.	Komisija ne prihvata prijedlog. Obrazloženje: U članu 17. stav (1) tačka e) je propisana obaveza poslovnog subjekta.
Član 20.	Obzirom da smo u članu 19. u naslovu, izbrisali prava i da su ostale samo obaveze, logično bi bilo da sljedeći član nosi naziv (Prava učenika). Mi smo dodali pravo na razumnu prilagodba ali mi se čini neprimodno jer prethodna 2 stava govore o zaštiti. Stoga, prije stavova o zaštiti prava navesti (Neki od prijedloga): -pravo na sve uslove neophodne za implementaciju plana realizacije učenja kroz rad kod poslovnog subjekta -pravo na učešće u planiranju učenja kroz rad kod poslovnog subjekta	Koordinacioni odbor organizacija osoba s invaliditetom Kantona Sarajevo Komisija ne razmatra prijedlog jer je dostavljen nakon isteka roka za javnu raspravu

	-pravo na individualni tranzicijski program iz člana 3 ovog Zakona -pravo na mentora kod poslovnog poslodavca -pravo na sve informacije koje se tiču zaštite i sigurnosti pri učenju kroz rad -pravo na zaštitnu radnu odjeću -pravo na razumnu prilagodbu učenika s teškoćama/učenika s invaliditetom u skladu sa članom 3. ovog zakona.	
Član 20.	Nije jasan – kako će npr. učenik imati, a i ostvarivati pravo na planiranje učenja kroz rad kod privrednog subjekta? Zašto se navodi „pravo na mentora kod poslovnog subjekta“ kad je to definisano kroz ovaj zakon, mentor kod poslovnog subjekta je obavezan.	Sadeta Selimović – komentar na dostavljeno od Koordinacionog odbora organizacija osoba s invaliditetom Kantona Sarajevo Komisija ne razmatra prijedlog jer je dostavljen nakon isteka roka za javnu raspravu
Član 21.	Član 21. stav (b) Obrazložjenje: Član predviđa uslovie za izvođenje učenja kroz rad kod poslovnog subjekta koji je dužan da raspolaže adekvatnom opremom prostorom i sredstvima za rad za određeni obrazovni profil. Kod ove stavke treba voditi računa da komisija koja odobrava poslovnog subjekta bude upoznata sa ovim uslovima koja djeca imaju u školi i da se omogućiti da uslovi budu barem približno isti u poslovnom subjektu	Sindikalna organizacija JU Srednja škola metalskih zanimanja Primljeno k znanju.
Član 21. tačka c)	Prijedlog kako treba da glasi tačka c): c) ako raspolaže uslovima za primjenu razumne prilagodbe za učenike s učenike s teškoćama/učenika s	Koordinacioni odbor organizacija osoba s invaliditetom Kantona Sarajevo

	invaliditetom, u skladu sa članom 3. ovog Zakona	Komisija ne razmatra prijedlog jer je dostavljen nakon isteka roka za javnu raspravu
Član 21. tačka c)	• član 21. tačka c) nejasno Prihvatom da je ovo struka, ali trebalo bi da bude jasno svima, možda ja griješim.	Sadeta Selimović – komentar na dostavljeno od Koordinacionog odbora organizacija osoba s invaliditetom Kantona Sarajevo Komisija ne razmatra prijedlog jer je dostavljen nakon isteka roka za javnu raspravu
Član 21. (b)	Uslovi za izvođenje učenja kroz rad kod poslovnog subjekta koji je dužan da raspolaže adekvatnom opremom prostorom i sredstvima za rad za određeni obrazovni profil propisan standardom kod ove stavke voditi računa da komisija koja odobrava poslovnog subjekta bude upoznata sa ovim uslovima koja djeca imaju u školi	JU Srednja škola metalčkih zanimanja Primljeno k znanju
Član 21. (1) a)	Ako obavlja djelatnost koja omogućava prenošenje na učenike znanja i stručnih kompetencija, treba glasilati: Ako obavlja djelatnost koja omogućava učenicima usvajanje znanja i stručnih kompetencija čije stjecanje je predviđeno nastavnim planom i programom.	Muhamed Gušić Komisija prihvata prijedlog. Prijedlog je ugrađen u tekst zakona.
Član 21.	Dodati (za stava b): c) ako raspolaže uslovima za primjenu razumne prilagodbe za učenike s učenike s teškoćama/učenika s invaliditetom, u skladu sa članom 3. ovog Zakona	Koordinacioni odbor organizacija osoba s invaliditetom Kantona Sarajevo Komisija ne razmatra prijedlog jer je dostavljen nakon isteka roka za javnu raspravu
Član 23.	Član 23. Utvrđivanje ispunjenosti uslova za izvođenje učenja kroz rad (3)	JU Srednja zubotehnička škola Komisija ne prihvata prijedlog da bude u komisiji član ispred stručnog aktiva škole.

	*Dodaje se" i člana stručnog aktiva škole" Briše se "te broji ukupno tri člana" Komisija iz stava (2) ovog člana ovog člana obavezno ima predstavnika poslovnog subjekta, predstavnika Ministarstva i predstavnika Ministarstva pri vrede i člana stručnog aktiva škole, pri čemu svi članovi trebaju biti stručnjaci za odgovarajući obrazovni profil koji se registruje ; (5) Briše se četiri i preimenuje u dvije ; Rješenje kojim je utvrđeno da poslovni subjekt ispunjava uslove propisane članom 21. ovog zakona važi dvije školske godine, nakon čega je poslovni subjekt dužan da pokrene postupak provjere ispunjenosti uslova za izvođenje učenja kroz rad u skladu sa članom 22. ovog zakona, Obrazloženje: 3) U komisiji za utvrđivanje ispunjenosti uslova za izvođenje učenja kroz rad, zbog specifičnosti svake struke nužno je da bude/u predstavnici stručnog aktiva škole. Pored administrativno-pravnih uslova, potrebno je razmotriti još brojne elemente u skladu sa nastavnim planom i programom, i što je izuzetno važno i prisutno, u skladu sa stalnim promjenama usljed brzog tehničkog i tehnološkog razvoja i digitalizacije. Na procjenu ispunjenosti uslova vezano za struku treba da utiču iskusni profesori iz struke. Četiri godine su predug period i za dvije godine puno toga može promijeniti u	U članu 23. Zakona je dodato: Privredna komora broji 5 članova. Predstavnici Sindikata. Vijeća roditelja i Zajednice srednjih škola su stava da se prihvati prijedlog da se uključi predstavnik Stručnog aktiva škole. Komisija ne prihvata prijedlog. Obrazloženje: Ministarstvo kontinuirano provodi nadzor nad zakonitošću i u slučaju da se primijete odstupanja Ministarstvo ima mogućnost za pokretanje procedure donošenja rješenja o neispunjavanju uvjeta. Komisija ne prihvata prijedlog da bude u komisiji član ispred stručnog aktiva škole. U članu 23. Zakona je dodato: Privredna komora broji 5 članova. Predstavnici Sindikata, Vijeća roditelja i Zajednice srednjih škola su stava da se prihvati prijedlog da se uključi predstavnik Stručnog aktiva škole. Komisija ne prihvata prijedlog. Obrazloženje: Ministarstvo kontinuirano provodi nadzor nad zakonitošću i u slučaju
--	---	---

	ispunjenosti uslova za izvođenje učenja kroz rad u skladu sa članom 22. ovog zakona.	da se primjeti odstupanje Ministarstvo ima mogućnost za pokretanje procedure donošenja rješenja o neispunjavanju uvjeta.
Član 23.	Član 23 stav (3) - izmijeniti: Komisija iz ovog člana obavezno ima 1 (jednog) člana iz reda prosvjetnih radnika, za svaku školu pojedinačno. Obrazloženje: Prosvjetni radnici sa dugogodišnjim radnim iskustvom imaju znanja, vještine, obrazovanje i kompetencije, ali i obavezu da budu članovi ove Komisije, kako bi se u najboljem interesu učenika ostvarila potpuna saradnja srednje škole i privrednog subjekta. Iskustva iz zemalja u regionu (Srbija i Hrvatska), pokazuju da su u ovakvim komisijama zastupljena i po 2 (dva) predstavnika prosvjetnih radnika.	JU Srednja ekonomska škola, Sarajevo – Nastavničko vijeće Komisija ne prihvata prijedlog da bude u komisiji član ispred stručnog aktiva škole. U članu 23. Zakona je dodato: Privredna komora broji 5 članova. Predstavnici Sindikata, Vijeća roditelja i Zajednice srednjih škola su stava da se prihvati prijedlog da se uključi predstavnik Stručnog aktiva škole.
Član 23. (3)	Prijedlog izmjene člana 23. stav (3): u navedenom članu treba brisati riječi: „svi članovi trebaju biti stručnjaci za odgovarajući obrazovni profil koji se registruje“ jer je nerealan, ne može se osigurati da raspoloživi državni službenici Ministarstva budu stručnjaci za odgovarajući obrazovni profil.	Ministarstvo za odgoj i obrazovanje KS Olivera Hasković Primljeno k znanju.
Član 23.	Dodati da Ministarstvo treba da kontinuirano da vrši provjeru da li privredni subjekt ispunjava uslove a najmanje jednom u dvije godine	Zajednica srednjih škola KS Komisija ne prihvata prijedlog. Obrazloženje: Ministarstvo kontinuirano provodi nadzor nad zakonitošću i u slučaju da se primjeti odstupanja Ministarstvo ima mogućnost

Član 25.	za pokretanje procedure donošenja rješenja o neispunjavanju uvjeta.	Objasni: JU Željeznički školski centar, Sarajevo Komisija ne prihvata prijedlog. Objasni: U članu 27. Zakona je definisan sadržaj ugovora između škole i poslovnog subjekta. Komisija ne prihvata prijedlog. Objasni: ne mogu biti nabrojani u zakonu svi opravdani razlozi. JU Srednja medicinska škola, Sarajevo Prijedlog se ne prihvata jer se ne odnosi na navedeni član zakona.	Vijeće roditelja učenika osnovnih i srednjih škola KS Primjedba se ne prihvata. Član 38. stav (1) i (2) definiše raskid ugovora. Predstavnik Vijeća roditelja i Koordinacionog odbora udruženja osoba sa invaliditetom se slažu sa prijedlogom.
Član 27. (1)	Objasni: Član 25 stav (1) umjesto predložena dva ugovora definisati jedan ugovor koji će potpisivati škola poslovni subjekt i učenik odnosno njegov zakonski staratelj Član 25 stav (5) stav definisati opravdane razloge za zaključivanje ugovora tokom cijele školske godine Precizirati Objasni: Svaka škola je obavezna napraviti i usvojiti raspored časova. Želimo istaći i ovu problematiku koja će biti ostavljena školama na odgovornost s obzirom da se moraju ispoštovati Zakon o osnovnom i srednjem obrazovanju u Kantonu Sarajevo, Zakon o dualnom obrazovanju i Kolektivni ugovor i da se mora napraviti raspored koji će odgovarati učenicima, profesorima, poslovnim subjektima i mentorima.	Član 31 Objasni: Član 31, dodati stav (f) „ukoliko roditelj podnese zahtjev za raskid ugovora, uz obavezno obrazloženje i iznošenje razloga za raskid ugovora“ Ovdje je neophodno zaštititi učenike u smislu sticanja znanja te onemogućiti da isti budu iskorištavani kao radna snaga a jednako i	

	roditelji da ne smatraju da uz učenje je rad djeteta prihod plus u kućnom budžetu pa ne odluče raskidom ugovora višiti utjecaj na isto.	
Član 31 (1) c)	Ukoliko učenik zaključuje poseban ugovor sa poslovnim subjektom koje je zakonsko uporište za raskid ugovora ako je ugovor učenika i poslovnog subjekta još na snazi.	JU Željeznički školski centar, Sarajevo Komisija ne razumije pitanje. Učenik ne može sam potpisati ugovor sa poslodavcem.
Član 35.	Član Nacrta Zakona o dualnom obrazovanju u kojem se predlažu izmjene: Član 35. stav (1) tačke b) i c) U članu 35. Stav (1) u tačkama b) i c) brisati riječi "jedinstveni matični broj", OBRAZLOŽENJE: Podaci o jedinstvenom matičnom broju su zaštićeni podaci Zakonom o zaštiti ličnih podataka. U smislu ovog Zakona lični podaci podrazumijevaju bilo koju informaciju koja se odnosi na fizičko lice koje je identifikovano ili može da se utvrdi identitet lica neposredno ili posredno, naročito, na osnovu jedinstvenog matičnog broja. Pravno lice je u obavezi da lične podatke prikuplja za posebne, izričite i zakonite svrhe i obrađuje s tom svrhom samo u mjeri i obimu koji je neophodan da bi se ispunila određena svrha i ne otkriva trećim neslužbenim licima. Prijedlog kako treba da glasi tačka g): g) obaveza poslovnog subjekta da organizuje i realizuje učenje kroz rad u skladu s nastavnim planom i programom i planom realizacije učenja	Aldina Tanković Komisija prihvata prijedlog. Prijedlog je ugrađen u tekst zakona.
Član 35. tačka g)		Koordinacioni odbor organizacija osoba s invaliditetom Kantona Sarajevo Komisija ne razmatra prijedlog jer je dostavljen nakon isteka roka za javnu raspravu

	kroz rad „i individualnim tranzicijskom planom za učenike s teškoćama/učenike s invaliditetom“;	
Član 37.	Član 37. (Raskid ugovora o učenju kroz rad od strane poslovnog subjekta) Obrazloženje: (1) Poslovni subjekt ima pravo raskida ugovora o učenju kroz rad ako: a) je ugovor zaključen na osnovu netačnih ili lažnih podataka i dokumenata; b) učenik izgubi status redovnog učenika; c) učenik krši obaveze utvrđene ugovorom o učenju kroz rad, zakonima ili internim aktima poslovnog subjekta, pod uslovom da mu je prethodno pružena odgovarajuća podrška i upozorenje; d) zdravstveno stanje učenika, prema mišljenju nadležne zdravstvene ustanove, trajno onemogućava nastavak obrazovanja za odabrani obrazovni profil; e) nastupe drugi slučajevi predviđeni zakonima koji uređuju oblast obligacionih odnosa. (2) Poslovni subjekt je dužan bez odlaganja obavijestiti školu i Ministarstvo o raskidu ugovora, uz navođenje razloga, te osigurati da učenik ne trpi negativne posljedice koje bi mogle ugroziti njegov daljnji obrazovni proces.	Vijeće roditelja učenika osnovnih i srednjih škola KS Primjedba za izmjenu tačke c) je djelomično prihvaćena. Tačka b) u zakonu je izbrisana. Prijedlog za izmjenu tačke d) se ne prihvata. Obrazloženje: Pravo na obrazovanje je temeljno pravo svakog učenika i ne postoji trajno onemogućavanje obrazovanja učenika. Prijedlog za izmjenu tačke e) se ne prihvata jer termin „propisi“ ima šire značenje nego termin „zakoni“. Prijedlog se ne prihvata. Obrazloženje: Nema negativnih posljedica u slučajevima raskida ugovora jer učenik može nastaviti učenje kroz rad kod drugog poslodavca ili obavljati praktičnu nastavu u školi. Predstavnik Vijeća roditelja je stava da se prihvati prijedlog za izmjenu stava (2).

Član 35.	Tačku g) popuniti iza riječi „rad“ dodati : „i individualnim tranzicijskom planom za učenike s teškoćama/učenike s invaliditetom“	Koordinacioni odbor organizacija osoba s invaliditetom Kantona Sarajevo Komisija ne razmatra prijedlog jer je dostavljen nakon isteka roka za javnu raspravu
Član 37.	Član 37 tačka d) Obrazloženje: Član 37 tačka d)- nije definisano gdje učenik nastavlja obrazovanje, odnosno da li se i na koji način mijenja obrazovni profil?	Senada Osmanović, prof. Jasminka Kulić, prof. Komisija ne prihvata prijedlog jer član 67 ovog zakona je propisao supsidijarnu primjenu Zakona o odgoju i obrazovanju osnovnim i srednjim školama- član 71.
Član 38.	- Član 38 Obrazloženje: *Član 38* definiše Raskid ugovora o učenju kroz rad od strane učenika odnosno zakonskog zastupnika gdje se navodi da se ugovor može raskinuti u slučaju ako učenik izgubi status redovnog učenika, ako se učeniku promijenilo zdravstveno stanje, ako poslovni subjekt ne izvršava obaveze iz ugovora itd. Postavlja se pitanje kako maloljetno lice može npr dokazati da se poslovni subjekt ne pridržava obaveza tj npr da mu nije dodjeljen mentor, da radi poslove koji nisu u skladu sa ugovorom (kuha kafe, ide po doručke i sl), da radni uslovi nisu adekvatni, da je izložen mobingu ili bilo kojoj vrsti diskriminacije, da ga se zadržava duže od 6 sati itd. Prava učenika nisu jasno i precizno definisana.	JU Srednja ekonomska škola, Sarajevo – Vijeće roditelja Primljeno k znanju. Obrazloženje koordinator je u obavezi pratiti rad učenika i kontinuirano izvještavati i o statusu učenika kao i o radu poslovnog subjekta.

	S druge strane definisano je da kazna za pravnog subjekta, ukoliko se ne pridržava i ne ispunjava obaveze iz ugovora iznosi svega 500-1000 KM što je minimum minimuma za mogućnost koja se privrednom subjektu otvara uvodeći jeftinu radnu snagu kroz ovaj sistem dualnog obrazovanja.	Komisija ne prihvata prijedlog jer smatra da su kazne adekvatno propisane
Član 39.	Član 39. (Posljedice raskida ugovora o učenju kroz rad) Obrazloženje: (1) Ako se raskida ugovor zbog povrede prava učenika iz člana 38. stav (1) tač. c), d) i e), škola je obavezna osigurati nastavak učenja kroz rad kod drugog poslovnog subjekta, u skladu s nastavnim planom i programom, ukoliko je to moguće. (2) U slučajevima kada škola nije u mogućnosti obezbijediti nastavak učenja kroz rad kod drugog poslovnog subjekta, u saradnji s Ministarstvom je dužna osigurati alternativni oblik praktične nastave koji štiti obrazovne interese učenika. (3) Škola i poslovni subjekt dužni su Ministarstvo obavijestiti o svakom raskidu ugovora te zaključenju novog ugovora u roku od osam dana. (4) Učenik nikako ne smije biti uskraćen za mogućnost nastavka obrazovanja i praktične nastave zbog raskida ugovora, a škola je obavezna pružiti potrebnu podršku u koordinaciji s nadležnim institucijama.	Vijeće roditelja učenika osnovnih i srednjih škola KS Prijedlog se ne prihvata. Obrazloženje: na više mjesta u zakonu je navedeno da se učenje kroz rad realizira u skladu sa nastavnim planom i programom. Postojeći prijedlog daje šira prava o raskidu ugovora u odnosu na predviđeni. Prijedlog se ne prihvata. Obrazloženje: Propisano je članom 9. stav (7). Prijedlog je prepisan iz postojećeg zakona Prijedlog se ne prihvata. Obrazloženje: Propisano je članom 9. stav (7).
Član 42.	Član 42. Stav (1) Obrazloženje:	Aktivni stručno-teoretske grupe predmeta JU Srednja građevinsko-geodetska škola

	Smatramo da se Član 42, stav 1 – c treba izmijeniti: „Mentor ima najmanje visoku stručnu spremu za odgovarajuće zanimanje za koje se učenik školuje“	Prijedlog se ne prihvata. Obrazloženje: postoji opasnost da se neće moći pronaći lica sa VSS koja može zamijeniti npr. majstora varioca, bravara, krojača itd.
Član 42.	Član 42. (Mentor) Obrazloženje: (1) Mentor je fizičko lice koje ispunjava sljedeće uslove: a) nalazi se u radnom odnosu kod poslovnog subjekta ili samostalno obavlja djelatnost; b) posjeduje najmanje tri godine radnog iskustva u odgovarajućem zanimanju ili grupi zanimanja za koja se učenik obrazuje u dualnom obrazovanju; c) ima viši nivo obrazovanja od nivoa obrazovanja za koje se učenik školuje, osim u slučajevima iz stava (3) ovog člana; d) posjeduje položen ispit za mentora i odgovarajuću potvrdu o položenom ispitu, koji uključuje osposobljenost za rad s mladima, osnovne pedagoške metode i poznavanje zaštite prava učenika; e) redovno se podvrgava sistematskom zdravstvenom pregledu s naglaskom na sposobnost rada s mladima, u skladu s važećim propisima; f) ne smije biti pravosnažno osuđivan za kaznena djela koja bi mogla ugroziti sigurnost i prava učenika. (2) Poslovni subjekt je dužan osigurati mentorsku obuku i kontinuirano stručno usavršavanje za mentore, u skladu s planom	Vijeće roditelja učenika osnovnih i srednjih škola KS Prijedlog je isti kao što je sadržano u tekstu Prednacrta zakona. Prijedlog se ne prihvata. Obrazloženje: postoji opasnost da se neće moći pronaći lica sa VSS koja može zamijeniti npr. majstora varioca, bravara, krojača itd. Prijedlog za dopunu tačke d) se ne prihvata jer je sastavni dio Programa obuke mentora. Prijedlog se ne prihvata. Navedena materija uređena je propisima višeg nivoa, te se isti supsidijarno primjenjuje. Prijedlog se ne prihvata. Navedena materija uređena je članom 67. Zakonom o odgoju i obrazovanju, te se isti supsidijarno primjenjuje.

	Ministarstva i institucija nadležnih za obrazovanje i rad. (3) Izuzetno, mentor može biti i lice koje ima isti nivo obrazovanja od nivoa obrazovanja za koje se učenik školuje, pod sljedećim uslovima: a) ima najmanje 10 godina radnog iskustva u odgovarajućem zanimanju ili grupi zanimanja; b) pokaže posebnu stručnost u svom području rada, što potvrđuje poslodavac i relevantna strukovna komora ili druga ovlaštena institucija; c) posjeduje certifikat o osposobljenosti za mentorstvo izdat od strane ovlaštene institucije. (4) Mentor ima sljedeće obaveze: a) osigurati sigurno i stimulativno okruženje za učenike u skladu s propisima o zaštiti na radu; b) omogućiti primjenu plana realizacije učenja kroz rad, kao i pružati potrebnu podršku učenicima u njihovom profesionalnom razvoju; c) saradivati sa školom, koordiniranjem praktične nastave i nadležnim institucijama; d) voditi evidenciju o učenikovom napredovanju u skladu s propisanim standardima; e) pridržavati se etičkih principa i standarda ponašanja u radu s mladima. (5) Ministarstvo je dužno propisati program i standarde obuke za mentore, koji obuhvataju: a) osnovne pedagoške metode; b) komunikacijske i mentorske vještine; c) elemente zaštite prava učenika i osnova zaštite na radu; d) zakonske propise o dualnom obrazovanju. (6) Sistematski pregledi mentora i obnova njihovih potvrda o osposobljenosti za mentorstvo provode se svake četiri godine, uz	Prijedlog se ne prihvata. Obrazloženje: član 43. Zakona je uredio navedeno pitanje. Prijedlog se ne prihvata. Obrazloženje: Navedena rješenja koja se nude u prijedlogu su uređena kao pravilo u stavu (1) i (2) člana 42., a kako ostale predložene primjedbe nisu prihvaćene. Ista se ne mogu tretirati kao izuzetak već se mogu primijeniti kao pravilo ili kao izuzetak kako je opisano u članu 42. zakona. Prijedlog se ne prihvata. Obrazloženje: u članu 43. i 46. je predvidio okvir saradnje mentora sa školom. U članu 46. je predviđena izrada posebnog propisa kojim će se bliže definisati ova materija. Prijedlog se ne prihvata. Obrazloženje: Navedeno pitanje definisano u članu 43. stav (9)
--	---	--

	evaluaciju njihovog rada u skladu s unaprijed definiranim kriterijima.	Prijedlog se ne prihvata. Navedena materija uređena je propisima višeg nivoa, te se isti supsidijarno primjenjuje.
Član 42.	Član 42 Obrazloženje: Član 42, stav (1), dodati podstav (e) „koje ima isto zvanje za koje se obrazuje učenik“ Prijedlog za usklađivanje propisa kako bi u praksi bio provediv sa jasnim rezultatom.	Vijeće roditelja učenika osnovnih i srednjih škola KS Prijedlog se ne prihvata. Navedena materija uređena je propisima višeg nivoa, te se isti supsidijarno primjenjuje.
Član 42.	Član 42. tačka (c) i (d) - precizirati Obrazloženje: Mentor koji ima isti nivo stručne spreme kao i stepen koji će učenik steći nakon završetka odnosno škole nije osnovano rješenje za sve vrste škola, a osim toga treba precizirati izuzetne slučajeve u kojima mentor može imati i niži nivo stručne spreme.	Aktiv nastavnika praktične nastave Srednja medicinska škola-Jezero Sarajevo Prijedlog se ne prihvata. Obrazloženje: Precizirano u članu 42. stav (2).
Član 42.	povezivanje mentora iz člana 42. sa profesorom praktične nastave u zdravstvenim školama može se posmatrati kroz njihove komplementarne uloge u procesu dualnog obrazovanja. oboje rade na razvijanju praktičnih znanja i vještina učenika ali njihove odgovornosti i područja djelovanja se razlikuju i nadopunjuju. mentori, iako stručni zdravstveni radnici, najčešće nisu pedagoški osposobljeni za rad s mladima, što može dovesti do neadekvatnog prenošenja znanja. njihove radne obaveze u bolnicama i domovima zdravlja često ne ostavljaju dovoljno prostora za kvalitetno praćenje učenika. učenici mogu biti izloženi	Aktiv stručno teorijske nastave JU Srednja medicinska škola, Sarajevo Prijedlog se ne prihvata: Sve srednje stručne škole III i IV stepena su obuhvaćene dualnim obrazovanjem. Navedeni izuzetak se može eventualno kroz zakon o dualnom obrazovanju urediti tek nakon donošenja zakona o regulisanim profesijama na nivou države.

	situacijama u kojima se više fokusira na obavljanje rutinskih zadataka nego na process učenja. bez pedagoške osposobljenosti mentori često ne znaju kako prilagoditi svoj stil podučavanja različitim učenicima, što može rezultirati nejednakim nivoom znanja i vještina među učenicima. profesori praktične nastave imaju pedagošku kvalifikaciju i stručno znanje koje im omogućava prenošenje ovih specifičnih kompetencija učenicima. njihova prisutnost osigurava da učenici razviju vještine poput komunikacije s pacijentima, vođenja medicinske dokumentacije i pridržavanja standard zdravstvene njge. profesori praktične nastave su direktna veza između teorijskog obrazovanja koje učenici stiču u školi i praktičnih vještina kroz primatni, sekundarni i tercijarni nivo. zaključak : na osnovu pravnih okvira, stručnih preporuka i primjera dobre prakse iz regije, apelujemo da se medicinske škole izuzmu iz sistema dualnog obrazovanja. očuvanje kvaliteta obrazovanja zdravstvenih kadrova mora ostati prioritet, jer svaka promjena koja narušava kvalitet direktno utječe na sigurnost i zdravlje pacijenta.	
Član 42.	Član nacrta zakona o dualnom obrazovanju u kojem se predlažu izmjene Član 42 stav 1 i 2 (c) i član 43 Obrazloženje: U ovim članovima se propisuje mentor kod poslovnog subjekta. Ovaj stav posebno vrijeda članstvo ovog aktiva. Ovim članom se propisuje da mentor ima najmanje isti nivo obrazovanja za odgovarajuće zanimanje za koje se učenik školuje (pa čak i manje uz određene uslove). Tražimo da ovdje budu ispunjeni isti uslovi kao i sa	Sindikalna organizacija JU Srednja škola metalskih zanimanja Prijedlog se ne prihvata: Obrazloženje: Način realizacije učenja kroz rad definisan je zakonom, kao i stručna sprema mentora. Pitanje zaštite radnog pravnog statusa radnika u školama

	radom učenika u školama a to je da nastavnik praktične nastave ima minimalno V stepen obrazovanja a profesor stručno teoretske nastave VII stepen stručne spremlje. Smatramo da tako i mentor u privrednom subjektu ne može imati manji stepen stručne spremlje. Od nastavnika u školi se traži da imaju položenu pedagoško andragošku grupu predmeta kao i položen stručni ispit a kod privrednog subjekta se za mentora zadovoljava obukom od 40 časova što je prihvatljivo Također, članovi SO smatraju da Vlada Kantona Sarajeva/Ministarstvo obrazovanja KS nema trenutno resurse za adekvatnu provedbu Dualnog obrazovanja, jer nema dovoljno privrednih kapaciteta koji bi opservirali potrebe svih stručnih škola. Uvođenje DUAL OBRAZ., na ovaj način *brzi način odrazilo bi se na tehnološki višak svih uposlenih u srednjem obrazovanju. Ministarstvo nema jasnu strategiju. Kako će se "riješiti" svi nastavnici koji budu imali problem sa nastavnom normom. Premašim saznanjima i informacijama, brzim tempom * uvođenja dualnog obrazovanja, posebno bi na šteti bili i profesori općeobrazovne nastave. Obzirom da nema ni jasno predviđenih i planiranih novčanih sredstava za provedbu dualnog obrazovanja, pri čemu bi u istom bili zastupljeni i privredni potencijali, gdje bi naši učenici opservirali praksu, dodatno navodi na činjenicu da nisu sazreli uslovi za uvođenje dualnog obrazovanja. Nadalje ako su nastavnici
--	---

osigurano je drugim propisima kao i Kolektivnim ugovorom.

	praktične nastave verificirani za realizaciju iste, te nakon uvođenja DO, ostanu bez norme, a standardi predviđaju/propišu da isti trebaju biti i mentori, učenicima koji trebaju doći na kraju nastavne godine, kako relizovati ZAVRŠNE ISPITE, ako će kolege ostati bez norme i potražiti rješavanje svog pravnog statusa. Također, trebalo bi obezbijediti slijedeće: 1. Učenik može obavljati praktičnu nastavu u školi ili kod poslodavca uzavisnosti od mišljenja učenika i roditelja. 2. Poslodavac se obavezuje da učenik kojeg primi na praktičnu nastavu zadrži tokom školovanja i da će završetak školovanja zaključiti ugovor o radu najmanje 3 godine. 3. Obavezno u zakonu definisati rješavanje tehnološkog viška	
Član 42.(2) (c)	Daje se mogućnost da mentor ima niži nivo u odnosu na stepen za koji se učenik školuje, prijedlog brisati stav (2)	JU Srednja škola metalčkih zanimanja Prijedlog se ne prihvata. Obrazloženje: stav (2) navedenu situaciju predviđa samo u izuzetnim slučajevima a ne kao pravilo te se zadržava navedeni prijedlog.
Član 42.(1) i (2) (c)	U suprotnosti sa pedagoškim standardima i normativima za srednje obrazovanje gdje je jasno definisana stručna sprema I profil nastavnika	JU Željeznički školski centar, Sarajevo Prijedlog se ne prihvata. Obrazloženje: Pedagoški standard ii normative ne propisuju stručnu spremu za mentora.
Član 42.	Član 42. tačka (c) i (d) - precizirati Obrazloženje: Mentor koji ima isti nivo stručne spreme kao i stepen koji će učenik steći nakon završetka. odnosno škole nije osnovano rješenje za sve vrste škola, a osim toga treba precizirati	Amna Fejzić Srednja medicinska škola-Jezero Sarajevo Prijedlog se ne prihvata. Obrazloženje: stav (2) navedenu situaciju predviđa samo u izuzetnim slučajevima a ne kao pravilo te se zadržava navedeni prijedlog.

Član 42.	izuzetne slučajeve u kojima mentor može imati i niži nivo stručne spreme. Član 42 Obrazloženje: Smatramo da se Član 42, stav 1 – c treba izmijeniti: „Mentor ima najmanje visoku stručnu spremu za odgovarajuće zanimanje za koje se učenik školuje“	Prijedlog se ne prihvata. Obrazloženje: postoji opasnost da se neće moći pronaći lica sa VSS koja može zamijeniti npr. majstora varioca, bravara, krojača itd.
Član 42.	Član 42. - izmijeniti Termin mentor zamijeniti terminom instruktor, te u kompletnom tekstu Zakona o dualnom obrazovanju Obrazloženje: S obzirom da se u srednjim školama često koristi termin „mentor“, kao npr. Kod napredovanja profesora, zatim kod izrade Maturorskog rada imenuje se mentor, da ne bi dolazilo do zabune i miješanja pojmova, prijedlog je da se osoba koja kod privrednog subjekta radi sa učenicima naziva „instruktor“, a ne „mentor“. To je praksa i u zemljama regije.	JU Srednja ekonomska škola, Sarajevo – Nastavničko vijeće Prijedlog se ne prihvata. Obrazloženje: u članu 3. Tačka h) jasno opisuje pojam mentora kao i član 42. ovog zakona

Član 42.	Član 42. stav (1), tačka c) – izmijeniti Ima isti nivo obrazovanja kao profesor ili koordinator praktične nastave Obrazloženje: Mentor kod privrednog subjekta mora imati završen odgovarajući fakultet VII stepena ili najmanje II ciklus studiranja po Bolonsjokom sistemu obrazovanja sa najmanje 300 ECTS kredita. (kao što profesori u srednjim školama imaju), strogo za IV stepen. Izuzetno, ukoliko je profesor praktične nastave u školi u kategoriji VKV, onda i u privredi mentor može biti VKV.	JU Srednja ekonomska škola, Sarajevo Nastavno vijeće Prijedlog se ne prihvata. Obrazloženje: postoji opasnost da se neće moći pronaći lica sa VSS koja može zamijeniti npr. majstora varioca, bravara, krojača itd.
Član 42.	Obrazloženje: Član 42.* Mentori koji obrazuju djecu kod poslodavca su osobe koje mogu imati čak i nize obrazovanje od djece, dovoljno je da imaju 10 godina rada u struci i da budu mentori našoj djeci. Apsurd! U radu sa djecom i njihovom ocjenjivanju je potrebna pedagosko-psiholoska i didakticko-metodicka grupa predmeta koju nasi profesori imaju, mentori to nemaju. Mentor vam je kurs od 40 sati.	JU Srednja ekonomska škola, Sarajevo - Vijeće roditelja Prijedlog se ne prihvata. Obrazloženje: postoji opasnost da se neće moći pronaći lica sa VSS koja može zamijeniti npr. majstora varioca, bravara, krojača itd. Mentori u saradnji sa koordinatom praktične nastave ocjenjuje učenike. U članu 46. stav (2) je uređeno ovo pitanje.

	Smatramo da je ovo iskoristavanje djece i odvajanje od svoje generacije. Znanje vrlo upitno jer proces sazijevanja je na sihu isforsiran.	
Član 42.	Prijedlog izmjene člana 42. Mentor Razlikovanje njihove uloge: MENTOR – NASTAVNIK PRAKTIČNE NASTAVE Nastavnik praktične nastave poručio je završenog Fakulteta, položio je i stručni ispit iz pedagoško-psihološke-didaktično-metodičke grupe premeta, te samim tim stekao pravo na polaganje stručnog ispita za samostalno obavljanje odgojno-obrazovnog rada. Uslov za gore navedeni stručni ispit, bio je i pripravnički staž od godinu dana (sada nešto kraće). Nastavnik praktične nastave ima potrebne kompetencije da učenicima daje uputstva i nadgleda njihov napredak tokom praktičnog dijela obrazovanja. U tom smislu, uloga pomenutog već pokriva mnoge aspekte mentorskog angažmana. Obrazovni plan i program već predviđa detaljan okvir za praktičnu nastavu koji uključuju jasno definisane ciljeve i zadatke. Nastavnici praktične nastave obezbjeđuju da se ti ciljevi postignu i da učenici razviju potrebne vještine, što smanjuje potrebu za mentorom u medicinskim školama. Praktična nastava organizovana je u saradnji sa svim javno-zdravstvenim ustanovama koje "nemaju karakter privrednog subjekta" tako da se direktno ostvaruje veza između obrazovanja i tržišta rada.	Srednja medicinska škola-Jezero Sarajevo Prijedlog se ne prihvata. Obrazloženje: u članu 42. su definisana uslovi za mentora, poslovi mentora iz čega jasno proizilazi da ne može samo koordinator za praktičnu nastavu pratiti realizaciju učenja kroz rad kod poslodavca jer je mentor ključna osoba kod poslodavca zadužena za realizaciju NPP učenjem kroz rad.

	Nastavnik praktične nastave već sprovodi evaluaciju rada učenika i napredak kroz različite oblike ispitivanja i ocjenjivanja. Ovaj proces može obuhvatiti sve aspekte koji bi bili predmet mentorskog angažmana kao što su: postavljanje ciljeva, davanje povratnih informacija, podrška u razvoju profesionalnih vještina kao što su komunikacija, odgovornost, samostalnost koje su važne za uspjeh u bilo kojoj profesiji. Uvođenjem dodatnog mentora u dualnom sistemu obrazovanja u medicinskim školama može dovesti do dupliciranja odgovornosti i opterećenja te samim tim i smanjene efikasnosti. Zaključno, argumentacija se zasniva na činjenici da nastavnik praktične nastave već ima odgovornost i stručnost koja pokriva mnoge aspekte mentorskog rada te da dodatni mentor može biti nepotreban u Srednjim medicinskim školama.	
Član 43.	Član 43. Stav (2) Obrazloženje: U Članu 43, stav 2 obuka mentora treba da se realizuje na Filozofskim fakultetima uz obavezno polaganje pedagoško-psihološke i metodičko-didaktičke grupe predmeta, da bi se potpunosti ispoštovala odgojno-obrazovna uloga škole u društvu.	Aktivi stručno-teoretske grupe predmeta JU Srednja građevinsko-geodetska škola Prijedlog se ne prihvata: Program obuke mentora je odobren od strane Ministarstva i sadrži sve potrebne elemente uključujući i PPDM grupe predmeta, te obuka mentora se ne smatra osposobljavanjem za rad u odgojno-obrazovnim ustanovama već kod poslodavca.
Član 43.	Obrazloženje: Član 43, stav (2) zamijeniti „40 sati „ sa „80 sati“	Vijeće roditelja učenika osnovnih i srednjih škola KS Prijedlog se ne prihvata: naši priredni subjekti ne mogu obezbijediti obuke mentora duže od 40 sati obzirom na

	Član 43, stav (7) zamijeniti sa „lice koje je imenovano za mentora dužno je svake dvije godine proći obuku od 40 sati i polagati ispit za obnavljanje licence za rad mentora.“ Konkurentno tržište rada i nove prakse u svakom do zanimanja moraju biti dijelom kako proučavanja onih koji podučavaju učenike ta i jasnije učvrstiti njihove kompetencije da postignu rezultat navedenog proopisa.	nedostatak ljudskih resursa, te smatramo da obuku od 40 sati predstavlja osnov a dodatna obuka tj stručna usavršavanja su propisana kao obavezna. Prijedlog se ne prihvata: naši priredni subjekti ne mogu obezbjediti obuke mentora duže od 40 sati obzirom na nedostatak ljudskih resursa, te smatramo da obuku od 40 sati predstavlja osnov a dodatna obuka tj stručna usavršavanja su propisana kao obavezna. Dodatne obuke će biti organizovane kada Zakon stupi na snagu, odnosno nakon procjene mentora i koordinatora pojačati obuku. Smatramo da je jednodnevno usavršavanje jednom u dvije godine sasvim dovoljno.
Član 43.	Član 43: Obuka i licence za mentora Obuka nastavnika za mentora nije potrebna iz nekoliko razloga: 1. nastavnici već posjeduju određeno znanje i iskustvo u oblasti nastave i pedagoških vještina, te se smatra da su dovoljno kvalificirani da prenesu svoje znanje iz teoretskog i praktičnog dijela, 2. nastavnici koji rade u istoj ustanovi ili na istom nivou obrazovanja već poznaju specifične izazove i dinamiku radnog okruženja što smanjuje potrebu za dodatnom obukom u mentorskim vještinama,	Aktiv praktične nastave JU Srednja medicinska škola-Jezero Sarajevo Jasminka Mešinović Prijedlog se ne prihvata. Obrazloženje: u članu 3. Tačka h) jasno opisuje pojam mentora kao i član 42. ovog zakona

	3. rad nastavnika praktične nastave usmjeren je ne samo na instrukcije nego i na podršku, motivaciju, davanje savjeta što se postiže kroz međusobno povjerenje i iskustvo bez potrebe za formalnom obukom, 4. mentori nemaju kompetencije za rad sa učenicima s teškoćama, 5. takav vid praktične ukinut je prije par godina jer se pokazao neefikasnim.	
Član 43 stav (2)	Član 43. (2) Određiti mnogo više sati obuke za mentore Apsurdno je da se može obučiti mentora u okviru 40 sati, tim prije što oni učestvuju u ocjenjivanju učenika. Na ovaj način – a imajući u vidu i odredbe iz člana 42. o stručnoj spremi mentora – otvaraju se vrata zapošljavanju, u svojstvu mentora, mnogih neakreditiranih lica naših postojećih nastavnika praktične nastave, a i drugih nastavnika koji su završili nastavnički fakultet.	Amna Fejzić Srednja medicinska škola-Jezero Sarajevo Prijedlog se ne prihvata: naši priredni subjekti ne mogu obezbijediti obuke mentora duže od 40 sati obzirom na nedostatak ljudskih resursa, te smatramo da obuku od 40 sati predstavlja osnov a dodatna obuka tj stručna usavršavanja su propisana kao obavezna. Prijedlog se ne prihvata: naši priredni subjekti ne mogu obezbijediti obuke mentora duže od 40 sati obzirom na nedostatak ljudskih resursa, te smatramo da obuku od 40 sati predstavlja osnov a dodatna obuka tj stručna usavršavanja su propisana kao obavezna. Dodatne obuke će biti organizovane kada Zakon stupi na snagu, odnosno nakon procjene mentora i koordinatora pojačati obuku. Smatramo da je jednodnevno usavršavanje jednom u dvije godine sasvim dovoljno.

Član 43.	Član 43. Obuka i licenca za mentora Obuka nastavnika za mentora nije potrebna iz nekoliko razloga: 1. nastavnici već posjeduju određeno znanje i iskustvo u oblasti nastave i pedagoških vještina, te se smatra da su dovoljno kvalificirani da prenesu svoje znanje iz teoretskog i praktičnog dijela, 2. nastavnici koji rade u istoj ustanovi ili na istom nivou obrazovanja već poznaju specifične izazove i dinamiku radnog okruženja što smanjuje potrebu za dodatnom obukom u mentorskim vještinama, 3. rad nastavnika praktične nastave usmjeren je ne samo na instrukcije nego i na podršku, motivaciju, davanje savjeta što se postiže kroz međusobne povjerenje i iskustvo bez potrebe za formalnom obukom, 4. mentori nemaju kompetencije za rad sa učenicima s teškoćama,	JU Srednja škola poljoprivrede, prehrane, veterine i uslužnih djelatnosti JU Srednja medicinska škola Sarajevo- Aktiv stručno-teorijske i praktične nastave Prijedlog se ne prihvata: naši priredni subjekti ne mogu obezbjediti obuke mentora duže od 40 sati obzirom na nedostatak ljudskih resursa, te smatramo da obuku od 40 sati predstavlja osnov a dodatna obuka tj stručna usavršavanja su propisana kao obavezna. Prijedlog se ne prihvata: naši priredni subjekti ne mogu obezbjediti obuke mentora duže od 40 sati obzirom na nedostatak ljudskih resursa, te smatramo da obuku od 40 sati predstavlja osnov a dodatna obuka tj stručna usavršavanja su propisana kao obavezna. Dodatne obuke će biti organizovane kada Zakon stupi na snagu, odnosno nakon procjene mentora i
------------------------	--	--

	5. takav vid praktične ukinut je prije par godina jer se pokazao neefikasnim.	koordinatora pojačati obuku. Smatramo da je jednodnevno usavršavanje jednom u dvije godine sasvim dovoljno.
Član 43.	usavršavanje i ispit za mentora, člana 43. i 44. ovog zakona; Prijedlog izmjene: Predlažemo da se Član 43. stav (1) mijenja i glasi: Obuku za mentora organizuje i sprovodi Privredna komora, na osnovu Programa obrazovanja odraslih - Programa neformalnog obrazovanja odraslih; Program usavršavanja za mentora kod poslovnog subjekta, verifikovan od strane Ministarstva za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo. Prijedlog izmjene: Predlažemo da se Član 43. stav (5) mijenja i glasi: Licu koje je položilo ispit za mentora izdaje se javno važeće uvjerenje od strane Ministarstva. Prijedlog izmjene: Predlažemo da se Član 43. stav (8) mijenja i glasi: Usavršavanje za mentora iz stava (7) ovog člana viši Privredna komora. Prijedlog izmjene: Predlažemo da se Član 43. stav (9) briše.	Privredna komora Kantona Sarajevo Komisija prihvata prijedlog. Obrazloženje: Ugrađeno u Nacrt zakona, član 43. stav (1). (Dilema Komisije- Udruženje poslodavaca, Privredna komora, Institut i Olivera Hasković su za prijedlog)
Član 43.	Član 43. (Obuka i licenca za mentora) (6) Izuzetno, lice zaposleno kod poslovnog subjekta koje ima prijašnja iskustva u obavljanju poslova mentora u trajanju od najmanje 10 godina može bez pohadanja obuke iz stava (1) ovog člana da pristupi polaganju ispita za mentore. Obrazloženje: Kako može lice koje nije obučavalo učenike srednjoškolske (nije bilo dualnog obrazovanja i srednjoškolci nisu bili na	JU Srednja škola za tekstil, kožu i dizajn Prijedlog se ne prihvata. Predstavnik Zajednice srednjih škola je za ovaj prijedlog. Obrazloženje: radi se o izuzetnim slučajevima, ako je 10 godina obavljao posao mentora iako nema certifikat o istom, on ne treba pohađati obuku s obzirom na njegovo prethodno iskustvo.

	obuci u firmama), obučavati iste bez pohađanja adekvatne obuke?	
Član 43.	Član 42 stav 1 i 2 (c) i član 43 Obrazloženje: U ovim članovima se propisuje mentor kod poslovnog subjekta. Ovaj stav posebno vrijedi članstvo ovog aktiva. Ovim članom se propisuje da mentor ima najmanje isti nivo obrazovanja za odgovarajuće zanimanje za koje se učenik školuje (pa čak i manje uz određene uslove). Tražimo da ovdje budu ispunjeni isti uslovi kao i sa radom učenika u školama a to je da nastavnik praktične nastave ima minimalno V stepen obrazovanja a profesor stručno teoretske nastave VII stepen stručne spreme. Smatramo da tako i mentor u privrednom subjektu ne može imati manji stepen stručne spreme. Od nastavnika u školi se traži da imaju položenu pedagoško andragošku grupu predmeta kao i položen stručni ispit a kod privrednog subjekta se za mentora zadovoljava obukom od 40 časova što je neprihvatljivo U članu 43. stav (1) treba da se mijenja i glasi: "Obuka za mentora kod poslovnog subjekta organizuje i sprovodi Institut u saradnji sa Privrednom komorom", u stavu (5) istog člana	Sindikalna organizacija JU Srednja škola metalskih zanimanja Prijedlog se ne prihvata. Obrazloženje: postoji opasnost da se neće moći pronaći lica sa VSS koja može zamijeniti npr. majstora varioca, bravara, krojača itd. Mentori u saradnji sa koordinatorom praktične nastave ocjenjuje učenike. U članu 46. stav (2) je uređeno ovo pitanje.
Član 43. stav (1)		Predstavnici Ministarstva privrede Kantona Sarajevo Predstavnici Privredne komore, Obrtničke komore, Udruženja

	potrebno je brisati riječi: "Privredna komora", a stav (8) istog člana treba da se mijenja i glasi: "Usavršavanje mentora kod poslovnog subjekta iz stava 7. ovog člana vrši Institut u saradnji sa Privrednom komorom."	poslodavaca i IRPO, protiv ovog prijedloga. Predstavnici Privredne komore, Obrtničke komore, Udruženja poslodavaca i IRPO, protiv ovog prijedloga.
Član 44.	Član 44. tačka 2. Uvođenje mentora koji ima iskustva, a nema kompetencije za rad sa djecom direktno može imati ozbiljne posljedice i na buduće generacije koje upišu i završe Fakultet zdravstvenih studija. Ovim članom direktno se narušava dignitet i uloga nastavnika praktične nastave, jer angažman mentora uz opis njegovog zadatka je opis posla nastavnika praktične nastave.	Aktiv praktične nastave Srednja medicinska škola-Jezero Sarajevo Jasminka Mešinović Prijedlog se ne prihvata: Program obuke mentora je odobren od strane Ministarstva i sadrži sve potrebne elemente uključujući i PPDM grupe predmeta, te obuka mentora se ne smatra osposobljavanjem za rad u odgojno-obrazovnim ustanovama već kod poslodavca. Član 42. i 43. stav (9) bliže definiše potanje mentora. Kroz čitav propis uz riječ mentor dopisuju se riječi „kod poslovnog subjekta“. Predstavnicima Vijeća roditelja se slaže sa prijedlogom JU Srednja medicinska škola Jezero.
Član 44.	Član 44. Komisija za polaganje ispita za „mentore“ *briše se: "ima neparan broj članova" *dodaje se.	Sindikalna organizacija JU Srednja zobotehnička škola Komisija ne prihvata prijedlog dopune stava (2), jer za provođenje procedure izbora mentora nije ključna uloga

	“i sadrži predstavnika stručnog aktiva škole.” (2) Komisija iz stava (1) ovog člana u svom sastavu i to predstavnika poslovnih subjekata, predstavnika Ministarstva privrede, te predstavnika Instituta i predstavnika stručnog aktiva škole.	predstavnik stručnog aktiva. Stručna lica će svakako biti imenovana u ove komisije za polaganje ispita za mentora.
Član 44. (2)	Član 44. tačka 2. Uvođenje mentora koji ima iskustva, a nema kompetencije za rad sa djecom direktno može imati ozbiljne posljedice i na buduće generacije koje upišu i završe Fakultet zdravstvenih studija. Ovim članom direktno se narušava dignitet i uloga nastavnika praktične nastave, jer angažman mentora uz opis njegovog zadatka je opis posla natavnika praktične nastave.	Aktiv praktične nastave Srednja medicinska škola-Jezero Sarajevo Jasminka Mešinović Primjedba se ne odnosi na postojeći član.
Član 44. stav (2).	Član 44. tačka 2. Uvođenje mentora koji ima iskustva, a nema kompetencije za rad sa djecom direktno može imati ozbiljne posljedice i na buduće generacije koje upišu i završe Fakultet zdravstvenih studija. Ovim članom direktno se narušava dignitet i uloga nastavnika praktične nastave, jer angažman mentora uz opis njegovog zadatka je opis posla natavnika praktične nastave.	JU Srednja škola poljoprivrede, prehrane, veterine i uslužnih djelatnosti medicinska Primjedba se ne odnosi na postojeći član.
Član 44.	Prijedlog izmjene: Predlažemo da se Član 44. stav (1) mijenja i glasi: Privredna komora obrazuje komisiju za polaganje ispita za mentora. Prijedlog izmjene: Predlažemo da se Član 44. stav (2) mijenja i glasi: Komisija iz stava (1) ovog člana u svom sastavu ima neparan broj članova i to predstavnika	Privredna komora Kantona Sarajevo U tekst zakona su unešene korekcije

	predavača Programa usavršavanja za mentora kod poslovnog subjekta, predstavnika Privredne komore, te predstavnika Ministarstva.	
Član 44. (1)	U članu 44. stav (1) treba da se mijenja i glasi: "Institut obrazuje komisiju za polaganje ispita za mentora kod poslovnog subjekta".	Predstavnici Ministarstva privrede Kantona Sarajevo Predstavnici Privredne komore, Obrtničke komore, Udruženja poslodavaca i IRPO, protiv ovog prijedloga.
Član 45.	Prijedlog izmijene: Predlažemo da se član 45. stav (1) mijenja i glasi: Ministarstvo vodi registar o izdatim javno važećim uvjerenjima za mentore.	Privredna komora Kantona Sarajevo Komisija ne prihvata prijedlog. Obrazloženje: s obzirom da je Institut uključen u realizaciju obuke i polaganje ispita za mentora, Institut vodi registar.
Član 45.	Stav (1) registar bi trebao voditi onaj ko provodi obuku i izdaje licencu, pa bi se ovaj stav trebao uskladiti sa članom 43. kada se tačno definiše ko će provoditi obuku	Sadeta Selimović Komisija smatra da je u tekstu zakona već definisano ko vodi registar i izdaje licencu
Član 46.	Član 46. (Praćenje, provjeravanje i ocjenjivanje) Obrazloženje: (1) Mentor, u saradnji sa koordinatorom praktične nastave, koji je u stalnom radnom odnosu u školi, učestvuje u praćenju, praćenja, provjeravanja i ocjenjivanja odgojno-obrazovnih postignuća učenika tokom učenja kroz rad, u skladu sa Pravilnikom o ocjenjivanju i vrednovanju učenika u osnovnim i srednjim školama Kantona Sarajevo.	Vijeće roditelja učenika osnovnih i srednjih škola KS Prijedlog se ne prihvata, jer je u članu 3. zakona definisan posao koordinatora. Predstavnicu Vijeća roditelja ostaje pri prijedlogu. Komisija je stava da ne treba mijenjati sadržaj člana 46.

	(2) Koordinator praktične nastave mora biti svakodnevno u komunikaciji sa mentorima, redovno obavljati obilazak učenika na radnim mjestima i pratiti njihov napredak u skladu sa nastavnim planom i programom. Koordinator je odgovoran za pravovremenu identifikaciju problema i izazova u učenju, te za pružanje potrebne podrške mentorima i učenicima. (3) Mentor je dužan biti upoznat sa Pravilnikom o ocjenjivanju i vrednovanju učenika i pridržavati se njegovih odredbi prilikom praćenja i procjene postignuća učenika. (4) Mentor ne može donijeti konačnu zaključnu ocjenu učenika, već svoju procjenu dostavlja koordinatoru praktične nastave, koji dalje postupaju u skladu sa propisima škole, ocjenjujući učenikov napredak prema pravilnicima i internim standardima škole. (5) Učenici koji se obrazuju po Individualnim obrazovnim programima (IPP) ili učenici sa posebnim obrazovnim potrebama (inkluzija) imaju pravo na dodatnu podršku tokom praktične nastave. Za ove učenike potrebno je osigurati asistente koji će im pomoći u obavljanju zadataka vezanih za praktičnu nastavu, uz osiguranje svih potrebnih uvjeta za uspješan razvoj i napredovanje. (6) Ministarstvo, u saradnji sa stručnim timovima i nadležnim institucijama, donosi blizi propis kojim se reguliraju postupci praćenja, provjeravanja i ocjenjivanja odgovorno-obrazovnih postignuća učenika u dualnom obrazovanju, u skladu sa važećim zakonskim i pravilničkim okvirima.
Član 46.	JU Srednja škola poljoprivrede, prehrane, veterine i uslužnih djelatnosti i

	Mentor ne može učestovati u procesu ocjenjivanja jer nema položenu pegagoško-psihološku-didaktičko-metodičku grupu predmeta.	Komisija ne prihvata prijedlog. Obrazloženje: Mentor u saradnji sa koordinatorom učestvuje u ocjenjivanju učenika.
Član 46.	Član 46. Mentor ne može učestovati u procesu ocjenjivanja jer nema položenu pegagoško-psihološku-didaktičko-metodičku grupu predmeta.	Aktiv praktične nastave JU Srednja medicinska škola-Jezero Sarajevo Jasminka Mešinović Komisija ne prihvata prijedlog. Obrazloženje: Mentor u saradnji sa koordinatorom učestvuje u ocjenjivanju učenika.
Član 46.	Član 46. Praćenje, provjeravanje i ocjenjivanje * Umjesto mentor stoji "učitelj praktičnih vještina" Dodaje se "nastavnik verifikuje ocjenu" (1) Učitelj praktičnih vještina u saradnji sa koordinatorom učestvuju u procesima praćenja, provjeravanja i ocjenjivanja odgojno-obrazovnih postignuća učenika tokom učenja kroz rad a nastavnik verifikuje ocjenu; Član 46 i član 47. stav (1)	Sindikalna podružnica JU Srednja zobotehnička škola Prijedlog je djelomično usvojen jer je u zakonu iza riječi „mentor“ dodato „kod poslovnog subjekta“.
Član 46. i 47.	Član 46 i 47. Obrazloženje: Članovi 46 i 47 navode da mentor u saradnji sa koordinatorom učestvuje u procesima praćenja i ocjenjivanja učenika, te dodatno učestvuju kod završnih i maturalnih ispita. Nigdje nije navedeno u kojem obimu, šta se boduje na koji način i sl. Član 47. stav 1 definisati da temu za maturalski/završni ispit dodjeljuje profesor iz	JU Srednja ekonomska škola, Sarajevo- Nastavničko vijeće Primjedba za izmjenu člana 46. se ne prihvata, jer je članom 46. stav (2) propisano donošenje propisa kojim se definiše praćenje, vrednovanje i ocjenjivanje učenika. Prijedlog se ne prihvata jer je članom 47. stav (6) definisano donošenje propisa o

	škole i da je profesor u školi mentor na maturalnom/završnom ispitu, a da je mentor (instruktor) iz privrednog društva član komisije za odbranu Maturalnog ispita.	polaganju maturalnog/završnog ispita. Takođe članom 67. ovog zakona vrši se supsidijarna primjena Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi.
Član 47.	Član prijedloga Nacrta Zakona o dualnom obrazovanju u kojem se predlažu izmjene: Član 47. (Završni i maturalni ispit) Obrazloženje: (1) Završnim, odnosno maturalnim ispitom provjeravaju se stečene kompetencije učenika u skladu sa nastavnim planom i programom, uključujući i kompetencije stečene tokom učenja kroz rad. (2) Pri provjeri kompetencija stečenih tokom učenja kroz rad, obavezno učestvuje mentor, a u odsustvu mentora, lice koje iz redova svojih radnika imenuje poslovni subjekt. Provjera stečenih kompetencija se vrši u saradnji sa koordinatorom praktične nastave, koji ima ključnu ulogu u praćenju učenika tokom učenja kroz rad i koji je odgovoran za osiguranje kontinuirane komunikacije između mentora, učenika, škole i poslovnog subjekta. (3) Koordinator praktične nastave odgovoran je za stalnu i aktivnu koordinaciju svih aktivnosti u vezi sa učenjem kroz rad. On je zadužen za praćenje napretka učenika, osiguranje da učenik ostvaruje sve potrebne kompetencije prema nastavnim planovima i standardima, te za redovan obilazak učenika na radnom mjestu. Koordinator je dužan da u redovnim intervalima komunicira sa	Vijeće roditelja učenika osnovnih i srednjih škola KS Prijedlog se ne prihvata jer je članom 47. stav (6) definisano donošenje propisa o polaganju maturalnog/završnog ispita. Takođe članom 67. ovog zakona vrši se supsidijarna primjena Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi. Prijedlog se ne prihvata jer je članom 47. stav (6) definisano donošenje propisa o polaganju maturalnog/završnog ispita. Takođe članom 67. ovog zakona vrši se supsidijarna primjena Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi.

	mentorima, procjenjuje učenikov napredak i pruža dodatnu podršku u slučajevima kada se pojave poteškoće u učenju ili napredovanju učenika. (4) Konačnu ocjenu učenika, koja se donosi na temelju njegovih stečenih kompetencija tokom učenja kroz rad, donosi isključivo koordinator praktične nastave. Ocjena se temelji na smjernicama iz Pravilnika o ocjenjivanju i vrednovanju učenika u osnovnim i srednjim školama. Koordinator je odgovoran za dosljednu primjenu pravilnika, uključujući kriterije za ocjenjivanje, te za donošenje konačne ocjene koja odražava stvarne sposobnosti učenika i usklađuje se sa obrazovnim standardima. (5) Koordinator praktične nastave mora u saradnji sa mentorima obezbijediti da učenici, posebno oni sa posebnim obrazovnim potrebama (kao što su učenici sa IPP ili učenici u inkluziji), dobiju potrebnu podršku i resurse tokom učenja kroz rad. Za takve učenike mora biti osigurana prisutnost asistenta u praktičnoj nastavi kako bi im se omogućilo ravnopravno učešće u procesu učenja i postizanje obrazovnih ciljeva. (6) Lica iz stava (2) ovog člana učestvuju u provjeri kompetencija stečenih tokom učenja kroz rad bez naknade, dok koordinator praktične nastave, kao ključna osoba u ovom procesu, upravlja i koordinira sve aspekte provjere i ocjenjivanja učenika. (7) Nakon položenog završnog ili maturškog ispita, učeniku se izdaje javna isprava koja potvrđuje uspješno završeno obrazovanje, u skladu sa drugim propisima. Ova isprava
--	---

	sadrži podatke o obimu ostvarenog učenja kroz rad i spisak poslovnih subjekata kod kojih je učenik obavljao praksu. (8) Dodatak diplome učenika koji je položio završni ili maturski ispit sadrži podatak o obimu ostvarenog učenja kroz rad i popis poslovnih subjekata kod kojih je učenik obavljao praksu. (9) Ministarstvo obrazovanja dužno je donijeti propis kojim će se regulirati završni i maturski ispit u dualnom obrazovanju, uz poštovanje principa ocjenjivanja i vrednovanja učenika kroz rad.	
Član 47.	Član 47 stav 1) Obrazloženje: Član 47 stav 1) – nije definisano da li se maturski ispit polaže iz praktične nastave ili stručno- teorijske nastave.	Senada Osmanović, prof. Jasminka Kulić, prof. Prijedlog se ne prihvata jer je članom 47. stav (6) definisano donošenje propisa o polaganju maturalnog/završnog ispita. Takođe članom 67. ovog zakona vrši se supsidijarna primjena Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi.
Član 47. stav (1)	Prijedlog: iza riječi programom, dodati riječi "i individualnim tranzicijskim programom.	JU Srednja medicinska škola, Jezero Kordinacioni odbor organizacija osoba s invaliditetom Kantona Sarajevo Komisija ne razmatra prijedlog jer je dostavljen nakon isteka roka za javnu raspravu
Član 47. stav (2)	Dodati koji ispunjava uslove prema pedagoškim standardima i normativima za srednje obrazovanje	JU Željeznički školski centar, Sarajevo Prijedlog se ne prihvata jer je članom 47. stav (6) definisano donošenje propisa o polaganju maturalnog/završnog ispita. Takođe članom 67. ovog zakona vrši se

			supsidijarna primjena Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi.
Član 47.	Član 47. stav 1 definisati da temu za maturalni/završni ispit dodjeljuje profesor iz škole i da je profesor u školi mentor na maturalnom/završnom ispitu, a da je mentor (instruktor) iz privrednog društva član komisije za odbranu Maturalnog ispita.	Član 47. stav 1 definisati da temu za maturalni/završni ispit dodjeljuje profesor iz škole i da je profesor u školi mentor na maturalnom/završnom ispitu, a da je mentor (instruktor) iz privrednog društva član komisije za odbranu Maturalnog ispita.	supsidijarna primjena Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi. JU Srednja ekonomska škola – Vijeće roditelja Prijedlog se ne prihvata jer je članom 47. stav (6) definisano donošenje propisa o polaganju maturalnog/završnog ispita. Takođe članom 67. ovog zakona vrši se supsidijarna primjena Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi.
Član 47.	Tačku 1) dopuniti: i individualnim tranzicijskim programom.	Tačku 1) dopuniti: i individualnim tranzicijskim programom.	Koordinacioni odbor organizacija osoba s invaliditetom Kantona Sarajevo Komisija ne razmatra prijedlog jer je dostavljen nakon isteka roka za javnu raspravu
Član 48.	Član 48 Nacrta zakona.	Član 48 Nacrta zakona.	JU Srednja ekonomska škola, Sarajevo – Vijeće roditelja Prijedlog se ne prihvata, jer su Smjernice bile početni dokument za izradu teksta Nacrta zakona koji je pretrpio značajne izmjene. Sadašnji prijedlog u članu 48. je maksimum koji se može ponuditi. Član 64. Zakona definiše novčane kazne za poslovnih subjekta koji ne obezbijedi sredstva za učenje kroz rad.
	Obrazloženje: predloženu nagradu za učenje kroz rad, a koja u skladu sa Nactom Zakona iznosi 10-20% prosječne neto plate u FBiH, dok je u Smjernicama o uvođenju dualnog obrazovanja u srednje stručne škole na području Kantona Sarajevo, predviđena nadoknada od najmanje 70% od minimalne cijene rada po jednom satu, kao i obaveza da je škola dužna zaključiti ugovor sa poslodavcem, u kojem će precizirati radno-pravni status učenika, dužnosti i obaveze strana u ugovoru u skladu sa Zakonom o radu. Zašto se odstupilo od usvojenih Smjernica?	Dodatno veoma problematično pitanje koje se postavlja: šta u situaciji ako se desi slučaj da učenike poslodavci ne isplate, roditelji će se	

	žaliti školi, jer je učenje uz rad obavezan dio nastavno obrazovnog procesa. Logika je da su škola ili Ministarstvo garant obaveze poslodavca. Međutim, škola ima apsolutno pravo da usmjeri roditelja na poslodavca, jer su učenici ili roditelji zaključili ugovor sa poslodavcem. Napominjemo da su po nacrtu Zakona roditelji ili učenik primorani da zaključe individualne ugovore sa oslodavcem iako je ovo dio obaveznog školovanja. Gdje je odgovornost Ministarstva i privredne komore i škole? Kako će u praksi izgledati učenje kroz rad? Treba razmisliti i o negativnim scenarijima koji se mogu desiti. Imajući u vidu dosadašnja iskustva sa kršenjem zakona kako prema punoljetnim zaposlenicima tako i prema maloljetnim.	
Član 48.	Ako je definisana nagrada za učenike zašto se na istu ne plaćaju doprinosi i tako učenik ima određeni staž	Zajednice srednjih škola KS Primljeno k znanju. Obrazloženje: prijedlog nije tema zakona, jer se u zakonu radi o učenicima, a ne o radnicima, jer učenje kroz rad predstavlja realizaciju odgojno-obrazovnog procesa u skladu sa nastavnim planom i programom.
Član 51.	Prijedlog izmjene: Predlažemo da se Član 51. stav (1) mijenja i glasi: Program utroška sredstava je dokument kojim se programira refundacija dijela ili svih troškova procesa dualnog obrazovanja poslovnim subjektima koji imaju zaključene ugovore iz člana 25. ovog zakona, kao i obezbjeđenje sredstva za izvršenje obaveza i ovlaštenja Privredne komore/Udruženja poslodavaca/Obrtničke	Privredna komora Kantona Sarajevo Komisija uslovno prihvata prijedlog ugrađen u član 51. Stav (1) uz napomenu da se čeka mišljenje Ministarstva privrede.

komore predviđene članom 16. ovog zakona.

Obrazloženje:

Pozdravljamo vaše napore da se obrazovanje u Kantonu Sarajevo uredi u skladu sa svim savremenim normativima i standardima. Posmatrajući predložene promjene u sistemu obrazovanja može se kazati da one uveliko doprinose uspostavljanju efikasnijeg sistema obrazovanja baziranog na praćenju potreba privrede za određenim kadrom, donošenju nastavnih programa i planova za nova zanimanja, uz punu koordinaciju sa Komorom i drugim sudionicima u kreiranju politike obrazovnog sistema.

Privredna komora Kantona Sarajevo je moderna, dobro organizovana nevladina i nezavisna asocijacija privrede sa misijom da daje podršku razvoju biznisa, pružanjem kvalitetnih usluga članovima i drugim subjektima i razvija partnerske odnose sa državnim organima s ciljem izgradnje povoljnog privrednog ambijenta. Komora organizuje i permanentno obrazovanje (inoviranje i dopuna znanja) poslovnih i drugog, stručnog kadra u funkciji razvoja preduzetništva i privrede u cjelini. Redovno provodi istraživanja i ankete o potrebama tržišta rada, a također, kroz saradnju sa brojnim institucijama, identifikira potrebe za deficitarnim kadrom, što joj služi za izradu godišnjeg programa rada. Podjećamo predlagace zakona da je Privredna komora

Kantona Sarajevo bila član Radne grupe za izradu Nacrta zakona o dualnom obrazovanju, te da je u prvobitnoj verziji zakona značaj i uloga Privredne komore Kantona Sarajevo bila uvelike prepoznata i predviđene su joj bile brojne ovlasti. Na našu žalost i nemalo razočarenje u novijoj verziji zakona te su ovlasti uvelike reducirane, te predlažemo da se gore pobrojane amandmanske izmjene uzmu u obzir i uvrte u novi tekst zakona.

Komora je rukovodeći se prvobitno predloženom zakonskom ulogom u sistemu dualnog obrazovanja, proteklih godina, a u saradnji i uz podršku jednog broja međunarodnih organizacija, provela niz aktivnosti koje su za cilj imale ukazati na višestruke prednosti dualnog obrazovnog sistema, kako za učenike koji se tokom školovanja osposobljavaju za svoju buduću profesiju, tako i za kompanije koje dobivaju kvalificiranu radnu snagu. Realiziran je niz projekata kroz uspostavu saradnje svih relevantnih aktera, koji mogu pomoći u promicanju i uspostavljanju dualnog modela obrazovanja. Dat je doprinos uspostavljanju tješnje saradnje između resornog ministarstva i strukovnih škola s jedne strane i poslovnog sektora s druge strane, provedene su promotivne kampanje koje su za cilj imale podizanje svijesti o ulozi i značaju ovog modela

	obrazovanja za kompanije i škole koje se odluče za njegovu primjenu. Komora je verificovala i Program obuke za mentore u kompanijama (Rješenje o ispunjenosti uvjeta za realizaciju Programa obrazovanja odraslih – Program neformalnog obrazovanja odraslih: Program usavršavanja za mentora kod poslovnog subjekta, broj 11-04-34-5752-7/23 od 21.07.2023. godine izdato od Ministarstva za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajeva). Smatramo da Komora s obzirom na svoju ulogu i usmjerenost prema privrednim subjektima, bogato iskustvo na polju edukacije, kao i činjenicu da smo zvanično registrovali Program obuke za mentore, te provodili ovu obuku, treba biti institucija koja će u budućnosti nastaviti sa organizacijom i provođenjem obuke za mentore u kompanijama, te tražimo da ovaj prijedlog bude posebno razmotren i uvažen. Program obuke je razvijan u saradnji sa međunarodnim organizacijama, na osnovu dobrih praksi zemalja regiona i Evropske unije. Također, sadržaj programa je isti na nivou Bosne i Hercegovine te zbog ozbiljnosti i kontinuiteta ovu obuku i sve njene aspekte treba ostaviti u nadležnosti Privredne komore. Nadamo se da ćemo i kroz ovaj vid saradnje kreirati što povoljniji poslovni ambijent u Kantonu Sarajevo, a i šire.	
Član 51. stav (1)	U članu 51. stav (1) potrebno je brisati riječi: "kao i obezbjeđenje sredstava za izvršenje	Predstavnicima Ministarstva privrede Kantona Sarajevo

	obaveza i ovlaštenja Privredne komore/Udruženja poslodavaca/Obrtničke komore predviđene članom 16. ovog zakona."	Predstavnici Privredne komore, Obrtničke komore, Udruženja poslodavaca i IRPO, protiv ovog prijedloga.
Član 54. stav (11)	Iz Člana 54. brisati stav (11) Javne ustanove čiji je osnivač Kanton Sarajevo, privredna društava u vlasništvu ili većinskom vlasništvu Kantona Sarajevo, samostalne kantonalne upravne organizacije, samostalne kantonalne uprave i fond čiji je osnivač Kanton Sarajevo nemaju pravo učesća na javnom pozivu. Ako ovo ostane vršimo određenu diskriminaciju privrednih subjekata prema vlasništvu a što se ne bi trebalo činiti zakonom. Šta sa javnim ustanovama i privrednim društvima sa nivoa Federacije u većinskom vlasništvu Federacije? Ako se neko bude žalio bojim se da bi ovo palo na Ustavnom sudu FBiH. Mišljenja sam da je bolje da se ovo izostavi u Zakonu a da Ministarstvo privrede kada bude pravilo program utroška sredstava, usmjeri sredstva na privatni sektor i one kompanije i sektore (prema klasifikaciji djelatnosti) u kojima se očekuje značajniji angažman kompanija. Ukoliko ostane neutrošenih sredstava onda bi se mogle angažovati i javne kompanije. Ima tu kompanija koje bi se mogle značajnije uključiti u proces učenja kroz rad pa da ih u startu ne diskriminiramo (Elektroprivreda BiH,	Privredna komora KS Komisija ne razmatra prijedlog jer je dostavljen nakon isteka roka za javnu raspravu

	Energoinvest, BH Telecom, Sarajevogas, ZOI 84, Toplane i sl.).	
Član 54. stav (11)	U članu 54. stav (11) potrebno je brisati riječi: "privredna društva u vlasništvu ili većinskom vlasništvu Kantona Sarajevo".	Predstavnici Ministarstva privrede Kantona Sarajevo Komisija ne razmatra prijedlog jer je dostavljen nakon isteka roka za javnu raspravu
Član 54. stav (11)	Član 54. Stav (11): Javne ustanove čiji je osnivač Kanton Sarajevo, privredna društava u vlasništvu ili većinskom vlasništvu Kantona Sarajevo, samostalne kantonalne upravne organizacije, samostalne kantonalne uprave i fond čiji je osnivač Kanton Sarajevo nemaju pravo učešća na javnom pozivu. Mišljenja sam da Javne ustanove a posebno privredna društva ne trebaju biti izostavljeni ovim Zakonom iz razloga što postoje velika privredna društva koja mogu primiti učenike na učenje kroz rad i na jednako kvalitetan način vršiti obuku (npr. BH Telecom, Elektroprivreda, Gras idr...).	Aldijana Smajić Komisija ne razmatra prijedlog jer je dostavljen nakon isteka roka za javnu raspravu
Član 63. stav (1) b)	Suprotan sa članom 19. Tačka b)	JU Željeznički školski centar, Sarajevo Primjedba je prihvaćena, u članu 19. izbrisana je tačka b)
Član 66.	Član 66. potrebao je izmijeniti tako da glasi: "Potvrda iz člana 17. stav (1) tačka q) ovog zakona može predstavljati dokaz o radnom iskustvu prilikom zapošljavanja."	Predstavnici Ministarstva privrede Kantona Sarajevo

		Komisija ne razmatra prijedlog jer je dostavljen nakon isteka roka za javnu raspravu
Član 67.	U članu 67. Nacrta Zakona o dualnom obrazovanju iza znaka: ") " dodati: "i odredbe drugih relevantnih propisa";	Predstavnici Ministarstva privrede Kantona Sarajevo Komisija prihvata prijedlog i unesen je u tekst zakona
Član 68.	Član 68. Stupanje na snagu Obrazloženje: Mišljenja smo da je potrebno više vremena za pripremu kako bi se planirani oblik obrazovanja mogao kvalitetno primjenjivati. Jedna školska godina je kratak period za takvu izmjenju odgoja i obrazovanja u srednjoj školi.	Sindikalna organizacija JU Srednja zubotehnička škola Primjedba se ne prihvata. Obrazloženje: Učenici završavaju školovanje po programu koji su upisali, a Zakon o dualnom obrazovanju se ne primjenjuje na učenike koji su II, III i IV razred.
Primjedba	Kao roditelj dva dječaka koji se obrazuju u Kantonu Sarajevo (osnovao obrazovanje) želim da izrazim duboko nezadovoljstvo povodom dualnog sistema školovanja i angažovanja djece od 15 godina na rad kao majka ne mogu da zamislim da je nekome palo na pamet angažovati djecu po tri dana u neke firme ugostiteljstvo, pekare da rade bez ikakve naknade i to u sklopu škole a da ne komentarišemo to kako samim ovim prijedlogom uništavate dječiju volju za školovanjem koje je već dovoljno otežano i opširno sad treba djeca sa ovim zakonom u ks ne mogu upisati fakultet ili će se moći ali veoma teško, a pri tom ga neko kroz četiri godine školovanja iskoristiava kao radnu snagu i to pod okriljem školovanja. kao majka ovaj system pogotovo što stavljate pod obavezan negodujem jer u drugim zemljama gdje postoji	Ermina Kapo Čorambegić – roditelj Primljeno k znanju. Kroz dualno obrazovanje realizira se Nastavni plan i program za koji se učenici obrazuju te oni nisu radnici već isključivo učenici, a član. 48. Zakona definiše novčanu naknadu učenicima za učenje kroz rad kod poslovnog subjekta.

	ovaj zakon i system djeca imaju pravo da ga ne private što očit ovdje nije slučaj. većina roditelja iz oba odjeljenja moje djece ne žele isto kao i ja da im djeca robuju sistemu u sklopu školstva, pa vas ljubazno molim da u saradnji sa roditeljima donesete odluke koje se tiču isključivo naše djece.
--	---

Napomena :

U prilogu Vam dostavljam mišljenja članova Komisije dostavljena elektronskim putem 20.01.2025. godine do 13:00 h.

Kemal Isanović, sekretar Komore (nije uvršteno u tabelu)

Nismo saglasni ni sa jednom primjedbom koju je na zadnjem sastanku prezentirala gđa. Sevdija Kujović iz razloga: sve navede tačke smo u ranijim sastancima prošli i usaglasili, da bi na zadnjem sastanku "na brzinu" nešto odlučili. Vi morate da shvatite da mi se moramo konstatovati sa našom bazom

Zajednice direktora srednjih škola: (uvršteno u tabelu)

s obzirom da sam sastanak na kojem su se razmatrale primjedbe na član 9. morao napustiti ranije, protiv sam stava Komisije da se ne prihvata prijedlog Srednje mašinske tehničke škole o izmjeni člana 9. stav (2). Kao što sam u više navrata obrazložio, srednje tehničke škole su mišljenja da posebno razmatrati tehnička zanimanja i određiti broj časova (ili) dana praktične nastave i učenja kroz rad u skladu sa standardom zanimanja, uzimajući u obzir da su to zanimanja koja se obrazuju za tržište rada i za nastavak školovanja na visokoškolskim ustanovama.

Saglasan sam sa prijedlozima Koordinacionog odbor organizacija osoba s invaliditetom Kantona Sarajevo.

S poštovanjem,

Faruk Čupović

Vijeca roditelja osnovnih i srednjih škola KS: (nije uvršteno u tabelu)

Osvrt na Prednacrt Zakona o dualnom obrazovanju u Kantonu Sarajevo

Vijeće roditelja Kantona Sarajevo izražava punu podršku prijedlozima i sugestijama koje je Koordinacioni odbor organizacija osoba s invaliditetom Kantona Sarajevo dostavio u vezi s primjedbama na određene članove predložene dokumenta.

Smatramo da su primjedbe i prijedlozi koji se odnose na članove 3, 4, 5, 10, 12, 17, 19, 20, 21, 35 i 47 izuzetno važni za unapređenje prava i položaja osoba s invaliditetom u našem društvu. Vijeće roditelja KS prepoznaje značaj ovih prijedloga u osiguravanju jednakopravnosti, inkluzije i bolje zaštite prava osoba s invaliditetom, te poziva sve relevantne institucije i donosiocce odluka da ih ozbiljno razmotre i uvrste u konačni tekst zakona.

Zajedničkim naporima možemo doprinijeti stvaranju pravednijeg društva koje će osigurati kvalitetnije uslove za život i rad svih građana, posebno onih kojima je potrebna dodatna podrška.

Prednacrt Zakona o dualnom obrazovanju u KS uvodi obavezno dualno obrazovanje za sve učenike srednjih stručnih škola, što predstavlja značajan odmak od primjera dobre prakse u regiji. U zemljama poput Hrvatske, Srbije i Slovenije, dualno obrazovanje je selektivno primijenjeno samo na određena zanimanja i struke, najčešće trećeg stepena obrazovanja. Učenici sami biraju gdje će obavljati praktičnu nastavu, a privredni subjekti biraju kandidate prema svojim kriterijima. Ovakav pristup omogućava fleksibilnost i prilagodljivost potrebama učenika i tržišta rada. Uvođenje obaveznog dualnog obrazovanja za sve učenike u KS suprotno je ovim primjerima dobre prakse.

Jedan od ključnih problema ovog zakona jeste ograničavanje mogućnosti nastavka obrazovanja na visokoškolskim ustanovama. Učenici srednjih stručnih škola, poput ekonomskih tehničara i elektrotehničara, često se odlučuju za nastavak obrazovanja na fakultetima. Međutim, predloženi zakon značajno smanjuje opseg općeg i teorijskog stručnog obrazovanja, što učenike stavlja u nepovoljan položaj u odnosu na vršnjake iz škola koje nisu obavezne primjenjivati dualni sistem. Strategija Evropa 2020, na koju se Ministarstvo poziva, predviđa fleksibilne mogućnosti praktične nastave i dodatnih treninga, a ne obaveznu primjenu za sve učenike, što ovaj zakon u KS ignoriše.

Postavlja se pitanje kakve posljedice zakon ostavlja na opće obrazovanje učenika, s obzirom na to da će značajan dio sedmice provoditi na radu kod privrednih subjekata. Nedovoljna zastupljenost općih predmeta može dovesti do ozbiljnih deficita u obrazovanju, dok istovremeno upisna politika i kvote u školama postaju podređene potrebama privrede, a ne interesima učenika i društva.

Ministarstvo tvrdi da zakon ne ugrožava prohodnost ka visokom obrazovanju, pozivajući se na Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi. Međutim, taj zakon ima supsidijarnu primjenu u odnosu na Zakon o dualnom obrazovanju, što može dovesti do narušavanja prava učenika. Osim toga, zakon ignoriše ključne aspekte strategije Evropa 2020, koja naglašava fleksibilnost i kvalitet praktične nastave.

Prema Zakonu o zaštiti na radu FBiH, poslodavci su obavezni osigurati sigurnost i zaštitu zdravlja učenika tokom praktične nastave, uključujući obuku iz oblasti zaštite na radu i snositi troškove ljekarskih pregleda i sanitarnih knjižica. Prednacrt Zakona o dualnom obrazovanju prebacuje ove troškove na učenike i njihove roditelje, što je neprihvatljivo i nezakonito.

Predloženi zakon predviđa dva odvojena ugovora: između škole i privrednog subjekta te između privrednog subjekta i učenika/staratelja. Ovo rješenje je nepovoljno za učenike, jer škole nemaju ulogu u regulisanju njihovih prava i obaveza. Prema strategiji Evropa 2020 i praksi u zemljama regije, ugovori bi trebali biti tripartitni, čime bi se osigurala ravnopravna raspodjela odgovornosti i zaštita učenika.

Ministarstvo bi trebalo uspostaviti sistem za praćenje kvaliteta praktične nastave i zapošljavanja svršenih učenika. Ovo je ključni korak u osiguravanju da dualno obrazovanje zaista ispunjava svoje ciljeve, a ne da postane alat za prilagođavanje obrazovanja isključivo potrebama tržišta rada.

Prednacrt Zakona o dualnom obrazovanju u KS, u svom trenutnom obliku, predstavlja ozbiljan rizik za obrazovni sistem. Ignorisanje dobre prakse iz regije, neadekvatno prilagođavanje strategiji Evropa 2020, narušavanje prohodnosti ka visokom obrazovanju i prebacivanje odgovornosti sa privrede na učenike i njihove roditelje zahtijevaju hitne izmjene. Dualno obrazovanje može biti koristan alat za unapređenje kompetencija učenika, ali samo ako se implementira na način koji osigurava prava i interese svih uključenih strana.

Sadeta Selimović – uvršteno u tabelu

Poštovani,

pogledala sam ove materijale

Što se tiče Nacrta zakona (prečišćeni tekst), u članu 12. trebalo bi brisati stav (2) a u stavu (1) iza riječi "te" dodati "individualno" Član 45. stav (1) mislim da bi registar trebao voditi onaj ko provodi obuku i izdaje licencu, pa bi se ovaj stav trebao uskladiti sa članom 43. kada se tačno definiše ko će provoditi obuku

pogledala sam primjedbe kolegice Sevdije dajem svoj komentar na ono što je označeno plavom bojom:

- U članu 3. u tački a) i b) ne mogu se izjasniti, to bi trebala struka da definiše,
- u članu 3. tačka k) ne znam što se novodi "individualni tranzicijski program", u ovom članu, a ne navodi se npr: IPP-individualno prilagođeni program, ili IEP - individualni edukacijski program ...
- u članu 3. tačka l) mislim da tekst "obrazac individualno-tranzicijskog programa je pisani dokument propisan ovim zakonom" ne bi trebao da se navodi u ovom članu - značenje pojmova

- član 3. tačka n) brisati riječi "što je ključni princip inkluzije", jer "pravičnost" bi trebao biti princip za sve učenike
- u članu 12. Dilemastav (1) da li treba posebno naglasiti "te prilagođenim programom", isto i u stavu (6) "Individualnim tranzicijskim programom"
- član 20: nije jasan - kako će npr. učenicim imati, a i ostvariti pravo na planiranje učenja kroz rad kod privrednog subjekta ?, zašto se navodi "pravo na mentora kod poslovnog subjekta" kad je to definisano kroz ovaj zakon, mentor kod poslovnog subjekta je obavezan,
- član 21. tačka c) nejasno: Prihvatam da je ovo struka, ali trebalo bi da bude jasno svima, možda ja griješim

Abid Fejzić (uvršteno u tabelu)

Poštovani,
shodno ranije preuzetoj obavezi dostavljam prijedlog novog člana 2. Nacrta koji bi glasio:

"Član 2.
(Rodna neutralnost izraza)

Riječi i pojmovi koji imaju rodno značenje korišteni u ovom pravilniku odnose se jednako na muški i ženski rod, bez obzira jesu li korišteni u muškom ili ženskom rodu." - (uvršteno u tabelu)

Aldijana Smajić (uvršteno u tabelu)

Kao predstavnik UP KS, a kako sam već iznijela svoj stav i na sastanku, mišljenja sam da još jednom treba razmisliti o slijedećim članovima:

- Član 17. stav (1), a): izvršiti odabir učenika koje će primiti na učenje kroz rad, u skladu sa iskazanim interesom učenika, škole i mogućnostima poslovnog subjekta;
 - Izražavam zabrinutost zbog mogućnosti favoriziranja određenih poslodavaca od strane Škole prilikom usmjeravanja učenika ka poslovnom subjektu. Škola ne može biti odlučujuća kojeg će poslovnog subjekta odabrati učenik. Odabir poslovnog subjekta prije svega treba biti na odluci učenika i roditelja.
 - Član 17. stav (1), c): redovno izvještava školu najmanje dva puta godišnje o napretku učenika i ostvarivanju ishoda učenja.
- Dodati: putem propisanog obrasca.

Obrazložjenje: Ne mogu poslodavci na različite načine izvještavati školu o napretku učenika. Pravilnikom (ili drugim Aktom) će se regulisati na koji način, putem kojeg obrasla isl... će poslovni subjekt vršiti izvještavanje Škole.

➤ Član 20.

- pravo na učešće u planiranju učenja kroz rad kod poslovnog subjekta.

Na koji način je ovo planirano da učenik ima učešće u planiranju učenja kroz rad kod poslovnog subjekta? Da li se to odnosi na NPP po kojem će poslodavac vršiti obuku kroz rad?

- Član 54. Stav (11). Javne ustanove čiji je osnivač Kanton Sarajevo, privredna društava u vlasništvu ili većinskom vlasništvu Kantona Sarajevo, samostalne kantonalne upravne organizacije, samostalne kantonalne uprave i fond čiji je osnivač Kanton Sarajevo nemaju pravo učešća na javnom pozivu.

Mišljenja sam da Javne ustanove a posebno privredna društva ne trebaju biti izostavljeni ovim Zakonom iz razloga što postoje velika privredna društva koja mogu primiti učenike na učenje kroz rad i na jednako kvalitetan način vršiti obuku (npr. BH Telecom, Elektroprivreda, Gras idr...).

Privredna komora Kantona Sarajevo (uvršteno u tabelu)
Poštovani,

Uglavnom je u nacrt uvršteno sve ono o čemu smo i diskutovali na sastancima.

Ja bih samo još dodao jedan komentar odnosno izmjenu.

Iz Člana 54. brisati stav

(11) Javne ustanove čiji je osnivač Kanton Sarajevo, privredna društava u vlasništvu ili većinskom vlasništvu Kantona Sarajevo, samostalne kantonalne upravne organizacije, samostalne kantonalne uprave i fond čiji je osnivač Kanton Sarajevo nemaju pravo učešća na javnom pozivu.

Ako ovo ostane vršimo određenu diskriminaciju privrednih subjekata prema vlasništvu a što se ne bi trebalo činiti zakonom. Šta sa javnim ustanovama i privrednim društvima sa nivoa Federacije u većinskom vlasništvu Federacije? Ako se neko bude žalio bojim se da bi ovo palo na Ustavnom sudu FBiH. Mišljenja sam da je bolje da se ovo izostavi u Zakonu a da Ministarstvo privrede kada bude pravilo program utroška sredstava, usmjeri sredstva na privatni sektor i one kompanije i sektore (prema klasifikaciji djelatnosti) u kojima se očekuje značajniji angažman kompanija. Ukoliko ostanu neutrošeni sredstava onda bi se mogle angažovati i javne

kompanije. Ima tu kompanija koje bi se mogle značajnije uključiti u proces učenja kroz rad pa da ih u startu ne diskriminiramo (Elektroprivreda BiH, Energoinvest, BH Telecom, Sarajevogas, ZOI 84, Toplane i sl.).

Elma Pertiš Žunić i Zlatan Mujak – izvršteno u tabelu

Shodno donjem emailu kojim se traže mišljenja na zadnju verziju Nacrta zakona o dualnom obrazovanju koji je proistekao u radu Komisije za izradu Nacrta Zakona o dualnom obrazovanju, ovim putem predstavnici Ministarstva privrede KS, dostavljaju sljedeće primjedbe, na način kako slijedi:

1. U članu 67. Nacrta Zakona o dualnom obrazovanju iza znaka: ") " dodati: "i odredbe drugih relevantnih propisa";
2. U članu 16. stav (1) tačka h) potrebno je brisati.
3. U članu 17. stav (1) tačka d) iza riječi: "člana 3." riječi: stav (1) tačka d).
4. U članu 19. stav (1) tačka b) je izbrisana, te je stoga nejasno ko snosi troškove osiguranja iz člana 18. stav (1) tačka c).
5. U članu 16. stav (1) tačka h) potrebno je brisati. (ponavlja se)
6. U članu 43. stav (1) treba da se mijenja i glasi: "Obuka za mentora kod poslovnog subjekta organizuje i sprovodi Institut u saradnji sa Privrednom komorom", u stavu (5) istog člana potrebno je brisati riječi: "Privredna komora", a stav (8) istog člana treba da se mijenja i glasi: "Usvršavanje mentora kod poslovnog subjekta iz stava 7. ovog člana vrši Institut u saradnji sa Privrednom komorom."
7. U članu 44. stav (1) treba da se mijenja i glasi: "Institut obrazuje komisiju za polaganje ispita za mentora kod poslovnog subjekta".
8. U članu 51. stav (1) potrebno je brisati, riječi: "kao i obezbjeđenje sredstava za izvršenje obaveza i ovlaštenja Privredne komore/Udruženja poslodavaca/Obrtničke komore predviđene članom 16. ovog zakona."
9. U članu 54. stav (11) potrebno je brisati, riječi: "privredna društva u vlasništvu ili većinskom vlasništvu Kantona Sarajevo".
10. Član 66. potrebno je izmijeniti tako da glasi: "Potvrda iz člana 17. stav (1) tačka q) ovog zakona može predstavljati dokaz o radnom iskustvu prilikom zapošljavanja."

U gore navedenim primjedbama izvršene su određene intervencije u dijelu obaveza i ovlaštenja Privredne komore i Instituta iz razloga što je Institut javna ustanova sa utvrđenim nadležnostima u oblasti obrazovanja, što omogućava ovoj ustanovi da direktno na svojoj budžetskoj poziciji planira i realizuje budžetska sredstva u namjene provođenja obuke mentora. S obzirom na navedene intervencije u članovima koji se odnose na obaveze i ovlaštenja Privredne komore potrebno je i izvršiti intervenciju kako je to navedeno u tački 8. ovog e-maila.

Osvrt na Prednacrt Zakona o dualnom obrazovanju u Kantonu Sarajevo

Poštovani,

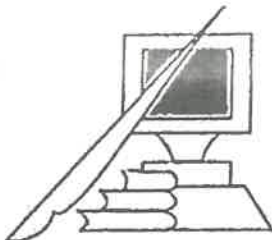
protiv sam stava Komisije da se ne prihvata prijedlog o izmjeni člana 9. stav (2). Kao što sam u više navrata obrazložio, srednje tehničke i stručne škole su mišljenja da treba posebno razmatrati tehnička zanimanja i odrediti broj časova odnosno dana praktične nastave i učenja kroz rad u skladu sa standardom zanimanja, uzimajući u obzir da su to zanimanja koja se obrazuju za tržište rada i za nastavak školovanja na visokoškolskim ustanovama.

SSVOONK BIH KANTONA SARAJEVO izražava punu podršku prijedlozima i sugestijama koje je Vijeće roditelja Kantona Sarajevo dostavio u vezi s primjedbama na određene članove predloženog dokumenta.

SSVOONK BIH KANTONA SARAJEVO izražava punu podršku prijedlozima i sugestijama koje je Koordinacioni odbor organizacija osoba s invaliditetom Kantona Sarajevo dostavio u vezi s primjedbama na određene članove predloženog dokumenta.

S poštovanjem,

Samir Durmišević

Broj: 07-01-288/25
Sarajevo, 30.7.2025. godine

Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo
n/r Naida Hota-Muminović, ministrica

KANTON SARAJEVO			
30-07-2025			
Organizacija	Šifra	Broj	Redni broj
11	36	53407	-15

Predmet: Mišljenje o Prijedlogu nacrtu zakona o dualnom obrazovanju,

Veza: Vaš akt broj: 11-05-34-53407-13/25 od 26.6.2025. godine

31-07-2025

OS

Poštovana Ministrice,

Prijedlog nacrtu zakona o dualnom obrazovanju (u daljnjem tekstu Prijedlog) ne može dobiti pozitivno mišljenje zbog određenih razloga koji su, prvenstveno, u vezi sa planiranim dualnim obrazovanjem u trajanju od četiri godine.

- Škole u regiji, ali i u Njemačkoj i Austriji (odakle i potiče dualno obrazovanje), ne primjenjuju dualno obrazovanje u četverogodišnjim zanimanjima. U nekim evropskim državama, kao i u četiri srednje škole u KS, primjenjuju se EU WET programi, koji su po principu dualnog obrazovanja, s tim da se praktična nastava realizuje u mnogo manjem obimu nego što je predviđeno u ovom Prijedlogu. Neprihvatljivo je da se praktična nastava planira kod privrednog subjekta u predloženom obimu u članu 9. stav (2) Prijedloga. To bi bilo nauštrb općeobrazovnih i stručno-teorijskih predmeta, čime bi se umanjila kompetencija učenika za vertikalnu prohodnost, odnosno umanjila njihova mogućnost za upis na fakultete. Također, učenike u Kantonu Sarajevo bi dovelo u nepovoljniji položaj prilikom upisa na visokoškolske ustanove u odnosu na učenike iz drugih kantona ili drugog bh. entiteta. Kanton Sarajevo treba biti lider po broju akademski obrazovanih stanovnika i po omogućavanju znanja svojim učenicima, kako bi se njih što veći broj upisao na fakultete, a ne da bude lider u dobijanju jeftine i manje obrazovane radne snage, što bi se vjerovatno desilo učenicima sa četvrtog stepena prema ovom Prijedlogu. Istovremeno, nakon eventualnog usvajanja ovakve odredbe, pojavio bi se veliki broj tehnološkog viška radnika u srednjim školama, jer časovi praktične nastave u ovolikom obimu moraju biti nauštrb druge, prije svega stručno-teorijske nastave. S obzirom da nastavu kod poslovnog subjekta izvodi mentor i sam zaposlen kod tog poslovnog subjekta, logično je da će doći do tehnološkog viška.
- U članu 8. stav (3) Prijedloga se mora istaći uloga stručnih aktiva škole, te precizirati da u izradi nastavnih planova i programa ti aktivni moraju biti obavezno uključeni.
- U Članu 47. Prijedloga izjednačeni su završni i maturski ispiti u smislu da se za oba ispita navodi da je mentor osoba zaposlena kod poslodavca. Maturski ispit nije iz predmeta Praktična nastava, već iz stručno-teorijskih predmeta, te se ovo mora drugačije osmisliti, osim ako ne postoji intencija da se četverogodišnje obrazovanje spusti na nivo zanata.
- Podzakonske akte mora donositi Vlada KS, jer je ovaj zakon od šireg društvenog značaja, te isti ne mogu biti doneseni na osnovu diskrecionog prava jedne osobe.

- Prijedlogom, a nijednim drugim pravnim aktom, nije propisano da li će upis učenika prema dualnom obrazovanju biti naglašen u odnosu na upis učenika za isto zanimanje koje nije prema dualnom sistemu, ako je uopće planirano, jer se može desiti da neće biti dovoljno zainteresovanih poslovnih subjekata da prime jedan ili više cijelih razreda. Šta raditi u takvim slučajevima? Hoće li to, u slučaju da postoji volja poslovnog subjekta za prijem učenika na praktičnu nastavu po dualnom obrazovanju za npr. 10 učenika, značiti da ostatak razreda neće imati praksu po dualnom obrazovanju i kako će se riješiti taj problem?
- Preduslov za stupanje na snagu ovog zakona jeste donošenje svih potrebnih podzakonskih akata.

Rješenja za navedene primjedbe, koja bi bila prihvatljiva, ponudit ćemo kroz javnu raspravu.

Srdačan pozdrav!

Predsjednik

Admir. Šuvalić

Dostaviti:

1. Naslovu,
2. a/a.

Obala Kulina bana 1, 71 000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina
 Tel: +387(0)33 217-844, tel/fax: +387(0)33 217-844
 E-mail: ssvoonkbihkoks@gmail.com, web: <http://www.ssvoonkbihkoks.com.ba/>
 Transakcijski račun: UniCredit Bank dd Sarajevo broj: 3389002206216219
 ID broj: 4200168330069

11
14324
PR-4

EKONOMSKO - SOCIJALNO VIJEĆE ZA PODRUČJE KANTONA SARAJEVO SARAJEVO

Broj:13-04-39802-3.1/25
Sarajevo, 18.08.2025. godine

27-08-2025
-05-

- **VLADA KANTONA SARAJEVO**
n/r gosp. Nihad Uk, premijer
- **Gosp. Franjo Rener, predsjednik ESV KS**
Savez samostalnih sindikata BiH-Kantonalni odbor Kantona Sarajevo
Ul. Obala Kulina bana br. 1, 71 000 Sarajevo
- **Gosp. Suhad Ećo, potpredsjednik ESV KS**
Udruženje poslodavaca Kantona Sarajevo
Ul. Maršala Tita br. 6, 71 000 Sarajevo
- **Enda Pavić Pečenković, potpredsjednica ESV KS**
Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo
- **Savez samostalnih sindikata BiH-Kantonalni odbor Kantona Sarajevo**
Ul. Obala Kulina bana br. 1, 71 000 Sarajevo
- **Udruženje poslodavaca Kantona Sarajevo**
Ul. Maršala Tita br. 6, 71 000 Sarajevo
- **Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo**
n/r gđa. Naida Hota-Muminović, ministrica

Predmet: Zaključak Ekonomsko-socijalnog vijeća za područje Kantona Sarajevo, dostavlja se

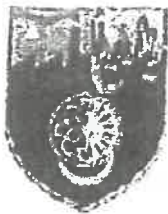
U prilogu se dostavlja Zaključak Ekonomsko-socijalnog vijeća za područje Kantona Sarajevo, donijet na 110. sjednici Ekonomsko-socijalnog vijeća za područje Kantona Sarajevo, održanoj 23.07.2025. godine.

S poštovanjem,

Dostaviti:

1. Naslovu x7,
2. a/a.

EKONOMSKO - SOCIJALNO VIJEĆE ZA PODRUČJE KANTONA SARAJEVO SARAJEVO

Broj: 13-04-39802-3/25
Sarajevo, 18.08.2025. godine

U skladu sa članom 3. Sporazuma o osnivanju Ekonomsko - socijalnog vijeća za područje Kantona Sarajevo br. 02-05-33200-19.1/05 od 03.02.2006. godine, 02-05-21020-16.1/11 od 30.06.2011. godine i 02-05-23316-25/16 od 14.07.2016. godine i čl. 23.i 24. Poslovnika o radu Ekonomsko - socijalnog vijeća za područje Kantona Sarajevo br. 01-69-4-50/18 od 17.07.2018. godine, 01-73-6-29-1/19 od 15.05.2019. godine, 13-01/2-04-4222-5/21 od 23.02.2021. godine i 13-05/1-02-25346/23 od 06.06.2023. godine, Ekonomsko - socijalno vijeće za područje Kantona Sarajevo je donijelo sljedeći:

ZAKLJUČAK

1. Ekonomsko – socijalno vijeće za područje Kantona Sarajevo ne podržava donošenje Nacrta Zakona o dualnom obrazovanju.
2. Savez samostalnih sindikata Bosne i Hercegovine – Kantonalni odbor Kantona Sarajevo ima izdvojeno mišljenje na Nacrt Zakona o dualnom obrazovanju.

Dostaviti:

1. Premijer Kantona Sarajevo,
2. Predsjednik ESV KS,
3. Potpredsjednici ESV KS (X2),
4. Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo,
5. Savez samostalnih sindikata BiH - Kantonalni odbor Kanton Sarajevo,
6. Udruženje poslodavaca Kantona Sarajevo,
7. Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo,
8. A/a

BOŠNA I HERCEGOVINA
Konkurencijsko vijeće

Broj: 07-26-7-15-3/25
Sarajevo, 27. august 2025. godine

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Конкуренијску савјет
Босна и Херцеговина
Федерација Босне и Херцеговине
КАНТОН САРАЈЕВО

ПРЕДМЕТ: 07-26-7-15-3/25		29-08-2025	
Организација/Јединица	Место/Датум	Свој	Број
11	02	144205	

Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo
Reisa Džemaludina Cauševića 1
71 000 Sarajevo

02-09-2025
— OS —

PREDMET: Mišljenje Konkurencijskog vijeće broj: 07-26-7-15-2/25; dostavlja se

Poštovani,

Konkurencijsko vijeće BiH je na 33. (tridesettrećoj) sjednici održanoj dana 27.08.2025. godine donijelo Mišljenje broj: 07-26-7-15-2/25, a po Zahtjevu za davanje mišljenja Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo od 07.07.2025. godine.

U prilogu dostavljamo predmetno Mišljenje, u skladu sa Zakonom o konkurenciji («Službeni glasnik BiH» 48/05, 76/07 i 80/09).

S poštovanjem,

Dostaviti:

- Naslovu
- U spis

Bosna i Hercegovina, 71000 Sarajevo, Dubrovačka 6/3
Tel: + 387 33 251 406, Fax: + 387 33 251 408
<http://www.bihkonk.gov.ba/>

BOSNA I HERCEGOVINA
Konkurencijsko vijeće

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Конкуренијски савјет

MIŠLJENJE

**po Zahtjevu Ministarstva za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo
za davanje mišljenja na Prijedlog Nacrta Zakona o dualnom obrazovanju**

**Sarajevo,
august 2025. godine**

Broj: 07-26-7-15-2/25
Sarajevo, 27. august 2025. godine

Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine, na osnovu člana 25. stav (1) tačka f) Zakona o konkurenciji ("Službeni glasnik BiH", br. 48/05, 76/07 i 80/09), a po Zahtjevu Ministarstva za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1, 71 000 Sarajevo za davanje mišljenja na Prijedlog Nacrta Zakona o dualnom obrazovanju, zaprimljen dana 07.07.2025. godine pod brojem: 07-26-7-15-1/25, na 33. (tridesettrećoj) sjednici održanoj dana 27.08.2025. godine, je donijelo

MIŠLJENJE

Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Konkurencijsko vijeće) je dana 07.07.2025. godine pod brojem: 07-26-7-15-1/25 zaprimilo Zahtjev Ministarstva za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1, 71 000 Sarajevo (u daljem tekstu: Ministarstvo za odgoj i obrazovanje KS ili Ministarstvo) (podnesak broj: 11-05-34-53407-11/25 od 19.06.2025. godine) za davanje mišljenja na Prijedlog Nacrta Zakona o dualnom obrazovanju (u daljem tekstu: Prijedlog Nacrta Zakona o dualnom obrazovanju ili Prijedlog Nacrta Zakona).

U Zahtjevu se navodi da je Ministarstvo za odgoj i obrazovanje KS ranije pripremio Nacrt Zakona o dualnom obrazovanju koji je dostavljen na javne konsultacije i mišljenje te je nakon provođenja sveobuhvatnih konsultacija usklađen Prijedlog Nacrta sa obrazloženjem koji se dostavlja Konkurencijskom vijeću na mišljenje.

U prilogu Zahtjeva je dostavljen Prijedlog Nacrta Zakona o dualnom obrazovanju zajedno sa pozivom za javne sveobuhvatne konsultacije (izvod sa web stranice Ministarstva), Obrazloženje za Vladu Kantona Sarajevo (u izradi), te Obrazloženje za Skupštinu Kantona Sarajevo (u izradi).

U oba Obrazloženja se navodi da je, po završetku konsultacija, imenovana Komisija za izradu Nacrta Zakona o dualnom obrazovanju, sa ciljem da izvrši analizu pristiglih prijedloga i primjedbi proisteklih iz javnih konsultacija, te da uvrsti eventualne prijedloge i primjedbe u postojeći materijal i isti u formi Nacrta zakona o dualnom obrazovanju preda ministrici za odgoj i obrazovanje na dalje postupanje. Objedinjene primjedbe na Prijedlog teksta Nacrta Zakona o dualnom obrazovanju nalaze se u prilogu oba Obrazloženja.

Bitno je naglasiti da je Konkurencijsko vijeće dana 23.12.2024. godine pod brojem: 07-26-7-021-2/24 donijelo Mišljenje na Nacrt Zakona o dualnom obrazovanju te je ocijenilo da Nacrt Zakona ne sadrži odredbe koje mogu sprječavati, ograničavati ili narušavati tržišnu konkurenciju na relevantnom tržištu u Kantonu Sarajevo, u smislu odredbi Zakona o konkurenciji, odnosno da je isti usaglašen sa Zakonom o konkurenciji, a prema Zahtjevu za davanjem mišljenja koje je Ministarstvo uputilo Konkurencijskom vijeću dana 22.11.2024. godine pod brojem: 07-26-7-021-1/24.

Postupajući po predmetnom Zahtjevu te analizom odredbi Prijedloga Nacrta Zakona o dualnom obrazovanju, a na osnovu Zakona o konkurenciji (u daljem tekstu: Zakon), Konkurencijsko vijeće je utvrdilo sljedeće:

- Ovim Zakonom se uređuje sadržaj i način ostvarivanja dualnog obrazovanja, uzajamna prava i obaveze učenika u dualnom obrazovanju, finansijsko obezbjeđenje učenika, ugovori u dualnom obrazovanju kao i druga pitanja od značaja za dualno obrazovanje;
- Odredbe ovog Zakona se primjenjuju na srednje stručno obrazovanje i obuku u trajanju od tri, odnosno četiri godine;
- Nacrtom Zakona o dualnom obrazovanju propisane su osnovne odredbe te opći principi i ciljevi dualnog obrazovanja i način realizacije učenja kroz rad; definisana su prava, obaveze i ovlaštenja Ministarstva za odgoj i obrazovanje KS, Ministarstva privrede, Ministarstva saobraćaja Kantona Sarajevo, Privredne komore, poslovnog subjekta, škole i učenika te zaštita prava učenika;
- Odredbama člana 21. do 24. Prijedloga Nacrta Zakona o dualnom obrazovanju propisani su uslovi za izvođenje učenja kroz rad kod poslovnog subjekta, pokretanje postupka za utvrđivanje ispunjenosti uslova za izvođenje učenja kroz rad te utvrđivanje ispunjenosti uslova za izvođenje učenja kroz rad čiju provjeru vrši Ministarstvo po podnesenom zahtjevu, koje snosi troškove postupka;
- Ugovori u dualnom obrazovanju koji regulišu odnos između škole i poslovnog subjekta, odnosno članova konzorcija kao i ugovor o učenju kroz rad kojim se reguliše odnos između poslovnog subjekta i učenika, odnosno zakonskog zastupnika učenika, pitanja mentorstva kao i praćenje, provjeravanje, ocjenjivanje i ispiti u dualnom obrazovanju definisani su Dijelovima od 5-7 Prijedloga Nacrta Zakona;
- Dio 8 Prijedloga Nacrta Zakona propisuje finansijsko obezbjeđenje učesnika u smislu nagrada i ostalih nagrada te refundiranje dijela ili svih troškova procesa dualnog obrazovanja kroz obezbjeđenje sredstava, programa utroška sredstava, definiše prihvatljive troškove za refundaciju, uslove i kriterij za ostvarivanje prava na sredstva, detalje javnog poziva, imenovanja Komisije u postupku izbora korisnika sredstava po javnom pozivu te dalji rad Komisije. Nadzor nad provođenjem Zakona i kaznene odredbe propisane su Dijelom 9 Prijedloga Nacrta Zakona.

Konkurencijsko vijeće je sa aspekta Zakona o konkurenciji posebno razmotrilo odredbe dostavljenog Prijedloga Nacrta Zakona koje se tiču javnog poziva, gdje se u članu 54. Prijedloga Nacrta Zakona navodi da Ministarstvo privrede priprema i objavljuje javni poziv kojim se pozivaju svi poslovni subjekti iz člana 3. tačka e) ovog zakona koji ispunjavaju uslove iz javnog poziva da podnesu prijave. Ovim članom je definisano koje elemente prijava mora sadržavati, na koji način i u kojem roku mora biti dostavljena Ministarstvu te koje ustanove, društva, upravne jedinice i fondovi nemaju prava učešća na javnom pozivu.

Konkurencijsko vijeće je razmotrilo i odredbe dostavljenog Prijedloga Nacrta Zakona koje se odnose na zaključivanje ugovora o dualnom obrazovanju, gdje se u članu 28. istog navodi da će škola zaključiti ugovor o dualnom obrazovanju sa jednim ili više poslovnih subjekta ili sa članovima konzorcija koji ispunjavaju ulove iz člana 21. Zakona i koji posjeduju potvrdu iz člana 23. stav (6) Zakona, u cilju obezbjeđivanja uslova za ostvarenje svih sadržaja učenja kroz rad definisanih određenim nastavnim planom i programom, pri čemu će škola prilikom odabira poslovnog subjekta za zaključenje gore navedenog ugovora sve poslovne subjekte tretirati na jednak način.

Također, sa aspekta odredbi Zakona o konkurenciji Konkurencijsko vijeće je uzelo u obzir i stav (3) istog člana gdje se navodi da poslovni subjekt koji ispunjava uslove propisane članom 21. Nacrta Zakona i koji posjeduje potvrdu iz člana 23. stav (6) Zakona može da zaključi ugovor o dualnom obrazovanju sa jednom ili više škola.

Imajući u vidu Mišljenje Konkurencijskog vijeća broj: 07-26-7-021-2/24 od 23.12.2024. godine kojim je Nacrt Zakona ocijenjen usaglašenim sa Zakonom o konkurenciji, a postupajući po predmetnom Zahtjevu, Konkurencijsko vijeće je u postupku donošenja ovog Mišljenja razmotrilo u međuvremenu uvrštene primjedbe i prijedloge proistekle iz javnih konsultacija u postojeći Nacrt Zakona sa aspekta Zakona o konkurenciji te utvrdilo da se iste ne utiču na stav i odluku koje je Konkurencijsko vijeće zauzelo u Mišljenju broj: 07-26-7-021-2/24.

U tom smislu Prijedlog Nacrta Zakona ne sadrži odredbe koje mogu sprječavati, ograničavati ili narušavati tržišnu konkurenciju na relevantnom tržištu u Kantonu Sarajevo, u smislu odredbi Zakona o konkurenciji, odnosno isti je usaglašen sa Zakonom o konkurenciji.

Konkurencijsko vijeće ne ulazi u ocjenu odredbi drugih zakona pa tako ni Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 27/24), te svoje mišljenje donosi isključivo na osnovu nadležnosti propisanih u članu 25. stav (1) Zakona o konkurenciji.

Ovo Mišljenje je dato na osnovu podataka navedenih u Zahtjevu, te ukoliko dati podaci odstupaju od stvarnog činjeničnog stanja ovo Mišljenje se ne može primijeniti.

Dostavljeno:

- Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1, 71 000 Sarajevo
- a/a

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
KANTON SARAJEVO
Pravobranilaštvo Kantona
Sarajevo

Босна и Херцеговина
Федерација Босне и Херцеговине
КАНТОН САРАЈЕВО
Правобранилаштво Кантона
Сарајево

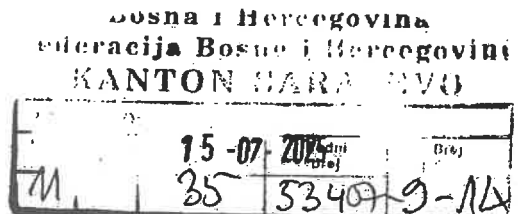
16-07-2025

-05

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina
CANTON SARAJEVO
Public Defender's Office of Sarajevo Canton

Broj: M 114/25
Sarajevo, 14.07.2025.

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
KANTON SARAJEVO
Ministarstvo za odgoj i obrazovanje

PREDMET: Odgovor na molbu, Mišljenje
Veza Vaš broj: 11-05-35-53407-9/25 od 19.06.2025.

Poštovani,

Vašim aktom broj veze primljenim 01.07.2025. dostavili ste na mišljenje ovom Pravobranilaštvu Nacrt Zakona o dualnom obrazovanju sa obrazloženjem, a sve postupajući u skladu sa čl. 7, stav 1 Uredbe o postupku i načinu pripremanja, izrade i dostavljanja propisa (Sl. novine KS 50/17, Drugi novi prečišćeni tekst i 02/18 Ispravka).

Podržavajući sadržane ciljeve prijedloga zakona primjećujemo kako Vaš zahtjev ne sadrži konkretne upute, obzirom da analiza prijedloga zakona nije u nadležnosti Pravobranilaštva, pa eventualnu nadležnost Pravobranilaštva u pogledu imovine i imovinskih interesa Kantona Sarajevo u okviru izrade i donošenja Uredbe, ne možemo cijeniti.

Takođe, u odredbama na koje se pozivate nismo primijetili upute na postupanje Pravobranilaštva.

Stoga Vas u cilju zajedničkih interesa pozivamo da obrazložite razloge dotavljanja Nacrta zakona na mišljenje Pravobranilaštva, u okviru propisanih nadležnosti.

Adresa: Sarajevo, Branilaca Sarajeva 2, 71000 Sarajevo
Tel: + 387 33 214-033; +387 33 666-614, Fax: +387 33 214-033
Web: <https://pb.ks.gov.ba>, E-mail: pb@pb.ks.gov.ba

1/1

Broj: 09-02-37573/25
Sarajevo, 09.07.2025. godine

KANTON SARAJEVO
MINISTARSTVO ZA ODGOJ I OBRAZOVANJE

PREDMET: Mišljenje na nacrt Zakona o dualnom obrazovanju .-

Na osnovu člana 3. stav (1) tačka b) Uredbe o osnivanju Ureda za zakonodavstvo Vlade Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 20/23) i člana 4. Uredbe o postupku i načinu pripremanja, izrade i dostavljanja propisa ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 50/17-Dруги нови преčišчени текст, 2/18-Ispravka i 32/22), Ured za zakonodavstvo Vlade Kantona Sarajevo, daje slijedeće

MIŠLJENJE

1. Nacrt Zakona o dualnom obrazovanju (u daljem tekstu: Zakon) ne sadrži odredbe koje bi bile u suprotnosti sa odredbama ustava i drugih pozitivno-pravnih propisa koji su navedeni u tekstu nacrtu Zakona i obrazloženju predmetnog materijala.

Shodno odredbama člana 12. tačka b) Ustava Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 1/96, 2/96-Ispravka, 3/96-Ispravka, 16/97, 14/00, 4/01, 28/04, 6/13 i 31/17) u isključivoj je nadležnosti Kantona Sarajevo utvrđivanje obrazovne politike, te su sva pitanja koja reguliše nacrt Zakona u isključivoj nadležnosti Vlade i Skupštine Kantona Sarajevo.

Nacrt Zakona može poslužiti kao polazna osnova za pripremu prijedloga ovog propisa.

2. Dostavljeni materijal je pripremljen u skladu sa Uredbom o postupku i načinu pripremanja, izrade i dostavljanja propisa ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 50/17- Други нови преčišчени текст, 2/18-Ispravka i 32/22), te se isti može razmatrati na jednoj od narednih sjednica Vlade Kantona Sarajevo, uz napomenu da se predmetni materijal dopuni sa mišljenjem Ministarstva pravde i uprave Kantona Sarajevo po pitanju zaštite osnovnih ljudskih prava i sloboda, te Ministarstva finansija Kantona Sarajevo u cilju obezbjeđenja budžetskih sredstava.

Dostaviti:

- 1. Naslovu
- 2. Evidencija
- 3. Arhiva

ŠEF UREDA

Hamida Bećirović

Adresa: Hamida Dizdara 1, 71000 Sarajevo
Tel: + 387(0)33 560-449, Fax: + 387 (0) 33 560-448
Web: <http://vlada.ks.gov.ba>, E-mail: uz@vlada.ks.gov.ba

1/1

08-07-2025

-05-

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina

CANTON SARAJEVO
Ministry of Finance

Broj: 08-03-11-37579/25
Sarajevo, 03.07.2025. godine

KANTON SARAJEVO
MINISTARSTVO ZA ODGOJ I OBRAZOVANJE

Predmet: Mišljenje na Nacrt zakona o dualnom obrazovanju
Veza: Vaš dopisi, broj: 11-05-34-53407-4/25 od 19.06.2025

U vezi Vašeg zahtjeva za mišljenje, broj i datum veze, koji se odnosi na Nacrt zakona o dualnom obrazovanju, u skladu sa članom 8. Pravilnika o proceduri za izradu izjave o fiskalnoj procjeni zakona, drugih propisa i akata planiranja na budžet („Službene novine FBiH“, br. 34/16 i 15/18) i u skladu sa članom 12. stav (1) tač. a) i b) i članom 16. stav (2) Uredbe o procjeni uticaja propisa u Kantonu Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 29/22), Ministarstvo finansija Kantona Sarajevo daje sljedeće mišljenje:

Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo postupilo je u skladu sa Pravilnikom o proceduri za izradu izjave o fiskalnoj procjeni zakona, drugih propisa i akata planiranja na budžet i Ministarstvu finansija uz Nacrt zakona dostavilo na mišljenje popunjen i potpisan obrazac IFP-NE u kojem je data sljedeća izjava: „Donošenje Zakona o dualnom obrazovanju ne zahtijeva dodatna izdvajanja sredstava u Budžetu Kantona Sarajevo za 2025. godinu. U Budžetu Kantona Sarajevo za 2025. godinu, odobrena su sredstva za realizaciju Zakona o dualnom obrazovanju u iznosu od 170.000 KM. U Dokumentu okvirnog budžeta za period 2025-2027. godina planirana su sredstva za realizaciju Zakona o dualnom obrazovanju. Obzirom da je Zakonom propisano da finansijska sredstva potrebna za refundiranje dijela ili svih troškova procesa dualnog obrazovanja u prethodnoj školskoj godini planira i Ministarstvo privrede za svaku kalendarsku godinu, to će sredstva u iznosu od 765.253 KM planirati Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo u Budžetu za 2026. godinu i sredstva u iznosu od 765.253 KM planirati u Budžetu za 2027. godinu“.

Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo postupilo je u skladu sa Uredbom o procjeni uticaja propisa u Kantonu Sarajevo i Ministarstvu finansija uz Nacrt zakona dostavilo na mišljenje popunjen Obrazac 2 – Obrazac za provođenje sveobuhvatne procjene uticaja propisa, u čijoj tački 4. Procjena uticaja identificiranih opcija – Fiskalni uticaji se navode sljedeće opcije:

1. Opcija br.1. Bez uticaja.
2. Opcija br.2. Ne postoji mogućnost djelimičnog rješavanja identificiranih problema parcijalnim normativnim rješenjima ili poduzimanjem određenih mjera izvan kreiranja ili mijenjanja regulatornog okvira.
3. Opcija br. 3. Provođenje ovog zakona ima značajan uticaj na budžetske i izvanbudžetske korisnike i druge fondove. U vezi sa uticajem na prihode i rashode za tekuću i narednu godinu, potrebno je naglasiti da u prvoj godini primjena propisa će biti bez ili sa zanemarljivim fiskalnim uticajem (potrebna sredstva za obuku koordinatora i mentora), s tim da puna implementacija propisa počinje u drugoj godini nakon stupanja na snagu istog.

Adresa: Maršala Tita 62, 71 000 Sarajevo
Tel: + 387 (0) 33 565-005, Fax: + 387 (0) 33 565-052
Web: <http://mf.ks.gov.ba>, E-mail: mf@mf.ks.gov.ba

1/2

Donošenje Zakona o dualnom obrazovanju ne zahtjeva dodatna izdvajanja sredstava u Budžetu Kantona Sarajevo za 2025. godinu. U Budžetu Kantona Sarajevo za 2025. godinu, odobrena su sredstva za realizaciju Zakona o dualnom obrazovanju u iznosu od 170.000 KM. U Dokumentu okvirnog budžeta za period 2025-2027. godina planirana su sredstva za realizaciju Zakona o dualnom obrazovanju. Obzirom da je Zakonom propisano da finansijska sredstva potrebna za refundiranje dijela ili svih troškova procesa dualnog obrazovanja u prethodnoj školskoj godini planira i Ministarstvo privrede za svaku kalendarsku godinu, to će sredstva u iznosu od 765.253 KM planirati Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo u Budžetu za 2026. godinu i sredstva u iznosu od 765.253 KM planirati u Budžetu za 2027. godinu.

U tački 4. Procjena uticaja identificiranih opcija – Ekonomski uticaji se navode sljedeće opcije:

1. Opcija br. 1, Nedeovoljno zapošljavanje učenika nakon završene srednje škole, pojava sive ekonomije, slab priliv investicija zbog nedostataka adekvatne radne snage, povećanje troškova kod privrednih subjekata zbog obaveze pružanja dodatnih obuka za novouposlene radnike, jer kroz obrazovanje nisu stekli potrebne vještine, slabo poslovanje malih i srednjih preduzeća zbog nedostatka adekvatne radne snage.
2. Opcija br. 2, Ne postoji mogućnost djelimičnog rješavanja identificiranih problema parcijalnim normativnim rješenjima ili poduzimanjem određenih mjera izvan kreiranja ili mijenjanja regulatornog okvira. Opcija broj. 3 na osnovu podataka iz elektronske baze Sotac, na osnovu saznanja iz dosadašnje prakse na osnovu prvostepenih rješenja, evidencija o korisnicima i na osnovu uvida u žalbene postupke, predstavlja značajno rasterećenje za poslodavce, posebno kada su u pitanju porodilje u radnom odnosu.
3. Opcija br. 3, Provođenje ovog zakona ima značajan uticaj na priliv investicija, produktivnosti, poslovanje privrednih subjekata i njihove operativne troškove, nove administrativne troškove za privredne subjekte i razvoj i poslovanje malih i srednjih preduzeća, te vrlo značajan uticaj na zapošljavanje u privrednim subjektima, te konkurentnost i nelojalna konkurencija, povećana zapošljivost nakon završene srednje škole, jer kadar stiče vještine tokom formalnog srednjeg obrazovanja.

Obzirom da za provođenje Nacrta zakona nisu potrebna dodatna sredstva u Budžetu Kantona Sarajevo za 2025. godinu, na navedeni Nacrt zakona o dualnom obrazovanju, Ministarstvo finansija, sa aspekta fiskalnog učinka na Budžet Kantona Sarajevo za 2025. godinu kao i provedenoj procjeni uticaja propisa, nema primjedbi. Sredstva za naredne godine (2026. i 2027. godine) potrebno je planirati u okviru odobrenih gornjih granica rashoda utvrđenih u DOB-u 2026-2028. god.

Ovo mišljenje je dato u skladu sa odredbama Nacrta zakona koji se obrađuje i podataka navedenih u Obrascu IFP-NE Izjave o fiskalnoj procjeni i podataka navedenih u Obrascu 2 – Obrazac za provođenje sveobuhvatne procjene uticaja propisa, čija tačnost je u isključivoj odgovornosti predlagača Nacrta zakona, te ukoliko se naknadno utvrdi da navedene odredbe i podaci odstupaju od stvarno činjeničnog stanja, ovo mišljenje će se staviti van snage.

Dostaviti:

1. Naslovu
2. Ministarstvu finansija KS
3. a/a

Pripremio: Nedžad Bašić
Kontrolisali: Nihad Kurtić
Amina Močević

Adresa: Maršala Tita 62, 71 000 Sarajevo
Tel: + 387 (0) 33 565-005, Fax: + 387 (0) 33 565-052
Web: <http://mf.ks.gov.ba>, E-mail: mf@mf.ks.gov.ba

Broj: 03-04/1-02-37589/25
Sarajevo, 08.07.2025. godine

MINISTARSTVO ZA ODGOJ I OBRAZOVANJE
gđa. Naida Hota-Muminović, ministrica

PREDMET: Nacrt Zakona o dualnom obrazovanju, mišljenje –

VEZA: Vaš akt, broj: 11-05-34-53407-6/25 od 19.06.2025. godine

Postupajući po Vašem aktu, broj i datum gornji, na osnovu odredbi člana 7. Zakona o ministarstvima i drugim organima uprave Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 40/22) i člana 16. stav (2) Uredbe o procjeni uticaja propisa u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 29/22), Ministarstvo pravde i uprave, kao kontrolni organ, razmotrilo je Nacrt Zakona o dualnom obrazovanju i Obrazac za provođenje sveobuhvatne procjene uticaja propisa, te daje sljedeće

MIŠLJENJE

Nacrt Zakona o dualnom obrazovanju (u daljem tekstu: Nacrt zakona) je propis kojim se ne povrjeđuju prava zaštićena odredbama Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, niti je u suprotnosti sa drugim pravnim aktima, kojima je utvrđena zaštita ljudskih prava i sloboda.

U pogledu provedene procjene uticaja zakona na zaštitu ljudskih prava i sloboda, Ministarstvo pravde i uprave ističe sljedeće:

Članom 54. stav (11) Nacrta zakona propisano je da "javne ustanove, privredna društva u većinskom vlasništvu Bosne i Hercegovine, entiteta, kantona, jedinica lokalne samouprave, samostalne upravne organizacije i fondovi čiji je osnivač Bosna i Hercegovina, entitet, kanton i jedinica lokalne samouprave, nemaju pravo učešća na javnom pozivu."

Odredbe člana 54. stav (11) Nacrta zakona mogu imati diskriminatoran učinak iz razloga što svi poslovni subjekti koji su strana u sistemu dualnog obrazovanja imaju ista ovlaštenja i obaveze kako je propisano u članu 17. Nacrta zakona (između ostalog, organizuju implementaciju plana realizacije učenja kroz rad, finansiraju novčanu nagradu za učenje kroz rad i dr.). S tim u vezi, ako svi poslovni subjekti imaju iste obaveze i imaju iste troškove koji prozilaze iz tih obaveza, onda bi trebali imati i ista prava, uključujući pravo na refundaciju troškova. Isključivanjem jedne grupe poslovnih subjekata na osnovu vlasničke strukture narušava se princip jednakosti pred zakonom.

Navedena odredba može imati za posljedicu i neravnopravan položaj na tržištu, s obzirom da poslovni subjekti iz privatnog sektora imaju mogućnost da dobiju povrat sredstava za troškove,

Adresa: Reisa Džemaludina Čauševića 1, 71 000 Sarajevo
Tel: + 387 (0) 33 562-083, Fax: + 387 (0) 33 562-241
Web: <http://mpu.ks.gov.ba>, E-mail: mpu@mpu.ks.gov.ba

1/2

dok je javnim ustanovama i privrednim društvima iz člana 54. stav (11) Nacrta zakona refundacija, kroz nemogućnost učešća na javnom pozivu, uskraćena.

Međutim, Evropska konvencija o ljudskim pravima i slobodama ne zahtijeva da država tretira sve subjekte na apsolutno isti način. Dozvoljene su razlike u tretmanu pod uslovom da su one objektivno i razumno opravdane i proporcionalne. Ukoliko je cilj navedene odredbe stimulisanje poslovnih subjekata iz privatnog sektora i budžetska efikasnost, onda navedena mjera predstavlja vrstu objektivnog i razumnog opravdanja koje Evropski sud za ljudska prava priznaje, naročito u sferi ekonomske politike gdje države imaju široku slobodu odlučivanja. S tim u vezi, u tački 4. Obrasca 2., u dijelu koji se odnosi na *Uticaje na zaštitu osnovnih ljudskih prava i sloboda*, potrebno je ukazati na ograničenje učešća na javnom pozivu koje za određene subjekte proizilazi iz člana 54. stav (11) Nacrta zakona, te obrazložiti zašto je navedeno ograničenje propisano kao objektivna i razumna mjera, odnosno zbog čega ne predstavlja povredu prava zaštićenih odredbama Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda.

S poštovanjem,

Dostaviti:

1. Naslovu;
2. a/a.

MINISTARICA

Orla Softić/Kadenić

Adresa: Reisa Džemaludina Čauševića 1, 71 000 Sarajevo
Tel: + 387 (0) 33 562-083, Fax: + 387 (0) 33 562-241
Web: <http://mpu.ks.gov.ba>, E-mail: mpu@mpu.ks.gov.ba

2/2

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina

CANTON SARAJEVO
Ministry of Labour, Social Policy,
Displaced Persons and Refugees

30-07-2025

-05-

Broj: 13-02-37587-1/25
Sarajevo, 29.07.2025. godine

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
KANTON SARAJEVO

MINISTARSTVO ZA ODGOJ I OBRAZOVANJE
- OVDJE -

PREDMET: Mišljenje o provedenoj procjeni uticaja na Nacrt Zakona o dualnom obrazovanju, dostavlja se -

Veza: Vaš akt broj: 11-05-34-53407-7/25 od 19.06.2025. godine

Postupajući po Molbi za mišljenje Ministarstva za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo broj: 11-05-34-53407-7/25 od 19.06.2025. godine, Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo razmotrilo je dostavljeni Nacrt Zakona o dualnom obrazovanju, Obrazac br. 2. i ostalu dostavljenu dokumentaciju, te u skladu sa članom 16. stav (1) tačka b) Uredbe o procjeni uticaja propisa u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 29/22) daje sljedeće

MIŠLJENJE

Sa stanovišta provjere provedene procjene socijalnih uticaja, dostavljeni Nacrt Zakona o dualnom obrazovanju, ne sadrži odredbe koje bi mogle dovesti do socijalne nesigurnosti i drugih značajnih socijalnih rizika iz nadležnosti ovog ministarstva.

S tim u vezi, Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo nema primjedbi na dostavljeni Nacrt Zakona o dualnom obrazovanju i ostalu dokumentaciju u pogledu provedene procjene uticaja ovog propisa.

Po ovlaštenju pripremila: Adna Teskeredžić Hrvatović

Kontrolisala: Amira Gackić, sekretarka Ministarstva

Dostaviti:

1. Naslovu;
2. U spis;
3. a/a.

Adresa: Reisa Džemaludina Čauševića 1, 71 000 Sarajevo
Tel: + 387(0)33 562-089, Fax: + 387(0)33 562-090
Web: <http://mrsri.ks.gov.ba>, E-mail: mrsri@mrsri.ks.gov.ba

1/1

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
KANTON SARAJEVO
Ministarstvo komunalne privrede,
infrastrukture, prostornog uređenja,
građenja i zaštite okoliša

Босна и Херцеговина
Федерација Босне и Херцеговине
КАНТОН САРАЈЕВО
Министарство комуналне привреде,
инфраструктуре, просторног уређења,
грађења и заштите околиша

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina

CANTON SARAJEVO
Ministry of Communal Economy, Infrastructure,
Physical Planning Construction and
Environmental Protection

Broj: 05/05-02-37575/25
Sarajevo, 08.07.2025. godine

KANTON SARAJEVO
MINISTARSTVO ZA ODGOJ I OBRAZOVANJE
n/r Ministra

PREDMET: Mišljenje o provedenoj procjeni uticaja Nacrta Zakona o dualnom obrazovanju

VEZA: Vaš akt broj: 11-05-53407-5/25 od 19.06.2025. godine

Postupajući po Vašem aktu, broj: 11-05-53407-5/25 od 19.06.2025. godine, na osnovu člana 16. stav (2) Uredbe o procjeni uticaja propisa u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 29/22), Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo, razmotrilo je Nacrt Zakona o dualnom obrazovanju, te daje sljedeće:

MIŠLJENJE

Nacrt Zakona o dualnom obrazovanju je propis koji nema negativan uticaj na zaštitu okoliša i životne sredine, što je pravilno definisano u Obrascu za provođenje sveobuhvatne procjene uticaja propisa.

Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo nema primjedbi u pogledu provedene procjene uticaja Nacrta Zakona o dualnom obrazovanju, na procjenu uticaja na životnu sredinu.

S poštovanjem,

Dostaviti:

- Naslovu
- Evidencija
- Arhiva

Adresa: Reisa Džemaludina Čauševića 1, 71 000 Sarajevo
Tel: + 387 (0) 33 562-086, Fax: + 387 (0) 33 562-177
Web: <http://mkipgo.ks.gov.ba>, E-mail: mkipgo@mkipgo.ks.gov.ba

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina

CANTON SARAJEVO
Anti-Corruption Office

09-07-2025

-05

Broj: 20-02-37586-1/25 IS
Sarajevo, 07.07.2025. godine

MINISTARSTVO ZA ODGOJ I OBRAZOVANJE KANTONA SARAJEVO
-ovdje-

Predmet: Mišljenje o provedenoj procjeni uticaja Prijedloga Nacrta Zakona o dualnom obrazovanju
(Veza: Vaš akt broj: 11-05-34-53407-8/25 od 19.06.2025. godine)

Poštovani,

Postupajući po Vašem aktu, broj i datum gornji, a u skladu sa članom 16. stav (1) tačka e) Uredbe o procjeni uticaja propisa u Kantonu Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 29/22) Ured za borbu protiv korupcije Kantona Sarajevo, razmatrajući dostavljeni Prijedloga Nacrta Zakona o dualnom obrazovanju, sa stanovišta procjene uticaja koruptivnih rizika, daje sljedeće:

MIŠLJENJE

Dostavljeni Prijedloga Nacrta Zakona o dualnom obrazovanju ne sadrži odredbe koje mogu dovesti do koruptivnih rizika.

S poštovanjem,

ŠEF UREDA

Bilal Kafedžić

Dostaviti:

1. Naslovu;
2. a/a

OBRAZAC ZA PROVOĐENJE SVEOBUHvatNE PROCJENE UTICAJA PROPISA

Naziv predračeta/nacrta/priloga propisa (Obavezno navesti formalno ime predračeta/nacrta/priloga propisa)	Zakon o dualnom obrazovanju (Nacrt Zakona)
Obrađivač (naziv organa)	Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo
Datum	15.9.2025. godine
Pravni osnov za donošenje propisa	Član 12. tačka b) i član 18. tačka b) Ustava Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 1/96, 2/96-Ispravka, 16/97, 14/00, 14/01, 28/04, 6/13 i 31/17)
1. Analiza stanja i identifikacija problema Opišite postojeće stanje i identificirane probleme u skladu sa članom 9. Uredbe. Analizirajte implikacije postojećeg stanja na ciljne grupe i druge zainteresirane strane. Analiza treba da obavežno sadrži obrazloženje neophodnosti normativno-pravnog rješavanja identificiranog problema u odnosu na druga moguća rješenja.	
Odgovor: <i>Propis je u skladu sa dokumentom - „Strategija razvoja Federacije Bosne i Hercegovine 2021-2027.“, odnosno sa „Strateškim ciljem 2. Prosperitetan i inkluzivan društveni razvoj“ - „Prioritet 2.1. Unapređivati obrazovni sistem“ - „Mjera 2.1.2. Poboljšavati kvalitet predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja za potrebe razvoja i osigurati inkluzivno obrazovanje za sve“ - „Mjera 2.1.3. Razviti funkcionalan sistem obrazovanja odraslih i cjeloživotnog učenja“ - „Mjera 2.1.4. Poticati obrazovane institucije na pružanje većeg stepena znanja i prakse u oblasti IKT-a“ - „Mjera 2.1.5. Poboljšavati rad sa talentima i standard učenika i studenata“.</i> <i>Propis je u skladu i sa dokumentom - „Strategija razvoja Kantona Sarajevo 2021-2027. godine – Strateška platforma“, odnosno sa tačkom 5. Strategije „Društveni razvoj“ - „5.1.3. Srednjoškolsko obrazovanje“.</i> <i>Jedan od glavnih razloga za donošenje Zakona o dualnom obrazovanju predstavlja činjenica da se u srednjim školama za stručno obrazovanje i obuku praktična nastava u najvećem procentu realizira u skladu sa nastavnim planom i programom u školskim radionicama, laboratorijama, kabinetima, kao i drugim objektima za nastavu koji su opremljeni u skladu sa normativima. Činjenica je da se praktična nastava, pod nadzorom škole dijelom izvodi u</i>	

preduzećima, ustanovama i kod samostalnih privrednika koji imaju odgovarajuću opremu. Međutim, Ministarstvo za odgoj i obrazovanje je na stanovištu da se praktična nastava ne realizira u dovoljnoj mjeri kod poslodavaca i u saradnji sa poslodavcima. Učenici ne ovladavaju vještinama koje su potrebne na tržištu rada, čime nisu konkurentni u zadovoljavajućoj mjeri nakon završetka srednje škole i sticanja srednje stručne spreme 3. ili 4. stepena. Također, evidentan je nedovoljan broj sati praktične nastave i na zanimanjima 3. i 4. stepena. Stoga, uvođenjem dualnog obrazovanja u srednjim stručnim školama na području Kantona Sarajevo, ponudila bi se nova, naprednija rješenja u vezi sa navedenom predmetnom problematikom, što predstavlja izazov za Ministarstvo i za Vladu Kantona Sarajevo. Dualno obrazovanje predviđa postepeno povećanje broja sati, odnosno dana koje će učenici, koji pohađaju škole za srednje stručno obrazovanje i obuku (u trogodišnjem i četverogodišnjem trajanju), kao ciljna skupina, provoditi u kompanijama i tamo direktno učiti kako se radi.

Smanjena konkurentnost na tržištu rada je posljedica manjka časova praktične nastave, odnosno pomanjkanja kompetencija nakon završene srednje škole i nedovoljnog radnog iskustva i razvijenosti vještina koje bi mogli sticati kroz dualni sistem obrazovanje. Shodno navedenom, temeljitom reformom u srednjem stručnom obrazovanju kroz uvođenje dualnog obrazovanje, značajno bi se povećao broj sati praktične nastave, koji je trenutno nedovoljan, i time ojačale kompetencije učenika za bolju konkurentnost na tržištu rada nakon završetka srednje škole.

2. Opći i specifični ciljevi propisa

Identificirajte opće i specifične ciljeve u skladu sa članom 10. Uredbe. Pri utvrđivanju ciljeva nužno je voditi računa o njihovoj preciznosti i konkretnosti, mjerljivosti, relevantnosti i ostvarivosti u jasno određenim rokovima.

Odgovor: U trenutku procjene uticaja propisa teško je predvidjeti vremenski okvir odnosno obim postizanja ciljeva, jer postupak izrade propisa će obavezno uključiti stručnu i akademsku javnost koja će dati procjenu kratkoročnih i dugoročnih ciljeva propisa. Obrazovani učenici sa znanjima koja su u skladu sa uzrastom njihovih vršnjaka, na globalnom planu, kao i sticanje vještina i sposobnosti učenika za tržište rada nakon završene srednje škole predstavljaju temeljne razloge donošenja ovog propisa.

Opći: Opći cilj uvođenja dualnog obrazovanja nije obrazovati učenike za rad u inostranstvu, nego ih učiniti konkurentnijim na evropskom tržištu rada, odnosno odškolovati kvalifikovanu radnu snagu koja će odmah biti spremna za tržište rada. Tačnije, dualnim obrazovanjem učenici će biti konkurentniji za tržište rada jer će sticati praktična znanja i razvijati vještine koje će osigurati da učenik po završetku srednjeg stručnog obrazovanja bude prepoznat od poslodavaca kao konkurentan radnik koji posjeduje polazno znanje i vještine za konkretno radno mjesto. Zakon će biti jedan od strateških poteza u povećanju zaposlenosti i zadržavanja mladih ljudi u Kantonu Sarajevo, ali i njihovog privlačenja na ovo područje. Izrada predmetnih kurikuluma za postjeća zanimanja, uvođenje novih zanimanja, kao i ukupnjavanje postojećih zanimanja, predstavlja važan preduslov za uspješnu implementaciju Zakona o dualnom obrazovanju. Novi predmetni kurikulumi za stručno-teorijske predmete i praktičnu nastavu će biti bazirani na trenutnim potrebama poslodavaca, odnosno biće kreirani u saradnji sa poslodavcima i ukazaće na vještine, znanje i kompetencije, koje su potrebne učenicima.

Specifični: Učenici će imati osigurane uvjete za brže zapošljavanje nakon završene srednje škole, steći će kompetencije, vještine i znanja u skladu sa potrebama tržišta rada, stvorit će se uska povezanost privrednih potreba i obrazovanog sistema, privreda Kantona Sarajevo će dobiti na konkurentnosti, stopa nezaposlenosti će se smanjiti, doći će do izjednačavanja obrazovnih mogućnosti u socijalnom i regionalnom smislu, stvarne jednakosti žena i muškaraca, te eliminiranja zapostavljanja osoba sa invaliditetom.

3. Identifikacija mogućih opcija za postizanje utvrđenih ciljeva

Identificirajte moguće opcije za postizanje utvrđenih ciljeva u skladu sa članom 11. Uredbe.

Odgovor: Za postizanje utvrđenih ciljeva u znatnoj mjeri je uzeto u obzir domaće i međunarodno iskustvo u odgojno-obrazovnom procesu, mišljenja i stavovi relevantnih učesnika dobivenim provođenjem formalnih i neformalnih konsultacija.

Posebno treba istaći činjenicu da su najčešći načini dodatnih izvora informacija za utvrđivanje mogućih opcija za utvrđivanje ciljeva kontinuirana saradnja sa institucijama lokalne samouprave, kantonalnim i višim nivoima vlasti kroz održavanje okruglih stolova i sastanaka. U cilju postizanja općeg i specifičnih ciljeva Zakona o dualnom obrazovanju neophodno je nastaviti kontinuirano saradnju sa zainteresiranim institucijama i organizacijama koje su uključene na bilo koji način u njegovoj primjeni.

Putem okruglih stolova, te verbalnom i pisanom komunikacijom sa zainteresiranim strukturama, stručnim mišljenjima, te neformalnim konsultacijama vremenom će se dolaziti do rješenja koja će osigurati uspješnu funkcionalnu i provodivu normu ovog zakona.

Akcent se stavlja na institucionalno partnerstvo i saradnju između Ministarstva, Ministarstva privrede Kantona Sarajevo, Udruženja poslodavaca Kantona Sarajevo, Privredne komore Kantona Sarajevo, Obrtničke komore Kantona Sarajevo, Sindikata srednjeg i visokog obrazovanja, odgoja, nauke i kulture Bosne i Hercegovine Kantonalni odbor Kantona Sarajevo i škola s ciljem uspostavljanja i sprovođenja dualnog obrazovanje na nivou Kantona Sarajevo.

Opcija 1.

(Opcija zadržavanja postojećeg stanja kojom će se ukazati na posljedice nerješavanja identificiranih problema u narednom periodu)

Opis rješenja i osnovne implikacije:

Kao što je to gore navedeno, Ministarstvo za odgoj i obrazovanje je na stanovištu da se praktična nastava ne realizira u dovoljnoj mjeri kod poslodavaca i u saradnji sa poslodavcima. Učenici ne ovladavaju vještinama koje su potrebne na tržištu rada, čime nisu konkurentni u zadovoljavajućoj mjeri nakon završetka srednje škole i sticanja srednje stručne sprema 3. ili 4. stepena. Također, evidentan je nedovoljan broj sati praktične nastave i na zanimanjima 3. i 4. stepena. Na pojedinim zanimanjima u četverogodišnjem trajanju se trenutno ne realizira uopšte praktična nastava.

Opcija 2.

<i>(Opcija djelimičnog rješavanja identificiranih problema parcijalnim normativnim rješenjima ili poduzimanjem određenih mjera izvan kreiranja ili mijenjanja regulatornog okvira)</i>			
Opis rješenja i osnovne implikacije: Ne postoji mogućnost djelimičnog rješavanja identificiranih problema parcijalnim normativnim rješenjima ili poduzimanjem određenih mjera izvan kreiranja ili mijenjanja regulatornog okvira.			
Opcija 3. <i>(Opcija usvajanja novog i sveobuhvatnog normativnog okvira ili izmjena i dopuna postojećeg pravnog okvira kojim će se u potpunosti ili u najvećoj mogućoj mjeri riješiti identificirani problem)</i>			
Opis rješenja i osnovne implikacije: Nacrtom Zakona o dualnom obrazovanju se uređuju sadržaj i način ostvarivanja dualnog obrazovanja, uzajamna prava i obaveze učesnika u dualnom obrazovanju, finansijsko obezbjeđenje učenika, ugovori u dualnom obrazovanju kao i druga pitanja od značaja za dualno obrazovanje. Dodatno je regulisano da se odredbe tog zakona primjenjuju na srednje stručno obrazovanje i obuku u trajanju od tri, odnosno četiri godine, a da će se na sva pitanja vezana za dualno obrazovanje koja nisu regulisana tim zakonom primijeniti odredbe važećih propisa iz oblasti srednjeg obrazovanja. Nacrt Zakona o dualnom obrazovanju je predvidio uvođenje učenja kroz rad kao oblika nastave koji se izvodi kod poslovnog subjekta koji ispunjava zakonom propisane uslove za izvođenje učenja kroz rad pod nadzorom mentora i koordinatora. Učenje kroz rad se realizuje u cjelosti kod jednog, odnosno više poslovnih subjekata – članova konzorcija u skladu sa planom realizacije učenja kroz rad. Stoga, uvođenjem dualnog obrazovanja u srednjim stručnim školama na području Kantona Sarajevo, ponudila bi se nova, naprednija rješenja u vezi sa navedenom predmetnom problematikom, što predstavlja izazov za Ministarstvo i za Vladu Kantona Sarajevo.			
4. Procjena uticaja identificiranih opcija			
Izvršite procjenu uticaja u skladu sa članom 12. Uredbe.			
Sve uticaje opisati navodeći: a) nivo uticaja: a) bez uticaja (ili sa zanemarljivim uticajem), b) značajni uticaji, c) vrlo značajni uticaji b) glavne izvore podataka za procjenu, c) dostupne podatke i kvantitativne i kvalitativne pokazatelje, te d) analizu podataka i procjenu relevantnosti i obima uticaja te zaključak da li je uticaj pretežno pozitivan ili negativan.			
Opcije	Opcija 1.	Opcija 2.	Opcija 3.

Fiskalni uticaji	Bez uticaja	Vidjeti rubriku 3., Opcija 2.	Provođenje ovog zakona ima <u>značajan uticaj</u> na budžetske i izvanbudžetske korisnike i druge budžete, kao i vanbudžetske fondove. U vezi sa uticajem na prihode i rashode za tekuću i naredne dvije budžetske godine, potrebno je naglasiti da u prvoj godini primjena propisa će biti bez ili sa zanemarljivim fiskalnim uticajem (potrebna sredstva za obuku koordinatora i mentora), s tim da puna implementacija propisa počinje u drugoj godini nakon stupanja na snagu istog. Donošenje Zakona o dualnom obrazovanju ne zahtjeva dodatna izdvajanja sredstava u Budžetu Kantona Sarajevo za 2025. godinu. U Budžetu Kantona Sarajevo za 2025. godinu, odobrena su sredstva za realizaciju Zakona o dualnom obrazovanju u iznosu od 170.000 KM. U Dokumentu okvirnog budžeta za period 2025-2027. godina planirana su sredstva za realizaciju Zakona o dualnom obrazovanju. Obzirom da je Zakonom propisano da finansijska sredstva potrebna za refundiranje dijela ili svih troškova procesa dualnog obrazovanja u prethodnoj školskoj godini planira i Ministarstvo privrede za svaku kalendarsku godinu, to će sredstva u iznosu od
------------------	-------------	-------------------------------	---

		765.253 KM planirati Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo u Budžetu za 2026. godinu i sredstva u iznosu od 765.253 KM planirati u Budžetu za 2027. godinu. Izvor obezbjeđenja neophodnih sredstava-Budžet Ministarstva za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo po stavkama: -komisija za provjeravanje ispunjenosti uslova za učenje kroz rad kod poslovnog subjekta; - donošenje predmetnih kurikulumata zasnovanih na obrazovnim ishodima; -vođenje registra poslovnih subjekata kod koji se izvodi učenje kroz rad-vođenje registra ugovora o dualno obrazovanju i sl. Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo, po stavkama: -refundacija dijela ili svih troškova procesa dualnog obrazovanja poslovnim subjektima koji imaju zaključene ugovore u dualnom obrazovanju iz člana 25. Zakona o dualnom obrazovanju; -refundacija dijela ili svih troškova poslovnog subjekta se odnose na: novčanu nagradu za učenje kroz rad učeniku sa kojim je poslovni subjekt zaključio ugovor o učenju kroz rad, besplatnu ishranu ili isplatu odgovarajuće naknade za troškove
--	--	--

			ishrane za učenike sa kojima je poslovni subjekt zaključio ugovor o učenju kroz rad, obezbjeđenje neophodnih sredstava za izvođenje učenja kroz rad i drugih prihvatljivih troškova definiranih Programom utroška sredstava, koji je u funkciji provođenja procesa dualnog obrazovanja.
Ekonomski uticaji	-nedovoljno zapošljavanje učenika nakon završene srednje škole, pojava sive ekonomije, slab priliv investicija zbog nedostatka adekvatne radne snage, povećanje troškova kod privrednih subjekata zbog obaveze pružanja dodatnih obuka za novoupisane radnike, jer kroz obrazovanje nisu stekli potrebne vještine, slabo poslovanje malih i srednjih preduzeća zbog nedostatka adekvatne radne snage.	Vidjeti rubriku 3., Opcija 2.	Provođenje ovog zakona ima značajan uticaj na priliv investicija, produktivnost, poslovanje privrednih subjekata i njihove operativne troškove, nove administrativne troškove za privredne subjekte i razvoj i poslovanje malih i srednjih preduzeća, te vrlo značajan uticaj na zapošljavanje u privrednim subjektima, te konkurentnost i nelojalnu konkurenciju, povećana zapošljivost nakon završene srednje škole, jer kadar stiče vještine tokom formalnog srednjeg obrazovanja,
Socijalni uticaji	Slaba stopa zaposlenosti nakon završetka srednje škole, nemogućnost pristupa tržištu rada, nemogućnost, odnosno smanjena mogućnost ostvarivanja prava na rad, nedovoljna socijalna uključenost mladih nakon završetka srednje škole,	Vidjeti rubriku 3., Opcija 2.	Provođenje ovog zakona ima značajan uticaj na pristup socijalnoj i zdravstvenoj zaštiti i obrazovanju, te vrlo značajan uticaj na zaposlenost i pristup tržištu rada, prava vezana za kvalitet radnog mjesta, te socijalnu uključenost i zaštitu posebno ranjivih društvenih grupa ili pojedinica.
Uticaji na zaštitu osnovnih ljudskih prava i sloboda	Ugroženo temeljno ljudsko pravo-pravo na rad, pravo na izbor poslodavca, nemogućnost ostvarivanja materijalnih	Vidjeti rubriku 3., Opcija 2.	Provođenje ovog zakona ima značajan uticaj na ravnopravnost spolova u smislu jednakog statusa,

	<i>prava, zaspošljavanja i rada, neravnopravna zastupljenost polova pri ostvarivanju prava na rad.</i>	<i>jednake mogućnosti za ostvarivanje svih prava, kao i jednaku korist od ostvarenih rezultata, direktnu ili indirektnu diskriminaciju, te značajan uticaj na pravo na jednaki tretman i prilike naročito u pogledu ostvarivanja materijalnih prava, zapošljavanja, rada i drugih zagarantovanih prava.</i> <i>U vezi sa ograničenjem u članu 54. stav (11), ukazujemo na sljedeće:</i> u članu 51. Prijedloga Nacrta Zakona propisano je postojanje Programa utroška sredstava, koji predstavlja dokument kojim se programira refundacija dijela ili svih troškova procesa dualnog obrazovanja poslovnim subjektima sa kojima su zaključeni ugovori o dualnom obrazovanju. Program utroška sredstava priprema Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo, na čiji prijedlog Vlada Kantona Sarajevo donosi odluku o usvajanju Programa utroška. Ova sredstva predstavljaju poticajna sredstva za poslovne subjekte, s ciljem prijavljivanja što većeg broja poslovnih subjekata kod kojih će učenici realizovati učenje kroz rad. Na ovaj način smo u članu 54. stav (11) željeli aktivirati, odnosno stimulisati privatni sektor za učestvovanje u realizaciji dualnog obrazovanja u što većem obimu, jer smo na stanovištu da realizacija učenja
--	---	---

			kroz rad, kroz angažman učenika u privatnom sektoru, doprinosi kvalitetnom osposobljavanju učenika za tržište rada i savladavanje vještina i sposobnosti koje zahtijeva savremeno tržište rada. Također, ovakvim zakonskim rješenjem smo željeli dodatno stimulirati mala i srednja preduzeća da uzmu učešće u realizaciji dualnog obrazovanja. Također, ukoliko bi bilo dozvoljeno i javnom sektoru da se prijave za dodjeljivanje Programa utroška sredstava, to bi značilo da se novčana sredstva prebacuju unutar javnog budžeta sa jedne na drugu poziciju, čime bi se umanjila budžetska efikasnost, a što smatramo nepotrebnim i neprihvatljivim, odnosno ovakvu mjeru smatramo objektivnom i razumnom zbog čega ne predstavljaju povredu prava zaštićenih odredbama Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda.
Utjecaji na zaštitu životne okoline	Bez uticaja	Vidjeti rubriku 3., Opcija 2.	Bez uticaja (ili sa zanemarljivim uticajem) – provođenje ovog zakona ne izaziva negativne utjecaje na zaštitu okoliša, odnosno životne sredine
Koruptivni rizici	Mogućnost zloupotrebe pri tumačenju propisa, nepostojanje propisa-zakon i podzakonski akti koji regulišu oblast	Vidjeti rubriku 3., Opcija 2.	Značajni uticaji – provođenje ovog zakona ima značajan uticaj na jasnoću, nedvosmislenost i preciznost

	<i>dualnog obrazovanja, mogućnost iskoristavanja učenika za rad za vrijeme realizacije praktične nastave od strane poslodavaca kod kojih se obavlja praktična nastava-davanje poslova koji nisu djelatnost poslovnog subjekta, selektivan pristup poslodavaca ili škole prilikom odabira učenika za učenje kroz rad kod poslodavca.</i>		<i>odredaba, jasno i sveobuhvatno utvrđene procedure i postupke, transparentnost i adekvatnost utvrđenih sankcija. Zakon jasno utvrđuje proceduru zaključivanja i raskida ugovora o dualnom obrazovanju, sadrži jasne odredbe o Registru ugovora o dualnom obrazovanju, precizno utvrđuje uslove koje mora ispunjavati mentor i koordinator, te uslove za izvođenje učenja kroz rad kod poslodavca, a koje mora ispuniti poslodavac kako bi bio evidentiran u Registar poslodavaca. U tom smislu utvrđeni su mehanizmi s ciljem sprečavanja sukoba interesa, te prevenciji koruptivnih rizika.</i>
--	---	--	--

5. Usporedna analiza opcija i odabir najpovoljnije opcije

Analizirajte opcije u skladu sa kriterijima iz člana 14. Uredbe.

	Opcija 1.	Opcija 2.	Opcija 3.
Postizanje cilja	<i>Učenici nemaju dovoljan broj sati praktične nastave, što za posljedicu ima nedovoljne kompetencije nakon završene srednje škole. Nastava se realizuje po zastarjelim nastavnim planovima i programima, koji ne prate promjene na tržištu rada. Učenici nakon završenja srednje škole, nisu konkurentni, jer ne posjeduju vještine za rad koje traži poslodavac. Nedovoljan broj sati praktične nastave, koja se u najvećoj mjeri realizuje u školi, ima za posljedicu nepripremljenost učenika za kvalitetno</i>	<i>Vidjeti rubriku 3., Opcija 2.</i>	<i>Nacrtom Zakona o dualnom obrazovanju se uređuju sadržaj i način ostvarivanja dualnog obrazovanja, uzajamna prava i obaveze učesnika u dualnom obrazovanju, finansijsko obezbjeđenje učenika, ugovori u dualnom obrazovanju kao i druga pitanja od značaja za dualno obrazovanje. Dodatno je regulisano da se odredbe tog zakona primjenjuju na srednje stručno obrazovanje i obuku u</i>

	obavljanje radnih zadataka nakon završene srednje škole, a istovremeno nastavnici koji realizuju praktičnu nastavu nisu kompetentni u skladu sa potrebama tržišta.	trajanju od tri, odnosno četiri godine, a da će se na sva pitanja vezana za dualno obrazovanje koja nisu regulisana tim zakonom primijeniti odredbe važećih propisa iz oblasti srednjeg obrazovanja. Nacrt Zakona o dualnom obrazovanju je predvidio uvođenje učenja kroz rad kao oblika nastave koji se izvodi kod poslovnog subjekta koji ispunjava zakonom propisane uslove za izvođenje učenja kroz rad pod nadzorom mentora i koordinatora. Učenje kroz rad se realizuje u cjelosti kod jednog, odnosno više poslovnih subjekata – članova konzorcija u skladu sa planom realizacije učenja kroz rad. Stoga, uvođenjem dualnog obrazovanja u srednjim stručnim školama na području Kantona Sarajevo, ponudila bi se nova, naprednija rješenja u vezi sa navedenom predmetnom problematikom, što predstavlja izazov za Ministarstvo i za Vladu Kantona Sarajevo.
Provedivost	Trenutno ne postoje finansijske obaveze u ovoj oblasti, jer se ne primjenjuje dualno obrazovanje.	Vidjeti rubriku 3., Opcija 2. Propis se može efikasno primijeniti kroz strukturu javne uprave i to sa aspekta njegove finansijske izvodljivosti, uz planirana budžetska sredstva. Sa aspekta organizacione izvodljivosti će se ostvariti korelacija između srednjih škola za srednje stručno obrazovanje i obuku s jedne strane i Javne ustanove Institut za

			razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo, s druge strane, kao i Ministarstva privrede. Jedinstven propis će imati jedinstvene podzakonske akte. Sa aspekta tehničke provodivosti će biti obezbijeđena u potpunosti tehnička sredstva i oprema kroz odjeljenje Ministarstva čiji je resor djelovanja oblast srednjeg stručnog obrazovanja.. Putem osiguranih budžetskih sredstava Ministarstva, škole će provoditi dualno obrazovanje.
Jasnoća	Zbog nepostojanja propisa kojim se reguliše dualno obrazovanje, poslovni subjekti nemaju mogućnost realizacije učenja kroz rad u skladu sa principima dualnog obrazovanja. Na ta način, učenici ne stiču potrebne vještine, a poslovni subjekti nemaju mogućnost adekvatnog uticaja na obrazovanje učenika i realizaciju praktične nastave na način na koji to zahtijeva tržište rada.	Vidjeti rubriku 3., Opcija 2.	Novi propis će urediti oblast realizacije učenja kroz rad kod poslovnog subjekta, urediti pitanje nagrade učenika za realizaciju učenja kroz rad, omogućiti rad mentora i koordinatora praktične nastave sa učenicima kod poslovnog subjekta, čime se stvaraju pretpostavke za sticanje potrebnih kompetencija kod učenika nakon završene srednje škole.
Troškovi primjene	Bez uticaja-novi propis	Vidjeti rubriku 3., Opcija 2.	Donošenje Zakona o dualnom obrazovanju ne zahtijeva dodatna izdvajanja sredstava u Budžetu Kantona Sarajevo za 2025. godinu. U Budžetu Kantona Sarajevo za 2025. godinu, odobrena su sredstva za realizaciju Zakona o dualnom obrazovanju u iznosu od 170.000 KM.

		U Dokumentu okvirnog budžeta za period 2025-2027. godina planirana su sredstva za realizaciju Zakona o dualnom obrazovanju. Obzirom da je Zakonom propisano da finansijska sredstva potrebna za refundiranje dijela ili svih troškova procesa dualnog obrazovanja u prethodnoj školskoj godini planira i Ministarstvo privrede za svaku kalendarsku godinu, to će sredstva u iznosu od 765.253 KM planirati Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo u Budžetu za 2026. godinu i sredstva u iznosu od 765.253 KM planirati u Budžetu za 2027. godinu. Izvor obezbjeđenja neophodnih sredstava-Budžet Ministarstva za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo po stavkama: -komisija za provjeravanje ispunjenosti uslova za učenje kroz rad kod poslovnog subjekta; - donošenje predmetnih kurikuluma zasnovanih na obrazovnim ishodima; -vođenje registra poslovnih subjekata kod koji se izvodi učenje kroz rad-vođenje registra ugovora o dualno obrazovanju i sl. Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo, po stavkama: -refundacija dijela ili svih troškova procesa dualnog obrazovanja
--	--	--

			poslovnim subjektima koji imaju zaključene ugovore u dualnom obrazovanju iz člana 25. Zakona o dualnom obrazovanju; -refundacija dijela ili svih troškova poslovnog subjekta se odnose na: novčanu nagradu za učenje kroz rad učeniku sa kojim je poslovni subjekt zaključio ugovor o učenju kroz rad, besplatnu ishranu ili isplatu odgovarajuće naknade za troškove ishrane za učenike sa kojima je poslovni subjekt zaključio ugovor o učenju kroz rad, obezbjeđenje neophodnih sredstava za izvođenje učenja kroz rad i drugih prihvatljivih troškova definiranih Programom utroška sredstava, koji je u funkciji provođenja procesa dualnog obrazovanja.
Usklađenost	Bez uticaja-novi propis	Vidjeti rubriku 3., Opcija 2.	Donošenjem novog propisa će u potpunosti biti regulisano i usklađeno dualno obrazovanje u srednjim školama za stručno obrazovanje i obuku u Kantonu Sarajevo. Podzakonski akti će dodatno omogućiti uspješnu implementaciju Zakona.
Integralni pristup	Bez uticaja-novi propis	Vidjeti rubriku 3., Opcija 2.	Osiguran u potpunosti integralni pristup na način da je ostvarena korelacija između srednjih škola za stručno obrazovanje i obuku s jedne strane, poslovnih subjekata s druge

			<i>strane, kao i kontinuirana i uzajamna sardanja sa JU Institut za razvoj preduiniverzitetskog obrazovanja i Ministarstva privrede.</i>
Održivost	<i>Bez uticaja-novi propis</i>		<i>Vidjeti rubriku 3., Opcija 2.</i> <i>Propis održiv u dužem vremenskom periodu, ne proizvodi negativan uticaj u širem okruženju te osigurava dugoročni pozitivni uticaj rješenja koja nudi novi propis.</i>
Efikasnost	<i>Bez uticaja-novi propis</i>		<i>Vidjeti rubriku 3., Opcija 2.</i> <i>Propis će svojom efikasnost ostvariti dosljednjom implementacijom, kao i donošenjem podzakonskih akata/programskih aktivnosti/projektnih aktivnosti koji će svojom primjenom dovesti do očekivanih ishoda-učenici nakon završene srednje škole imaju stečen kompetencije-vještine i znanja potreban na tržištu rada, poslovni subjekti osposobljeni za rad sa učenicima, koordinatori praktične nastave iz škola u skladu sa potrebama kapacitirani u skladu sa potrebama tržišta rada.</i>

6. Odabrana opcija

Navedite odabranu opciju i dajte obrazloženje razloga za odabir ove opcije kao najpovoljnije.

Odgovor: Opcija 3. – Nacrtom Zakona o dualnom obrazovanju se uređuju sadržaj i način ostvarivanja dualnog obrazovanja, uzajamna prava i obaveze učesnika u dualnom obrazovanju, finansijsko obezbjeđenje učenika, ugovori u dualnom obrazovanju kao i druga pitanja od značaja za dualno obrazovanje. Nacrt Zakona o dualnom obrazovanju je predvidio uvođenje učenja kroz rad kao oblika nastave koji se izvodi kod poslovnog subjekta koji ispunjava zakonom propisane uslove za izvođenje učenja kroz rad pod nadzorom mentora i koordinatora.

Ključna rješenja koja će biti obuhvaćena Nacrtom Zakonom o dualnom obrazovanju radi postizanja ciljeva su sljedeća: uspostavljanje partnerstva škole i poslodavca (saradnja i jasna podjela obaveza i odgovornosti u obezbjeđivanju kvalitetnog učenja kroz rad), uspostavljanje socijalnog partnerstva na lokalnom nivou (uključenost svih zainteresovanih strana u process planiranja, realizacije i praćenja efekata dualnog obrazovanje kroz utvrđeni institucionalni okvir), karijerno vođenje i zapošljivost (razvoj vještina upravljanja karijerom i obezbjeđivanje većih šansi za zapošljavanje), usklađivanje s

potrebama poslodavaca i tržišta rada, obezbjeđivanje jednakih uslova za sticanje obrazovanja bez ikakve diskriminacije po bilo kojem osnovu, podučavanje učenika od strane mentora, obuka i certificiranje mentora, te pojačana uloga koordinatora za praktičnu nastavu u školi sa mentorom.

7. Pravedne konsultacije

7.1. Navedite podatke iz izvještaja o provedenim konsultacijama (izvještaj se obavezno prilaže) o kantonalnim organima i drugim institucijama Kantona i drugih nivoa vlasti sa kojima su provedene konsultacije, uključujući vrijeme konsultacija, metode konsultacija, zaprimljene primjedbe i sugestije, te ishode koje su konsultacije imale na sadržaj propisa.

Odgovor: U prethodnom periodu, Ministarstvo je provelo konsultacije i razmjene mišljenja sa Udruženjem poslodavaca Federacije BiH, Udruženjem poslodavaca Kantona Sarajevo, Privrednom komora Kantona Sarajevo, Obrtničkom komorom Kantona Sarajevo, Sindikatom srednjeg i visokog obrazovanja, odgoja, nauke i kulture Bosne i Hercegovine Kantonalni odbor Kantona Sarajevo, Zajednicom srednjih škola, Vijećem roditelja učenika osnovnih i srednjih škola Kantona Sarajevo. Stručnu pomoć pružilo je Njemačko društvo za međunarodnu saradnju GIZ, uz konstatnu podršku ambasada Njemačke, Austrije i Švicarske. Tada urađena verzija Nacrta Zakona o dualnom obrazovanju, koja je bila rezultat zajedničkog rada navedenih institucija/ustanova, je sadržana dijelom i u ovoj verziji Nacrta Zakona o dualnom obrazovanju, uz određene izmjene. Prije sačinjavanja ovog nacrta Zakona o dualnom obrazovanju, Ministarstvo je provelo konsultacije i aktivnosti sa Ministarstvom privrede Kantona Sarajevo na donošenju ovog teksta.

Prijedlog Nacrta Zakona o dualnom obrazovanju je, u skladu sa odredbama Uredbe o procjeni propisa u Kantonu Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 29/22), dostavljen na sveobuhvatne konsultacije. Izvještaj o provedenoj sveobuhvatnoj procjeni uticaja sačinjen na Obrascu 2., zajedno sa obrazloženjem i prijedlogom Zakona objavljen je na internet stranici Ministarstva dana 21.11.2024. godine, u cilju provođenja sveobuhvatnih konsultacija, s obavještenjem svim zainteresiranim da u ovoj fazi postupka mogu uzeti aktivno učešće u konsultacijama u trajanju od deset (10) dana počev od 21.11.2024. godine, odnosno da primjedbe, prijedloge, sugestije, mišljenja ili inicijative na tekst prijedloga Nacrta Zakona o dualnom obrazovanju dostavljaju Ministarstvu na e-mail: mo@mo.ks.gov.ba ili putem pošte na adresu: Reisa Džemaludina Čauševića broj 1., Sarajevo, na obrascu dostavljenom u prilogu obavještenja.

Pored javnog obavještenja zainteresiranim za dostavljanje primjedbi, prijedloga, sugestija, mišljenja ili inicijativa na tekst prijedloga Nacrta Zakona o dualnom obrazovanju, Ministarstvo je dostavilo prijedlog teksta ovog Zakona Sindikatu srednjeg i visokog obrazovanja, odgoja, nauke i kulture BiH - Kantonalni odbor Kanton Sarajevo, Ekonomsko-socijalnom vijeću Kantona Sarajevo za područje Kantona Sarajevo i Koordinacionom odboru Udruženja osoba sa invaliditetom Kantona Sarajevo, Vijeću roditelja učenika osnovnih i srednjih škola Kantona Sarajevo, Zajednici srednjih škola, Udruženju poslodavaca Kantona Sarajevo, Privrednoj komori Kantona Sarajevo, Obrtničkoj komori Kantona Sarajevo i svim srednjim školama.

Nakon što su zaprimljene primjedbe, sugestije i mišljenja na tekst prijedloga Nacrta Zakona o dualnom obrazovanju, Rješenjem broj: 11-05-34-53407-2/24 od 16.12.2024. godine imenovana je Komisija za izradu Nacrta Zakona o dualnom obrazovanju sa ciljem da izvrši analizu pristiglih prijedloga i primjedbi, proisteklih iz javnih konsultacija te da uvrsti eventualne prijedloge i primjedbe u postojeći materijal i isti u formi Nacrta zakona o dualnom obrazovanju preda ministrici za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo na daljnije postupanje. Članovi Komisije su bili iz sljedećih struktura: Vijeće roditelja učenika osnovnih i srednjih škola Kantona Sarajevo, Zajednica srednjih škola, Udruženje poslodavaca Kantona Sarajevo, Privredna komora Kantona Sarajevo.

Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo, Javna ustanova Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo, Obrtnička komora Kantona Sarajevo, Sindikat srednjeg i visokog obrazovanja, odgoja, nauke i kulture Bosne i Hercegovine-Kantonalni odbor Kantona Sarajevo, Koordinacioni odbor organizacija osoba s invaliditetom Kantona Sarajevo i Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo. Komisija je održala deset sastanaka periodu od 16.12.2024. godine do 27.01.2025. godine. Komisija je radila na: analizi pristiglih primjedbi/prijedloga, postojećih zakonskih i podzakonskih akata, izrada/integrisanje prijedloga Nacrta Zakona o dualnom obrazovanju. Izvršena je analiza istih te su određene primjedbe i sugestije ugrađene u tekst prijedloga Nacrta Zakona o dualnom obrazovanju i isti je dostavljen ministrici za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo na dalje postupanje.	7.2. Navedite podatke iz izvještaja o provedenim konsultacijama (izvještaj se obavezno prilaže) o institucijama, organizacijama i pojedincima sa kojima su provedene javne konsultacije, uključujući vrijeme konsultacija, metode konsultacija, zaprimljene primjedbe i sugestije, te ishode koje su konsultacije imale na sadržaj propisa.
Odgovor: Objedinjeno pod 7.1.	8. Praćenje i evaluacija
8.1. Navedite pokazatelje izvršenja i uspješnosti provođenja propisa, koji uključuju polazne i ciljne vrijednosti, izvore i metode prikupljanja i verifikacije podataka, koji će biti korišteni za praćenje provođenja propisa u skladu sa članom 19. Uredbe. Odgovor: Praćenje provođenja propisa će omogućiti vrednovanje postignutih rezultata, što podrazumijeva prikupljanje i analizu podataka koji ukazuju na uticaj i napredak u odnosu na postojeće stanje. Jedan od pokazatelja će biti i eventualni problemi u provođenju u odnosu na postavljene ciljeve. Broj upita za tumačenje propisa na godišnjem nivou je jedan od pokazatelja izvršenja i uspješnosti provođenja propisa. Na osnovu pokazatelja, ukoliko se javi potreba, pristupiće se izmjeni i dopunu propisa, kako bi se poboljšala njegova primjena. Istaćemo, da je Nacrtom Zakona predviđeno i donošenje podzakonskih akata, kako bi se omogućila adekvatna primjena Zakona.	8.2. Navedite plan za provođenje evaluacije propisa u skladu sa članom 20. Uredbe.
Odgovor: Ministarstvo će vršiti periodično procjenjivanje stanja, analizirati provođenje propisa u odnosu na utvrđene ciljeve, s ciljem primjene Zakona u optimalnoj mjeri. Ministarstvo će sastaviti kriterije za evaluaciju propisa iz različitih oblasti, utvrditi plana i metodologiju provođenja evaluacije, što podrazumijeva analizu pristiglih podataka i prijedloge mjera. JU Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja će biti uključen u analizu nastavnih planova i programa, odnosno donošenje predmetnih kurikuluma za sva zanimanja za koja se obrazuju učenici u srednjim školama za stručno obrazovanje i obuku. Pristupiće se uvođenju novih zanimanja, ukрупnjavanju više postojećih zanimanja za koja se učenici trenutno obrazuju u jedno, uz aktivnu saradnju sa predstavnicima poslodavaca iz Kantona Sarajevo. Važan segment će biti kontinuirana izrada podzakonskih akata propisanih Zakonom o dualnom obrazovanju, kao i vršenje nadzora nad provođenjem ovog zakona.	9. Zaključak

Ukratko predstavite ukupne rezultate provedene procjene uticaja, sa osvrtom na analizu opcija u skladu sa kriterijima, rezultate konsultacija i opisom odabranih rješenja koja se upućuju u dalju zakonodavnu proceduru.

Odgovor: Uzimajući u obzir kriterije iz Uredbe o procjeni uticaja propisa u Kantonu Sarajevo, uz mišljenja kontrolnih tijela, sačinio se konačni prijedlog Nacrta Zakona o dualnom obrazovanju sa obrazloženjem i uputiti u dalju propisanu proceduru s ciljem donošenja istog.

PRIBAVLJENA MIŠLJENJA KONTROLNIH TIJELA (popunjava se nakon pribavljanja mišljenja i izmjena obrasca u skladu sa mišljenjima)

Kontrolno tijelo	Datum dostavljanja mišljenja i broj akta	Mišljenje priloženo	Mišljenje potvrđuje procjenu uticaja	Sažetak mišljenja i opis izmjena Obrasca 2. i odabranih rješenja u skladu sa mišljenjem	Očitovanje u vezi sa spornim pitanjima u slučaju neslaganja obrađivača sa mišljenjem
Ministarstvo finansija (daje mišljenje u pogledu provjere procjene fiskalnih uticaja i ekonomskih uticaja)	Broj: 08-03-11-37579/25 od 03.07.2025. godine	DA	DA/NE DA	Mišljenje je dato u skladu sa odredbama Prijedloga Nacrta Zakona koji se obrađuje i podataka navedenih u Obrascu IFP-NE Izjave o fiskalnoj procjeni i podataka navedenih u Obrascu 2 – Obrazac za provođenje sveobuhvatne procjene uticaja. U Mišljenju se navodi da obzirom da provođenje Nacrta zakona nisu potrebna dodatna sredstva u Budžetu Kantona Sarajevo za 2025. godinu, na navedeni Nacrt Zakona o dualnom obrazovanju Ministarstvo finansija sa aspekta fiskalnog učinka na Budžet Kantona Sarajevo za	-

				2025. godinu kao i provedenoj procjeni uticaja propisa, nema primjedbi. Sredstva za naredne godine (2026. i 2027. godinu) potrebno je planirati u okviru odobrenih gornji granica rashoda utvrđenih u DOB-u 2026-2028. godine. <i>Nije bilo izmjena Obrasca 2. i odabranih rješenja.</i>	
Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice (daje mišljenje u pogledu provjere provedene procjene socijalnih uticaja)	Broj: 13-02-37587-1/25 od 29.07.2025. godine	DA	DA	U Mišljenju je navedeno da sa stanovišta provjere provedene procjene socijalnih uticaja, dostavljeni Nacrt Zakona o dualnom obrazovanju ne sadrži odredbe koje bi mogle dovesti do socijalne nesigurnosti i drugih značajnih socijalnih rizika iz nadležnosti ovog ministarstva, shodno čemu nema primjedbi na dostavljeni tekst propisa i ostalu dokumentaciju u pogledu provedene procjene uticaja ovog propisa. <i>Nije bilo izmjena Obrasca 2. i odabranih rješenja.</i>	-
Ministarstvo pravde i uprave (daje mišljenje u pogledu provjere provedene procjene uticaja na zaštitu ljudskih prava i sloboda)	Broj: 03-04/1-02-37589/25 od 08.07.2025. godine	DA	NE	U Mišljenju je navedeno da je Nacrt Zakona o dualnom obrazovanju propis kojim se ne povrjeđuju prava zaštićena odredbama Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, niti je u suprotnosti sa drugim pravnim aktima, kojima je utvrđena zaštita ljudskih prava i sloboda. U Mišljenju se dalje navodi, citiramo: „U pogledu provedene procjene uticaja zakona na zaštitu ljudskih prava i sloboda, Ministarstvo pravde i uprave ističe sljedeće: Članom 54. stav (11) Nacrta zakona propisano je da „javne ustanove, privredna društva u većinskom vlasništvu Bosne i	U članu 51. Prijedloga Nacrta Zakona propisano je postojanje Programa utroška sredstava, koji predstavlja dokument kojim se programira refundacija dijela ili svih troškova procesa dualnog obrazovanja poslovnim subjektima sa kojima su zaključeni ugovori o dualnom obrazovanju. Program utroška sredstava priprema Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo, na čiji prijedlog Vlada Kantona Sarajevo donosi odluku o usvajanju Programa utroška. Ova

				Hercegovine, entiteta, kantona, jedinica lokalne samouprave, samostalne upravne organizacije i fondovi čiji je osnivač Bosna i Hercegovina, entitet, kanton i jedinica lokalne samouprave, nemaju pravo učešća na javnom pozivu. Odredbu člana 54. stav (11) Nacrta zakona mogu imati diskriminirani učinak iz razloga što svi poslovni subjekti koji su strana u sistemu dualnog obrazovanja imaju ista ovlaštenja i obaveze kako je propisano u članu 17. Nacrta zakona (između ostalog, organizuju implementaciju plana realizacije učenja kroz rad, finansiraju novčanu nagradu za učenje kroz rad i dr.). S tim u vezi, ako svi poslovni subjekti imaju iste obaveze i imaju iste troškove koji proilaze iz tih obaveza, onda bi trebali imati i ista prava, uključujući pravo na refundaciju troškova. Isključivanjem jedne grupe poslovnih subjekata na osnovu vlasničke strukture narušava se princip jednakosti pred zakonom. Navedena odredba može imati za posljedicu i neravnomjeran položaj na tržištu, s obzirom da poslovni subjekti iz privatnog sektora imaju mogućnost da dobiju povrat sredstava za troškove, dok je javnim ustanovama i privrednim društvima iz člana 54. stav (11) Nacrta zakona refundacija kroz nemogućnost učešća na javnom pozivu, uskraćena. Međutim, Evropska konvencija o ljudskim pravima i slobodama ne zahtijeva da država tretira sve subjekte na apsolutno isti način.	sredstva predstavljaju poticajna sredstva za poslovne subjekte, s ciljem prijavljivanja što većeg broja poslovnih subjekata kod kojih će učenici realizovati učenje kroz rad. Na ovaj način smo u članu 54. Stav (11) željeli aktivirati, odnosno stimulirati privatni sektor za učestvovanje u realizaciji dualnog obrazovanja u što većem obimu, jer smo na stanovištu da realizacija učenja kroz rad, kroz angažman učenika u privatnom sektoru, doprinosi kvalitetnom osposobljavanju učenika za tržište rada i savladavanje vještina i sposobnosti koje zahtijeva savremeno tržište rada. Također, ovakvim zakonskim rješenjem smo željeli dodatno stimulirati mala i srednja preduzeća da uzmu učešće u realizaciji dualnog obrazovanja. Također, ukoliko bi bilo dozvoljeno i javnom sektoru da se prijave za dodjeljivanje Programa utroška sredstava, to bi značilo da se novčana sredstva prebacuju unutar javnog budžeta sa jedne na drugu poziciju, čime bi se umanjila budžetska efikasnost, a što smatramo nepotrebnim i neprihvatljivim, odnosno ovakvu mjeru smatramo objektivnom i razumnom zbog čega ne predstavlja povredu prava zaštićenih
--	--	--	--	---	---

				<i>Dozvoljene su razlike u tretmanu pod uslovom da su one objektivno i razumno opravdane i proporcionalne. Ukoliko je cilj navedene odredbe stimulisanje poslovnih subjekata iz privatnog sektora i budžetska efikasnost, onda navedena mjera predstavlja vrstu objektivnog i razumnog opravdanja koje Evropski sud za ljudska prava priznaje, naročito u sferi ekonomske politike gdje države imaju široku slobodu odlučivanja. S tim u vezi, u tački 4. Obrasca 2., u dijelu koji se odnosi na Uticaje na zaštitu osnovnih ljudskih prava i sloboda, potrebno je ukazati na ograničenje učešća na javnom pozivu koje za određene subjekte proizilazi iz člana 54. stav (11) Nacrta zakona, te obrazložiti zašto je navedeno ograničenje propisano kao objektivna i razumna mjera, odnosno zbog čega ne predstavlja povredu prava zaštićenih odredbama Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda.</i>	odredbama Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda.
Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša (daje mišljenje u pogledu provjere procjene uticaja na životnu sredinu)	Broj: 05/05-02-37575/25 od 08.07.2025. godine	DA	DA	U Mišljenju je navedeno da je Nacrt Zakona o dualnom obrazovanju propis koji nema negativan uticaj na zaštitu okoliša i životne sredine, shodno čemu Ministarstvo nema primjedbi u pogledu provedene procjene uticaja Nacrta Zakona o dualnom obrazovanju na procjenu uticaja na životnu sredinu. <i>Nije bilo izmijena Obrasca 2. i odabranih rješenja.</i>	
Ured za borbu protiv korupcije i upravljanje kvalitetom (daje	Broj: 20-02-37586-1/25 od 07.07.2025. godine	DA	DA	U Mišljenju je navedeno da dostavljeni Prijedlog Nacrta Zakona o dualnom obrazovanju ne sadrži odredbe koje mogu dovesti do koruptivnih rizika.	

mišljenje u pogledu procjene uticaja koruptivnih rizika u zakonima)					Nije bilo izmjena Obrasca 2. i odabranih rješenja.	
---	--	--	--	--	--	--

IZJAVA O PROVODENJU SVEOBHVAJTNE PROCJENE UTICAJA PROPISA, PROVODENJU KONSULTACIJAMA I PRIBAVLJANJU MIŠLJENJA KONTROLNIH TIJELA	
Svojom potpisom koordinator postupka procjene uticaja i svojim potpisom i pečatom rukovodilac obrađivača potvrđuju da je provedena sveobuhvatna procjena uticaja propisa u skladu sa Uredbom o procjeni uticaja propisa u Kantonu Sarajevo i drugim relevantnim propisima.	
KOORDINATOR POSTUPKA PROCJENE UTICAJA	
Datum i mjesto 15.9.2025. godine, Sarajevo	Džejna Hurić
RUKOVODILAC OBRADIVAČA MINISTRIČA Naida Hota-Muminović	
Datum i mjesto 15.9.2025. godine, Sarajevo	

Broj: 03-04/1-02-46337/25
Sarajevo, 23.09.2025. godine

MINISTARSTVO ZA ODGOJ I OBRAZOVANJE
gđa. Naida Hota - Muminović, ministrica

PREDMET: Mišljenje o provedenoj sveobuhvatnoj procjeni uticaja na Nacrt Zakona o dualnom obrazovanju uz Obrazac 3., dostavlja se –

VEZA: Vaš akt, broj: 11-05-34-53407-17/25 od 15.09.2025. godine

Postupajući po Vašem aktu, broj i datum gornji, na osnovu odredbi člana 7. Zakona o ministarstvima i drugim organima uprave Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 40/22) i člana 18. st. (5) i (6) Uredbe o procjeni uticaja propisa u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 29/22), Ministarstvo pravde i uprave, kao centralno koordinirajuće tijelo, razmotrilo je Nacrt Zakona o dualnom obrazovanju i Obrazac za provođenje sveobuhvatne procjene uticaja propisa, te daje sljedeće

MIŠLJENJE

Ministarstvo pravde i uprave Kantona Sarajevo nema primjedbi na sveobuhvatnu procjenu uticaja provedenu u vezi sa Nacrtom Zakona o dualnom obrazovanju, te ističe da su ispoštovani svi proceduralni koraci sadržani u Uredbi o procjeni uticaja propisa u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 29/22).

Shodno navedenom, Ministarstvo pravde i uprave, kao centralno koordinirajuće tijelo, u prilogu ovog mišljenja dostavlja popunjen i ovjeren Obrazac 3.

Prilog, kao u tekstu.

S poštovanjem,

Dostaviti:

1. Naslovu;
2. a/a.

Adresa: Reisa Džemaludina Čauševića 1, 71 000 Sarajevo
Tel: + 387 (0) 33 562-083, Fax: + 387 (0) 33 562-241
Web: <http://mpu.ks.gov.ba>, E-mail: mpu@mpu.ks.gov.ba

1/1

KONTROLNI OBRAZAC O PROVOĐENJU SVEOBUHVAATNE PROCJENE UTICAJA PROPISA			
Naziv prednacrt/nacrt/prijedloga propisa		Nacrt Zakona o dualnom obrazovanju	
Obradivač (naziv organa)		Ministarstvo za odgoj i obrazovanje	
Pravni osnov za donošenje propisa		Član 12. tačka b) i član 18. tačka b) Ustava Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 1/96, 2/96-Ispravka, 16/97, 14/00, 14/01, 28/04, 6/13 i 31/17)	
Datum		23.09.2025. godine	
Broj	Elementi provjere	Da	Ne
Osnovni elementi			
1.	Izrađena sveobuhvatna procjena uticaja propisa i uključuje sve potrebne dijelove	X	
2.	Naziv propisa je naveden i razumljiv	X	
3.	Naziv obradivača je naveden	X	
4.	Izvršena je analiza stanja i utvrđen je problem	X	
5.	Utvrđeni su ciljevi (opći i specifični)	X	
Kritičke tačke opreza, procjena uticaja, konsultacije, uporedna analiza i prijedlog odabrane opcije			
6.	Identificirane su najmanje tri opcije za postizanje utvrđenih ciljeva	X	
7.	Izvršena je procjena uticaja identificiranih opcija u:	X	
	a) fiskalnom pogledu	X	
	b) ekonomskom pogledu	X	
	c) socijalnom pogledu	X	
	d) pogledu zaštite osnovnih ljudskih prava i sloboda	X	
	e) okolišnom pogledu	X	
8.	f) pogledu koruptivnih rizika	X	
	Provedene su konsultacije među institucijama i sa javnošću i njihovi ishodi jasno navedeni i dokumentovani	X	
9.	Izvršena je uporedna analiza opcija prema propisanim kriterijima	X	
10.	Predložena je odabrana opcija sa obrazloženjem	X	
11.	Utvrđen je okvir za praćenje, izvještavanje i evaluaciju	X	
12.	Utvrđeni su pokazatelji uspješnosti provođenja propisa	X	
Prilozi			
13.	Priložena su mišljenja kontrolnih tijela, sa konsolidovanim Obrascem 2.	X	
14.	Priloženi su izvještaji o provedenim konsultacijama	X	
15.	Priložen je prednacrt/nacrt/prijedlog propisa, sa obrazloženjem	X	

Zaključak

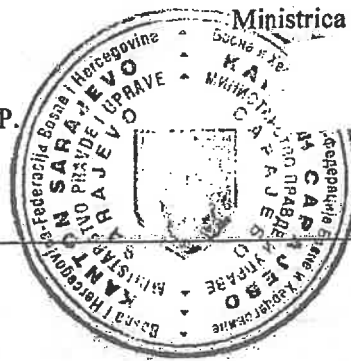
Neispunjeni elementi provjere (navesti pitanja koja su označena sa NE i dati upute za doradu)

Broj	Pitanje	Uputa

RUKOVODILAC CENTRALNOG KOORDINIRAJUĆEG TIJELA

Ministrica Daria Softić Kadenić
potpis

M.P.

Datum i mjesto
23.09.2025. godine, u Sarajevu

- sjedištem ili registrovanom filijalom na području regije istočna Bosna) koju planira i realizira Ured;
- g) program podrške kulturnim, umjetničkim i sportskim projektima na području jedinice lokalne samouprave Srebrenica putem javnog poziva (dostupan za prijavu fizičkim i pravnim licima sa područja Kantona Sarajevo ili sa područja jedinice lokalne samouprave Srebrenica) koju planira i realizira Ured;
 - h) program mobilnosti visokokvalifikovane radne snage na području jedinice lokalne samouprave Srebrenica putem javnog poziva (stipendiranje/finansiranje privremenog ili trajnog boravka visokokvalifikovanih lica za rad i doprinos zajednici u Srebrenici dostupan za prijavu fizičkim licima-državljanima BiH po ispunjavanju uslova iz člana 5. stav (8) Zakona) koju planira i realizira Ured;
 - i) godišnji grant Memorijalnom centru Srebrenica-Potočari Spomen obilježje i mezarje za žrtve genocida iz 1995. godine za istraživačke i razvojne aktivnosti;
 - j) program podrške udruženjima građana i fondacijama za aktivnosti održivog povratka, zaštite ljudskih prava i drugih aktivnosti vezanih za borbu protiv diskriminacije, govora mržnje, građanskog organizovanja na području jedinice lokalne samouprave Srebrenica putem javnog poziva (dostupan za prijavu udruženjima građana i fondacijama sa područja Kantona Sarajevo i sa područja jedinice lokalne samouprave Srebrenica) koju planira i realizira Ured;
 - k) program učešća u subvencioniranju organizacije javnog prijevoza na području jedinice lokalne samouprave Srebrenica, prijevoza djece i đaka osnovnih i srednjih škola na području regije istočna Bosna, redovnog autobusnog saobraćaja na liniji Srebrenica-Sarajevo-Srebrenica koju planira i realizira Ured na osnovu javnog poziva, koji je otvoren za sva privredna društva koja ispunjavaju uslove za provedbu aktivnosti ove vrste transporta putnika;
 - l) program podrške roditeljima i djeci kroz posebno aktivnosti podrške po rođenju djeteta, redovne podrške roditeljima sa troje i više djece do punoljetstva, nabavku školske opreme i drugih oblika dodatne asistencije za roditelje koji ispunjavaju uslove iz člana 5. stav (8) Zakona, koju planira i realizira Ured;
 - m) program podrške ostvarivanju zdravstvene zaštite na području Kantona Sarajevo, što uključuje pristup konsultativno-specijalističkoj zaštiti, dijagnostici, banjskom liječenju, što će se refundacijom troškova realizirati Ured po osnovu zahtjeva za lica koja su obuhvaćena članom 5. st. (1), (2), (3), (4), (5), (6), (7) i (8) Zakona, a do potrošnje planiranih sredstava na godišnjem nivou za ove namjene i
 - n) druga pitanja koja se odnose na provođenje Zakona.

Član 3.

(Rukovođenje)

- (1) Uredom rukovodi šef Ureda, kojeg imenuje Vlada u skladu sa zakonom koji se odnosi na imenovanje državnih službenika.
- (2) Šef Ureda ima status rukovodioca Ureda, kao stručne službe koju obrazuje Vlada, a u smislu člana 10. stav (1) tačka a) Zakona o državnoj službi u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 31/16 i 45/19).
- (3) Šef Ureda za svoj rad odgovara Vladi.
- (4) U slučaju spriječenosti ili odsutnosti šefa Ureda, u poslovima rukovođenja Uredom zamjenjuje ga državni službenik kojeg on odredi.

Član 4.

(Unutrašnja organizacija)

- (1) Unutrašnja organizacija Ureda utvrđuje se Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji, u skladu sa Zakonom o državnoj službi u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 31/16 i 45/19) i drugim podzakonskim propisima koji uređuju ovu oblast.
- (2) Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji Ureda donosi šef Ureda, uz saglasnost Vlade.
- (3) U roku od 60 dana od imenovanja šefa Ureda, šef Ureda je dužan donijeti pravilnik iz stava (2) ovog člana.

Član 5.

(Sredstva za rad)

Sredstva potrebna za rad Ureda obezbjeđuju se u Budžetu Kantona Sarajevo.

Član 6.

(Rodna neutralnost izraza)

Izrazi koji se koriste u ovoj uredbi, a imaju rodno značenje koriste se neutralno i odnose se jednako na muški i ženski rod.

Član 7.

(Stupanje na snagu)

Ova uredba stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Kantona Sarajevo".

Broj 02-04-26792-13/22

07. jula 2022. godine
Sarajevo

Premijer

Edin Forto, s. r.

Na osnovu člana 26. i 28. stav (1) Zakona o Vladi Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 36/14 - Novi prečišćeni tekst i 37/14 - Ispravka), Vlada Kantona Sarajevo, na 86. sjednici održanoj 14.07.2022. godine, donijela je

UREDBU

O PROCJENI UTICAJA PROPISA U KANTONU
SARAJEVO

DIO PRVI - UVODNE ODREDBE

Član 1.

(Predmet)

- (1) Ovom uredbom propisuje se način i postupak provođenja procjene uticaja propisa u kantonalnim ministarstvima, samostalnim kantonalnim upravama i samostalnim kantonalnim upravnim organizacijama (u daljem tekstu: kantonalni organi) koji kao obrađivači učestvuju u izradi prednacrt, nacrt ili prijedloga zakona, uključujući izmjene i dopune važećih zakona, uloga koordinatora

normativnih aktivnosti, kontrolnih tijela za provjeru procjene pojedinačnih uticaja, kao i uloga centralnog koordinirajućeg tijela, praćenje primjene, izvještavanje i evaluacija propisa, te stručno osposobljavanje i usavršavanje u ovoj oblasti.

- (2) Sastavni dio ove uredbe čine: Obrazac 1. (Obrazac za provođenje prethodne procjene uticaja propisa), Obrazac 2. (Obrazac za provođenje sveobuhvatne procjene uticaja propisa) i Obrazac 3. (Kontrolni obrazac o provođenju sveobuhvatne procjene uticaja propisa), koji se nalaze u Aneksu 1. ove uredbe.

Član 2.

(Cilj)

- (1) Cilj ove uredbe je uvođenje instrumenta procjene uticaja u zakonodavne procedure u kantonalnim organima kako bi se razmatranjem alternativnih rješenja doprinijelo kreiranju što kvalitetnijih zakona, te ostvarili identificirani ciljevi, otklonili mogući negativni efekti i odabrala najoptimalnija rješenja uz najmanje moguće troškove koje iziskuje provođenje zakona.
- (2) Istovremeno, cilj ove uredbe je podsticanje saradnje između kantonalnih organa i drugih institucija Kantona Sarajevo i drugih nivoa vlasti i koordinacije u kreiranju zakona, kao i jačanje transparentnosti i participativne demokratije kroz uključivanje svih zainteresiranih strana, uključujući javnost, u postupcima izrade, predlaganja, praćenja primjene i evaluacije zakona.

Član 3.

(Principi procjene uticaja)

Osnovni principi procjene uticaja su:

- usmjerenost - prijedlozi mogućih rješenja su usmjereni na ostvarivanje ciljeva zakona, uz potpuno ili djelimično otklanjanje negativnih uticaja odnosno rizika;
- srazmjernost - prijedlozi mogućih rješenja srazmjerni su značaju identificiranog problema i rizicima njegovog nerješavanja;
- odgovornost - prijedlozi mogućih rješenja trebaju biti rezultat precizne i detaljne procjene uticaja, što podrazumijeva i odgovornost nosilaca aktivnosti za odabir najpovoljnijeg rješenja;
- transparentnost - prijedlozi mogućih rješenja su rezultat konsultacija svih zainteresiranih strana;
- objektivnost - procjena uticaja i prijedlog najpovoljnijeg rješenja zasniva se na objektivnoj procjeni prema zadatim kriterijima;
- usklađenost - predložena rješenja usklađena su sa pravnim okvirom u Bosni i Hercegovini i međunarodnim standardima;
- fiskalna održivost - moguća rješenja i prijedlog najpovoljnijeg rješenja usklađeni su sa srednjoročnim fiskalnim okvirom;
- sveobuhvatnost - postupci procjene mogućih rješenja provode se prema svim kriterijima koji su primjenjivi.

Član 4.

(Rodna neutralnost izraza)

Gramatička terminologija korištenja muškog roda u ovoj uredbi podrazumijeva uključivanje oba roda.

DIO DRUGI - POJAM I VRSTE PROCJENE UTICAJA

Član 5.

(Pojam procjene uticaja)

- (1) Procjena uticaja je instrument kojim se sveobuhvatnom analizom i identifikacijom problema, utvrđivanjem ciljeva i mogućih rješenja za njihovo ostvarivanje, procjenom pozitivnih i negativnih uticaja mogućih rješenja, poređenjem prednosti i nedostataka tih rješenja, omogućava odabir najboljih rješenja koja će biti sadržana u prednacrtu, nacrtu ili prijedlogu novog ili izmjeni i dopuni postojećeg zakona, ili odabir rješenja koja podrazumijevaju poduzimanje nenormativnih aktivnosti i mjera. Procjenom uticaja uspostavlja se okvir za praćenje primjene, izvještavanje i evaluaciju zakona.
- (2) Procjena uticaja obuhvata konsultacije među kantonalnim organima i drugim institucijama Kantona Sarajevo, kao i konsultacije sa javnošću, a po potrebi i konsultacije sa institucijama drugih nivoa vlasti u Bosni i Hercegovini i drugim zainteresiranim stranama.

Član 6.

(Prethodna procjena uticaja)

- (1) Prethodna procjena uticaja obavezno se provodi za sve zakone koji su obuhvaćeni prijedlogom godišnjeg programa rada Vlade Kantona Sarajevo, u skladu sa Odlukom o metodologiji izrade i donošenja programa rada i izvještaja o radu Vlade Kantona Sarajevo i kantonalnih organa ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 23/21 i 52/21), (u daljem tekstu: Odluka), kao i izmjenama i dopunama Odluke koje uslijede nakon donošenja ove uredbe.
- (2) Vlada Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Vlada) može samoinicijativno ili na prijedlog obrađivača zakona odlučiti da se prethodna procjena provede i za zakone koji nisu obuhvaćeni godišnjim programom rada.
- (3) Vlada, u slučaju ukazane potrebe i prema vlastitoj procjeni, može odlučiti da se provede prethodna procjena uticaja za određene podzakonske propise koja u tom slučaju postaje obavezujuća za kantonalne organe/obrađivače i koji u postupku procjene uticaja primjenjuju odredbe ove uredbe.
- (4) obrađivač zakona je dužan da u roku predviđenom Odlukom iz stava (1) ovog člana, uz prijedlog godišnjeg programa rada kantonalnog organa, dostavi usaglašenu prethodnu procjenu uticaja zakona koji su uvršteni u prijedlog.
- (5) Prethodna procjena uticaja provodi se na osnovu kriterija utvrđenih u Obrascu 1. s ciljem utvrđivanja da li zakon može imati značajne uticaje u jednoj ili više oblasti u skladu sa propisanim kriterijima i prilaže se uz prijedlog godišnjeg programa rada Vlade.
- (6) obrađivač zakona kontroliše prethodnu procjenu uticaja i ovjerava Obrazac 1. svojim potpisom.

Član 7.

(Sveobuhvatna procjena uticaja)

- (1) Sveobuhvatna procjena uticaja provodi se za sve zakone za koje je prethodnom procjenom uticaja iz člana 6. ove uredbe utvrđeno da mogu imati značajne ili vrlo značajne uticaje u jednoj ili više oblasti u skladu sa propisanim kriterijima.

- (2) Sveobuhvatna procjena uticaja provodi se i za podzakonske propise za koje Vlada donese odluku o obavezi provođenja procjene uticaja.
- (3) Sveobuhvatna procjena uticaja se provodi u skladu sa kriterijima utvrđenim u Obrascu 2. koji se obavezno prilaže uz obrazloženje iz člana 63. Pravila i postupaka za izradu zakona i drugih propisa Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 71/14, u daljem tekstu: Pravila) i dostavlja centralnom koordinirajućem tijelu.
- (4) Prethodna procjena uticaja iz člana 6. ove uredbe i činjenice utvrđene u Obrascu 1. služe kao polazna osnova za provođenje sveobuhvatne procjene uticaja.

DIO TREĆI - POSTUPAK PROCJENE UTICAJA**Član 8.**

(Provođenje procjene uticaja)

- (1) Procjenu uticaja iz čl. 6. i 7. ove uredbe provodi obrađivač zakona.
- (2) Procjena uticaja se provodi u skladu sa osnovnim principima izrade propisa iz člana 73. Pravila i obuhvata sljedeće korake:
 - a) analizu stanja i utvrđivanje problema,
 - b) utvrđivanje općih i specifičnih ciljeva,
 - c) identifikaciju mogućih opcija za postizanje utvrđenih ciljeva,
 - d) procjenu uticaja opcija u skladu sa utvrđenim kriterijima,
 - e) provođenje međuinstitucionalnih i konsultacija sa javnošću i
 - f) provođenje uporedne analize predloženih opcija i predlaganje najpovoljnijih rješenja.

Član 9.

(Analiza stanja i identifikacija problema)

- (1) Analiza stanja obuhvata detaljan opis situacije u oblasti na koju se odnosi zakon i identifikira probleme koji prozilaze iz ove situacije, kao i njihove posljedice. Analizom stanja se utvrđuju zainteresirane strane na koje se odnose identificirani problemi. Ova analiza uključuje i pregled relevantnog strateškog okvira i drugih dokumenata i izvora na osnovu kojih su problemi identificirani, kao i pregled propisa kojima je regulisana predmetna oblast, uključujući i međunarodni pravni okvir.
- (2) Analiza obavezno sadrži obrazloženje neophodnosti normativno-pravnog rješavanja identificiranog problema u odnosu na druga moguća rješenja.

Član 10.

(Utvrđivanje općeg i specifičnih ciljeva)

- (1) Ciljevi zakona moraju biti precizno i konkretno formulisani kao očekivani rezultati normativno-pravnog regulisanja i uzročno-posljedično povezani sa identificiranim problemima. Opći cilj ukazuje na krajnji dugoročni uticaj zakona na stanje u oblasti koja se reguliše, dok se specifičnim ciljevima identificiraju pojedinačna rješenja koja dovode do ostvarivanja općeg cilja.
- (2) Pri utvrđivanju ciljeva nužno je voditi računa o njihovoj preciznosti i konkretnosti, mjerljivosti, relevantnosti i ostvarivosti u jasno određenim rokovima.

Član 11.

(Identifikacija mogućih opcija za postizanje utvrđenih ciljeva)

Procjenom uticaja je potrebno obuhvatiti najmanje tri moguće opcije za rješenje identificiranih problema i postizanje utvrđenih ciljeva, i to:

- a) opciju zadržavanja postojećeg stanja kojom će se ukazati na posljedice nerješavanja identificiranih problema u narednom periodu;
- b) opciju djelimičnog rješavanja identificiranih problema parcijalnim normativnim rješenjima ili poduzimanjem određenih mjera izvan kreiranja ili mijenjanja regulatornog okvira;
- c) opciju usvajanja novog i sveobuhvatnog normativnog okvira (ili izmjena i dopuna postojećeg pravnog okvira) kojim će se u potpunosti ili u najvećoj mogućoj mjeri riješiti identificirani problem.

Član 12.

(Procjena uticaja identificiranih opcija)

- (1) Identificirane opcije procjenjuju se u odnosu na sljedeće uticaje:

- a) fiskalni uticaji procjenjuju se za svaku od utvrđenih opcija u odnosu na očekivane uticaje na budžet na osnovu Pravilnika o proceduri za izradu izjave o fiskalnoj procjeni zakona, drugih propisa i akata planiranja na budžet ("Službene novine Federacije BiH", br. 34/16 i 15/18) i obuhvataju sljedeće:
 - fiskalnu procjenu uticaja na prihode i rashode za tekuću i naredne dvije budžetske godine, sa obrazloženjem za svaku pojedinačnu stavku i uz navođenje izvora i načina obezbjeđenja neophodnih sredstava i
 - fiskalnu procjenu uticaja za budžetske i izvanbudžetske korisnike Kantona Sarajevo i uticaja na druge budžete, kao i izvanbudžetske fondove.
- b) ekonomski uticaji utvrđenih opcija procjenjuju se posebno u odnosu na sljedeće kriterije:
 - priliv investicija,
 - zapošljavanje u privrednim subjektima,
 - sivu ekonomiju,
 - produktivnost, poslovanje privrednih subjekata i njihove operativne troškove,
 - konkurentnost i neoljalnu konkurenciju,
 - nove administrativne troškove za privredne subjekte,
 - uticaj na imovinska prava,
 - uspostavljanje novih javnih ovlaštenja,
 - razvoj i poslovanje malih i srednjih preduzeća,
 - druge identificirane ekonomske uticaje, ukoliko se procjenjuju značajnim.
- c) socijalni uticaji utvrđenih opcija procjenjuju se posebno u odnosu na sljedeće kriterije:
 - zaposlenost i pristup tržištu rada,
 - prava vezana za kvalitet radnog mjesta,
 - socijalnu uključenost i zaštitu posebno ranjivih društvenih grupa ili pojedinaca,
 - javno zdravlje,
 - pristup socijalnoj i zdravstvenoj zaštiti i obrazovanju,
 - kulturu,

- javnu sigurnost, uključujući kriminal i terorizam,
 - druge identificirane socijalne uticaje, ukoliko se procjenjuju značajnim.
- d) uticaji identificiranih opcija na zaštitu osnovnih ljudskih prava i sloboda procjenjuju se posebno u odnosu na sljedeće kriterije:
- ravnopravnost polova,
 - pravo na jednak tretman, posebno u dijelu ostvarivanja materijalnih prava, zapošljavanja, rada i drugih zagarantovanih prava,
 - direktnu ili indirektnu diskriminaciju,
 - pravo na privatnost i zaštitu ličnih podataka,
 - jednak pristup pravdi i pravo na besplatnu pravnu pomoć,
 - pravo na pristup informacijama i
 - druge identificirane uticaje koji se odnose na zaštitu ljudskih prava, ukoliko se procjenjuju značajnim.
- e) uticaji identificiranih opcija na zaštitu životne okoline procjenjuju se posebno u odnosu na sljedeće kriterije:
- klima,
 - kvalitet zraka,
 - kvalitet vode, mora i vodnih resursa,
 - kvalitet i upotreba zemljišta,
 - korištenje energije (obnovljivi i neobnovljivi izvori energije),
 - upravljanje otpadom,
 - uticaj aktivnosti privrednih subjekata na okolinu,
 - zdravlje životinja i biljaka i sigurnost hrane i
 - druge identificirane uticaje na okoliš, ukoliko se procjenjuju značajnim.
- f) procjena mogućih koruptivnih rizika u zakonima vrši se posebno u odnosu na sljedeće kriterije:
- jasnoću, nedvosmislenost i preciznost odredaba,
 - adekvatno ograničavanje diskrecionih ovlaštenja nosilaca vlasti,
 - jasno i sveobuhvatno utvrđene procedure i postupke,
 - regulisanje sprječavanja sukoba interesa,
 - transparentnost,
 - adekvatnost utvrđenih sankcija,
 - kreiranje neopravdano povlaštenog položaja grupa ili pojedinaca i
 - druge rizike koji mogu uticati na razvoj korupcije, ukoliko se procjenjuju značajnim.
- (2) Mjerila za procjenu očekivanih uticaja su:
- a) bez uticaja (ili sa zanemarljivim uticajem),
 - b) značajni i
 - c) vrlo značajni uticaji.

Član 13.

(Provođenje međuinstitucionalnih i konsultacija sa javnošću)

Sveobuhvatne konsultacije među kantonalnim organima i drugim institucijama Kantona Sarajevo i po potrebi institucijama drugih nivoa vlasti u Bosni i Hercegovini, kao i konsultacije sa javnošću (uključujući strukovna udruženja, nevladine organizacije, predstavnike akademske zajednice, predstavnike međunarodnih organizacija i druge zainteresirane

strane) su sastavni dio procjene uticaja, a provode se u skladu sa čl. 70. i 78. do 86. Pravila.

Član 14.

(Provođenje uporedne analize opcija i predlaganje odabrane opcije)

- (1) Uporedna analiza predloženih opcija i odabir najpovoljnije opcije se vrši primjenom kriterija iz člana 75. stav (3) Pravila i dodatnih kriterija:
 - a) "postizanje cilja" predstavlja kriterij koji obrađivač koristi kako bi procijenio zadovoljava li prednacrt propisa postavljene ciljeve u najvećoj mogućoj mjeri;
 - b) "provedivost" predstavlja kriterij koji obrađivač koristi radi procjene u kojoj se mjeri prednacrt propisa može efikasno primijeniti kroz postojeću strukturu javne uprave; ovaj kriterij obuhvata i sljedeće podkriterije:
 - "finansijska izvodljivost" podrazumijeva raspoloživost finansijskih sredstava (budžetska ili vanbudžetska sredstva) koja su potrebna za realizaciju rješenja;
 - "organizaciona izvodljivost" podrazumijeva raspoloživost organizacionih kapaciteta, uključujući znanje, iskustvo, vodstvo, organizacionu sposobnost, motivaciju i sl.;
 - "tehnička provedivost" podrazumijeva raspoloživost, odnosno postojanje potrebnih tehničkih sredstava i opreme za provođenje rješenja.
 - c) "jasnoća" predstavlja kriterij koji obrađivač koristi kako bi procijenio da li ciljne grupe (npr. privatni sektor) mogu bez poteškoća da na ispravan način razumiju i primjenjuju odabrana rješenja;
 - d) "troškovi primjene" predstavlja kriterij koji obrađivač koristi kako bi procijenio troškove i moguće uštede koje se direktno odnose na provođenje propisa;
 - e) "usklađenost" predstavlja kriterij koji obrađivač koristi kako bi procijenio stvara li novi propis konfliktne međuzavisnosti s drugim propisima, što može dovesti do neželjenih pratećih efekata, u smislu da, npr. oni na koje se propis ne odnosi ostvaruju određenu korist ili trpe određene štete;
 - f) "integralni pristup" predstavlja kriterij koji obrađivač koristi kako bi na uravnotežen način primijenio međusektorski pristup u postupku procjene društvenih, ekonomskih, ekoloških i drugih uticaja;
 - g) "održivost" podrazumijeva dugoročni pozitivni uticaj rješenja u širem okruženju i dužem vremenskom periodu i kapacitete različitih učesnika za provođenje odabranog rješenja u dugoročnom smislu;
 - h) "efikasnost" podrazumijeva omjer koristi i troškova, odnosno u kojoj mjeri se mogu ostvariti očekivani ishodi, rezultati i uticaji u odnosu na troškove provođenja rješenja.
- (2) Na osnovu kriterija iz stava (1) ovog člana, međusobnim poređenjem utvrđenih opcija analiziraju se njihove glavne prednosti i nedostaci i utvrđuje prijedlog najpovoljnije opcije.

**DIO ČETVRTI - PROVOĐENJE, KOORDINACIJA I
KONTROLA POSTUPKA PROCJENE UTICAJA****Član 15.**

(Koordinatori postupka procjene uticaja)

- (1) Obradivači zakona dužni su da u okviru radnih mjesta utvrđenih pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji propišu poslove koordinatora za postupak procjene uticaja radi osiguranja metodološkog jedinstva i dosljedne primjene odredaba ove uredbe.
- (2) Dužnosti koordinatora iz stava (1) ovog člana posebno obuhvataju sljedeće zadatke:
 - a) koordinacija postupka i pružanje stručne pomoći u provođenju prethodne i sveobuhvatne procjene uticaja unutar kantonalnog organa;
 - b) saradnja sa kontrolnim tijelima i centralnim koordinirajućim tijelom u vezi sa provođenjem postupka procjene uticaja;
 - c) osiguranje provođenja sveobuhvatnih konsultacija među kantonalnim organima kao i drugim institucijama u Kantonu Sarajevo i po potrebi institucijama drugih nivoa vlasti u Bosni i Hercegovini u postupku procjene uticaja;
 - d) osiguranje dosljedne primjene Metodologije za procjenu uticaja iz člana 24. ove uredbe i predlaganje mjera rukovodiocu kantonalnog organa u cilju unapređenja postupka procjene uticaja unutar kantonalnog organa;
 - e) obavljanje drugih poslova u skladu sa ovom uredbom.

Član 16.

(Kontrolna tijela procjene uticaja)

- (1) Obradivač dostavlja zahtjev za mišljenje o provedenoj procjeni uticaja sljedećim kontrolnim tijelima:
 - a) Ministarstvu finansija Kantona Sarajevo u pogledu provjere procjene fiskalnih uticaja i ekonomskih uticaja, u skladu sa njegovim nadležnostima;
 - b) Ministarstvu za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo u pogledu provjere provedene procjene socijalnih uticaja, u skladu sa njegovim nadležnostima;
 - c) Ministarstvu pravde i uprave Kantona Sarajevo u pogledu provjere provedene procjene uticaja na zaštitu ljudskih prava i sloboda, u skladu sa njegovim nadležnostima;
 - d) Ministarstvu komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo u pogledu provjere procjene uticaja na životnu sredinu, u skladu sa njegovima nadležnostima;
 - e) Uredu za borbu protiv korupcije i upravljanje kvalitetom Kantona Sarajevo u pogledu procjene uticaja koruptivnih rizika u zakonima, u skladu sa njegovim nadležnostima.
- (2) Kontrolna tijela dužna su dostaviti mišljenja iz stava (1) ovog člana u roku od 10 dana od dana prijema zahtjeva za mišljenje.

Član 17.

(Centralno koordinirajuće tijelo)

- (1) Ministarstvo pravde i uprave Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Ministarstvo) vrši poslove Centralnog

koordinirajućeg tijela za postupak sveobuhvatne procjene uticaja.

- (2) Ministarstvo razmatra normativni dio nacrtu godišnjeg programa rada kantonalnog organa i vrši uvid u Obrazac 1. o izvršenoj prethodnoj procjeni uticaja te dostavljeni obrazac, po potrebi, vraća obradivaču radi dorade, uz odgovarajuće upute i rok za doradu.

Član 18.

(Postupak razmatranja sveobuhvatne procjene)

- (1) Obradivač je dužan da izvještaj o provedenoj sveobuhvatnoj procjeni uticaja sačinjen na Obrascu 2., zajedno sa obrazloženjem iz člana 63. Pravila i prednacrtom, nacrtom ili prijedlogom zakona objavi na svojoj internet stranici u cilju provođenja sveobuhvatnih konsultacija iz člana 13. ove uredbe.
- (2) Nakon provođenja sveobuhvatnih konsultacija, obradivač izrađuje izvještaj koji sadrži analizu pribavljenih komentara i prijedloga, sa kojima po potrebi usklađuje Obrazac 2. i prednacrt, nacrt odnosno prijedlog zakona sa obrazloženjem.
- (3) Obradivač pribavlja mišljenja kontrolnih tijela iz člana 16. ove uredbe i po potrebi sa pribavljenim mišljenjima usaglašava Obrazac 2. i prednacrt, nacrt odnosno prijedlog zakona sa obrazloženjem.
- (4) U slučaju neslaganja obradivača sa mišljenjem nadležnog kontrolnog tijela, uz Obrazac 2. se prilaže i očitovanje u vezi sa spornim pitanjem.
- (5) Usaglašeni Obrazac 2. i prednacrt, nacrt odnosno prijedlog zakona sa obrazloženjem se dostavljaju Ministarstvu koje kao centralno koordinirajuće tijelo popunjavanjem i ovjerom Obrasca 3. daje u roku od 10 dana mišljenje o provedenoj sveobuhvatnoj procjeni uticaja u pogledu poštivanja svih proceduralnih koraka sadržanih u ovoj uredbi.
- (6) Centralno koordinirajuće tijelo dužno je da Obrazac 3. dostavi obradivaču zakona u roku od 10 dana od dana prijema dokumenata iz stava (5) ovog člana.
- (7) Ukoliko ocijeni da svi proceduralni koraci nisu ispoštovani, Centralno koordinirajuće tijelo vraća obradivaču dokumente iz stava (5) ovog člana uz upute za doradu i određuje rok ne duži od 30 dana u kojem je obradivač dužan doraditi dokumente.
- (8) Ukoliko Centralno koordinirajuće tijelo ne ovjeri Obrazac 3., prednacrt, nacrt ili prijedlog zakona neće biti uvršten u dnevni red sjednice Vlade.

DIO PETI - PRAĆENJE PROVEDBE I EVALUACIJA**Član 19.**

(Praćenje provođenja zakona)

- (1) Obradivač kontinuirano prati primjenu zakona na osnovu prikupljanja i analize podataka koji ukazuju na ostvarivanje ciljeva utvrđenih procjenom uticaja i napredak u odnosu na početno stanje, kao i eventualne probleme u provođenju, te o tome sačinjava izvještaj najmanje jednom godišnje.
- (2) Praćenje se vrši na osnovu pokazatelja izvršenja i uspješnosti provođenja zakona, koji uključuju polazne i ciljne vrijednosti, izvore i metode prikupljanja i verifikacije podataka.
- (3) Obradivač izrađuje obrasce za praćenje i izvještavanje i određuje od kojih kantonalnih organa i drugih institucija će redovno prikupljati podatke iz stava (1) ovog člana.

Član 20.

(Evaluacija zakona)

- (1) Evaluacija predstavlja postupak objektivnog, periodičnog procjenjivanja izrade, provođenja i rezultata usvojenog zakona primjenom kriterija relevantnosti, koherentnosti, efektivnosti, efikasnosti, održivosti i uticaja usvojenog zakona u odnosu na utvrđene ciljeve, a radi donošenja odgovarajućih zaključaka i preporuka za unapređenje zakona i/ili preduzimanje drugih mjera.
- (2) Evaluacija se provodi u skladu sa definisanom svrhom evaluacije, evaluacijskim kriterijima, evaluacijskim pitanjima, učesnicima u evaluaciji i ciljnim grupama. Evaluacija se provodi na osnovu utvrđene metodologije koja je prilagođena specifičnoj svrsi.
- (3) Evaluaciju provodi obrađivač svake treće godine nakon stupanja zakona na snagu, uz mogućnost angažovanja vanjskih stručnjaka, uzimajući u obzir značaj zakona, raspoloživost i kapacitete ljudskih resursa, kao i potrebno vrijeme i sredstva za provođenje evaluacije.
- (4) Obradivač podnosi izvještaj o evaluaciji Vladi radi razmatranja i odlučivanja, a izvještaj o evaluaciji se objavljuje na internet stranici Vlade.

DIO ŠESTI - STRUČNO USAVRŠAVANJE

Član 21.

(Početna obuka)

- (1) Ministarstvo organizira početnu obuku za koordinatore postupka procjene uticaja iz člana 15. ove uredbe i državne službenike koji obavljaju normativno-pravne poslove u kontrolnim tijelima iz člana 16. ove uredbe i kantonalnim organima koji su obrađivači zakona.
- (2) Početna obuka obavežno obuhvata sljedeće teme:
 - a) svrha i cilj procjene uticaja propisa, uključujući prethodnu i sveobuhvatnu procjenu uticaja propisa,
 - b) postupak procjene uticaja propisa,
 - c) analizu stanja i identifikaciju problema,
 - d) utvrđivanje općeg i specifičnih ciljeva,
 - e) identifikaciju mogućih opcija za postizanje utvrđenih ciljeva,
 - f) procjenu uticaja identificiranih opcija i kriterije za procjenu,
 - g) provođenje uporedne analize opcija i predlaganje odabrane opcije,
 - h) provođenje, koordinaciju i kontrolu postupka procjene uticaja propisa,
 - i) praćenje provedbe i evaluaciju propisa.

Član 22.

(Kontinuirano stručno usavršavanje)

Ministarstvo, putem Agencije za državnu službu Federacije Bosne i Hercegovine, osigurava kontinuirano stručno usavršavanje državnih službenika iz člana 21. stav (1) ove uredbe najmanje jednom godišnje, a po potrebi organizuje i stručne rasprave o provođenju procjene uticaja zakona i rješavanju pitanja iz prakse.

DIO SEDMI - PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 23.

(Usklađivanje propisa)

- (1) U roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ove uredbe, Vlada će sa odredbama ove uredbe uskladiti:
 - Poslovnik o radu Vlade Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 4/16, 36/16, 43/20 i 10/21);
 - Uredbu o postupku i načinu pripremanja, izrade i dostavljanja propisa ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 50/17 - Drugi novi prečišćeni tekst i 2/18 - Ispravka);
 - Odluku o metodologiji izrade i donošenja programa rada i izvještaja o radu Vlade Kantona Sarajevo i kantonalnih organa ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 23/21 i 52/21).
- (2) Ministarstvo će u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ove uredbe izmijeniti postojeći Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i formirati jedinicu za obavljanje poslova Centralnog koordinirajućeg tijela iz člana 17. ove uredbe.
- (3) Kontrolna tijela iz člana 16. ove uredbe će u roku 30 dana od dana stupanja na snagu ove uredbe izmijeniti i dopuniti postojeće pravilnike o unutrašnjoj organizaciji i imenovati državne službenike koji će obavljati poslove kontrolora procjene uticaja zakona.
- (4) Obradivači zakona će u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ove uredbe imenovati koordinatore postupka procjene uticaja u skladu sa članom 15. ove uredbe.
- (5) U roku od osam dana od dana imenovanja koordinatora postupke procjene uticaja, obrađivači zakona dužni su Ministarstvu dostaviti imena i prezimena i nazive radnih mjesta lica koja će obavljati dužnosti koordinatora postupka procjene uticaja.
- (6) Ministarstvo će uspostaviti Registar koordinatora postupka procjene uticaja, koji će sadržavati podatke iz stava (5) ovog člana.
- (7) Ministarstvo će provesti početnu obuku iz člana 21. ove uredbe do početka njene primjene.

Član 24.

(Metodologija za provođenje procjene uticaja zakona)

Ministarstvo u roku od 45 dana od dana stupanja na snagu ove uredbe izrađuje Metodologiju za provođenje postupka procjene uticaja zakona u skladu sa kriterijima za procjenu uticaja opcija utvrđenim ovom uredbom.

Član 25.

(Stupanje na snagu i početak primjene)

Ova uredba stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Kantona Sarajevo", a primjenjuje se 01.08.2022. godine.

Broj 02-04-27476-8/22

14. jula 2022. godine
SarajevoPremijer
Edin Forto, s. r.

Obrazac 1.

OBRAZAC ZA PROVOĐENJE PRETHODNE PROCJENE UTICAJA PROPISA

Naziv prednacrtja/nacrta/prijedloga propisa (Obavezno navesti formu propisa: prednacrt, nacrt ili prijedlog propisa)	
Organizacija (naziv organizacije)	
Datum	
1. Usklađenost prednacrtja/nacrta/prijedloga propisa sa prijedbom godišnjeg programa rada Vlade Kantona Sarajevo, pravnim okvirom strateškog okvira Kantona, Federacije Bosne i Hercegovine i Bosne i Hercegovine	
1.1. Koji je pravni osnov za donošenje propisa? Odgovor:	
1.2. Da li je oblast koja će biti regulisana propisom u isključivoj nadležnosti Kantona Sarajevo? Ukoliko je odgovor negativan, navedite druge nivoe vlasti koji su nadležni za regulisanje predmetne oblasti? Odgovor:	
1.3. Da li je izrada propisa predviđena prijedlogom godišnjeg programa rada Vlade Kantona Sarajevo? Odgovor: DA/NE (označiti)	
1.4. Navedite zakone i druge propise (uključujući međunarodne sporazume i druge instrumente) kojima su regulisana pojedina pitanja u vezi sa predmetom propisa. Odgovor:	
1.5. Da li je propis u skladu sa strateškim okvirom Kantona, Federacije Bosne i Hercegovine i Bosne i Hercegovine i kojim? Navedi sve relevantne strateške i planske dokumente i politike. Odgovor:	
1.6. Da li usvajanje propisa zahtijeva izmjenu, dopunu ili stavljanje van snage drugih propisa i kojih? Odgovor:	
2. Postoje li postojeći problemi u oblasti koju obuhvata predmetni prijedlog propisa?	
2.1. Navedi ključne probleme koji se nastoje riješiti usvajanjem ovog propisa. Navedi ciljne grupe i druge zainteresirane strane na koje će normativna rješenja imati uticaja. Odgovor:	
2.2. Koje su posljedice zadržavanja postojećeg stanja odnosno nerješavanja identifikiranih problema normativnim putem ili poduzimanjem drugih mjera? Odgovor:	
2.3. Koji se opći i specifični ciljevi žele postići propisom (Član 10. Uredbe)? U kojoj mjeri i u kojem periodu se propisom mogu postići ovi ciljevi? Odgovor: Opći cilj: Specifični ciljevi:	
3. Rješenja koja se predviđaju prednacrtom/nacrtom/prijedlogom propisa i pregled mogućih normativnih rješenja	

3.1. Navedite ključna rješenja koja će biti obuhvaćena propisom radi adresiranja identificiranih problema i postizanja općeg i specifičnih ciljeva.
Odgovor:

3.2. Navedite nenormativne mjere (npr. obuke, edukacije, studije, okrugli stolovi i sl. ili druge nenormativne mjere) kojima je moguće postići opći i specifične ciljeve.
Odgovor:

4. Proces konsultacija
(sa ciljnima grupama i drugim zainteresiranim stranama (identificirati na koji način))

4.1. Navedite sve kantonalne organe i institucije Kantona Sarajevo, kao i institucije drugih nivoa vlasti (ako je relevantno), sa kojima je potrebno provesti konsultacije i na koji način.
Odgovor:

4.2. Navedite podatke o konsultacijama sa institucijama, organizacijama i pojedincima koje je potrebno provesti u sklopu konsultacija sa javnošću i na koji način.
Odgovor:

5. Procjena uticaja propisa (odnosi se samo na opciju koja podrazumijeva normativna rješenja)
nivo uticaja: a) bez uticaja (ili sa zanemarljivim uticajem), b) značajni uticaji, c) vrlo značajni uticaji, u skladu sa članom 12. Uredbe

5.1. **UTVRĐIVANJE FISKALNIH UTICAJA**

	Vrsta uticaja	Mjerilo uticaja		
		a) bez uticaja (ili sa zanemarljivim uticajem)	b) značajni uticaji	c) vrlo značajni uticaji
	Utvrđite uticaj na:	Da/Ne	Da/Ne	Da/Ne
5.1.1.	Prihodi i rashodi za tekuću i naredne dvije budžetske godine			
5.1.2.	Budžetski i izvanbudžetski korisnici i drugi budžeti, kao i vanbudžetski fondovi			
5.1.3.	Drugi fiskalni uticaji, ukoliko se procjenjuju značajnim			
5.1.4.	Obrazloženje za analizu utvrđivanja direktnih uticaja od 5.1.1. do 5.1.3.			

5.2. **UTVRĐIVANJE EKONOMSKIH UTICAJA**

	Vrsta uticaja	Mjerilo uticaja		
		a) bez uticaja (ili sa zanemarljivim uticajem)	b) značajni uticaji	c) vrlo značajni uticaji
	Utvrđite uticaj na:	Da/Ne	Da/Ne	Da/Ne
5.2.1.	Priliv investicija			
5.2.2.	Zapošljavanje u privrednim subjektima			
5.2.3.	Siya ekonomija			
5.2.4.	Produktivnost, poslovanje privrednih subjekata i njihove operativne troškove			
5.2.5.	Konkurentnost i neobjavna konkurencija			
5.2.6.	Novi administrativni troškovi za privredne subjekte			

5.2.7.	Uticaj na imovinska prava			
5.2.8.	Uspostavljanje novih javnih ovlaštenja			
5.2.9.	Razvoj i poslovanje malih i srednjih preduzeća			
5.2.10.	Drugi identifikirani ekonomski uticaji, ukoliko se procjenjuju značajnim			
5.2.11.	Obrazloženje za analizu utvrđivanja direktnih uticaja od 5.2.1. do 5.2.10.:			
5.3.	UTVRĐIVANJE SOCIJALNIH UTICAJA			
	Vrsta uticaja	Mjerilo uticaja		
	Utvrdite uticaj na:	a) bez uticaja (ili sa zanemarljivim uticajem)	b) značajni uticaji	c) vrlo značajni uticaji
		Da/Ne	Da/Ne	Da/Ne
5.3.1.	Zaposlenost i pristup tržištu rada			
5.3.2.	Prava vezana za kvalitet radnog mjesta			
5.3.3.	Socijalna uključenost i zaštita posebno ranjivih društvenih grupa ili pojedinaca			
5.3.4.	Javno zdravlje			
5.3.5.	Pristup socijalnoj i zdravstvenoj zaštiti i obrazovanju			
5.3.6.	Kultura			
5.3.7.	Javna sigurnost, uključujući kriminal i terorizam			
5.3.8.	Drugi identifikirani socijalni uticaji, ukoliko se procjenjuju značajnim			
5.3.9.	Obrazloženje za analizu utvrđivanja direktnih uticaja od 5.3.1. do 5.3.8.:			
5.4.	UTVRĐIVANJE UTICAJA NA ZAŠTITU LJUDSKIH PRAVA			
	Vrsta uticaja	Mjerilo uticaja		
	Utvrdite uticaj na:	a) bez uticaja (ili sa zanemarljivim uticajem)	b) značajni uticaji	c) vrlo značajni uticaji
		Da/Ne	Da/Ne	Da/Ne
5.4.1.	Ravnopravnost spolova u smislu jednakog statusa, jednake mogućnosti za ostvarivanje svih prava, kao i jednaku korist od ostvarenih rezultata			
5.4.2.	Pravo na jednaki tretman i prilike, naročito u pogledu ostvarivanja materijalnih prava, zapošljavanja, rada i drugih zagarantovanih prava			
5.4.3.	Direktna ili indirektna diskriminacija			
5.4.4.	Pravo na privatnost i zaštitu ličnih podataka			
5.4.5.	Ostvarivanje pravne zaštite, djelotvoran pravni lijek, pristup sudu i pravo na besplatnu pravnu pomoć			

5.4.6.	Pravo na međunarodnu zaštitu, privremenu zaštitu i postupanje s tim u vezi			
5.4.7.	Pravo na pristup informacijama			
5.4.8.	Drugi identificirani uticaji koji se odnose na zaštitu ljudskih prava, ukoliko se procjenjuju značajnim			
5.4.9.	Obrazloženje za analizu utvrđivanja direktnih uticaja od 5.4.1. do 5.4.8.:			
5.5.	UTVRĐIVANJE UTICAJA NA ZAŠTITU OKOLIŠA			
	Vrsta uticaja	Mjerilo uticaja		
	Utvrđite uticaj na:	a) bez uticaja (ili sa zanemarljivim uticajem)	b) značajni uticaji	c) vrlo značajni uticaji
		Da/Ne	Da/Ne	Da/Ne
5.5.1.	Klima			
5.5.2.	Kvalitet zraka			
5.5.3.	Kvalitet vode i vodnih resursa			
5.5.4.	Kvalitet i upotreba zemljišta			
5.5.5.	Korištenje energije (obnovljivi i obnovljivi izvori energije)			
5.5.6.	Upravljanje otpadom			
5.5.7.	Uticaj aktivnosti privrednih subjekata na okoliš			
5.5.8.	Zaštita životinja i biljaka i sigurnost hrane			
5.5.9.	Drugi identificirani uticaji na okoliš, ukoliko se procjenjuju značajnim			
5.5.10.	Obrazloženje za analizu utvrđivanja direktnih uticaja od 5.5.1. do 5.5.9.:			
5.6.	UTVRĐIVANJE MOGUĆIH KORUPTIVNIH RIZIKA			
	Vrsta uticaja	Mjerilo uticaja		
	Utvrđite uticaj na:	a) bez uticaja (ili sa zanemarljivim uticajem)	b) značajni uticaji	c) vrlo značajni uticaji
		Da/Ne	Da/Ne	Da/Ne
5.6.1.	Jasnoća, nedvosmišlenost i preciznost odredaba			
5.6.2.	Adekvatno ograničavanje diskrecionih ovlaštenja nosilaca javne funkcije			
5.6.3.	Jasno i sveobuhvatno utvrđene procedure i postupci			
5.6.4.	Regulisanje sprječavanja sukoba interesa			
5.6.5.	Transparencija			
5.6.6.	Adekvatnost utvrđenih sankcija			
5.6.7.	Kreiranje neopravdanog povišenog položaja grupa ili pojedinaca			

5.6.8.	Drugi rizici koji mogu uticati na razvoj korupcije, ukoliko se procjenjuju značajnim			
5.6.9.	Obrazloženje za analizu utvrđivanja direktnih uticaja od 5.6.1. do 5.6.8.:			
6. Na osnovu prethodne procjene uticaja propisa utvrđeno je da POSTOJI – NE POSTOJI (<i>označiti</i>) potreba provođenja postupka sveobuhvatne procjene uticaja propisa.				
POTPIS KOORDINATORA POSTUPKA PROCJENE UTICAJA				
POTPIS RUKOVODIOČA OBRADIVAČA				

Obrazac 2.

OBRAZAC ZA PROVOĐENJE SVEOBUHVATNE PROCJENE UTICAJA PROPISA

1. Naziv predmetnog akta/projekta	
2. Opredjeljeno od strane	
3. Datum	
4. Da li je akat/projekt u skladu sa propisima	
5. Analiza uticaja i identifikacija problema	
Opisite postojeće stanje i identifikirane probleme u skladu sa članom 9. Uredbe. Analizirajte implikacije postojećeg stanja na ciljne grupe i druge zainteresirane strane. Analiza treba da obavezno sadrži obrazloženje neophodnosti normativno-pravnog rješavanja identifikiranog problema u odnosu na druga moguća rješenja. Odgovor:	
6. Opći i specifični ciljevi propisa	
Identificirajte opće i specifične ciljeve u skladu sa članom 10. Uredbe. Pri utvrđivanju ciljeva nužno je voditi računa o njihovoj preciznosti i konkretnosti, mjerljivosti, relevantnosti i ostvarivosti u jasno određenim rokovima. Odgovor: Opći: Specifični:	

3. Identifikacija mogućih opcija za postizanje utvrđenih ciljeva
Identificirajte moguće opcije za postizanje utvrđenih ciljeva u skladu sa članom 11. Uredbe.
Odgovor:
Opcija 1. (Opcija zadržavanja postojećeg stanja kojom će se ukazati na posljedice nerješavanja identificiranih problema u narednom periodu)
Opis rješenja i osnovne implikacije:
Opcija 2. (Opcija djelimičnog rješavanja identificiranih problema parcijalnim normativnim rješenjima ili poduzimanjem određenih mjera izvan kreiranja ili mijenjanja regulatornog okvira)
Opis rješenja i osnovne implikacije:
Opcija 3. (Opcija usvajanja novog i sveobuhvatnog normativnog okvira ili izmjena i dopuna postojećeg pravnog okvira kojim će se u potpunosti ili u najvećoj mogućoj mjeri riješiti identificirani problem)
Opis rješenja i osnovne implikacije:
4. Procjena uticaja identificiranih opcija
Izvršite procjenu uticaja u skladu sa članom 12. Uredbe.
Sve uticaje opisati navodeći: a) nivo uticaja: a) bez uticaja (ili sa zanemarljivim uticajem), b) značajni uticaji, c) vrlo značajni uticaji b) glavne izvore podataka za procjenu, c) dostupne podatke i kvantitativne i kvalitativne pokazatelje, te d) analizu podataka i procjenu relevantnosti i obima uticaja te zaključak da li je uticaj pretežno pozitivan ili negativan.

Opcije	Opcija 1.	Opcija 2.	Opcija 3.
Fiskalni uticaji			
Ekonomski uticaji			
Soćijalni uticaji			
Uticaji na zaštitu osnovnih ljudskih prava i sloboda			
Uticaji na zaštitu životne okoline			
Koruptivni rizici			
5. Procjena analize i odabir najbolje opcije			
Analizirajte opcije u skladu sa kriterijima iz člana 14. Uredbe.			
	Opcija 1.	Opcija 2.	Opcija 3.
Postizanje cilja			
Provedivost			
Jasnoća			
Troškovi primjene			
Uskladenost			
Integralni pristup			
Održivost			
Efikasnost			
6. Odabrana opcija			
Navedite odabranu opciju i dajte obrazloženje razloga za odabir ove opcije kao najpovoljnije.			
Odgovor:			
7. Provođenje konsultacija			

7.1. Navedite podatke iz izvještaja o provedenim konsultacijama (izvještaj se obavezno prilaže) o kantonalnim organima i drugim institucijama Kantona i drugih nivoa vlasti sa kojima su provedene konsultacije, uključujući vrijeme konsultacija, metode konsultacija, zaprimljene primjedbe i sugestije, te ishode koje su konsultacije imale na sadržaj propisa. Odgovor:
7.2. Navedite podatke iz izvještaja o provedenim konsultacijama (izvještaj se obavezno prilaže) o institucijama, organizacijama i pojedincima sa kojima su provedene javne konsultacije, uključujući vrijeme konsultacija, metode konsultacija, zaprimljene primjedbe i sugestije, te ishode koje su konsultacije imale na sadržaj propisa. Odgovor:
8. Praćenje i evaluacija
8.1. Navedite pokazatelje izvršenja i uspješnosti provođenja propisa, koji uključuju polazne i ciljne vrijednosti, izvore i metode prikupljanja i verifikacije podataka, koji će biti korišteni za praćenje provođenja propisa u skladu sa članom 19. Uredbe. Odgovor:
8.2. Navedite plan za provođenje evaluacije propisa u skladu sa članom 20. Uredbe. Odgovor:
9. Zaključak
Ukratko predstavite ukupne rezultate provedene procjene uticaja, sa osvrtom na analizu opcija u skladu sa kriterijima; rezultate konsultacija i opisom odabranih rješenja koja se upućuju u dalju zakonodavnu proceduru. Odgovor:

PRIBAVLJENA MIŠLJENJA KONTROLNIH TIJELA (popunjava se nakon pribavljanja mišljenja i izmjena obrasca u skladu sa mišljenjima)

Kontrolno tijelo	Datum dostavljanja mišljenja i broj akta	Mišljenje priloženo DA/NE	Mišljenje potvrđuje procjenu uticaja DA/NE	Sažetak mišljenja i opis izmjena Obrasca 2. i odabranih rješenja u skladu sa mišljenjem	Očitovanje u vezi sa spornim pitanjima u slučaju neslaganja obrađivača sa mišljenjem
Ministarstvo finansija (daje mišljenje u pogledu provjere procjene fiskalnih uticaja i ekonomskih uticaja)					
Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice (daje mišljenje u pogledu provjere provedene procjene socijalnih uticaja)					
Ministarstvo pravde i uprave (daje mišljenje u pogledu provjere provedene procjene uticaja na zaštitu ljudskih prava i sloboda)					
Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša (dale)					

mišljenje u pogledu provjere procjene uticaja na životnu sredinu)					
Ured za borbu protiv korupcije i upravljanje kvalitetom (daje mišljenje u pogledu procjene uticaja koruptivnih rizika u zakonima)					

IZJAVA O PROVOĐENJU SVEOBUHVAATNE PROCJENE UTICAJA PROPISA, PROVOĐENJU KONSULTACIJAMA I PRIBAVLJANJU MIŠLJENJA KONTROLNIH TIJELA	
Svojim potpisom koordinator postupka procjene uticaja i svojim potpisom i pečatom rukovodilac obradivača potvrđuju da je provedena sveobuhvatna procjena uticaja propisa u skladu sa Uredbom o procjeni uticaja propisa u Kantonu Sarajevo i drugim relevantnim propisima.	
Datum i mjesto	KOORDINATOR POSTUPKA PROCJENE UTICAJA potpis
Datum i mjesto	RUKOVODIOCA OBRADIVAČA potpis
	M.P.

Obrazac 3.

KONTROLNI OBRAZAC O PROVOĐENJU SVEOBUHVAATNE PROCJENE UTICAJA PROPISA			
Naziv prednacrt/nacrt/prijedloga propisa			
Obrađivač (naziv organa)			
Pravni osnov za donošenje propisa			
Datum			
Broj	Elementi provjere	Da	Ne
Osnovni elementi			
1.	Izrađena sveobuhvatna procjena uticaja propisa i uključuje sve potrebne dijelove		
2.	Naziv propisa je naveden i razumljiv		
3.	Naziv obrađivača je naveden		
4.	Izvršena je analiza stanja i utvrđen je problem		
5.	Utvrđeni su ciljevi (opći i specifični)		
Identifikacija opcija, procjena uticaja, konsultacije, uporedna analiza i prijedlog odabrane opcije			
6.	Identificirane su najmanje tri opcije za postizanje utvrđenih ciljeva		
7.	Izvršena je procjena uticaja identificiranih opcija u:		
	a) fiskalnom pogledu		
	b) ekonomskom pogledu		
	c) socijalnom pogledu		
	d) pogledu zaštite osnovnih ljudskih prava i sloboda		
	e) okolišnom pogledu		
8.	Provedene su konsultacije među institucijama i sa javnošću i njihovi ishodi jasno navedeni i dokumentovani		
9.	Izvršena je uporedna analiza opcija prema propisanim kriterijima		
10.	Predložena je odabrana opcija sa obrazloženjem		
11.	Utvrđen je okvir za praćenje, izvještavanje i evaluaciju		
12.	Utvrđeni su pokazatelji uspješnosti provođenja propisa		
Prilozi			
13.	Priložena su mišljenja kontrolnih tijela, sa konsolidovanim Obrascem 2.		
14.	Priložen su izvještaji o provedenim konsultacijama		
15.	Priložen je prednacrt/nacrt/prijedlog propisa, sa obrazloženjem		

Zaključak		
Neispunjeni elementi provjere (navesti pitanja koja su označena sa NE i dati upute za doradu)		
Broj	Pitanje	Uputa
RUKOVODILAC CENTRALNOG KOORDINIRAJUĆEG TIJELA potpis M.P.		
Datum i mjesto		

Na osnovu člana 26. i 28. stav (2) Zakona o Vladi Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 36/14 - Novi prečišćeni tekst i 37/14 - Ispravka) i člana 14. stav (3) Zakona o izvršavanju Budžeta Kantona Sarajevo za 2022. godinu ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 5/22), Vlada Kantona Sarajevo, na 85. sjednici održanoj 07.07.2022. godine, donijela je

ODLUKU
O UNOSU UPLAĆENIH TRANSFERA BUDŽETSKIH
KORISNIKA U BUDŽET KANTONA SARAJEVO ZA
2022. GODINU

I

Odobrava se unos sredstava (primljeni tekući transferi od inostranih vlada 731111) u Budžet Kantona Sarajevo za 2022. godinu u iznosu od 76.535 KM koja su JU "Narodno pozorište" doznačena od strane Federal Assistance award (U.S. Department) u skladu sa Ugovorom za za koncertno izvođenje mjuzikla "Kosa".

Sredstva će se evidentirati kako slijedi:

Razdjel	Glava	Potrošačka jedinica	Naziv budžetskog korisnika
22	02	0001	JU "Narodno pozorište"

na ekonomskim kodovima:

Ekon. Kod	Subanalitika	Funkcija	Opis	Iznos (u KM)
6131	-	082	Putni troškovi	10.000
6134	-	082	Nabavka materijala i sitnog inventara	6.535
6136	-	082	Unajmljivanje imovine, opreme i nematerijalne imovine	10.000
6139	-	082	Ugovorene i druge posebne usluge	50.000

II

Odobrava se unos sredstava (primljeni tekući transferi od Federacije 732112) u Budžet Kantona Sarajevo za 2022. godinu u iznosu od 114 KM koja su Univerzitet u Sarajevu - Fakultet sporta i tjelesnog odgoja doznačena od strane Fondacije za mobilnost studenata i nastavnika Federacije BiH u skladu sa Ugovorom u svrhu realizacije projekta CEEPUS III.

Sredstva će se evidentirati kako slijedi:

Razdjel	Glava	Potrošačka jedinica	Naziv budžetskog korisnika
35	02	0008	Univerzitet u Sarajevu - Fakultet sporta i tjelesnog odgoja

na ekonomskim kodovima:

Ekon. kod	Subanalitika	Funkcija	Opis	Iznos (u KM)
6139	-	094	Ugovorene i druge posebne usluge	109
6139	QBK014	094	Posebna naknada na dohodak za zaštitu od prirodnih i drugih nepogoda	5

III

Ministarstvo finansija će evidentirati i proknjižiti uplaćena sredstva i izvršiti plaćanje po nalogu resornih ministarstava, te pratiti utrošak istih.

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u "Službenim novinama Kantona Sarajevo".

Broj 02-04-26792-14/22

07. jula 2022. godine

Sarajevo

Po ovlaštenju premijera

Ministar

Davor Čičić, s. r.

Na osnovu člana 26. i 28. stav (2) Zakona o Vladi Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 36/14 - Novi prečišćeni tekst i 37/14 - Ispravka) i člana 10. stav

- b) osigurati suradnju svake osobe i svakog službenika u davanju potrebnih informacija i podataka;
 - c) osigurati pristup i kontrolu na svim mjestima gdje su osobe lišene slobode, zatvorene ili gdje rade;
 - d) omogućiti prisustvo sudskim i upravnim postupcima kao i sastancima organa.
- Nalazi i izvještaji tijela iz stava 1. ovog člana će se razmatrati u nadležnim organima po hitnom postupku, te će na osnovu toga biti preduzimane odgovarajuće mjere gdje to bude potrebno.

III - NADLEŽNOSTI KANTONA

Član 11.

Određivanje nadležnosti

Kanton ima nadležnosti utvrđene Ustavom Federacije i ovim Ustavom.

U slučaju potrebe za tumačenjem, nadležnosti Kantona utvrđene ovim Ustavom će biti tumačene u korist Kantona po principu predpostavljene nadležnosti, a pojedinačno spomenuta ovlaštenja u ovom Ustavu se neće tumačiti kao bilo kakva ograničenja općih nadležnosti Kantona.

Član 12.

Isključive nadležnosti

U okviru svojih nadležnosti Kanton je nadležan za:

- a) uspostavljanje i nadziranje policijskih snaga;
- b) utvrđivanje obrazovne politike, uključujući donošenje propisa o obrazovanju i osiguranje obrazovanja;
- c) utvrđivanje i provođenje kulturne politike;
- d) utvrđivanje stambene politike, uključujući i donošenje propisa koji se tiču uređivanja i izgradnje stambenih objekata;
- e) utvrđivanje politike koja se tiče reguliranja i osiguravanja javnih službi;
- f) donošenje propisa o korištenju lokalnog zemljišta, uključujući i zaniranje;
- g) donošenje propisa o unaprijeđivanju lokalnog poslovanja i dobrotvornih aktivnosti;
- h) donošenje propisa o lokalnim postrojenjima za proizvodnju energije i osiguranje njihove dostupnosti;
- i) utvrđivanje politike u vezi sa osiguranjem radija i televizije, uključujući donošenje propisa o osiguranju njihovog rada i izgradnji;
- j) provođenje socijalne politike i uspostava službi socijalne zaštite;
- k) stvaranje i primjena politike turizma i razvoja turističkih resursa;
- l) stvaranje pretpostavki za optimalni razvoj privrede koja odgovara urbanoj sredini;
- m) finansiranje djelatnosti kantonalnih vlasti ili kantonalnih agencija oporezivanjem, zaduživanjem ili drugim sredstvima.

Član 13.

Zajedničke nadležnosti sa Federacijom

Kanton zajedno sa Federacijom, samostalno ili u koordinaciji sa federalnim vlastima vrši slijedeće nadležnosti:

Član 18.

Nadležnosti Skupštine

Skupština Kantona:

- a) priprema i dvotrećinskom većinom usvaja Ustav Kantona;
- b) donosi zakone i druge propise u okviru izvršavanja nadležnosti Kantona, izuzev propisa koji su ovim Ustavom ili zakonom dati u nadležnost Vlade Kantona;
- c) bira i razrješava Predsjednika i podpredsjednika Kantona sukladno Ustavu Federacije i ovom Ustavu;
- d) utvrđuje politiku i donosi programe razvoja Kantona;
- e) potvrđuje imenovanje Premijera, zamjenika Premijera i članova Vlade Kantona;
- f) osniva kantonalne i općinske sudove i utvrđuje njihove nadležnosti;
- g) bira sudije kantonalnih sudova sukladno Ustavu Federacije i ovom Ustavu;
- h) usvaja budžet Kantona i donosi zakone o oporezivanju i na drugi način osigurava potrebno finansiranje;
- i) bira zastupnike u Dom naroda Federacije sukladno Ustavu Federacije;
- j) odlučuje o prijenosu ovlaštenja Kantona na općine i Federaciju;
- k) odobrava zaključivanje ugovora i sporazuma u oblasti međunarodnih odnosa i međunarodne suradnje;
- l) provodi istragu sukladno ovom Ustavu i posebnim propisima;
- m) vrši i druge poslove utvrđene federalnim propisima, ovim Ustavom i kantonalnim propisima.

Član 19.

Način rada Skupštine

Skupština bira predsjedavajućeg i dva njegova zamjenika iz reda izabranih poslanika.

Skupština zasijeda javno, izuzev u slučajevima kada je to predviđeno njenim poslovníkom. Izvještaji o zasjedanjima i donesenim odlukama se objavljuju u sredstvima javnog informiranja.

Način rada Skupštine bliže se uređuje poslovníkom.

Član 20.

Poslanički imunitet

Krivični postupak ili građanska parnica ne mogu biti pokrenuti protiv kantonalnog poslanika, niti kantonalni poslanik može biti zadržan u pritvoru ili ka'njen na bilo koji način zbog iznesenog mišljenja i datog glasa u Skupštini.

Član 21.

Način odlučivanja u Skupštini

U vršenju svojih nadležnosti Skupština donosi zakone, druge propise, te opće i pojedinačne akte (dalje: propisi).

- Inicijativa za donošenje zakona

Član 129.

Inicijativu za donošenje zakona može pokrenuti svaki poslanik/zastupnik Skupštine, radno tijelo Skupštine, Vlada, ministarstva i ostali kantonalni organi, kantonalna javna preduzeća i druga pravna lica, općinska vijeća, kao i građani i njihova udruženja.

Inicijativa za donošenje zakona dostavlja se predsjedavajućem Skupštine.

Član 130.

Inicijativu za donošenje zakona predsjedavajući Skupštine dostavlja Zakonodavno-pravnoj komisiji Skupštine i Vladi Kantona na mišljenje.

Po pribavljenim mišljenjima Zakonodavno-pravne komisije i Vlade, Skupština na sjednici donosi zaključak kojim se inicijativa odbija ili se prihvata i određuje način pripreme i nosioce izrade nacrt zakona.

Bilo da inicijativu odbije ili prihvati, Skupština će svoj zaključak dostaviti podnosiocu inicijative.

- Prethodni postupak

Član 131.

Prije podnošenja nacrt zakona, predlagač može podnijeti teze za izradu zakona, radi prethodne rasprave o potrebi donošenja zakona, o osnovnim pitanjima koje treba urediti zakonom i o načelima na kojima treba odnose urediti zakonom.

Član 132.

Skupština prethodno ocjenjuje da li će razmatrati teze za izradu zakona ili će zaključkom obavezati predlagača da odmah pripremi nacrt zakona.

Ako Skupština prihvati da razmatra teze za izradu zakona, zaključkom utvrđuje potrebu donošenja zakona, načela na kojima treba da se zasniva nacrt zakona i osnovna pitanja koja treba urediti zakonom.

- Nact zakona

Član 133.

Postupak za donošenje zakona obuhvata razmatranje nacrt i prijedloga zakona, ako ovim poslovníkom nije drugačije propisano.

Član 134.

Nacrt zakona može podnijeti svaki poslanik/zastupnik, radno tijelo Skupštine ili Vlada Kantona.

Član 135.

Nacrt zakona treba da bude izrađen tako da su u njemu formulisana, u vidu pravnih odredaba, rješenja koja se predlažu.

Pojedine odredbe mogu se dati u jednoj ili više alternativa.

Nacrt zakona treba da sadrži obrazloženje u kome se navode ustavni osnov za donošenje zakona, razlozi zbog kojih treba donijeti zakon, načela na kojima se zakon temelji, objašnjenje pravnih rješenja sadržanih u nacrtu, finansijska i druga sredstva potrebna za sprovođenje zakona i način njihovog obezbjeđenja i mišljenja kantonalnih organa i organizacija koji su u toku izrade nacrt konsultovani, sa razlozima zbog kojih su ona uvrštena u nacrt ili odbijena.

Kad se nacrtom zakona vrše izmjene ili dopune zakona, uz nacrt se prilaže i tekst odredaba zakona koje se mijenjaju, odnosno dopunjuju.

Član 136.

Nacrt zakona dostavlja se predsjedavajućem Skupštine i njegovim zamjenicima.

Predsjedavajući Skupštine upućuje nacrt poslanicima radi razmatranja u komisijama, klubovima poslanika/zastupnika, klubovima naroda i drugim radnim tijelima Skupštine.

Nacrt zakona predsjedavajući Skupštine dostavlja i Vladi radi davanja mišljenja u slučajevima kada nacrt nije utvrdila Vlada.

Član 137.

Nacrt zakona pretresa se na sjednici Skupštine po isteku roka od 12 dana od dana dostavljanja poslanicima.

U roku iz prethodnog stava, Zakonodavno-pravna komisija i druga nadležna tijela Skupštine dužna su razmotriti nacrt i o tome dostaviti izvještaj Skupštini sa mišljenjima, primjedbama i prijedlozima.

Član 138.

Pretnes nacrta zakona na sjednici Skupštine je, po pravilu, jedinstven.

Skupština može odlučiti da pretres nacrta zakona obuhvata opći pretres i pretres u pojedinostima.

U općem pretresu poslanici iznose mišljenja o tome da li je potrebno donijeti zakon, o načelima na kojima zakon treba da se zasniva i da li su ta načela dosljedno sprovedena u nacrtu.

U pretresu u pojedinostima raspravlja se o pojedinim rješenjima nacrta.

Član 139.

Ako Skupština ocijeni da nije potrebno da se zakon donese, zaključkom odbija nacrt i taj zaključak dostavlja podnosiocu nacrta i podnosiocu inicijative.

Zaključak iz prethodnog stava sadrži razloge koji su naveli Skupštinu da donese ovakvu ocjenu i odbije nacrt.

Ako Zakonodavno-pravna komisija Skupštine Kantona Sarajevo da mišljenje da nacrt zakona nije u skladu sa Ustavom Kantona i pravnim sistemom, Skupština će prethodno zauzeti stav o mišljenju Zakonodavno-pravne komisije.

Ukoliko Skupština podrži mišljenje Zakonodavno-pravne komisije iz prethodnog stava nacrt zakona će se smatrati odbijenim¹⁷.

Član 140.

Ako Skupština ocijeni da se nastavi postupak donošenja zakona, ona će po završenom pretresu zaključkom utvrditi nacrt zakona uz stavove i primjedbe na nacrt zakona koji su sastavni dio zaključka, dostaviti podnosiocu nacrta da ih uzme u obzir prilikom izrade prijedloga zakona.

- Javna rasprava o nacrtu zakona, drugog propisa ili općeg akta

¹⁷ Službene novine Kantona Sarajevo br.:48/16

Član 141.

U cilju očitovanja i davanja mišljenja i sugestija kantonalnih organa uprave, javnih preduzeća i ustanova, lokalne samouprave i javnosti Kantona u cjelini, o nacrtu zakona koji Skupština utvrdi, provodi se javna rasprava.

Obavezni sudionici javne rasprave su kantonalni organi uprave i jedinice lokalne samouprave, te kantonalne ustanove i javna preduzeća na koja se nacrt zakona neposredno odnosi, odnosno koja su određena zaključkom o otvaranju javne rasprave.

Član 142.

Zaključak o otvaranju javne rasprave sadrži odredbe o subjektima koji će organizovati i provesti raspravu, obimu rasprave, kao i načinu finansiranja i roku za njeno provođenje.

Rok za provođenje javne rasprave je najmanje trideset dana. Izuzetno, Skupština može odrediti kraći rok javne rasprave. Rok za provođenje javne rasprave teče od dana dostave nacrt zakona obaveznim sudionicima javne rasprave. Tokom javne rasprave, nadležno radno tijelo Skupštine učestvuje u javnom pretresu koje organizuje predlagač.

O rezultatima javne rasprave Skupštini se podnosi izvještaj koji sadrži primjedbe, prijedloge i mišljenja.

Član 143.

Predlagač zakona dužan je da prilikom izrade prijedloga zakona uzme u obzir primjedbe, prijedloge i mišljenja sadržana u izvještaju o javnoj raspravi, kao i da obrazloži razloge zbog kojih nije pojedine primjedbe, prijedloge ili mišljenja uvrstio u prijedlog zakona.

Izuzetno, ako je radno tijelo koje podnosi izvještaj o rezultatima javne rasprave istovremeno i predlagač zakona, može zajedno sa izvještajem dostaviti prijedlog zakona, a Skupština će na istoj sjednici razmatrati izvještaj i prijedlog zakona.

Član 144.

Odredbe ovog poslovnika koje se odnose na javnu raspravu o nacrtu zakona, shodno se primjenjuju i na javnu raspravu o nacrtima drugih propisa ili općih akata Skupštine.

- Prijedlog zakona

Član 145.

Prijedlog zakona podnosi se u obliku u kome se donosi zakon.

Obrazloženje prijedloga sadrži, pored pitanja iz člana 138. stav 3. ovog poslovnika, objašnjenja važnih pravnih instituta, izmjene i dopune koje su izvršene u odnosu na nacrt zakona, primjedbe i prijedloge na nacrt zakona koji nisu prihvaćeni i iz kojih razloga, kao i druge značajne okolnosti u vezi sa pitanjima koja se zakonom uređuju.

Član 146.

O načinu podnošenja prijedloga zakona, njegovog upućivanja Skupštini, drugim tijelima Skupštine i zainteresiranim organima i drugim organizacijama i zajednicama, njegovog razmatranja u

